UCHWAŁA NR XLV/358/22
RADY GMINY ALEKSANDRÓW KUJAWSKI

z dnia 31 maja 2022 r.

w sprawie przyjęcia Strategii Rozwoju Gminy Aleksandrów Kujawski na lata 2022-2027+

Na podstawie art. 10f ust. 4 i art. 18 ust. 2 pkt 6a ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2022r., poz. 559) w zwiazku z art. 3 pkt 3 i art. 9 pkt 5 ustawy z dnia 6 grudnia 2006r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2021r., poz. 1057), uchwala się, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się "Strategię Rozwoju Gminy Aleksandrów Kujawski na lata 2022-2027+", stanowiącą załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Traci moc uchwała nr XVI /215/08 Rady Gminy Aleksandrów Kujawski z dnia 25 lipca 2008r. w sprawie przyjęcia Strategii Rozwoju Gminy Aleksandrow Kujawski na lata 2008-2020 zmieniona uchwałą nr XXVII/225/17 Rady Gminy Aleksandrów Kujawski z dnia 15 lutego 2017r.

§ 3. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Aleksandrów Kujawski.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

PRZEWODNICZĄCY
Rady Gminy
mgr Waldemar Bartczak

Tr(W)-244
RADCA PRAWNY
Marcin Brzdęk

Załącznik Nr 1 do uchwały Nr XLV/358/22
Rady Gminy Aleksandrów Kujawski
z dnia 31 maja 2022 r.

Strategia Rozwoju Gminy Aleksandrów Kujawski na lata 2022 – 2027+

Wykonawca: Grant Thornton Frąckowiak Sp. z o.o. Sp. k.
ul. Głowackiego 20
87-100 Toruń
T +48 56 657 55 91
F +48 56 475 45 47
www.GrantThornton.pl

Data: styczeń 2022 r.

Spis treści

Spis treści ... 3
Spis tabel ... 4
Spis wykresów ... 4
Spis map ... 4
Wprowadzenie ... 5
Rozdział I. Wnioski z diagnozy ... 7
1.1. Wnioski z diagnozy dla Gminy Aleksandrów Kujawski – analiza SWOT ... 7
1.2. Wnioski z diagnozy dla sfery społecznej ... 8
1.3. Wnioski z diagnozy dla sfery przestrzennej ... 9
1.4. Wnioski z diagnozy dla sfery gospodarczej ... 10
Rozdział II. Cele strategiczne rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym ... 11
Rozdział III. Kierunki działań podejmowanych dla osiągnięcia celów strategicznych ... 16
Rozdział IV. Oczekiwane rezultaty planowanych działań, w tym w wymiarze przestrzennym, oraz wskaźniki ich osiągnięcia ... 20
Rozdział V. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy ... 35
5.1. Jednostki polityki przestrzennej Gminy Aleksandrów Kujawski ... 35
5.2. Wizja rozwoju Gminy Aleksandrów Kujawski i rozmieszczenie planowanych działań ... 39
Rozdział VI. Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie ... 47
Rozdział VII. Obszary strategicznej interwencji określone w strategii rozwoju województwa wraz z zakresem planowanych działań ... 71
7.1. „Strategia Przyspieszenia 2030+" ... 71
7.2. Wyzwania rozwojowe województwa kujawsko-pomorskiego wynikające ze Strategii Przyspieszenia 2030+ ... 72
7.3. Wizja rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego ... 72
7.4. Koncepcja rozwoju funkcjonalno-przestrzennego województwa kujawsko- pomorskiego ... 73
7.5. Cele i kierunki rozwoju województwa ... 77
7.6. Obszary Strategicznej Interwencji w województwie kujawsko-pomorskim ... 80
7.7 Spójność kierunków działań zaplanowanych w Strategii Rozwoju Gminy Aleksandrów Kujawski z kierunkami rozwoju określonymi w Strategii Przyspieszenia 2030+ ... 84
Rozdział VIII. System realizacji strategii, w tym wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych ... 100
8.1. Odpowiedzialność za realizację strategii ... 100
8.2. Wytyczne do sporządzenia dokumentów wykonawczych ... 113
8.3. System monitoringu, ewaluacji i aktualizacji strategii ... 119
Rozdział IX. Ramy finansowe i źródła finansowania ... 122
Załączniki ... 131

Spis tabel

Tabela 1. Analiza SWOT w sferze społecznej ... 8
Tabela 2. Analiza SWOT w sferze przestrzennej ... 9
Tabela 3. Analiza SWOT w sferze gospodarczej ... 10
Tabela 4. Cel strategiczny i cele operacyjne w sferze społecznej ... 12
Tabela 5. Cel strategiczny i cele operacyjne w sferze przestrzennej ... 13
Tabela 6. Cel strategiczny i cele operacyjne w sferze gospodarczej ... 13
Tabela 7. Planowane kierunki działań ... 16
Tabela 8. Planowane kierunki działań ... 21
Tabela 9. Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w danej jednostce ... 48
Tabela 10. Filary „Strategii Przyspieszenia 2030+" oraz ich rola w kształtowaniu jakości życia i konkurencyjności gospodarki ... 72
Tabela 11. Cel nadrzędny, cele główne oraz cele operacyjne „Strategii rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku – Strategia Przyspieszenia 2030+" ... 79
Tabela 12. Obszary Strategicznej Interwencji na terenie województwa kujawsko-pomorskiego ustanowione do roku 2030 ... 81
Tabela 13. Spójność kierunków działań Strategii Rozwoju Gminy Aleksandrów Kujawski z kierunkami rozwoju Strategii Przyspieszenia 2030+ ... 85
Tabela 14. Ramy realizacyjno-organizacyjne planowanych działań strategii ... 102
Tabela 15. Dokumenty wykonawcze systemu realizacji strategii ... 114
Tabela 16. Lista wskaźników wraz z określeniem wartości oraz tendencji zmian, których osiągnięcie będzie świadczyć o prawidłowym tempie realizacji strategii ... 119
Tabela 17. Ramy finansowe i źródła finansowanie działań Gminy Aleksandrów Kujawski ... 122

Spis wykresów

Wykres 1. Obszary strategicznej interwencji – sposób rozumienia, rodzaje i sens ich identyfikacji ... 71

Spis map

Mapa 1. Jednostki polityki przestrzennej na terenie Gminy Aleksandrów Kujawski ... 37
Mapa 2. Rozmieszczenie planowanych działań w sferze społecznej ... 40
Mapa 3. Rozmieszczenie planowanych działań w sferze przestrzennej i gospodarczej ... 42
Mapa 4. Położenie obszarów narażonych na niebezpieczeństwo powodzi (ONNP) dla powodzi rzecznych na obszarze dorzecza Wisły ... 46

Wprowadzenie

Strategia Rozwoju Gminy Aleksandrów Kujawski na lata 2022 – 2027+ powstała z inicjatywy władz lokalnych, dostrzegających potrzebę zdefiniowania kierunków kompleksowego rozwoju społeczno-gospodarczego Gminy. Głównym jej celem jest wskazanie kierunków rozwoju Gminy, z wykorzystaniem potencjału gospodarczego i ludzkiego.

W pracach nad przygotowaniem Strategii brali udział przede wszystkim przedstawiciele władz Gminy, pracownicy Urzędu Gminy w Aleksandrowie Kujawskim oraz mieszkańcy.

Strategia jest podstawowym i najważniejszym dokumentem na szczeblu lokalnym, wskazującym problemy, cele i kierunki interwencji polityki rozwoju.

Niniejszy dokument został sporządzony w oparciu o zapisy art. 10e – 10g Ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2020r. poz.713).

Zgodnie z wyżej wskazanymi przepisami prawnymi, niniejsza Strategia zawiera następujące elementy:

1. wnioski z diagnozy,
2. cele strategiczne rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym,
3. kierunki działań podejmowanych dla osiągnięcia celów strategicznych,
4. oczekiwane rezultaty planowanych działań, w tym w wymiarze przestrzennym, oraz wskaźniki ich osiągnięcia,
5. model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy,
6. ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie,
7. obszary strategicznej interwencji określone w strategii rozwoju województwa wraz z zakresem planowanych działań,
8. system realizacji strategii, w tym wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych,
9. ramy finansowe i źródła finansowania.

Dla niniejszej Strategii nie opracowano rozdziału „Obszary strategicznej interwencji kluczowe dla gminy" gdyż na terenie gminy Aleksandrów Kujawski nie zostały takie obszary zdefiniowane.

Integralną częścią Strategii jest **„Diagnoza sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Gminy Aleksandrów Kujawski na potrzeby opracowania Strategii Rozwoju Gminy Aleksandrów Kujawski na lata 2022 – 2027+"**, stanowiąca załącznik nr 1 do Strategii. Diagnoza pozwoliła przygotować ogólną ocenę stanu istniejącego obecnie w Gminie oraz określić jej mocne i słabe strony oraz szanse i zagrożenia. Stanowiła ona punkt wyjścia całego procesu planowania strategicznego.

Głównym celem Strategii jest umożliwienie i sprzyjanie efektywnemu, prawidłowemu i szybkiemu rozwojowi Gminy zgodnie z przyjętym planem. Dokument wspiera pozytywne zmiany zachodzące na obszarze Gminy i pomaga w minimalizowaniu lub przezwyciężaniu pojawiających się barier. W tym kontekście istotna jest współpraca z innymi jednostkami samorządu terytorialnego. Dokument ten ułatwia lokalnym władzom rozwiązywanie problemów gospodarczych, społecznych, ekologicznych i prawnych oraz pozwala na racjonalne organizowanie przyszłych działań. Opracowanie strategii jest ponadto ważne z punktu widzenia możliwości ubiegania się o środki zewnętrzne – krajowe i zagraniczne, w tym środki z Unii Europejskiej.

W proces tworzenia Strategii włączeni zostali mieszkańcy, którzy mieli możliwość wypowiedzieć się na temat postrzegania jakości życia na terenie gminy oraz na temat swoich oczekiwań w zakresie kierunków rozwoju gminy w latach obowiązywania Strategii w przeprowadzonej **ankiecie**. Wzór ankiety stanowi załącznik nr 2 do Strategii, a Raport z ankiet – załącznik nr 3.

Do pracy nad Strategią wyznaczeni zostali przede wszystkim pracownicy Wydziału Planowania Urzędu Gminy. Ponadto w pracach nad Strategią brali udział niezbędni eksperci i specjaliści z

poszczególnych dziedzin oraz reprezentanci różnych środowisk działających na terenie Gminy Aleksandrów Kujawski.

Przy opracowywaniu strategii wykorzystano metodę ekspercką i uspołecznioną planowania strategicznego. Strategia została przygotowana w oparciu o dokumentację oraz analizę danych statystycznych i informacji jakich dostarczyły konsultacje i spotkania robocze z przedstawicielami wszystkich środowisk Gminy, a także dokumenty strategiczne.

Dokument uwzględnia wnioski i sugestie sformułowane w wyniku przeprowadzonych konsultacji.

Rozdział I.
Wnioski z diagnozy

1.1. Wnioski z diagnozy dla Gminy Aleksandrów Kujawski – analiza SWOT

Bazą dla formułowania celów strategicznych są wnioski wyciągnięte z etapu diagnostycznego. Najpopularniejszą metodą oceny stanu obecnego Gminy jest analiza SWOT. Nazwa tej metody wywodzi się od pierwszych liter angielskich słów – silne strony (strenghts), słabe strony (weaknesess), szanse (opportunities) i zagrożenia (therats) – jednocześnie stanowią one pole do przyporządkowania czynników mogących mieć wpływ na powodzenie planu strategicznego.

Opierając się na wnioskach z przeprowadzonej diagnozy w sferach społecznej, gospodarczej i przestrzennej, zidentyfikowano poszczególne elementy analizy SWOT – silne i słabe strony (cechy Gminy, czynniki zależne od jej decyzji) oraz szanse i zagrożenia (czynniki zewnętrzne, niezależne od Gminy, pojawiające się w otoczeniu).

Wyniki analizy SWOT są punktem wyjścia do opracowania wyzwań rozwojowych lub scenariuszy rozwoju, próbujących opisywać prawdopodobne procesy w zależności od tego, jakie zostaną zastosowane rozwiązania bądź, które z czynników zewnętrznych (zagrożenia, szanse), urzeczywistnią się. Następstwem wyboru jednego z takich scenariuszy będzie określony schemat celów.

Kolejnym etapem będzie ocena ważności poszczególnych czynników i wybór tych, które będą mieć dla procesów rozwoju Gminy priorytetowe znaczenie. Taką uporządkowaną analizę stopnia oddziaływania poszczególnych czynników na siebie wzajemnie i prognostycznych skutków takich relacji traktuje się jako punkt wyjścia do sformułowania strategii i celów rozwoju gminy.

Schemat 1. Analiza SWOT

CZYNNIKI	POMOCNE W OSIĄGANIU CELU	SZKODLIWE W OSIĄGANIU CELU
WEWNĘTRZNE (cechy obszaru)	MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
ZEWNĘTRZNE (cechy otoczenia)	SZANSE	ZAGROŻENIA

Źródło: *Opracowanie własne*

Analiza SWOT dla gminy Aleksandrów Kujawski została opracowana dla każdej z przebadanych sfer osobno i przedstawiona w kolejnych podrozdziałach w ujęciu tabelarycznym.

1.2. Wnioski z diagnozy dla sfery społecznej

Tabela 1. Analiza SWOT w sferze społecznej

Sfera społeczna	
Mocne strony	**Słabe strony**
Aktywna działalność GOK i Biblioteki Publicznej w zakresie rozwoju kultury Dobrze rozwinięta infrastruktura obiektów sportowych oraz rekreacyjnych Aktywna działalność GOPS Systematycznie spadająca liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej Prężna działalność DDP oraz Klubu Seniora Duża liczba realizowanych programów zdrowotnych Duża ilość organizacji pozarządowych na terenie gminy i dobra współpraca z nimi	Spadająca liczba osób w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym Starzejące się społeczeństwo Brak przedszkola publicznego Słabe wyniki z egzaminów zewnętrznych Braki w infrastrukturze edukacyjnej Wysoki odsetek ludzi objętych ubóstwem i bezrobociem Potrzeby w zakresie m.in. schronisk, lokali mieszkalnych (mieszkań chronionych), asystentów rodziny Brak miejsc pomocy specjalistycznej, terapii dla uzależnionych
Szanse	**Zagrożenia**
Zwiększenie aktywności społecznej mieszkańców Możliwość wykorzystania dotacji zewnętrznych na realizację projektów o charakterze społecznym i edukacyjnym	Ubożenie społeczeństwa Brak szans na rozwój i perspektyw dla dzieci w wieku ponadpodstawowym (odpływ zdolnej młodzieży z gminy) Obecność pandemii wpływająca na wzrost bezrobocia, załamanie dochodów gospodarstw domowych, a w konsekwencji poszerzenie się sfery ubóstwa

Źródło: *Opracowanie własne*

1.3. Wnioski z diagnozy dla sfery przestrzennej

Tabela 2. Analiza SWOT w sferze przestrzennej

Sfera przestrzenna	
Mocne strony	**Słabe strony**
Wysokiej jakości gleby Dobrze rozwinięta sieć hydrograficzna Liczne formy ochrony przyrody Bardzo dobre warunki do rozwoju turystyki i rekreacji Bliska odległość od Ciechocinka oraz Torunia Liczne atrakcje turystyczne i szlaki turystyczne Ciekawe zabytki na terenie gminy Rozwijająca się w ostatnich latach sieć światłowodowa Wysoki stopień zwodociągowania Stale rozwijająca się gospodarka odpadami Bardzo wysoki poziom zelektryfikowania Rozwój Odnawialnych Źródeł Energii	Zagrożenia wystąpienia powodzi Niewystarczający stan techniczny niektórych dróg Słabo rozwinięta infrastruktura ścieżek pieszo-rowerowych Niski stopień skanalizowania Bardzo niski poziom gazyfikacji Ciepłownictwo oparte w większości na kotłach węglowych Stosunkowo niewielka liczba mieszkań socjalnych i komunalnych Braki w oświetleniu ulicznym, oświetlenie pracujące w starym systemie
Szanse	**Zagrożenia**
Dobre warunki do rozwoju rolnictwa Wysoki potencjał do rozwoju turystyki Możliwość wykorzystania dotacji zewnętrznych na realizację projektów o charakterze infrastrukturalnym Inwestycje w drogi lokalne i ścieżki pieszo-rowerowe Możliwość dostępu do sieci światłowodowej dla kolejnych miejscowości Potencjał do dalszego rozwoju energetyki opartej na OZE	Zmieniający się klimat Zmieniające się przepisy prawne

Źródło: *Opracowanie własne*

1.4. Wnioski z diagnozy dla sfery gospodarczej

Tabela 3. Analiza SWOT w sferze gospodarczej

Sfera gospodarcza	
Mocne strony	**Słabe strony**
Wzrastająca liczba podmiotów gospodarczych Korzystne warunki do prowadzenia działalności rolniczej Wyznaczone tereny inwestycyjne Aktywna działalność Gminy w obszarze rozwoju przedsiębiorczości poprzez współpracę m.in. z IPH, PAIH, TARR czy COIE, jak i organizację Forum Przedsiębiorczości Stabilna sytuacja budżetowa gminy	Wysokie bezrobocie wśród kobiet Niski poziom wskaźnika osób pracujących w przeliczeniu na 1000 mieszkańców Wyższa stopa bezrobocia niż średnia dla województwa
Szanse	**Zagrożenia**
Zmiana mentalności odnośnie podejmowania własnej działalności gospodarczej Podnoszenie kwalifikacji/przekwalifikowywanie osób bezrobotnych Podjęcie współpracy partnerskiej na rzecz utworzenia inkubatora przedsiębiorczości	Pogarszająca się sytuacja finansowa gminy Pogłębiające się bezrobocie Brak szans na aktywizację osób bezrobotnych Brak oferty edukacyjnej dającej możliwości przekwalifikowania się / podnoszenia kwalifikacji Zmieniające się przepisy prawne dotyczące prowadzenia działalności gospodarczej

Źródło: *Opracowanie własne*

Rozdział II.
Cele strategiczne rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym

Wnioski z wykonanej diagnozy stały się podstawą dla opracowania części programowej strategii rozwoju gminy, która zawiera najważniejsze założenia polityki rozwoju lokalnego.

Cel definiowany jest jako stan/efekt/sytuacja/rozwiązanie problemu, do którego się dąży, czemu coś ma służyć. Opisuje on przejście od sytuacji zastanej, wyjściowej (zdiagnozowanej) do sytuacji pożądanej. Cele rozwojowe opisują stan docelowy, który powstanie w wyniku wdrożenia strategii rozwoju. Powinny one pozostawać w ścisłej relacji z wnioskami z diagnozy. Jednocześnie realizują one wizję rozwoju, którą obrazuje model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy. Wizja opisuje pożądany stan gminy w perspektywie długookresowej.

Cele strategiczne mają charakter długofalowy, przedstawiają generalny kierunek postępowania w realizacji planowanej wizji rozwoju gminy. Odpowiadają one ponadto na ogólne pytanie „co chcemy osiągnąć?".

Cele operacyjne dotyczą średniego horyzontu czasowego, określając narzędzia i sposoby realizacji celów strategicznych, jednocześnie odpowiadając na pytanie: „jak to chcemy osiągnąć?".

Ważne jest, by cele, a następnie kierunki działań odpowiadały na potrzeby rozwojowe gminy i:

- rozwiązywały najważniejsze problemy,
- zmniejszały bariery rozwojowe,
- wzmacniały potencjał lokalny,
- wykorzystywały zasoby własne i szanse pojawiające się w otoczeniu,
- łączyły działania z różnych dziedzin w zintegrowane projekty.

Cele formułowane są w odpowiedzi na problemy (słabe strony, zagrożenia), które zidentyfikowano na etapie diagnostycznym oraz dla lepszego wykorzystania istotnych zasobów i potencjałów gminy (mocne strony, szanse). Każdy z celów powinien być określony w sposób SMART:

- SPECIFIC – konkretny, określony, jasno zdefiniowany, dokładny,
- MEASURABLE – mierzalny, możliwy do wyrażenia w przyjętych jednostkach miary,
- ATTAINABLE – osiągalny, możliwy do zrealizowania, niekiedy odczytywany jeszcze jako ACCEPTABLE – akceptowalny (przez wielu współpracujących podmiotów) oraz AMBITIOUS – ambitny,
- REALISTIC – realistyczny przy istniejących zasobach, a także RELEVANT – istotny z punktu widzenia celów interwencji,
- TIME-BOUNDED – zdefiniowany, określony w czasie, a także TRACKABLE – możliwy do śledzenia.

Zidentyfikowane w analizie SWOT zarówno problemy jak i mocne strony wymagają określenia celów strategicznych dla Gminy Aleksandrów Kujawski, które stanowią bezpośrednią odpowiedź na istniejące tam trudności rozwojowe i potencjały. To właśnie te cele pomagają określić kierunki rozwoju Gminy.

Niniejsza strategia wyznacza cele strategiczne osobno dla każdej z trzech analizowanych sfer, tj.:

- sfera społeczna,
- sfera przestrzenna,
- sfera gospodarcza.

Realizacja celów strategicznych możliwa będzie poprzez zdefiniowanie, a następnie osiągnięcie konkretnych celów operacyjnych.

W wizji Gminy Aleksandrów Kujawski w roku 2027 założono uzyskanie określonego stanu jej rozwoju, gdzie wskazano na gminę aktywną społecznie i silną gospodarczo, o atrakcyjnej lokalizacji i z potencjałem do rozwoju przedsiębiorczości, ze zrównoważonym wykorzystaniem zasobów przyrodniczych i kulturowych oraz infrastrukturą techniczną dostosowaną do potrzeb i określonych standardów. W ten sposób zostały wyłonione najważniejsze „wyzwania" stojące przed Gminą, zarówno w obszarze społecznym, przestrzennym, jak i gospodarczym.

Działania w zakresie obszaru społeczeństwa nie ograniczają się jedynie do zapewnienia samej infrastruktury zaspokajającej potrzeby socjalne, edukacyjne czy kulturalne ludności. W grę wchodzą również działania „miękkie" w zakresie m.in. edukacji, czy opieki społecznej. Ponadto znajdują się tu także działania zmierzające do szeroko pojętego aktywizowania mieszkańców.

Spełnienie wizji będzie wymagało zrealizowania poszczególnych działań we wszystkich obszarach aktywności Gminy Aleksandrów Kujawski. Stąd konieczność określenia celów strategicznych, których osiągnięcie zagwarantuje wypełnienie wizji.

Na podstawie informacji uzyskanych w wyniku diagnozy obszaru, ankiet, analizy SWOT oraz spotkań konsultacyjnych wypracowano szkielet Strategii, który złożony jest z trzech celów strategicznych, których uszczegółowieniem są z kolei cele operacyjne, do których zostały przypisane określone kierunki działań.

W poniższej tabeli przedstawiono cel strategiczny oraz cele operacyjne w sferze społecznej:

Tabela 4. Cel strategiczny i cele operacyjne w sferze społecznej

CEL STRATEGICZNY I: Aktywne i wykształcone społeczeństwo		
	Lp.	**Cel operacyjny**
SFERA SPOŁECZNA	**I.1**	Edukacja i sport na najwyższym poziomie
	I.2	Wysokiej jakości infrastruktura zabaw i rekreacji
	I.3	Nowoczesna i kreatywna kultura
	I.4	Tworzenie równych szans rozwoju społecznego

Źródło: *Opracowanie własne*

Rozwój lokalny i regionalny nie wynika wyłącznie z inwestowania w infrastrukturę. Szczególnie ważnym komponentem jest potencjał kapitału ludzkiego i odpowiednie jego wykorzystanie. Zdolność społeczności lokalnej do integracji i samoorganizacji gwarantuje jednostce trwały rozwój będący odpowiedzią na potrzeby mieszkańców. Tworzenie warunków dla zwiększania aktywności i integracji społecznej powinno stanowić ważny element w planowaniu przyszłości Gminy i jej mieszkańców. Pobudzanie aktywności społeczności lokalnej pozwoli na aktywne włączenie mieszkańców w działania na rzecz najbliższego otoczenia. Przyczyni się tym samym do zwiększania konsekwentnego wysokiego potencjału miejsca zamieszkania. Pozwoli także na wypracowanie właściwych narzędzi współpracy i partnerstwa rozumianego jako płaszczyzna współpracy władz gminnych, organizacji (stowarzyszeń) działających na terenie gminy, środowisk związanych z lokalną przedsiębiorczością oraz gmin ościennych.

W poniższej tabeli przedstawiono cel strategiczny oraz cele operacyjne w sferze przestrzennej:

Tabela 5. Cel strategiczny i cele operacyjne w sferze przestrzennej

CEL STRATEGICZNY II: Ekologiczna i rozwinięta infrastrukturalnie Gmina		
	Lp.	**Cel operacyjny**
SFERA PRZESTRZENNA	II.1	Rozwój infrastruktury turystycznej i ochrona dziedzictwa kulturowego
	II.2	Rozwój infrastruktury transportowej
	II.3	Uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej
	II.4	Rozwój infrastruktury opartej na rozwiązaniach ekologicznych

Źródło: *Opracowanie własne*

Obszar środowiska naturalnego to przede wszystkim działania z zakresu ochrony środowiska, przeciwdziałające zanieczyszczeniom gminy i sprzyjające podnoszeniu świadomości ekologicznej. Równie ważne jest racjonalne wykorzystanie posiadanych potencjałów w kierunku rozwoju turystyki i rekreacji przy odpowiednio prowadzonej promocji walorów przyrodniczych i turystycznych Gminy.

Rozwój infrastruktury technicznej jest jednym z głównych czynników wpływających na stworzenie mieszkańcom właściwych warunków życia, a tym samym zagwarantowanie im określonego poziomu atrakcyjności pod względem miejsca zamieszkania.

W wyniku realizacji działań infrastrukturalnych można zagwarantować mieszkańcom wysoką, jakość życia, co w konsekwencji generuje rozwój społeczny a także gospodarczy obszaru. Zapewnienie odpowiedniej infrastruktury przyczyni się do podniesienia konkurencyjności Gminy, a także może stanowić doskonały argument zachęcający do osiedlania się nowych mieszkańców na jej terenie.

W poniższej tabeli przedstawiono cel strategiczny oraz cele operacyjne w sferze gospodarczej:

Tabela 6. Cel strategiczny i cele operacyjne w sferze gospodarczej

CEL STRATEGICZNY III: Przedsiębiorcza Gmina		
	Lp.	**Cel operacyjny**
SFERA GOSPODARCZA	III.1	Poprawa warunków inwestycyjnych na terenie Gminy
	III.2	Aktywizacja osób bezrobotnych

Źródło: *Opracowanie własne*

Bezpośrednio realizacja tego celu strategicznego oraz celów operacyjnych ma spowodować rozwój lokalnej przedsiębiorczości. Będzie to sprzyjało wzrostowi konkurencyjności gospodarczej gminy mierzonej wartością wytworzonych dóbr i usług oraz bezpośrednio i pośrednio wzrostowi konkurencyjności. Sam proces stymulowania rozwoju działalności gospodarczej podniesie również konkurencyjność inwestycyjną gminy. Punktem wyjścia realizacji tego celu będą wewnętrzne zasoby posiadane przez gminę.

Schemat 2. Cele strategiczne rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym

Źródło: *Opracowanie własne*

Rozdział III.
Kierunki działań podejmowanych dla osiągnięcia celów strategicznych

Strategia oprócz wskazania celów strategicznych i podporządkowanych im celów operacyjnych, pokazuje również kierunki działań bądź, jeśli to możliwe, konkretne działania. Podstawą ich określania jest identyfikacja kluczowych zmian, które niezbędne są do realizacji założonych celów.

Kierunki działań wskazują zaplanowane do realizacji rodzaje przedsięwzięć, które podejmowane będą przez samorząd oraz jego partnerów publicznych, społecznych i gospodarczych. Ponadto służą one realizacji założonych celów i są podstawą wdrażania strategii.

Kierunki działań niezbędne do przeprowadzenia, aby osiągnąć postawione sobie cele przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 7. Planowane kierunki działań

Lp.	Kierunki działań
Cel strategiczny I. Aktywne i wykształcone społeczeństwo	
Cel operacyjny I.1. Edukacja i sport na najwyższym poziomie	
I.1.1.	Doposażenie pracowni przedmiotowych w szkołach podstawowych
I.1.2.	Realizacja zajęć dodatkowych rozwijających umiejętności i zainteresowania uczniów
I.1.3.	Budowa boiska krytego przy SP w Przybranowie
I.1.4.	Zadaszenie trybun na boiskach sportowych
I.1.5.	Remont i rozbudowa o infrastrukturę lekkoatletyczną boiska szkolnego, budowa wiaty rowerowej oraz oświetlenia w miejscowości Wołuszewo
I.1.6.	Remont i rozbudowa o infrastrukturę lekkoatletyczną boiska szkolnego, budowa wiaty rowerowej oraz oświetlenia w miejscowości Stawki
I.1.7.	Remont i rozbudowa o infrastrukturę lekkoatletyczną boiska szkolnego, budowa wiaty rowerowej oraz oświetlenia w miejscowości Opoki
I.1.8.	Remont i rozbudowa o infrastrukturę lekkoatletyczną boiska szkolnego, budowa wiaty rowerowej oraz oświetlenia w miejscowości Przybranowo
I.1.9.	Remont i rozbudowa o infrastrukturę lekkoatletyczną boiska szkolnego, budowa wiaty rowerowej oraz oświetlenia w miejscowości Ostrowąs
I.1.10.	Modernizacja obiektów szkolnych w miejscowości Stawki i Służewo, gmina Aleksandrów Kujawski
Cel operacyjny I.2. Wysokiej jakości infrastruktura zabaw i rekreacji	
I.2.1.	Budowa miejsca wypoczynku i rekreacji, tj. skateparku, miasteczka zabaw
I.2.2.	Zagospodarowanie terenu przy świetlicy wiejskiej w miejscowości Wołuszewo (Budowa elementów małej architektury w miejscu publicznym - siłownia zewnętrzna, plac zabaw wraz ze strefą relaksu Otwartej Strefy Aktywności w miejscowości Wołuszewo – etap II)
Cel operacyjny I.3. Nowoczesna i kreatywna kultura	
I.3.1.	Cyfryzacja Biblioteki Gminnej
I.3.2.	Stworzenie atrakcyjnej oferty zajęć bibliotecznych
I.3.3.	Wzbogacanie księgozbioru w nowości wydawnicze
I.3.4.	Przebudowa sceny i zakup wyposażenia GOK
I.3.5.	Utworzenie i utrzymanie klubu młodzieżowego
I.3.6.	Integracja mieszkańców Gminy poprzez organizację wydarzeń kulturalnych
I.3.7.	Zajęcia dla dzieci i młodzieży

Cel operacyjny I.4. Tworzenie równych szans rozwoju społecznego	
I.4.1.	Budowa oddziału żłobkowego
I.4.2.	Budowa mieszkań komunalnych, w tym mieszkań chronionych
I.4.3.	Utrzymanie Domu Dziennego Pobytu w Słomkowie
I.4.4.	Utrzymanie Klubu Seniora w Zdunach
I.4.5.	Utrzymanie Placówki Wsparcia Dziennego w Plebance
I.4.6.	Tworzenie Klubów Seniora w istniejących świetlicach wiejskich Rożno-Parcele oraz Wołuszewo
I.4.7.	Budowa budynków mieszkalnych w miejscowościach Odolion i Konradowo, Rożno-Parcele i Ostrowąs w ramach Społecznej inicjatywy Mieszkaniowej
Cel strategiczny II. Ekologiczna i rozwinięta infrastrukturalnie Gmina	
Cel operacyjny II.1. Rozwój infrastruktury turystycznej i ochrona dziedzictwa kulturowego	
II.1.1.	Odnowa zabytków wpisanych do gminnego rejestru zabytków
Cel operacyjny II.2. Rozwój infrastruktury transportowej	
II.2.1.	Remont i przebudowa ciągu dróg gminnych nr 160208C ul. Konwaliowej i nr 160207C ul. Krokusowej w miejscowości Rożno-Parcele – Etap I ul. Krokusowa
II.2.2.	Remont i przebudowa ciągu dróg gminnych nr 160208C ul. Konwaliowej i nr 160207C ul. Krokusowej w miejscowości Rożno-Parcele – Etap II ul. Konwaliowa
II.2.3.	Rozbudowa drogi w miejscowości Służewo, Goszczewo, Broniszewo wraz z chodnikiem
II.2.4.	Rozbudowa drogi gminnej nr 160248C, Ulica Sosnowa w m. Otłoczyn na odcinku od skrzyżowania z drogą wojewódzką nr 291 do granic miasta Aleksandrów Kujawski
II.2.5.	Budowa/przebudowa/remont drogi łączącej miejscowość Podgaj Dolny z miejscowością Podgaj Górny
II.2.6.	Budowa/przebudowa/remont drogi Podgaj Dolny (działka nr 294,151, 238/2, 238/1)
II.2.7.	Budowa/przebudowa/remont drogi łączącej drogę powiatową 2528C z drogą gminną nr 160227C w miejscowości Przybranowo
II.2.8.	Budowa/przebudowa/remont drogi łączącej drogę powiatową nr 2528C z drogą wojewódzką nr 266 w miejscowości Przybranowo
II.2.9.	Budowa/przebudowa/remont drogi w miejscowości Poczałkowo Pinino łączącej się drogą gminną nr 160226C
II.2.10.	Budowa/przebudowa/remont drogi w miejscowości Opoki łączącej drogę powiatową 2528C z drogą gminną nr 160241C
II.2.11.	Budowa/przebudowa/remont drogi w miejscowości Grabie łączącej drogę gminną 160225C z drogą wewnętrzną
II.2.12.	Budowa/przebudowa/remont drogi gminnej nr 160222C łączącej miejscowość Wilkostowo z miejscowością Przybranówek
II.2.13.	Budowa/przebudowa/remont drogi łączącej drogę gminną nr 160222C położoną w miejscowości Przybranówek z drogą gminną nr 160226C położoną w m. Poczałkowo
II.2.14.	Budowa/przebudowa/remont drogi w miejscowości Rudunki – ul. Czesława Miłosza
II.2.15.	Budowa/przebudowa/remont drogi w miejscowości Wołuszewo łączącej drogę powiatową nr 2601C z drogą gminną nr 160244C
II.2.16.	Budowa/przebudowa/remont drogi w miejscowości Nowy Ciechocinek łączącej drogę gminną Nowy Ciechocinek-Wygoda z drogą gminną nr 160205C, docelowo połączenie z drogą krajową 91
II.2.17.	Budowa/przebudowa/remont drogi w miejscowości Stawki ul. Okrężna, Solankowa
II.2.18.	Budowa/przebudowa/remont drogi w miejscowości Kuczek, działki nr 34 i 24
II.2.19.	Budowa/przebudowa/remont drogi w miejscowości Kuczek od DK 91 do granicy z gminą Raciążek

II.2.20.	Budowa/przebudowa/remont drogi gminnej nr 160257C w miejscowości Rożno-Parcele
II.2.21.	Budowa/przebudowa/remont drogi w miejscowości Odolion, ul. Krokusowa
II.2.22.	Budowa/przebudowa/remont ulicy Okrężnej łączącej miejscowości Odolion z ul. Parkową na terenie Miasta Aleksandrów Kujawski
II.2.23.	Budowa/przebudowa/remont odcinka drogi gminnej nr 160206C łączącego miejscowość Łazieniec z miejscowością Odolion
II.2.24.	Budowa/przebudowa/remont drogi gminnej nr 160228C Chrusty-Goszczewo
II.2.25.	Budowa/przebudowa/remont dróg wewnętrznych na terenie Gminy (Odolion, Stawki, Nowy Ciechocinek, Łazieniec, Rożno-Parcele, Służewo, Konradowo, Zgoda, Wygoda, Kuczek, Wołuszewo, Otłoczyn, Rudunki, Ośno, Ośno Drugie, Plebanka, Ostrowąs, Słomkowo, Grabie, Wilkostowo, Przybranówek, Poczałkowo, Pinino, Przybranowo, Opoki, Opoczki, Zduny)
II.2.26.	Budowa chodnika w miejscowości Odolion ul. Kwiatowa
II.2.27.	Budowa chodnika w miejscowości Odolion ul. Zaułek
II.2.28.	Budowa chodnika w miejscowości Odolion ul. Młodzieżowa
II.2.29.	Budowa chodnika w miejscowości Odolion ul. Krótka
II.2.30.	Budowa chodnika w miejscowości Odolion ul. Okrężna
II.2.31.	Budowa chodnika w miejscowości Rożno-Parcele ul. Krokusowa
II.2.32.	Budowa ciągu pieszo-rowerowego, Służewo, ul. Brzeska wzdłuż drogi wojewódzkiej nr 266
II.2.33.	Budowa drogi rowerowej Toruń – Ciechocinek na odcinku o długości 6,35 km
II.2.34.	Budowa ścieżek rowerowych na terenie gmin Aleksandrów Kujawski, Koneck i Zakrzewo o łącznej dług. 11,32 km
II.2.35.	Budowa ścieżki rowerowej Nowa Wieś – Poczałkowo wzdłuż drogi wojewódzkiej Nr 266
II.2.36.	Budowa ścieżki rowerowej Przybranowo – Grabie
Cel operacyjny II.3. Uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej	
II.3.1.	Zwiększenie przepustowości Oczyszczalni Ścieków w m. Przybranowo
II.3.2.	Modernizacja stacji uzdatniania wody w Ośnie, Służewie oraz Grabiu
II.3.3.	Budowa sieci wodociągowej w m. Chrusty i kanalizacji sanitarnej w m. Przybranowo
II.3.4.	Budowa sieci wodociągowej w m. Służewo
II.3.5.	Budowa sieci wodociągowej w m. Rożno-Parcele
II.3.6.	Budowa sieci wodociągowej w m. Ośno
II.3.7.	Budowa sieci wodociągowej w m. Słońsk Dolny
II.3.8.	Budowa sieci wodociągowej w m. Odolion
II.3.9.	Budowa kanalizacji sanitarnej w m. Łazieniec
II.3.10.	Budowa kanalizacji sanitarnej w m. Rudunki
II.3.11.	Budowa sieci wodociągowej w m. Konradowo
Cel operacyjny II.4. Rozwój infrastruktury opartej na rozwiązaniach ekologicznych	
II.4.1.	Wymiana pieców węglowych na piece ekologiczne
II.4.2.	Utylizacja wyrobów azbestowych
II.4.3.	Utylizacja odpadów pochodzących z rolnictwa
II.4.4.	Rozwój instalacji fotowoltaicznych na budynkach mieszkalnych i użyteczności publicznej na terenie Gminy
II.4.5.	Udoskonalenie systemu selektywnej zbiórki odpadów

II.4.6.	Rewitalizacja obszarów miejskich poprzez modernizację budynku na potrzeby utworzenia siedziby Urzędu Gminy Aleksandrów Kujawski wraz z infrastrukturą towarzyszącą
II.4.7.	Budowa oświetlenia drogowego i parkowego w technologii LED na terenie gminy Aleksandrów Kujawski
II.4.8.	Modernizacja istniejącego oświetlenia drogowego i parkowego
II.4.9.	Realizacja programów edukacji ekologicznej
II.4.10.	Budowa punktów ładowania pojazdów elektrycznych oraz wymiana taboru na elektryczny – wg strategii elektromobilności
Cel strategiczny III. Przedsiębiorcza Gmina	
Cel operacyjny III.1. Poprawa warunków inwestycyjnych na terenie Gminy	
III.1.1.	Uzbrajanie terenów inwestycyjnych na obszarze SOGO/wykup ziemi od osób prywatnych w strefie SOGO
III.1.2.	Promocja terenów inwestycyjnych
III.1.3.	Rozwój współpracy z instytucjami otoczenia biznesu w zakresie wsparcia rozwoju przedsiębiorczości na terenie Gminy
III.1.4.	Wprowadzenie systemu ulg podatkowych dla przedsiębiorców tworzących nowe miejsca pracy
III.1.5.	Organizacja cyklicznych spotkań pn. „Gminne Forum Przedsiębiorczości"
Cel operacyjny III.2. Aktywizacja osób bezrobotnych	
III.2.1.	Realizacja programów mających na celu aktywizację społeczno-zawodową mieszkańców

Źródło: *Opracowanie własne*

Rozdział IV.
Oczekiwane rezultaty planowanych działań, w tym w wymiarze przestrzennym, oraz wskaźniki ich osiągnięcia

Strategia definiuje oczekiwane rezultaty planowanych działań oraz wskaźniki ich osiągnięcia wraz ze wskazaniem źródeł ich pomiaru. Rezultaty to efekt planowanych działań, zmiany pożądane w kontekście podejmowanych interwencji. Rezultaty, tak jak cele są weryfikowalne i mierzalne. Oznacza to określenie rezultatów planowanych działań w ujęciu wskaźnikowym.

Wskaźniki to ważny element strategii przyczyniający się do jej efektywnej realizacji. Wskaźniki pokazują stopień realizacji przyjętych celów, opisanych za pomocą mierników.

Wskaźnik jest zmienną, która może przyjmować różne wartości, pozostającą w stałym związku z cechami analizowanych obiektów czy stanów rzeczy. Wskaźnik określa się jako miarę celu, który ma zostać osiągnięty, zaangażowanych zasobów, uzyskanego efektu, miernik jakości lub zmienną kontekstową.

Wskaźniki dla zaplanowanych działań określono z uwzględnieniem ich kształtowania się w czasie i przestrzeni, co pozwala na bieżący monitoring planowanych działań i lepsze ukierunkowanie na osiągnięcie założonych celów strategicznych.

Dla wszystkich wcześniej zdefiniowanych kierunków działań określono planowane rezultaty ich przeprowadzenia oraz wskaźniki wraz ze sposobem ich monitorowania, czyli podaniem źródła informacji, skąd wynikać będzie planowana do osiągnięcia wartość wskaźnika.

W poniższej tabeli dla każdego z zaplanowanych przedsięwzięć przypisano konkretne wskaźniki oraz źródła ich pomiaru.

Tabela 8. Planowane kierunki działań

Lp.	Kierunki działań	Rezultaty	Wskaźniki	Źródła pomiaru wskaźnika
Cel strategiczny I. Aktywne i wykształcone społeczeństwo				
Cel operacyjny I.1. Edukacja i sport na najwyższym poziomie				
I.1.1.	Doposażenie pracowni przedmiotowych w szkołach podstawowych	1. Wzrost poziomu nauczania w szkołach. 2. Poprawa wyników na egzaminach Ósmoklasisty.	1. Liczba doposażonych pracowni przedmiotowych w szkołach podstawowych – 6	- protokół odbioru
I.1.2.	Realizacja zajęć dodatkowych rozwijających umiejętności i zainteresowania uczniów	1. Wzrost poziomu nauczania w szkołach. 2. Poprawa wyników na egzaminach Ósmoklasisty.	1. Liczba uczniów korzystających z zajęć doskonalących kompetencje kluczowe – 140 uczniów	- raport z realizacji zajęć doskonalących kompetencje kluczowe uczniów
I.1.3.	Budowa boiska krytego przy SP w Przybranowie	1. Rozbudowa oferty sportowej dla uczniów i pozostałych mieszkańców. 2. Zwiększenie dostępu do dobrej jakości usług społecznych. 3. Rozwój infrastruktury społecznej służącej uczniom i pozostałym mieszkańcom.	1. Liczba osób korzystających z nowo wybudowanej infrastruktury sportowej - 70	- ewidencja osób korzystających z powstałej infrastruktury sportowej
I.1.4.	Zadaszenie trybun na boiskach sportowych	1. Zwiększenie dostępu do dobrej jakości usług społecznych. 2. Rozwój infrastruktury społecznej służącej uczniom i pozostałym mieszkańcom.	1. Liczba rozbudowanych obiektów sportowych – 2	- protokół odbioru robót budowlanych
I.1.5.	Remont i rozbudowa o infrastrukturę lekkoatletyczną boiska szkolnego, budowa wiaty rowerowej oraz oświetlenia w miejscowości Wołuszewo	1. Rozbudowa oferty sportowej dla uczniów i pozostałych mieszkańców. 2. Zwiększenie dostępu do dobrej jakości usług społecznych. 3. Rozwój infrastruktury społecznej służącej uczniom i pozostałym mieszkańcom.	1. Liczba osób korzystających z rozbudowanej infrastruktury sportowej – 80 uczniów	- ewidencja osób korzystających z rozbudowanej infrastruktury sportowej
I.1.6.	Remont i rozbudowa o infrastrukturę lekkoatletyczną boiska szkolnego, budowa wiaty rowerowej oraz oświetlenia w miejscowości Stawki	1. Rozbudowa oferty sportowej dla uczniów i pozostałych mieszkańców. 2. Zwiększenie dostępu do dobrej jakości usług społecznych. 3. Rozwój infrastruktury społecznej służącej uczniom i pozostałym mieszkańcom.	1. Liczba osób korzystających z rozbudowanej infrastruktury sportowej - 250	- ewidencja osób korzystających z rozbudowanej infrastruktury sportowej

I.1.7.	Remont i rozbudowa o infrastrukturę lekkoatletyczną boiska szkolnego, budowa wiaty rowerowej oraz oświetlenia w miejscowości Opoki	1. Rozbudowa oferty sportowej dla uczniów i pozostałych mieszkańców. 2. Zwiększenie dostępu do dobrej jakości usług społecznych. 3. Rozwój infrastruktury społecznej służącej uczniom i pozostałym mieszkańcom.	1. Liczba osób korzystających z rozbudowanej infrastruktury sportowej - 70	- ewidencja osób korzystających z rozbudowanej infrastruktury sportowej
I.1.8.	Remont i rozbudowa o infrastrukturę lekkoatletyczną boiska szkolnego, budowa wiaty rowerowej oraz oświetlenia w miejscowości Przybranowo	1. Rozbudowa oferty sportowej dla uczniów i pozostałych mieszkańców. 2. Zwiększenie dostępu do dobrej jakości usług społecznych. 3. Rozwój infrastruktury społecznej służącej uczniom i pozostałym mieszkańcom.	1. Liczba osób korzystających z rozbudowanej infrastruktury sportowej - 70	- ewidencja osób korzystających z rozbudowanej infrastruktury sportowej
I.1.9.	Remont i rozbudowa o infrastrukturę lekkoatletyczną boiska szkolnego, budowa wiaty rowerowej oraz oświetlenia w miejscowości Ostrowąs	1. Rozbudowa oferty sportowej dla uczniów i pozostałych mieszkańców. 2. Zwiększenie dostępu do dobrej jakości usług społecznych. 3. Rozwój infrastruktury społecznej służącej uczniom i pozostałym mieszkańcom.	1. Liczba osób korzystających z rozbudowanej infrastruktury sportowej - 150	- ewidencja osób korzystających z rozbudowanej infrastruktury sportowej
I.1.10.	Modernizacja obiektów szkolnych w miejscowości Stawki i Służewo, gmina Aleksandrów Kujawski	1. Wzrost komfortu nauki i pracy w szkołach 2. Podniesienie jakości stanu technicznego obiektów edukacyjnych.	1. Liczba osób korzystających z wyremontowanych i zmodernizowanych budynków szkolnych – 400 osób	- ewidencja osób korzystających z placówek oświatowych
Cel operacyjny I.2. Wysokiej jakości infrastruktura zabaw i rekreacji				
I.2.1.	Budowa miejsca wypoczynku i rekreacji, tj. skateparku, miasteczka zabaw	1. Rozbudowa oferty zabaw i rekreacji. 2. Rozbudowa oferty turystycznej gminy. 3. Stworzenie nowego miejsca spędzania czasu wolnego. 4. Zapewnienie dostępu do dobrej jakości usług społecznych. 5. Rozwój infrastruktury społecznej służącej mieszkańcom.	1. Liczba osób korzystających z obiektów – 250 os./rok	- raport wykorzystania infrastruktury

I.2.2.	Zagospodarowanie terenu przy świetlicy wiejskiej w miejscowości Wołuszewo (Budowa elementów małej architektury w miejscu publicznym - siłownia zewnętrzna, plac zabaw wraz ze strefą relaksu Otwartej Strefy Aktywności w miejscowości Wołuszewo – etap II)	1. Rozbudowa oferty zabaw i rekreacji. 2. Rozbudowa oferty turystycznej gminy. 3. Stworzenie nowego miejsca spędzania czasu wolnego. 4. Zapewnienie dostępu do dobrej jakości usług społecznych. 5. Rozwój infrastruktury społecznej służącej mieszkańcom.	1. Liczba osób korzystających z obiektów – 250 os./rok	- raport wykorzystania infrastruktury
Cel operacyjny I.3. Nowoczesna i kreatywna kultura				
I.3.1.	Cyfryzacja Biblioteki Gminnej	1. Zwiększenie wykorzystania technologii informatycznych. 2. Wzrost jakości obsługi czytelników. 3. Zwiększenie dostępności do zbiorów biblioteki. 4. Propagowanie czytelnictwa.	1. Liczba wprowadzonych wolumenów- 21 000 szt.	- raport wykorzystania nowych technologii informatycznych w bibliotece
I.3.2.	Stworzenie atrakcyjnej oferty zajęć bibliotecznych	1. Wzrost jakości obsługi czytelników. 2. Propagowanie czytelnictwa. 3. Organizacja ciekawych wydarzeń kulturalnych.	1. Liczba wydarzeń organizowanych w bibliotece w skali roku – 30 /rok.	- raport z działalności biblioteki
I.3.3.	Wzbogacanie księgozbioru w nowości wydawnicze	1. Propagowanie czytelnictwa 2. Zwiększenie zbiorów biblioteki. 3. Rozszerzenie oferty biblioteki.	1. Liczba nowych wolumenów w skali roku – 1 000 szt.	- raport z działalności biblioteki
I.3.4.	Przebudowa sceny i zakup wyposażenia GOK	1. Rozbudowa oferty kulturalnej dla mieszkańców. 2. Zapewnienie dostępu do dobrej jakości usług społecznych. 3. Rozwój infrastruktury społecznej służącej mieszkańcom.	1. Liczba przebudowanych i doposażonych obiektów kulturalnych –1	- protokół odbioru robót budowlanych - raport wykorzystania infrastruktury
I.3.5.	Utworzenie i utrzymanie klubu młodzieżowego	1. Rozbudowa oferty kulturalnej dla młodzieży. 2. Zapewnienie dostępu do dobrej jakości usług społecznych.	1. Liczba osób korzystających z oferty klubu młodzieżowego –20 os./ rok	- raport z działalności klubu młodzieżowego

		3. Rozwój infrastruktury społecznej służącej młodzieży. 4. Integracja młodzieży.		
I.3.6.	Integracja mieszkańców Gminy poprzez organizację wydarzeń kulturalnych	1. Rozbudowa oferty kulturalnej dla mieszkańców. 2. Zapewnienie dostępu do dobrej jakości usług społecznych. 3. Integracja mieszkańców gminy.	1. Liczba osób korzystających z oferty GOK – 1200 os./rok 2. Liczba organizowanych przez GOK wydarzeń kulturalnych – 6 wydarzeń/rok	- raport z działalności GOK
I.3.7.	Zajęcia dla dzieci i młodzieży	1. Rozbudowa oferty kulturalnej dla mieszkańców. 2. Zapewnienie dostępu do dobrej jakości usług społecznych. 3. Integracja dzieci i młodzieży.	1. Liczba osób korzystających z oferty GOK – 500 os./rok 2. Liczba organizowanych przez GOK rodzajów zajęć dla dzieci i młodzieży –7 wydarzeń/rok	- raport z działalności GOK
Cel operacyjny I.4. Tworzenie równych szans rozwoju społecznego				
I.4.1.	Budowa oddziału żłobkowego	1. Zapewnienie opieki dla dzieci w żłobkach. 2. Zwiększenie ilości infrastruktury społecznej służącej dzieciom.	1. Liczba wybudowanych oddziałów żłobkowych – 1	- protokół odbioru robót budowlanych
I.4.2.	Budowa mieszkań komunalnych, w tym mieszkań chronionych	1. Poprawa komfortu życia mieszkańców. 2. Poprawa warunków lokalowych mieszkańców. 3. Rozwój infrastruktury społecznej służącej mieszkańcom.	1. Liczba wybudowanych mieszkań – 10 szt.	- protokół odbioru robót budowlanych
I.4.3.	Utrzymanie Domu Dziennego Pobytu w Słomkowie	1. Zapewnienie odpowiedniej opieki osobom potrzebującym wsparcia. 2. Odciążenie rodzin osób potrzebujących wsparcia w opiece nad nimi. 3. Poprawa jakości życia osób objętych usługami.	1. Liczba osób korzystających z oferty DDP – 25 os. /rok	- wykaz osób objętych wsparciem w DDP (bez danych osobowych)
I.4.4.	Utrzymanie Klubu Seniora w Zdunach	1. Zapewnienie atrakcyjnej oferty spędzania czasu wolnego dla seniorów. 2. Wzrost poczucia własnej wartości u seniorów. 3. Wzrost aktywizacji społecznej seniorów.	1. Liczba miejsc w utrzymanych Klubach Seniora - 30 os./rok	- wykaz osób objętych wsparciem
I.4.5.	Utrzymanie Placówki Wsparcia Dziennego w Plebance	1. Zapewnienie odpowiedniej opieki osobom potrzebującym wsparcia. 2. Odciążenie rodzin osób potrzebujących wsparcia w opiece nad nimi.	1. Liczba osób korzystających z oferty Placówki Wsparcia Dziennego –28 os./rok	- wykaz osób objętych wsparciem w Placówce Wsparcia Dziennego (bez danych osobowych)

		3. Poprawa jakości życia osób objętych usługami.		
I.4.6.	Tworzenie Klubów Seniora w istniejących świetlicach wiejskich Rożno-Parcele oraz Wołuszewo	1. Zapewnienie atrakcyjnej oferty spędzania czasu wolnego dla seniorów. 2. Wzrost poczucia własnej wartości u seniorów. 3. Wzrost aktywizacji społecznej seniorów.	1. Liczba stworzonych Klubów Seniora - 2 szt. 2. Liczba stworzonych miejsc w Klubach Seniora - 40 os./rok	- protokół odbioru robót budowlanych
I.4.7.	Budowa budynków mieszkalnych w miejscowościach Odolion i Konradowo, Rożno-Parcele i Ostrowąs w ramach Społecznej inicjatywy Mieszkaniowej	1. Poprawa komfortu życia mieszkańców. 2. Poprawa warunków lokalowych mieszkańców. 3. Rozwój infrastruktury społecznej służącej mieszkańcom.	1. Liczba wybudowanych mieszkań – 50 szt.	- protokół odbioru robót budowlanych
Cel strategiczny II. Ekologiczna i rozwinięta infrastrukturalnie Gmina				
Cel operacyjny II.1. Rozwój infrastruktury turystycznej i ochrona dziedzictwa kulturowego				
II.1.1.	Odnowa zabytków wpisanych do gminnego rejestru zabytków	1. Ochrona dziedzictwa kulturowego regionu. 2. Zwiększenie potencjału turystycznego gminy.	1. Liczba odnowionych zabytków – 2 szt.	- protokół udzielonych dotacji
Cel operacyjny II.2. Rozwój infrastruktury transportowej				
II.2.1.	Remont i przebudowa ciągu dróg gminnych nr 160208C ul. Konwaliowej i nr 160207C ul. Krokusowej w miejscowości Rożno-Parcele – Etap I ul. Krokusowa	1. Poprawa stanu technicznego dróg. 2. Zwiększenie poziomu bezpieczeństwa. 3. Zmniejszenie emisji toksycznych składników spalin. 4. Zwiększenie stopnia funkcjonalności dróg.	1. Długość wyremontowanych i przebudowanych dróg gminnych – 2,4 km 2. Liczba osób korzystających z wyremontowanych i przebudowanych dróg gminnych – 900 os./rok	- protokół odbioru robót budowlanych - pomiary ruchu wykonane po zakończeniu realizacji inwestycji
II.2.2.	Remont i przebudowa ciągu dróg gminnych nr 160208C ul. Konwaliowej i nr 160207C ul. Krokusowej w miejscowości Rożno-Parcele – Etap II ul. Konwaliowa	1. Poprawa stanu technicznego dróg. 2. Zwiększenie poziomu bezpieczeństwa. 3. Zmniejszenie emisji toksycznych składników spalin. 4. Zwiększenie stopnia funkcjonalności dróg.	1. Długość wyremontowanych i przebudowanych dróg gminnych – 2,164 km 2. Liczba osób korzystających z wyremontowanych i przebudowanych dróg gminnych – 900 os./rok	- protokół odbioru robót budowlanych - pomiary ruchu wykonane po zakończeniu realizacji inwestycji
II.2.3.	Rozbudowa drogi w miejscowości Służewo,	1. Poprawa stanu technicznego dróg. 2. Zwiększenie poziomu bezpieczeństwa.	1. Długość rozbudowanych dróg gminnych – 2,1 km	- protokół odbioru robót budowlanych

	Goszczewo, Broniszewo wraz z chodnikiem	3. Zmniejszenie emisji toksycznych składników spalin. 4. Zwiększenie stopnia funkcjonalności dróg.	2. Długość wybudowanych chodników – 2,1 km 3. Liczba osób korzystających z rozbudowanych dróg i chodników gminnych – 1 300 os./rok	- pomiary ruchu wykonane po zakończeniu realizacji inwestycji
II.2.4.	Rozbudowa drogi gminnej nr 160248C, Ulica Sosnowa w m. Otłoczyn na odcinku od skrzyżowania z drogą wojewódzką nr 291 do granic miasta Aleksandrów Kujawski	1. Poprawa stanu technicznego dróg. 2. Zwiększenie poziomu bezpieczeństwa. 3. Zmniejszenie emisji toksycznych składników spalin. 4. Zwiększenie stopnia funkcjonalności dróg.	1. Długość rozbudowanych dróg gminnych – 1,46 km 2. Liczba osób korzystających z rozbudowanych dróg gminnych – 400 os./rok	- protokół odbioru robót budowlanych - pomiary ruchu wykonane po zakończeniu realizacji inwestycji
II.2.5.	Budowa/przebudowa/remont drogi łączącej miejscowość Podgaj Dolny z miejscowością Podgaj Górny	1. Poprawa stanu technicznego dróg. 2. Zwiększenie poziomu bezpieczeństwa. 3. Zmniejszenie emisji toksycznych składników spalin. 4. Zwiększenie stopnia funkcjonalności dróg.	1. Długość wybudowanych dróg gminnych – ok. 0,5 km 2. Liczba osób korzystających z wybudowanych dróg – 100 os./rok	- protokół odbioru robót budowlanych - pomiary ruchu wykonane po zakończeniu realizacji inwestycji
II.2.6.	Budowa/przebudowa/remont drogi Podgaj Dolny (działka nr 294,151, 238/2, 238/1)	1. Poprawa stanu technicznego dróg. 2. Zwiększenie poziomu bezpieczeństwa. 3. Zmniejszenie emisji toksycznych składników spalin. 4. Zwiększenie stopnia funkcjonalności dróg.	1. Długość wybudowanych dróg gminnych – ok. 0,9 km 2. Liczba osób korzystających z wybudowanych dróg – 100 os./rok	- protokół odbioru robót budowlanych - pomiary ruchu wykonane po zakończeniu realizacji inwestycji
II.2.7.	Budowa/przebudowa/remont drogi łączącej drogę powiatową 2528C z drogą gminną nr 160227C w miejscowości Przybranowo	1. Poprawa stanu technicznego dróg. 2. Zwiększenie poziomu bezpieczeństwa. 3. Zmniejszenie emisji toksycznych składników spalin. 4. Zwiększenie stopnia funkcjonalności dróg.	1. Długość wybudowanych dróg gminnych – ok. 0,95 km 2. Liczba osób korzystających z wybudowanych dróg – 600 os./rok	- protokół odbioru robót budowlanych - pomiary ruchu wykonane po zakończeniu realizacji inwestycji
II.2.8.	Budowa/przebudowa/remont drogi łączącej drogę powiatową nr 2528C z drogą wojewódzką nr 266 w miejscowości Przybranowo	1. Poprawa stanu technicznego dróg. 2. Zwiększenie poziomu bezpieczeństwa. 3. Zmniejszenie emisji toksycznych składników spalin. 4. Zwiększenie stopnia funkcjonalności dróg.	1. Długość wybudowanych dróg gminnych – ok. 1 km 2. Liczba osób korzystających z wybudowanych dróg – 600 os./rok	- protokół odbioru robót budowlanych - pomiary ruchu wykonane po zakończeniu realizacji inwestycji
II.2.9.	Budowa/przebudowa/remont drogi w miejscowości	1. Poprawa stanu technicznego dróg. 2. Zwiększenie poziomu bezpieczeństwa.	1. Długość wybudowanych dróg gminnych – ok. 0,5 km 2. Liczba osób korzystających z wybudowanych dróg – 100 os./rok	- protokół odbioru robót budowlanych - pomiary ruchu wykonane po zakończeniu realizacji inwestycji

	Początkowo Pinino łączącej się drogą gminną nr 160226C	3. Zmniejszenie emisji toksycznych składników spalin. 4. Zwiększenie stopnia funkcjonalności dróg.		
II.2.10.	Budowa/przebudowa/remont drogi w miejscowości Opoki łączącej drogę powiatową 2528C z drogą gminną nr 160241C	1. Poprawa stanu technicznego dróg. 2. Zwiększenie poziomu bezpieczeństwa. 3. Zmniejszenie emisji toksycznych składników spalin. 4. Zwiększenie stopnia funkcjonalności dróg.	1. Długość wybudowanych dróg gminnych – ok. 0,6 km 2. Liczba osób korzystających z wybudowanych dróg – 200 os./rok	- protokół odbioru robót budowlanych - pomiary ruchu wykonane po zakończeniu realizacji inwestycji
II.2.11.	Budowa/przebudowa/remont drogi w miejscowości Grabie łączącej drogę gminną 160225C z drogą wewnętrzną	1. Poprawa stanu technicznego dróg. 2. Zwiększenie poziomu bezpieczeństwa. 3. Zmniejszenie emisji toksycznych składników spalin. 4. Zwiększenie stopnia funkcjonalności dróg.	1. Długość wybudowanych dróg gminnych – ok. 1,1 km 2. Liczba osób korzystających z wybudowanych dróg – 200 os./rok	- protokół odbioru robót budowlanych - pomiary ruchu wykonane po zakończeniu realizacji inwestycji
II.2.12.	Budowa/przebudowa/remont drogi gminnej nr 160222C łączącej miejscowość Wilkostowo z miejscowością Przybranówek	1. Poprawa stanu technicznego dróg. 2. Zwiększenie poziomu bezpieczeństwa. 3. Zmniejszenie emisji toksycznych składników spalin. 4. Zwiększenie stopnia funkcjonalności dróg.	1. Długość wybudowanych dróg gminnych – ok. 2 km 2. Liczba osób korzystających z wybudowanych dróg – 100 os./rok	- protokół odbioru robót budowlanych - pomiary ruchu wykonane po zakończeniu realizacji inwestycji
II.2.13.	Budowa/przebudowa/remont drogi łączącej drogę gminną nr 160222C położoną w miejscowości Przybranówek z drogą gminną nr 160226C położoną w m. Początkowo	1. Poprawa stanu technicznego dróg. 2. Zwiększenie poziomu bezpieczeństwa. 3. Zmniejszenie emisji toksycznych składników spalin. 4. Zwiększenie stopnia funkcjonalności dróg.	1. Długość wybudowanych dróg gminnych – ok. 1,4 km 2. Liczba osób korzystających z wybudowanych dróg – 200 os./rok	- protokół odbioru robót budowlanych - pomiary ruchu wykonane po zakończeniu realizacji inwestycji
II.2.14.	Budowa/przebudowa/remont drogi w miejscowości Rudunki – ul. Czesława Miłosza	1. Poprawa stanu technicznego dróg. 2. Zwiększenie poziomu bezpieczeństwa. 3. Zmniejszenie emisji toksycznych składników spalin. 4. Zwiększenie stopnia funkcjonalności dróg.	1. Długość wybudowanych dróg gminnych – ok. 0,380 km 2. Liczba osób korzystających z wybudowanych dróg – 338 os./rok	- protokół odbioru robót budowlanych - pomiary ruchu wykonane po zakończeniu realizacji inwestycji
II.2.15.	Budowa/przebudowa/remont drogi w miejscowości Wołuszewo łączącej drogę powiatową nr 2601C z drogą gminną nr 160244C	1. Poprawa stanu technicznego dróg. 2. Zwiększenie poziomu bezpieczeństwa. 3. Zmniejszenie emisji toksycznych składników spalin. 4. Zwiększenie stopnia funkcjonalności dróg.	1. Długość wybudowanych dróg gminnych – ok. 1,7 km 2. Liczba osób korzystających z wybudowanych dróg – 700 os./rok	- protokół odbioru robót budowlanych - pomiary ruchu wykonane po zakończeniu realizacji inwestycji

II.2.16.	Budowa/przebudowa/remont drogi w miejscowości Nowy Ciechocinek łączącej drogę gminną Nowy Ciechocinek-Wygoda z drogą gminną nr 160205C, docelowo połączenie z drogą krajową 91	1. Poprawa stanu technicznego dróg. 2. Zwiększenie poziomu bezpieczeństwa. 3. Zmniejszenie emisji toksycznych składników spalin. 4. Zwiększenie stopnia funkcjonalności dróg.	1. Długość wybudowanych dróg gminnych – 0,5 km 2. Liczba osób korzystających z wybudowanych dróg – 300 os./rok	- protokół odbioru robót budowlanych - pomiary ruchu wykonane po zakończeniu realizacji inwestycji
II.2.17.	Budowa/przebudowa/remont drogi w miejscowości Stawki ul. Okrężna, Solankowa	1. Poprawa stanu technicznego dróg. 2. Zwiększenie poziomu bezpieczeństwa. 3. Zmniejszenie emisji toksycznych składników spalin. 4. Zwiększenie stopnia funkcjonalności dróg.	1. Długość wybudowanych dróg gminnych – ok. 1,2 km 2. Liczba osób korzystających z wybudowanych dróg – 700 os./rok	- protokół odbioru robót budowlanych - pomiary ruchu wykonane po zakończeniu realizacji inwestycji
II.2.18.	Budowa/przebudowa/remont drogi w miejscowości Kuczek, działki nr 34 i 24	1. Poprawa stanu technicznego dróg. 2. Zwiększenie poziomu bezpieczeństwa. 3. Zmniejszenie emisji toksycznych składników spalin. 4. Zwiększenie stopnia funkcjonalności dróg.	1. Długość wybudowanych dróg gminnych – ok. 0,8 km 2. Liczba osób korzystających z wybudowanych dróg – 100 os./rok	- protokół odbioru robót budowlanych - pomiary ruchu wykonane po zakończeniu realizacji inwestycji
II.2.19.	Budowa/przebudowa/remont drogi w miejscowości Kuczek od DK 91 do granicy z gminą Raciążek	1. Poprawa stanu technicznego dróg. 2. Zwiększenie poziomu bezpieczeństwa. 3. Zmniejszenie emisji toksycznych składników spalin. 4. Zwiększenie stopnia funkcjonalności dróg.	1. Długość wybudowanych dróg gminnych – ok. 0,79 km 2. Liczba osób korzystających z wybudowanych dróg – 100 os./rok	- protokół odbioru robót budowlanych - pomiary ruchu wykonane po zakończeniu realizacji inwestycji
II.2.20.	Budowa/przebudowa/remont drogi gminnej nr 160257C w miejscowości Rożno-Parcele	1. Poprawa stanu technicznego dróg. 2. Zwiększenie poziomu bezpieczeństwa. 3. Zmniejszenie emisji toksycznych składników spalin. 4. Zwiększenie stopnia funkcjonalności dróg.	1. Długość wybudowanych dróg gminnych – ok. 0,66 km 2. Liczba osób korzystających z wybudowanych dróg – 900 os./rok	- protokół odbioru robót budowlanych - pomiary ruchu wykonane po zakończeniu realizacji inwestycji
II.2.21.	Budowa/przebudowa/remont drogi w miejscowości Odolion, ul. Krokusowa	1. Poprawa stanu technicznego dróg. 2. Zwiększenie poziomu bezpieczeństwa. 3. Zmniejszenie emisji toksycznych składników spalin. 4. Zwiększenie stopnia funkcjonalności dróg.	1. Długość wybudowanych dróg gminnych – ok 0,42 km 2. Liczba osób korzystających z wybudowanych dróg – 800 os./rok	- protokół odbioru robót budowlanych - pomiary ruchu wykonane po zakończeniu realizacji inwestycji
II.2.22.	Budowa/przebudowa/remont ulicy Okrężnej łączącej	1. Poprawa stanu technicznego dróg. 2. Zwiększenie poziomu bezpieczeństwa.	1. Długość wybudowanych dróg gminnych – ok. 1,3 km	- protokół odbioru robót budowlanych

	miejscowości Odolion z ul. Parkową na terenie Miasta Aleksandrów Kujawski	3. Zmniejszenie emisji toksycznych składników spalin. 4. Zwiększenie stopnia funkcjonalności dróg.	2. Liczba osób korzystających z wybudowanych dróg – 800 os./rok	- pomiary ruchu wykonane po zakończeniu realizacji inwestycji
II.2.23.	Budowa/przebudowa/remont odcinka drogi gminnej nr 160206C łączącego miejscowość Łazieniec z miejscowością Odolion	1. Poprawa stanu technicznego dróg. 2. Zwiększenie poziomu bezpieczeństwa. 3. Zmniejszenie emisji toksycznych składników spalin. 4. Zwiększenie stopnia funkcjonalności dróg.	1. Długość wybudowanych dróg gminnych – ok. 0,55 km 2. Liczba osób korzystających z wybudowanych dróg – 1500 os./rok	- protokół odbioru robót budowlanych - pomiary ruchu wykonane po zakończeniu realizacji inwestycji
II.2.24.	Budowa/przebudowa/remont drogi gminnej nr 160228C Chrusty-Goszczewo	1. Poprawa stanu technicznego dróg. 2. Zwiększenie poziomu bezpieczeństwa. 3. Zmniejszenie emisji toksycznych składników spalin. 4. Zwiększenie stopnia funkcjonalności dróg.	1. Długość wybudowanych dróg gminnych – ok. 1,2 km 2. Liczba osób korzystających z wybudowanych dróg – 100 os./rok	- protokół odbioru robót budowlanych - pomiary ruchu wykonane po zakończeniu realizacji inwestycji
II.2.25.	Budowa/przebudowa/remont dróg wewnętrznych na terenie Gminy (Odolion, Stawki, Nowy Ciechocinek, Łazieniec, Rożno-Parcele, Służewo, Konradowo, Zgoda, Wygoda, Kuczek, Wołuszewo, Otłoczyn, Rudunki, Ośno, Ośno Drugie, Plebanka, Ostrowąs, Słomkowo, Grabie, Wilkostowo, Przybranówek, Poczałkowo, Pinino, Przybranowo, Opoki, Opoczki, Zduny)	1. Poprawa stanu technicznego dróg. 2. Zwiększenie poziomu bezpieczeństwa. 3. Zmniejszenie emisji toksycznych składników spalin. 4. Zwiększenie stopnia funkcjonalności dróg.	1. Długość wybudowanych dróg gminnych – ok 4 km 2. Liczba osób korzystających z wybudowanych dróg – 10 000 os./rok	- protokół odbioru robót budowlanych - pomiary ruchu wykonane po zakończeniu realizacji inwestycji
II.2.26.	Budowa chodnika w miejscowości Odolion ul. Kwiatowa	1. Rozbudowa infrastruktury służącej pieszym na terenie gminy. 2. Zwiększenie poziomu bezpieczeństwa pieszych.	1. Długość wybudowanych chodników – ok. 0,192 km 2. Liczba osób korzystających z wybudowanych chodników – 800 os./rok	- protokół odbioru robót budowlanych - pomiary ruchu wykonane po zakończeniu realizacji inwestycji
II.2.27.	Budowa chodnika w miejscowości Odolion ul. Zaułek	1. Rozbudowa infrastruktury służącej pieszym na terenie gminy.	1. Długość wybudowanych chodników – ok. 0,157 km	- protokół odbioru robót budowlanych

		2. Zwiększenie poziomu bezpieczeństwa pieszych.	2. Liczba osób korzystających z wybudowanych chodników – 800 os./rok	- pomiary ruchu wykonane po zakończeniu realizacji inwestycji
II.2.28.	Budowa chodnika w miejscowości Odolion ul. Młodzieżowa	1. Rozbudowa infrastruktury służącej pieszym na terenie gminy. 2. Zwiększenie poziomu bezpieczeństwa pieszych.	1. Długość wybudowanych chodników – ok. 0,37 km 2. Liczba osób korzystających z wybudowanych chodników – 800os./rok	- protokół odbioru robót budowlanych - pomiary ruchu wykonane po zakończeniu realizacji inwestycji
II.2.29.	Budowa chodnika w miejscowości Odolion ul. Krótka	1. Rozbudowa infrastruktury służącej pieszym na terenie gminy. 2. Zwiększenie poziomu bezpieczeństwa pieszych.	1. Długość wybudowanych chodników – ok. 0,125 km 2. Liczba osób korzystających z wybudowanych chodników – 800 os./rok	- protokół odbioru robót budowlanych - pomiary ruchu wykonane po zakończeniu realizacji inwestycji
II.2.30.	Budowa chodnika w miejscowości Odolion ul. Okrężna	1. Rozbudowa infrastruktury służącej pieszym na terenie gminy. 2. Zwiększenie poziomu bezpieczeństwa pieszych.	1. Długość wybudowanych chodników – ok. 0,5 km 2. Liczba osób korzystających z wybudowanych chodników – 800 os./rok	- protokół odbioru robót budowlanych - pomiary ruchu wykonane po zakończeniu realizacji inwestycji
II.2.31.	Budowa chodnika w miejscowości Rożno-Parcele ul. Krokusowa	1. Rozbudowa infrastruktury służącej pieszym na terenie gminy. 2. Zwiększenie poziomu bezpieczeństwa pieszych.	1. Długość wybudowanych chodników – ok. 0,35 km 2. Liczba osób korzystających z wybudowanych chodników – 900 os./rok	- protokół odbioru robót budowlanych - pomiary ruchu wykonane po zakończeniu realizacji inwestycji
II.2.32.	Budowa ciągu pieszo-rowerowego, Służewo, ul. Brzeska wzdłuż drogi wojewódzkiej nr 266	1. Zwiększenie funkcjonalności podróży rowerem z uwagi na poprawę spójności ścieżek rowerowych. 2. Podniesienie komfortu jazdy na rowerze. 3. Zwiększenie poziomu bezpieczeństwa. 4. Zmniejszenie emisji toksycznych składników spalin.	1. Długość wybudowanych nowych ciągów pieszo-rowerowych na terenie Gminy – ok. 0,24 km 2. Liczba osób korzystających z nowowybudowanych ciągów pieszo-rowerowych – 1 100 os./rok	- protokół odbioru robót budowlanych - pomiary ruchu wykonane po zakończeniu realizacji inwestycji
II.2.33.	Budowa drogi rowerowej Toruń – Ciechocinek na odcinku o długości 6,35 km	1. Zwiększenie funkcjonalności podróży rowerem z uwagi na poprawę spójności ścieżek rowerowych. 2. Podniesienie komfortu jazdy na rowerze. 3. Zwiększenie poziomu bezpieczeństwa.	1. Długość wybudowanych nowych ścieżek rowerowych na terenie Gminy – 6,35 km 2. Liczba osób korzystających z nowowybudowanych ścieżek rowerowych – 10 000 os./rok	- protokół odbioru robót budowlanych - pomiary ruchu wykonane po zakończeniu realizacji inwestycji

		4. Zmniejszenie emisji toksycznych składników spalin.		
II.2.34.	Budowa ścieżek rowerowych na terenie gmin Aleksandrów Kujawski, Koneck i Zakrzewo o łącznej dług. 11,32 km	1. Zwiększenie funkcjonalności podróży rowerem z uwagi na poprawę spójności ścieżek rowerowych. 2. Podniesienie komfortu jazdy na rowerze. 3. Zwiększenie poziomu bezpieczeństwa. 4. Zmniejszenie emisji toksycznych składników spalin.	1. Długość wybudowanych nowych ścieżek rowerowych na terenie Gminy – 11,32 km 2. Liczba osób korzystających z nowowybudowanych ścieżek rowerowych – 10 000 os./rok	- protokół odbioru robót budowlanych - pomiary ruchu wykonane po zakończeniu realizacji inwestycji
II.2.35.	Budowa ścieżki rowerowej Nowa Wieś – Poczałkowo wzdłuż drogi wojewódzkiej Nr 266	1. Zwiększenie funkcjonalności podróży rowerem z uwagi na poprawę spójności ścieżek rowerowych. 2. Podniesienie komfortu jazdy na rowerze. 3. Zwiększenie poziomu bezpieczeństwa. 4. Zmniejszenie emisji toksycznych składników spalin.	1. Długość wybudowanych nowych ścieżek rowerowych na terenie Gminy – ok 10 km 2. Liczba osób korzystających z nowowybudowanych ścieżek rowerowych – 100 os./rok	- protokół odbioru robót budowlanych - pomiary ruchu wykonane po zakończeniu realizacji inwestycji
II.2.36.	Budowa ścieżki rowerowej Przybranowo – Grabie	1. Zwiększenie funkcjonalności podróży rowerem z uwagi na poprawę spójności ścieżek rowerowych. 2. Podniesienie komfortu jazdy na rowerze. 3. Zwiększenie poziomu bezpieczeństwa. 4. Zmniejszenie emisji toksycznych składników spalin.	1. Długość wybudowanych nowych ścieżek rowerowych na terenie Gminy – ok 10 km 2. Liczba osób korzystających z nowowybudowanych ścieżek rowerowych – 800 os./rok	- protokół odbioru robót budowlanych - pomiary ruchu wykonane po zakończeniu realizacji inwestycji
Cel operacyjny II.3. Uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej				
II.3.1.	Zwiększenie przepustowości Oczyszczalni Ścieków w m. Przybranowo	1. Poprawa stanu środowiska naturalnego. 2. Poprawa komfortu życia mieszkańców. 3. Poprawa stanu zdrowia mieszkańców.	1. Liczba zmodernizowanych oczyszczalni ścieków – 1 szt.	- protokół odbioru robót budowlanych
II.3.2.	Modernizacja stacji uzdatniania wody w Ośnie, Służewie oraz Grabiu	1. Poprawa stanu środowiska naturalnego. 2. Poprawa komfortu życia mieszkańców. 3. Poprawa stanu zdrowia mieszkańców.	1. Liczba zmodernizowanych sieci uzdatniania wody – 3 szt.	- protokół odbioru robót budowlanych
II.3.3.	Bodowa sieci wodociągowej w m. Chrusty i kanalizacji sanitarnej w m. Przybranowo	1. Poprawa stanu środowiska naturalnego. 2. Poprawa komfortu życia mieszkańców. 3. Poprawa stanu zdrowia mieszkańców.	1. Długość wybudowanej sieci kanalizacji sanitarnej – ok. 1200 mb 2. Długość wybudowanej sieci wodociągowej – ok. 300 mb	- protokół odbioru robót budowlanych

II.3.4.	Budowa sieci wodociągowej w m. Służewo	1. Poprawa stanu środowiska naturalnego. 2. Poprawa komfortu życia mieszkańców. 3. Poprawa stanu zdrowia mieszkańców.	1. Długość wybudowanej sieci wodociągowej – ok. 285 mb	- protokół odbioru robót budowlanych
II.3.5.	Budowa sieci wodociągowej w m. Rożno-Parcele	1. Poprawa stanu środowiska naturalnego. 2. Poprawa komfortu życia mieszkańców. 3. Poprawa stanu zdrowia mieszkańców.	1. Długość wybudowanej sieci wodociągowej – ok. 180 mb	- protokół odbioru robót budowlanych
II.3.6.	Budowa sieci wodociągowej w m. Ośno	1. Poprawa stanu środowiska naturalnego. 2. Poprawa komfortu życia mieszkańców. 3. Poprawa stanu zdrowia mieszkańców.	1. Długość wybudowanej sieci wodociągowej – ok. 710 mb	- protokół odbioru robót budowlanych
II.3.7.	Budowa sieci wodociągowej w m. Słońsk Dolny	1. Poprawa stanu środowiska naturalnego. 2. Poprawa komfortu życia mieszkańców. 3. Poprawa stanu zdrowia mieszkańców.	1. Długość wybudowanej sieci wodociągowej – ok. 140 mb	- protokół odbioru robót budowlanych
II.3.8.	Budowa sieci wodociągowej w m. Odolion	1. Poprawa stanu środowiska naturalnego. 2. Poprawa komfortu życia mieszkańców. 3. Poprawa stanu zdrowia mieszkańców.	1. Długość wybudowanej sieci wodociągowej – 285 mb	- protokół odbioru robót budowlanych
II.3.9.	Budowa kanalizacji sanitarnej w m. Łazieniec	1. Poprawa stanu środowiska naturalnego. 2. Poprawa komfortu życia mieszkańców. 3. Poprawa stanu zdrowia mieszkańców.	1. Długość wybudowanej sieci kanalizacji sanitarnej – 210 mb	- protokół odbioru robót budowlanych
II.3.10.	Bodowa kanalizacji sanitarnej w m. Rudunki	1. Poprawa stanu środowiska naturalnego. 2. Poprawa komfortu życia mieszkańców. 3. Poprawa stanu zdrowia mieszkańców.	1. Długość wybudowanej sieci kanalizacji sanitarnej – 645 mb	- protokół odbioru robót budowlanych
II.3.11.	Budowa sieci wodociągowej w m. Konradowo	1. Poprawa stanu środowiska naturalnego. 2. Poprawa komfortu życia mieszkańców. 3. Poprawa stanu zdrowia mieszkańców.	1. Długość wybudowanej sieci wodociągowej – 130 mb	- protokół odbioru robót budowlanych
Cel operacyjny II.4. Rozwój infrastruktury opartej na rozwiązaniach ekologicznych				
II.4.1.	Wymiana pieców węglowych na piece ekologiczne	1. Zmniejszenie zanieczyszczenia powietrza. 2. Poprawa stanu środowiska naturalnego. 3. Poprawa stanu zdrowia mieszkańców.	1. Liczba wymienionych kotłów/ pieców opalanych węglem – 25 szt./rocznie	- protokół odbioru montażu źródeł ciepła
II.4.2.	Utylizacja wyrobów azbestowych	1. Utylizacja wyrobów azbestowych. 2. Poprawa stanu środowiska naturalnego. 3. Poprawa stanu zdrowia mieszkańców.	1. Ilość usuniętych wyrobów azbestowych – 130t/ rocznie	- karty przekazania odpadów

II.4.3.	Utylizacja odpadów pochodzących z rolnictwa	1. Utylizacja odpadów pochodzących z rolnictwa. 2. Poprawa stanu środowiska naturalnego. 3. Poprawa stanu zdrowia mieszkańców.	1. Ilość usuniętych odpadów pochodzących z rolnictwa – 30 t/rok	- karty przekazania odpadów
II.4.4.	Rozwój instalacji fotowoltaicznych na budynkach mieszkalnych i użyteczności publicznej na terenie Gminy	1. Produkcja energii elektrycznej z nowo wybudowanych/nowych mocy wytwórczych instalacji wykorzystujących OZE. 2. Dodatkowa zdolność wytwarzania energii ze źródeł odnawialnych. 3. Spadek emisji gazów cieplarnianych.	1. Liczba nowych instalacji fotowoltaicznych –20 szt. rocznie	- protokół odbioru
II.4.5.	Udoskonalenie systemu selektywnej zbiórki odpadów	1. Poprawa stanu środowiska naturalnego. 2. Poprawa komfortu życia mieszkańców. 3. Poprawa stanu zdrowia mieszkańców.	- uzyskany poziom recyklingu i poziomu odzysku wg przepisów	- protokół odbioru robót budowlanych
II.4.6.	Rewitalizacja obszarów miejskich poprzez modernizację budynku na potrzeby utworzenia siedziby Urzędu Gminy Aleksandrów Kujawski wraz z infrastrukturą towarzyszącą	1. Zmniejszenie zanieczyszczenia powietrza. 2. Poprawa stanu środowiska naturalnego. 3. Poprawa stanu zdrowia mieszkańców. 4. Spadek emisji gazów cieplarnianych.	1. Liczba obiektów poddanych rewitalizacji –1szt.	- protokół odbioru robót budowlanych
II.4.7.	Budowa oświetlenia drogowego i parkowego w technologii LED na terenie gminy Aleksandrów Kujawski	1. Zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych do atmosfery. 2. Efektywne wykorzystanie energii elektrycznej. 3. Zmniejszenie kosztów energii elektrycznej.	1. Liczba wybudowanych punktów oświetleniowych – ok. 1000 szt.	- protokół odbioru robót budowlanych
II.4.8.	Modernizacja istniejącego oświetlenia drogowego i parkowego	1. Zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych do atmosfery. 2. Efektywne wykorzystanie energii elektrycznej. 3. Zmniejszenie kosztów energii elektrycznej.	1. Liczba wybudowanych punktów oświetleniowych – ok. 240 szt.	- protokół odbioru robót budowlanych
II.4.9.	Realizacja programów edukacji ekologicznej	1. Wzrost świadomości ekologicznej mieszkańców. 2. Polepszenie jakości środowiska naturalnego.	1. Liczba osób korzystających z programów edukacji ekologicznej – 100 os.	- ewidencja osób korzystających z programów edukacji ekologicznej
II.4.10.	Budowa punktów ładowania pojazdów elektrycznych oraz wymiana taboru na elektryczny	1. Zmniejszenie zanieczyszczenia powietrza. 2. Poprawa stanu środowiska naturalnego. 3. Poprawa stanu zdrowia mieszkańców. 4. Spadek emisji gazów cieplarnianych.	1. Liczba wybudowanych punktów ładowania pojazdów elektrycznych – 2 szt.	- protokół odbioru robót budowlanych

	– wg strategii elektromobilności			
Cel strategiczny III. Przedsiębiorcza Gmina				
Cel operacyjny III.1. Poprawa warunków inwestycyjnych na terenie Gminy				
III.1.1.	Uzbrajanie terenów inwestycyjnych na obszarze SOGO/wykup ziemi od osób prywatnych w strefie SOGO	1. Pozyskanie nowych inwestorów zewnętrznych. 2. Wzrost zatrudnienia. 3. Ożywienie gospodarcze gminy. 4. Wsparcie rozwoju przedsiębiorczości.	1. Liczba przedsiębiorstw działających na obszarze SOGO – 6 szt. 2. Powierzchnia uzbrojonych terenów na obszarze SOGO – 10 ha	- protokół zdawczo-odbiorczy - akt notarialny
III.1.2.	Promocja terenów inwestycyjnych	1. Promocja gospodarcza gminy. 2. Wsparcie rozwoju przedsiębiorczości. 3. Wzrost liczby podmiotów gospodarczych. 4. Wzrost zatrudnienia. 5. Ożywienie gospodarcze gminy.	1. Liczba opracowanych materiałów reklamowych – 5 szt. 2. Liczba zorganizowanych spotkań z przedsiębiorcami – 2 szt. 3. Liczba imprez targowych i wyjazdów promocyjnych – 1 szt.	- protokół odbioru opracowanych materiałów reklamowych - raporty z przebiegu zorganizowanych spotkań z przedsiębiorcami oraz imprez targowych i wyjazdów promocyjnych
III.1.3.	Rozwój współpracy z instytucjami otoczenia biznesu w zakresie wsparcia rozwoju przedsiębiorczości na terenie Gminy	1. Wsparcie rozwoju przedsiębiorczości. 2. Wzrost liczby podmiotów gospodarczych. 3. Wzrost zatrudnienia. 4. Ożywienie gospodarcze gminy.	1. Liczba instytucji współpracujących z gminą – 4 szt.	- porozumienie o współpracy
III.1.4.	Wprowadzenie systemu ulg podatkowych dla przedsiębiorców tworzących nowe miejsca pracy	1. Wsparcie rozwoju przedsiębiorczości. 2. Wzrost liczby podmiotów gospodarczych. 3. Wzrost zatrudnienia. 4. Ożywienie gospodarcze gminy.	1. Liczba przedsiębiorstwo, które skorzystały z systemu ulg podatkowych – 10 szt.	- rejestr przedsiębiorstw, które skorzystały z systemu ulg podatkowych
III.1.5.	Organizacja cyklicznych spotkań pn. „Gminne Forum Przedsiębiorczości"	1. Wsparcie rozwoju przedsiębiorczości. 2. Wzrost liczby podmiotów gospodarczych. 3. Wzrost zatrudnienia. 4. Ożywienie gospodarcze gminy.	1. Liczba zorganizowanych cyklicznych spotkań – 1 szt./rok	- sprawozdania/protokoły z odbytych/zorganizowanych spotkań
Cel operacyjny III.2. Aktywizacja osób bezrobotnych				
III.2.1.	Realizacja programów mających na celu aktywizację społeczno-zawodową mieszkańców	1. Wzrost aktywizacji społeczno – zawodowej. 2. Zdobycie nowych kwalifikacji zawodowych. 3. Zdobycie nowych kompetencji społecznych. 4. Wzrost szans na znalezienie zatrudnienia.	1. Liczba osób objętych wsparciem w zakresie zajęć podnoszących kwalifikacje zawodowe – 14 os./rok	- rejestr osób objętych wsparciem w zakresie zajęć podnoszących kwalifikacje zawodowe

Źródło: *Opracowanie własne*

Rozdział V.
Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy

5.1. Jednostki polityki przestrzennej Gminy Aleksandrów Kujawski

Struktura funkcjonalno-przestrzenna gminy Aleksandrów Kujawski została określona w Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Aleksandrów Kujawski.

Polityka przestrzenna gminy zmierza do zachowania i wzmocnienia rozwiniętej funkcji rolniczej, przy minimalizacji możliwych konfliktów dotyczących nowych form zagospodarowania - w szczególności lokalizacji pojedynczej zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej w obszarze rolniczej przestrzeni produkcyjnej. Jednocześnie dążyć będzie do rozwoju funkcji towarzyszących, związanych z rozwojem usług i przemysłu oraz w niewielkim stopniu z rozwojem turystyki i rekreacji (głównie krajobrazowej, umożliwiającej zapewnienie dostępności turystycznej gminy Aleksandrów Kujawski i promocji jej lokalnych walorów w sieci turystyki regionalnej) przy zachowaniu i wzmocnieniu funkcji środowiskowych. Ustala się główne cele polityki przestrzennej dotyczą kształtowania struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy oraz jej sieci osadniczej (struktur funkcjonalno-przestrzennych poszczególnych wsi).

Polityka przestrzenna gminy Aleksandrów Kujawski ma na celu utrzymanie rolniczej struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy oraz tworzenie nowych warunków dla rozwoju zarówno wyspecjalizowanego jak i wielofunkcyjnego rolnictwa - kreowanie współczesnej rolniczej przestrzeni produkcyjnej z nowoczesnym zapleczem i przestrzenią zamieszkania. W odniesieniu do struktury przestrzennej terenów zurbanizowanych działania będą dotyczyć rozwoju i przekształceń zabudowy z poszanowaniem lokalnej specyfiki układów osadniczych - kontynuacja charakteru zabudowy zagrodowej, uzupełnionej zabudową o innej funkcji, w sposób ograniczający możliwe konflikty przestrzenne.

Cele operacyjne w sferze osadnictwa i zabudowy (obszarów zainwestowania wsi):

1. Uporządkowanie zasad zagospodarowania w strefie podmiejskiej Aleksandrowa Kujawskiego – kształtowanie atrakcyjnych terenów mieszkaniowych, o wysokim standardzie zamieszkania,
2. Czytelne granice zainwestowania wsi, umożliwiające koncentrację inwestycji, w tym celu publicznego, podnoszące jakość pracy i zamieszkania w gminie,
3. Ukształtowanie zdrowego, bezpiecznego i estetycznego środowisko zamieszkania poszczególnych miejscowości, w oparciu o ich lokalne walory funkcjonalno-przestrzenne, z zachowaniem głównych cech ich struktury funkcjonalno-przestrzennej.

Cele operacyjne w sferze systemu obszarów otwartych:

1. Ochrona walorów przyrodniczych i krajobrazowych gminy w postaci terenów otwartych (systemu przyrodniczo-krajobrazowego gminy) oraz lokalnych ekosystemów,
2. Ochrona zagospodarowania siedlisk rolniczych oraz ich komunikacji z obszarem gminy,
3. Ochrona i najbardziej efektywne wykorzystanie rolniczej przestrzeni produkcyjnej.

Cele operacyjne w sferze gospodarczej:

1. Restrukturyzacja rolniczej przestrzeni produkcyjnej -zwiększanie efektywności rolnictwa poprzez zmiany organizacyjne jego funkcjonowania oraz wspieranie specjalizacji rolniczej,
2. Rozwój funkcji pozarolniczych, uzupełniających strukturę funkcjonalno-przestrzenną gminy w obszarach o predyspozycjach lokalizacyjnych,
3. Rozwój funkcji wspomagających rolnictwo, związanych z promocją walorów krajobrazowych gminy.

Główne cele polityki przestrzennej będą realizowane z zachowaniem ogólnych zasad zagospodarowania przestrzennego określonych dla obszaru całej gminy. Zasady zagospodarowania

przestrzennego gminy Aleksandrów Kujawski, do uwzględniania na etapach planowania przestrzennego jak i monitoringu jego zmian to:

1. Utrzymania właściwych proporcji międzysektorowych, zrównoważenia między potrzebami rozwojowymi a potrzebą ochrony środowiska i jego zasobów.
2. Trwałości realizacji celów polityki planistycznej.
3. Tworzenia rezerw oraz bodźców do dalszego rozwoju, w wyniku poszanowania zasobów (kapitału naturalnego i kulturowego).
4. Oszczędnego wykorzystywania przestrzeni niezurbanizowanej (obszary otwarte), stanowiącej trudno odnawialny zasób naturalny.
5. Ograniczenia konfliktów przestrzennych, wynikających z niedopasowania sąsiadujących ze sobą funkcji i sposobów zagospodarowania.
6. Wzmocnienia lub przywracania zdolności regeneracyjnych środowiska przyrodniczego, w szczególności poszczególnych ekosystemów, najmniej odpornych na antropopresję.
7. Wykorzystywania naturalnych predyspozycji środowiska do określonych funkcji.
8. Oszczędnego użytkowania przestrzeni krajobrazowej.
9. Wpisywania dziedzictwa kulturowego w program rozwoju miejscowości i całej gminy.
10. Efektywności ekonomicznej działań rozwojowych (wydatkowania środków finansowych gminy).
11. Zabezpieczenia rezerw terenowych pod przyszły rozwój inwestycji, wpisanych w politykę rozwoju przestrzennego.

Polityka przestrzenna gminy została podzielona na **III strefy zagospodarowania przestrzennego**, odpowiadające zróżnicowaniu kierunków i zasad zagospodarowania (typy polityki przestrzennej) w obszarze gminy. Typy polityki przestrzennej o różnych strefach zagospodarowania, odzwierciedlających główne kierunki zagospodarowania poszczególnych jednostek planistycznych (obrębów). Przy czym wskazane typy stanowią uogólnienie kierunków działań w celu wskazania różnic w zagospodarowaniu przestrzennym poszczególnych części gminy. Funkcja rolnicza rozwijać się będzie nadal na całym obszarze gminy, w różnych proporcjach wewnętrznych (w zakresie kierunków zagospodarowania rolniczej przestrzeni produkcyjnej) oraz do innych funkcji rozwojowych - mieszkaniowej, przemysłowej, rekreacyjnej, a także w zakresie różnic w odniesieniu do obszarów i obiektów wymagających ochrony, na podstawie przepisów odrębnych - działań sektorowych.

Strefa I – zagospodarowania podmiejskiego.

Strefa obejmuje następujące obręby (jednostki planistyczne): Konradowo, Łazieniec, Odolion, Ośno, Rożno-Parcele, Rudunki, Stawki, Zgoda. W ramach tej strefy wyodrębniono podstrefę (SP) - aktywizacja strefy ekonomicznej i minimalizacja konfliktów funkcjonalno-przestrzennych. Podstrefa obejmuje swym zasięgiem Rudunki i Ośno.

Strefa II – zagospodarowania Doliny Wisły i innych obszarów o wysokich walorach środowiskowych.

Strefa obejmuje następujące obręby (jednostki planistyczne): Białe Błota, Kuczek, Nowy Ciechocinek, Otłoczyn, Słońsk Dolny, Wołuszewo, Wygoda. Strefa obejmuje zarówno tereny zlokalizowane w rozległej dolinie Wisły, jak i tereny w jej najbliższym sąsiedztwie. Umowną granicę strefy stanowią tereny w bezpośrednim sąsiedztwie autostrady A-1, z przewagą w użytkowaniu terenów lasów.

Strefa III – wyspecjalizowanego rolnictwa.

Strefa obejmuje następujące obręby (jednostki planistyczne): Broniszewo, Chrusty, Goszczewo, Grabie, Opoczki, Opoki, Ostrowąs, Ośno-Drugie, Plebanka, Początkowo, Podgaj, Przybranowo, Przybranówek, Słomkowo, Służewo, Wilkostowo, Wólka, Zduny. Strefa ta stanowi najbardziej rozległy obszar funkcjonalno-przestrzenny. Obejmuje centralną i zachodnią część gminy. Strefę rozdziela dolina Tążyny, wydzielając dwa podobszary. Wsie Opoczki, Grabie, Opoki i Zduny stanowią wsie typowo rolnicze, położone w obszarze rolniczej przestrzeni produkcyjnej o bardzo wysokim udziale gleb chronionych klas bonitacyjnych. Natomiast wsie Służewo, Ostrowąs i

Przybranowo, pomimo położenia w obszarze rolniczej przestrzeni produkcyjnej o bardzo wysokim udziale gleb chronionych klas bonitacyjnych, stanowią wsie klasyfikowane do rozwoju zainwestowania (na zasadzie ciągłości zamierzeń planistycznych). Wsie te we wcześniejszych edycjach polityki przestrzennej były wskazane do zwiększenia zainwestowania, co uwzględnia również obecna polityka przestrzenna. Rozwój tych wsi związany jest w szczególności z lokalizacją w ich granicach obiektów i obszarów usługowych, o znaczeniu lokalnym, jak i regionalnym. Polityka przestrzenna zmierza do koncentracji zainwestowania w ich granicach oraz do przeciwdziałania rozpraszania.

Poniższa mapa obrazuje rozmieszczenie powyżej opisanych jednostek polityki przestrzennej na terenie gminy Aleksandrów Kujawski.

Mapa 1. Jednostki polityki przestrzennej na terenie Gminy Aleksandrów Kujawski

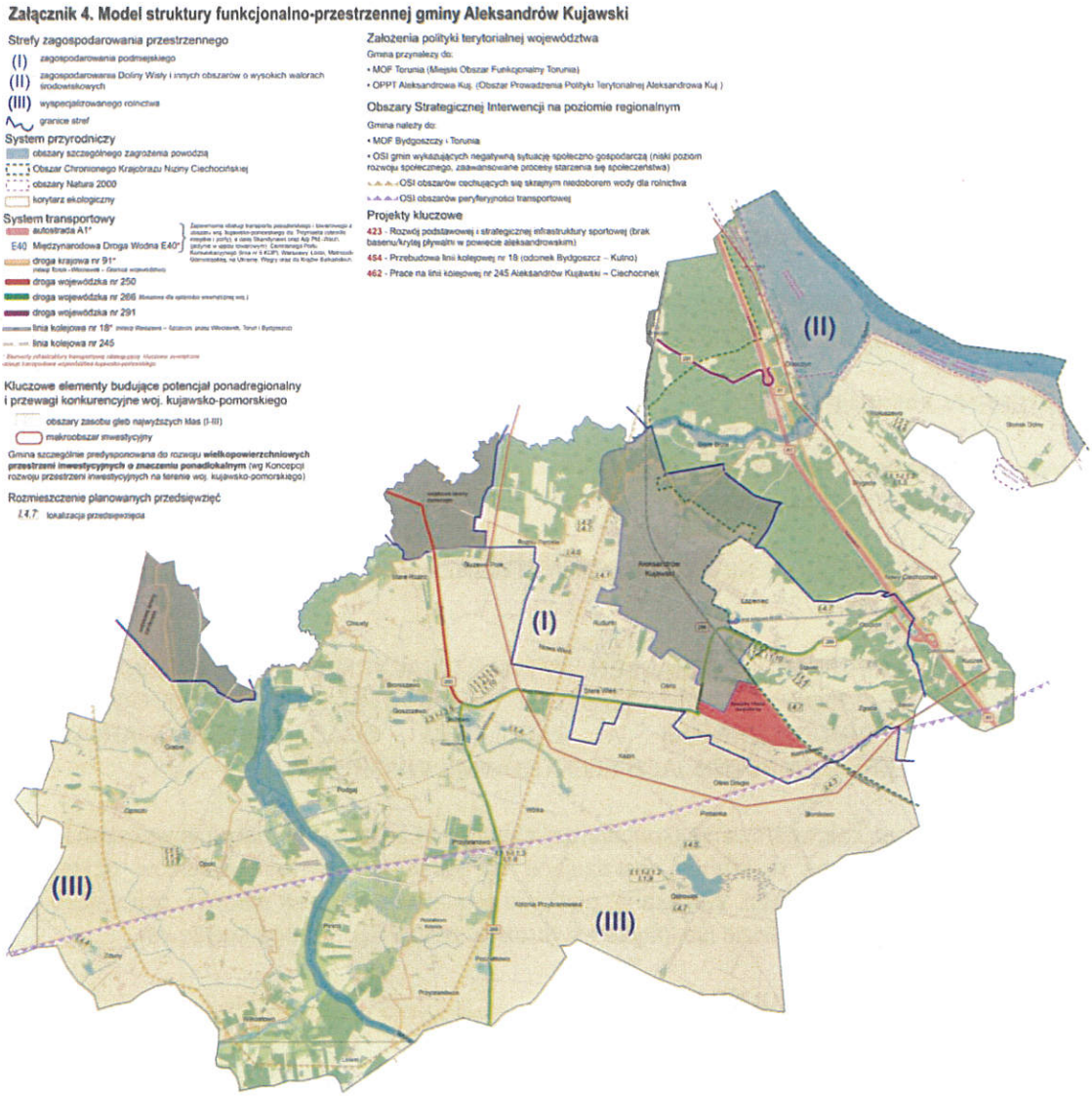

Źródło: *Opracowanie własne na podstawie © autorzy OpenStreetMap*

Zgodnie z celami polityki przestrzennej gminy Aleksandrów Kujawski wyznaczono następujące obszary, zróżnicowanych co do kierunków i zasad zagospodarowania przestrzennego oraz celów i instrumentów polityki przestrzennej, stanowiące wytyczne do określenia przeznaczenia terenów w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego:

I. OBSZARY ZAINWESTOWANIA (KONCENTRACJI I ROZWOJU ZABUDOWY)

[I] OBSZARY ZABUDOWY WEDŁUG DOMINUJĄCEJ FUNKCJI ZAGOSPODAROWANIA

- **MNU** - ZABUDOWY MIESZKANIOWEJ JEDNORODZINNEJI ZABUDOWY USŁUGOWEJ
- **MW** - ZABUDOWY MIESZKANIOWEJ WIELORODZINNEJ
- **U** - KONCENTRACJI ZABUDOWY USŁUGOWEJ
- **RMN** - ZABUDOWY ZAGRODOWEJI ZABUDOWY MIESZKANIOWEJ JEDNORODZINNEJ
- **US** - SPORTU I REKREACJI
- **ZPU** - ZIELENI URZĄDZONEJ, SPORTU I REKREACJI ORAZ USŁUG
- INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJI KOMUNIKACJI

[II] OBSZARY OCHRONY I REWALORYZACJI ZIELENI URZĄDZONEJ

- **ZD** – OGRODY DZIAŁKOWE
- **ZP** - ZIELENI URZĄDZONEJ – ZABYTKOWE ZAŁOŻENIA PARKOWE
- **ZC** - CMENTARZE – CZYNNE
- CMENTARZE HISTORYCZNE - MIEJSCA PAMIĘCI

[III] OBSZARY ROZWOJU AKTYWNOŚCI GOSPODARCZEJ

- **PU** - OBIEKTÓW PRODUKCYJNYCH, SKŁADÓW, MAGAZYNÓW I ZABUDOWY USŁUGOWEJ
- **RPU** - KONCENTRACJI OBIEKTÓW PRODUKCJI ROLNICZEJ

[IV] TERENY ZAMKNIĘTE

- **W-TZ** - WOJSKOWE TERENY ZAMKNIĘTE
- KOLEJOWE TERENY ZAMKNIETE

[V] OBSZARYROZMIESZCZENIA URZĄDZEŃ WYTWARZAJACYCH ENERGIĘ Z ODNAWIALNYCH ŹRÓDEŁ ENERGII

- OBSZARY ROZMIESZCZENIA URZĄDZEŃ WYTWARZAJĄCYCH ENERGIĘ Z ODNAWIALNYCH ŹRÓDEŁ ENERGII O MOCY PRZEKRACZAJĄCEJ 100 kV WRAZ ZE STREFAMI OCHRONNYMI ZWIĄZANYMI Z OGRANICZENIAMI W ZABUDOWIE ORAZ ZAGOSPODAROWANIU I UŻYTKOWANIU TERENÓW (ISTNIEJĄCE ELEKTROWNIE WIATROWE)

W obszarach zainwestowania (koncentracji zabudowy) zostały informacyjnie wskazane obiekty szczególne - orientacyjne w terenie, wskazujące na lokalizację głównie obiektów użyteczności publicznej w danej miejscowości. Wskazano: placówki oświatowe, ośrodek zdrowia, ochotnicze straże pożarne, kościoły, figurki, kapliczki lub krzyże przydrożne, zespół figur (droga krzyżowa).

II. OBSZARY OTWARTE - ROLNE I LEŚNE

[I] OBSZARY ROLNICZEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ

- ROLNICZE
- GRUNTÓW ROLNYCH CHRONIONYCH KLAS BONITACYJNYCH
- ŁĄK I PASTWISK

[II] OBSZARY LEŚNEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ

- LASY PAŃSTWOWE OCHRONNE TYPU GLEBOCHRONNEGO
- LASY PAŃSTWOWE OCHRONNE TYPU UZDROWISKOWEGO

- LASY PAŃSTWOWE OCHRONNE TYPU WODOCHRONNEGO-LASY PRYWATNE
- TERENY ZADRZEWIONE I ZAKRZEWIONE

[III] OBSZARY WÓD POWIERZCHNIOWYCH

- WODY POWIERZCHNIOWE – STOJĄCE
- CIEKI POWIERZCHNIOWE
- ROWY MELIORACYJNE (W TYM CIEKI WPROWADZONE W SYSTEM MELIORACJI)

Lokalizacja lasów, zadrzewień i zakrzewień, zbiorników wodnych (oczek wodnych, stawów) oraz przebieg cieków i rowów melioracyjnych jest oznaczeniem informacyjnym, granice, ich szczegółowa lokalizacja, przebieg powinny być uszczegółowione, odpowiednio do skali opracowania i dostępnych danych, w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego. Dopuszcza się wskazanie innego zasięgu, przebiegu, lokalizacji niż te wskazane w Studium, w oparciu o inwentaryzację terenów oraz dostępne dane merytoryczne w przedmiotowym zakresie.

5.2. Wizja rozwoju Gminy Aleksandrów Kujawski i rozmieszczenie planowanych działań

WIZJA ROZWOJU GMINY ALEKSANDRÓW KUJAWSKI

Gmina Aleksandrów Kujawski w 2027 roku to gmina aktywna społecznie, z dobrze rozwiniętą infrastrukturą obiektów kulturalnych, sportowych oraz rekreacyjnych, a także służących opiece senioralnej, społecznej i zdrowotnej. To gmina atrakcyjna pod względem przestrzennym z licznymi atrakcjami i szlakami turystycznymi, ciekawymi zabytkami dla osób odwiedzających ją, jak również z rozwiniętą infrastrukturą techniczną (wodociąg, kanalizacja, oświetlenie uliczne itp.) służącą mieszkańcom. To także gmina silna gospodarczo z korzystnymi warunkami do prowadzenia działalności gospodarczej oraz atrakcyjnymi terenami inwestycyjnymi, aktywnie działająca w obszarze rozwoju przedsiębiorczości.

Gmina Aleksandrów Kujawski w 2027 to gmina, która położona jest w atrakcyjnej lokalizacji, dzięki bliskości autostrady oraz większych miast, z dobrze rozwiniętą infrastrukturą drogową, stwarzająca dobre warunki do życia i rozwoju zawodowego.

Wreszcie Gmina Aleksandrów Kujawski w 2027 roku to gmina, która stawia na aktywne, wykształcone i wysportowane społeczeństwo, ekologię z uporządkowaną i nowoczesną infrastrukturą, a także rozwój przedsiębiorczości, umożliwiający tworzenie warunków inwestycyjnych i aktywizację osób bezrobotnych, która zachęca potencjalnych inwestorów do lokowania swoich inwestycji na jej terenie.

Aby powyższa wizja mogła się ziścić, konieczna jest realizacja zaplanowanych działań, których planowane rozmieszczenie zobrazowano na poniższych mapach.

Mapa 2. Rozmieszczenie planowanych działań w sferze społecznej

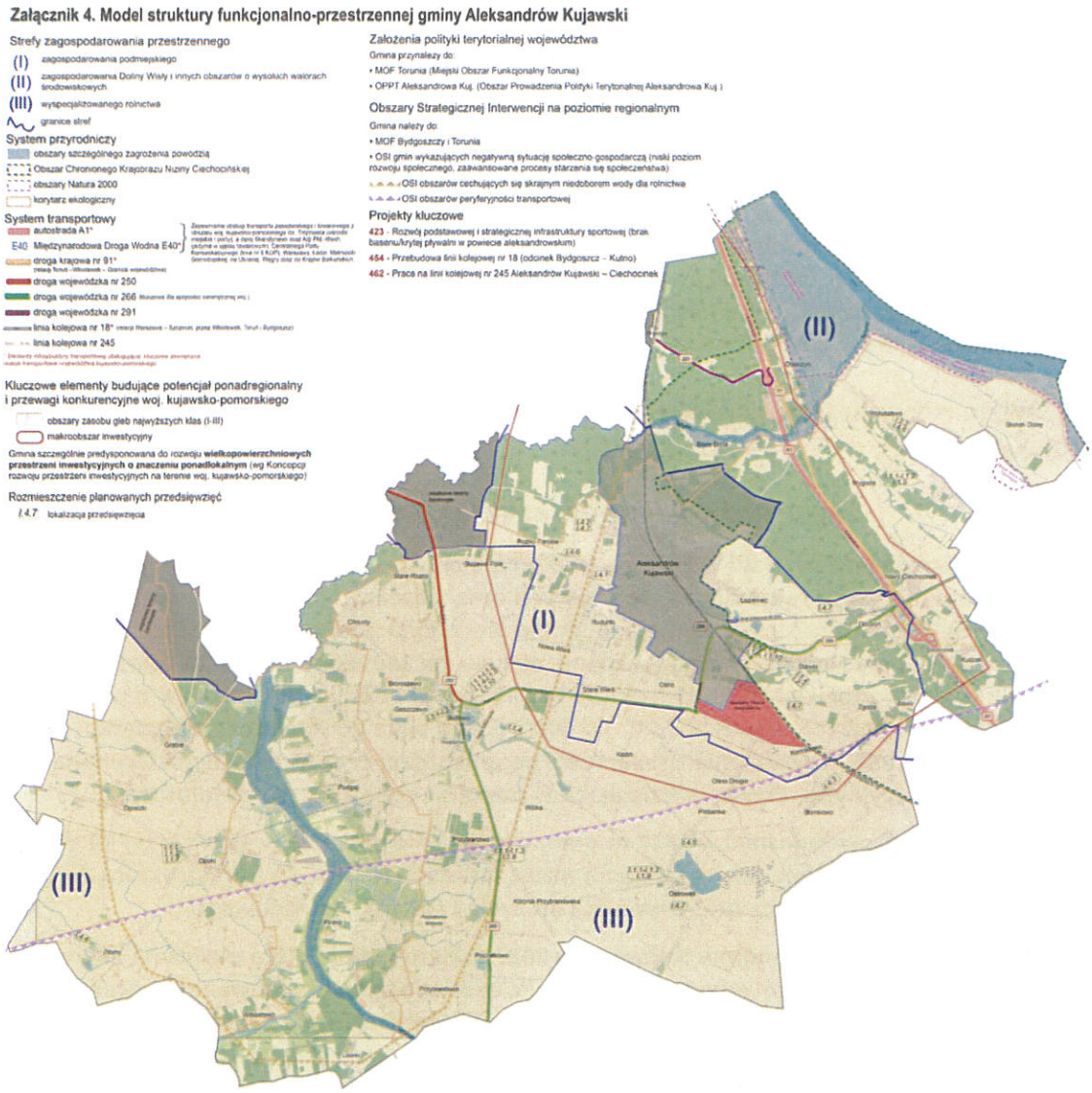

Źródło: *Opracowanie własne na podstawie © autorzy OpenStreetMap*

LEGENDA	
I.1.1.	Doposażenie pracowni przedmiotowych w szkołach podstawowych
I.1.3.	Budowa boiska krytego przy SP w Przybranowie
I.1.4.	Zadaszenie trybun na boiskach sportowych
I.1.5.	Remont i rozbudowa o infrastrukturę lekkoatletyczną boiska szkolnego, budowa wiaty rowerowej oraz oświetlenia w miejscowości Wołuszewo
I.1.6.	Remont i rozbudowa o infrastrukturę lekkoatletyczną boiska szkolnego, budowa wiaty rowerowej oraz oświetlenia w miejscowości Stawki
I.1.7.	Remont i rozbudowa o infrastrukturę lekkoatletyczną boiska szkolnego, budowa wiaty rowerowej oraz oświetlenia w miejscowości Opoki

I.1.8.	Remont i rozbudowa o infrastrukturę lekkoatletyczną boiska szkolnego, budowa wiaty rowerowej oraz oświetlenia w miejscowości Przybranowo
I.1.9.	Remont i rozbudowa o infrastrukturę lekkoatletyczną boiska szkolnego, budowa wiaty rowerowej oraz oświetlenia w miejscowości Ostrowąs
I.1.10.	Modernizacja obiektów szkolnych w miejscowości Stawki i Służewo, gmina Aleksandrów Kujawski
I.2.1.	Budowa miejsca wypoczynku i rekreacji, tj. skateparku, miasteczka zabaw
I.2.2.	Zagospodarowanie terenu przy świetlicy wiejskiej w miejscowości Wołuszewo (Budowa elementów małej architektury w miejscu publicznym - siłownia zewnętrzna, plac zabaw wraz ze strefą relaksu Otwartej Strefy Aktywności w miejscowości Wołuszewo – etap II)
I.3.1.	Cyfryzacja Biblioteki Gminnej
I.3.2.	Stworzenie atrakcyjnej oferty zajęć bibliotecznych
I.3.3.	Wzbogacanie księgozbioru w nowości wydawnicze
I.3.4.	Przebudowa sceny i zakup wyposażenia GOK
I.3.5.	Utworzenie i utrzymanie klubu młodzieżowego
I.4.1.	Budowa oddziału żłobkowego
I.4.2.	Budowa mieszkań komunalnych, w tym mieszkań chronionych
I.4.3.	Utrzymanie Domu Dziennego Pobytu w Słomkowie
I.4.4.	Utrzymanie Klubu Seniora w Zdunach
I.4.5.	Utrzymanie Placówki Wsparcia Dziennego w Plebance
I.4.6.	Tworzenie Klubów Seniora w istniejących świetlicach wiejskich Rożno-Parcele oraz Wołuszewo
I.4.7.	Budowa budynków mieszkalnych w miejscowościach Odolion i Konradowo, Rożno-Parcele i Ostrowąs w ramach Społecznej Inicjatywy Mieszkaniowej

Ponadto w ramach planowanych działań w sferze społecznej będą realizowane działania „miękkie", organizowane na obszarze całej gminy. Działania te to:

I.1.2. Realizacja zajęć dodatkowych rozwijających umiejętności i zainteresowania uczniów

I.3.6. Integracja mieszkańców Gminy poprzez organizację wydarzeń kulturalnych

I.3.7. Zajęcia dla dzieci i młodzieży

Działania te nie zostały zamieszczone na mapie.

Mapa 3. Rozmieszczenie planowanych działań w sferze przestrzennej i gospodarczej

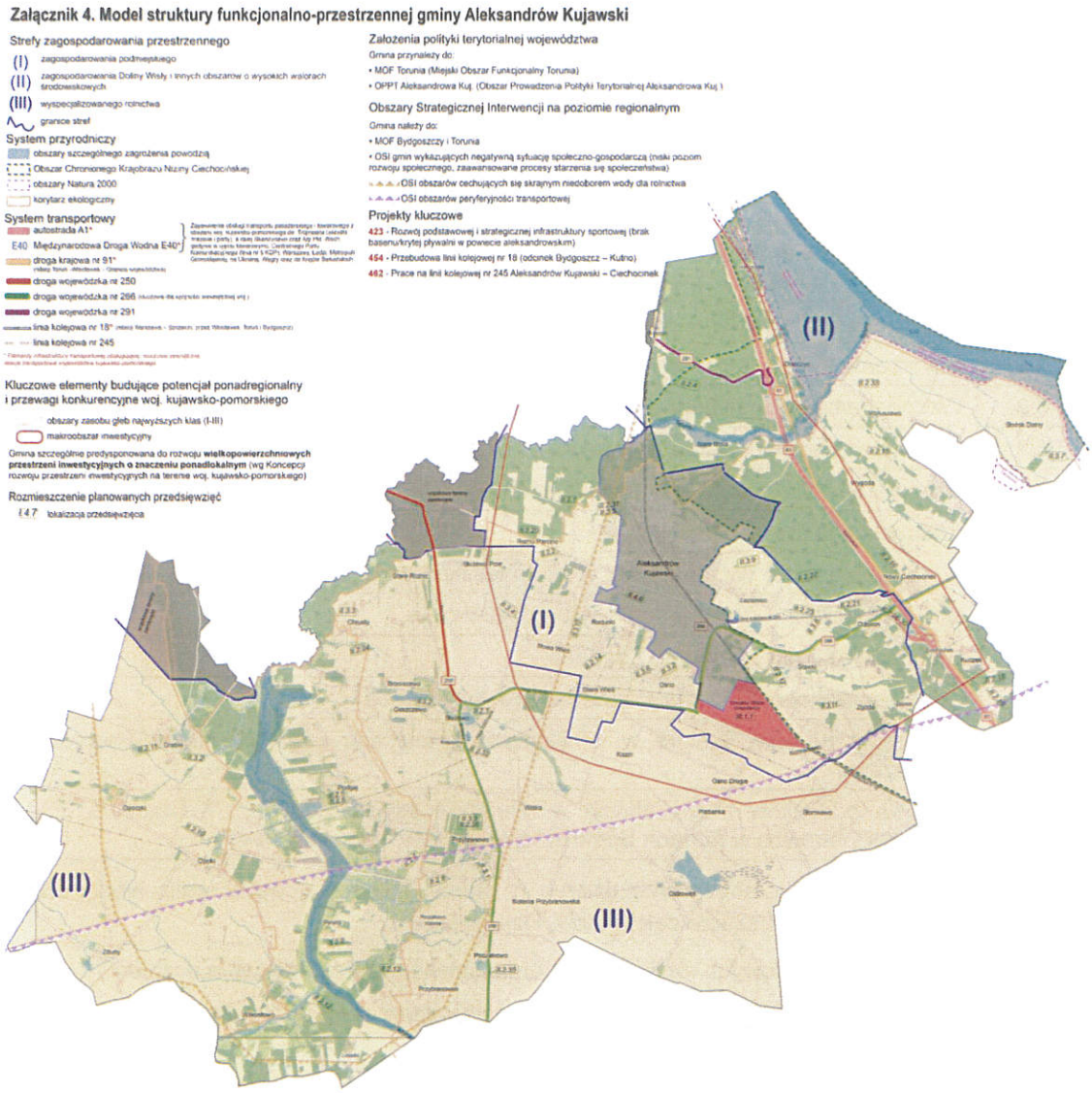

Źródło: *Opracowanie własne na podstawie © autorzy OpenStreetMap*

LEGENDA	
PRZEDSIĘWZIĘCIA PLANOWANE DO REALIZACJI W SFERZE PRZESTRZENNEJ	
II.2.1.	Remont i przebudowa ciągu dróg gminnych nr 160208C ul. Konwaliowej i nr 160207C ul. Krokusowej w miejscowości Rożno-Parcele – Etap I ul. Krokusowa
II.2.2.	Remont i przebudowa ciągu dróg gminnych nr 160208C ul. Konwaliowej i nr 160207C ul. Krokusowej w miejscowości Rożno-Parcele – Etap II ul. Konwaliowa
II.2.3.	Rozbudowa drogi w miejscowości Służewo, Goszczewo, Broniszewo wraz z chodnikiem
II.2.4.	Rozbudowa drogi gminnej nr 160248C, Ulica Sosnowa w m. Otłoczyn na odcinku od skrzyżowania z drogą wojewódzką nr 291 do granic miasta Aleksandrów Kujawski
II.2.5.	Budowa/przebudowa/remont drogi łączącej miejscowość Podgaj Dolny z miejscowością Podgaj Górny
II.2.6.	Budowa/przebudowa/remont drogi Podgaj Dolny (działka nr 294,151, 238/2, 238/1)
II.2.7.	Budowa/przebudowa/remont drogi łączącej drogę powiatową 2528C z drogą gminną nr 160227C w miejscowości Przybranowo

II.2.8.	Budowa/przebudowa/remont drogi łączącej drogę powiatową nr 2528C z drogą wojewódzką nr 266 w miejscowości Przybranowo
II.2.9.	Budowa/przebudowa/remont drogi w miejscowości Poczałkowo Pinino łączącej się z drogą gminną nr 160226C
II.2.10.	Budowa/przebudowa/remont drogi w miejscowości Opoki łączącej drogę powiatową 2528C z drogą gminną nr 160241C
II.2.11.	Budowa/przebudowa/remont drogi w miejscowości Grabie łączącej drogę gminną 160225C z drogą wewnętrzną
II.2.12.	Budowa/przebudowa/remont drogi gminnej nr 160222C łączącej miejscowość Wilkostowo z miejscowością Przybranówek
II.2.13.	Budowa/przebudowa/remont drogi łączącej drogę gminną nr 160222C położoną w miejscowości Przybranówek z drogą gminną nr 160226C położoną w m. Poczałkowo
II.2.14.	Budowa/przebudowa/remont drogi w miejscowości Rudunki – ul. Czesława Miłosza
II.2.15.	Budowa/przebudowa/remont drogi w miejscowości Wołuszewo łączącej drogę powiatową nr 2601C z drogą gminną nr 160244C
II.2.16.	Budowa/przebudowa/remont drogi w miejscowości Nowy Ciechocinek łączącej drogę gminną Nowy Ciechocinek-Wygoda z drogą gminną nr 160205C, docelowo połączenie z drogą krajową 91
II.2.17.	Budowa/przebudowa/remont drogi w miejscowości Stawki ul. Okrężna, Solankowa
II.2.18.	Budowa/przebudowa/remont drogi w miejscowości Kuczek. Działki nr 34 i 24
II.2.19.	Budowa/przebudowa/remont drogi w miejscowości Kuczek od DK 91 do granicy z gminą Raciążek
II.2.20.	Budowa/przebudowa/remont drogi gminnej nr 160257C w miejscowości Rożno-Parcele
II.2.21.	Budowa/przebudowa/remont drogi w miejscowości Odolion, ul. Krokusowa
II.2.22.	Budowa/przebudowa/remont ulicy Okrężnej łączącej miejscowości Odolion z ul. Parkową na terenie Miasta Aleksandrów Kujawski
II.2.23.	Budowa/przebudowa/remont odcinka drogi gminnej nr 160206C łączącej miejscowość Łazieniec z miejscowością Odolion
II.2.24.	Budowa/przebudowa/remont drogi gminnej nr 160228C Chrusty-Goszczewo
II.2.26.	Budowa chodnika w miejscowości Odolion ul. Kwiatowa
II.2.27.	Budowa chodnika w miejscowości Odolion ul. Zaułek
II.2.28.	Budowa chodnika w miejscowości Odolion ul. Młodzieżowa
II.2.29.	Budowa chodnika w miejscowości Odolion ul. Krótka
II.2.30.	Budowa chodnika w miejscowości Odolion ul. Okrężna
II.2.31.	Budowa chodnika w miejscowości Rożno-Parcele ul. Krokusowa
II.2.32.	Budowa ciągu pieszo-rowerowego, Służewo, ul. Brzeska wzdłuż drogi wojewódzkiej nr 266
II.2.33.	Budowa drogi rowerowej Toruń – Ciechocinek na odcinku o długości 6,35 km
II.2.35.	Budowa ścieżki rowerowej Nowa Wieś – Poczałkowo wzdłuż drogi wojewódzkiej Nr 266
II.2.36.	Budowa ścieżki rowerowej Przybranowo – Grabie
II.3.1.	Zwiększenie przepustowości Oczyszczalni Ścieków w m. Przybranowo
II.3.2.	Modernizacja stacji uzdatniania wody w Ośnie, Służewie oraz Grabiu
II.3.3.	Bodowa sieci wodociągowej w m. Chrusty i kanalizacji sanitarnej w m. Przybranowo
II.3.4.	Budowa sieci wodociągowej w m. Służewo
II.3.5.	Budowa sieci wodociągowej w m. Rożno-Parcele

II.3.6.	Budowa sieci wodociągowej w m. Ośno
II.3.7.	Budowa sieci wodociągowej w m. Słońsk Dolny
II.3.8.	Budowa sieci wodociągowej w m. Odolion
II.3.9.	Budowa kanalizacji sanitarnej w m. Łazieniec
II.3.10.	Bodowa kanalizacji sanitarnej w m. Rudunki
II.3.11.	Budowa sieci wodociągowej w m. Konradowo
II.4.6.	Rewitalizacja obszarów miejskich poprzez modernizację budynku na potrzeby utworzenia siedziby Urzędu Gminy Aleksandrów Kujawski wraz z infrastrukturą towarzyszącą
PRZEDSIĘWZIĘCIE PLANOWANE DO REALIZACJI W SFERZE GOSPODARCZEJ	
III.1.1.	Uzbrajanie terenów inwestycyjnych na obszarze SOGO/wykup ziemi od osób prywatnych w strefie SOGO

Ponadto w ramach planowanych działań w sferze przestrzennej będą realizowane działania obejmujące obszar całej gminy lub wykraczające poza jej granice. Działania te to:

II.1.1. Odnowa zabytków wpisanych do gminnego rejestru zabytków

II.2.25. Budowa/przebudowa/remont dróg wewnętrznych na terenie Gminy (Odolion, Stawki, Nowy Ciechocinek, Łazieniec, Rożno-Parcele, Służewo, Konradowo, Zgoda, Wygoda, Kuczek, Wołuszewo, Otłoczyn, Rudunki, Ośno, Ośno Drugie, Plebanka, Ostrowąs, Słomkowo, Grabie, Wilkostowo, Przybranówek, Poczałkowo, Pinino, Przybranowo, Opoki, Opoczki, Zduny)

II.2.34. Budowa ścieżek rowerowych na terenie gmin Aleksandrów Kujawski, Koneck i Zakrzewo o łącznej dług. 11,32 km

II.4.1. Wymiana pieców węglowych na piece ekologiczne

II.4.2. Utylizacja wyrobów azbestowych

II.4.3. Utylizacja odpadów pochodzących z rolnictwa

II.4.4. Rozwój instalacji fotowoltaicznych na budynkach mieszkalnych i użyteczności publicznej na terenie Gminy

II.4.5. Udoskonalenie systemu selektywnej zbiórki odpadów

II.4.7. Budowa oświetlenia drogowego i parkowego w technologii LED na terenie gminy Aleksandrów Kujawski

II.4.8. Modernizacja istniejącego oświetlenia drogowego i parkowego

II.4.9. Realizacja programów edukacji ekologicznej

II.4.10. Budowa punktów ładowania pojazdów elektrycznych oraz wymiana taboru na elektryczny – wg strategii elektromobilności

Działania te nie zostały zamieszczone na mapie.

Ponadto w ramach planowanych działań w sferze gospodarczej będą realizowane działania „miękkie", organizowane na obszarze całej gminy. Działania te to:

III.1.2. Promocja terenów inwestycyjnych

III.1.3. Rozwój współpracy z instytucjami otoczenia biznesu w zakresie wsparcia rozwoju przedsiębiorczości na terenie Gminy

III.1.4. Wprowadzenie systemu ulg podatkowych dla przedsiębiorców tworzących nowe miejsca pracy

III.1.5. Organizacja cyklicznych spotkań pn. „Gminne Forum Przedsiębiorczości"

III.2.1. Realizacja programów mających na celu aktywizację społeczno-zawodową mieszkańców

Działania te nie zostały zamieszczone na mapie.

Ustalenia modelu struktury funkcjonalno – przestrzennej Gminy przedstawione na jednej mapie stanowią załącznik nr 4 do niniejszej Strategii.

Zagrożenie powodzią

Na obszarze województwa kujawsko-pomorskiego przebiega dział wodny I-go rzędu, który rozdziela dorzecze Wisły i Odry. Połączeniem tych rzek jest Kanał Bydgoski. Na terenie województwa jest wiele miejsc zagrożonych zalaniem, należą również do nich miejscowości gminy Aleksandrów Kujawski.

W gminie Aleksandrów Kujawski powierzchnia terenów zalewowych wynosi 399,12 ha. Obszary narażone na zalanie w gminie Aleksandrów Kujawski to:

- Otłoczyn,
- Słońsk Dolny,
- Wołuszewo.

Teren gminy znajduje się w zasięgu zagrożenia powodziowego możliwego do wystąpienia w sytuacji wylania rzeki lub kanału. Rzeki i kanały stwarzające zagrożenie powodziowe na obszarze gminy Aleksandrów Kujawski to:

- Brzoza,
- Tążyna,
- Tążyna „I",
- Tążyna Mała,
- Kanał Opaskowy.

Ponadto w tym miejscu warto wspomnieć, iż dla Gminy Aleksandrów Kujawski stworzony został Plan gospodarowania wodami oraz o Plan Zarządzania Ryzykiem Powodziowym. Gmina Aleksandrów Kujawski znajduje się w regionie wodnym Dolnej Wisły, na którym obowiązuje Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły opublikowany Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 18 października 2016 r. poz. 1911 i 1958 oraz Plan Zarządzania Ryzykiem Powodziowym dla obszaru Dorzecza Wisły opublikowany Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 18 października 2016 r. poz. 1841. Należy mieć również na uwadze, iż obecnie przygotowywany jest projekt II aktualizacji Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły oraz projekt I aktualizacji Planu Zarządzania Ryzykiem Powodziowym, które będą obowiązywać w latach 2022-2027.

Najważniejszym celem zarządzania ryzykiem powodziowym jest ograniczenie potencjalnych negatywnych skutków powodzi dla życia i zdrowia ludzi, środowiska, dziedzictwa kulturowego oraz działalności gospodarczej.

W aPZRP wyznaczono 3 cele główne i przyporządkowano im 11 celów szczegółowych. Są to:

1. Zahamowanie wzrostu ryzyka powodziowego

1.1. Zapewnienie warunków ograniczających możliwość występowania powodzi

1.2. Zapewnienie racjonalnego gospodarowania obszarami zagrożenia powodziowego

2. Obniżenie istniejącego ryzyka powodziowego

2.1. Zapewnienie warunków redukujących możliwość występowania powodzi

2.2. Redukcja obszaru zagrożonego powodzią oraz zapewnienie racjonalnego gospodarowania obszarami zagrożenia powodziowego

2.3. Redukcja wrażliwości społeczności i obiektów na obszarze zagrożenia powodzią

3. Poprawa systemu zarządzania ryzykiem powodziowym

3.1. Doskonalenie prognozowania i ostrzegania o zagrożeniach meteorologicznych i hydrologicznych

3.2. Doskonalenie skuteczności reagowania ludzi, firm i instytucji publicznych

3.3. Doskonalenie skuteczności odbudowy i powrotu do stanu sprzed powodzi

3.4. Wdrażanie i zwiększanie skuteczności analiz popowodziowych

3.5. Stymulowanie zachowań zwiększających bezpieczeństwo powodziowe poprzez instrumenty prawne i finansowe

3.6. Zwiększenie świadomości i wiedzy na temat źródeł zagrożenia powodziowego i ryzyka powodziowego

Przyjęte cele odnoszą się do wszystkich etapów zarządzania ryzykiem powodziowym (etap zapobiegania i ochrony, etap przygotowania do powodzi oraz etap odbudowy i analiz po powodzi).

W wyżej przedstawionym PZRZ dla Gminy Aleksandrów Kujawski zaplanowane zostało zadanie pn. „Rewitalizacja rzeki Tążyny poprzez odtworzenie małej retencji wodnej na terenie działania Związku Gmin Ziemi Kujawskiej w Aleksandrowie Kujawskim".

Położenie obszarów narażonych na niebezpieczeństwo powodzi (ONNP) dla powodzi rzecznych na obszarze dorzecza Wisły przedstawiono na poniższej mapce.

Mapa 4. Położenie obszarów narażonych na niebezpieczeństwo powodzi (ONNP) dla powodzi rzecznych na obszarze dorzecza Wisły

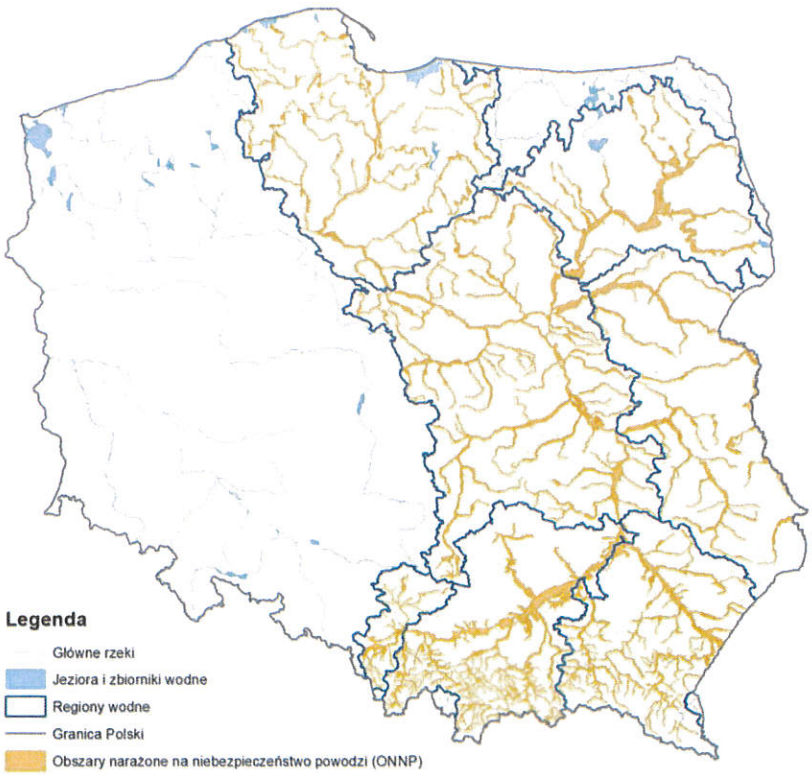

Źródło: *Plan Zarządzania Ryzykiem Powodziowym dla obszaru Dorzecza Wisły*

Rozdział VI.
Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie

Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej na terenie Gminy Aleksandrów Kujawski zostały zobrazowane w poniższej tabeli i przedstawione w odniesieniu do poszczególnych jednostek polityki przestrzennej wyznaczonych na terenie Gminy z uwzględnieniem lokalizacji zaplanowanych przedsięwzięć.

Tabela 9. Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w danej jednostce

L.p.	Kierunki działań	Jednostka przestrzenna, na której planuje się lokalizację przedsięwzięcia	Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w danej jednostce
Cel strategiczny I. Aktywne i wykształcone społeczeństwo			
Cel operacyjny I.1. Edukacja i sport na najwyższym poziomie			
I.1.1.	Doposażenie pracowni przedmiotowych w szkołach podstawowych	Strefa I, Strefa II i Strefa III	Działanie o charakterze infrastrukturalnym, które realizowane będzie we wszystkich trzech strefach, na obszarach koncentracji zabudowy usługowej (U). Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej na tych obszarach przedstawiają się następująco: ▪ Zachowanie istniejącej i realizacja nowej zabudowy i terenów usługowych. ▪ Realizacja terenów i obiektów produkcyjnych, produkcyjno-usługowych, których oddziaływanie nie wykracza poza granice działki, na której są zlokalizowane. ▪ Dopuszczenie realizacji budynków mieszkalnych jednorodzinnych oraz wielorodzinnych, w tym jako samodzielnej zabudowy. ▪ Rewaloryzacja i modernizacja istniejącej zabudowy. ▪ Zagospodarowanie przestrzeni publicznej. ▪ Zachowanie i realizacja nowych terenów zieleni urządzonej oraz terenów sportu i rekreacji. ▪ Realizacja inwestycji celu publicznego: kubaturowych i liniowych. ▪ Zachowanie istniejącej i kształtowanie nowej zieleni wysokiej, form zagospodarowania zieleni przydomowych, w szczególności od strony przestrzeni publicznej (drogi). ▪ Zaopatrzenie w podstawowe media, objęcie systemem obsługowym infrastruktury technicznej (m.in. oświetlenie, gospodarka odpadami). ▪ Dopuszcza się kształtowanie dominant wysokościowych, z zachowaniem zasad kompozycji przestrzennej w ramach zespołu zabudowy wsi. Przedsięwzięcie jest zgodne z zasadami rozwoju i zagospodarowania poszczególnych stref.

I.1.2.	Realizacja zajęć dodatkowych rozwijających umiejętności i zainteresowania uczniów	Obszar całej gminy	Działanie o charakterze społecznym, którego celem jest realizacja zajęć mających na celu rozwój kompetencji kluczowych wśród uczniów. Przedsięwzięcie w żaden sposób nie wpływa na kształtowanie i prowadzenie polityki przestrzennej w gminie.
I.1.3.	Budowa boiska krytego przy SP w Przybranowie	Strefa III	Działanie o charakterze infrastrukturalnym, które realizowane będzie w strefie III, na obszarze koncentracji zabudowy usługowej (U). Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej na tym obszarze są identyczne jak dla działania I.1.1. Przedsięwzięcie jest zgodne z zasadami rozwoju i zagospodarowania strefy.
I.1.4.	Zadaszenie trybun na boiskach sportowych	Strefa I i Strefa III	Działanie o charakterze infrastrukturalnym, które realizowane będzie w strefach I i III, na obszarach sportu i rekreacji (US). Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej na tych obszarach przedstawiają się następująco: ▪ Utrzymanie istniejących i realizacja nowych terenów sportu i rekreacji, obiektów infrastruktury usług sportu i rekreacji oraz usług turystyki. ▪ Realizacja obszarów sportu i rekreacji. ▪ Realizacja obiektów usługowych, powiązanych funkcjonalnie z obszarem usług sportu i rekreacji. ▪ Realizacja terenów zieleni urządzonej. ▪ Realizacja inwestycji celu publicznego: kubaturowych i liniowych. ▪ Zaopatrzenie w podstawowe media, objęcie systemem obsługowym infrastruktury technicznej (m.in. oświetlenie, gospodarka odpadami). ▪ Realizacja infrastruktury usług rekreacji, turystyki, sportu z uwzględnieniem ich wpływu na funkcjonowanie środowiska i krajobraz (naturalny i kulturowy). Przedsięwzięcie jest zgodne z zasadami rozwoju i zagospodarowania poszczególnych stref.
I.1.5.	Remont i rozbudowa o infrastrukturę lekkoatletyczną boiska szkolnego, budowa wiaty rowerowej oraz oświetlenia w miejscowości Wołuszewo	Strefa II	Działanie o charakterze infrastrukturalnym, które realizowane będzie w strefie II, na obszarze koncentracji zabudowy usługowej (U). Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej na tym obszarze są identyczne jak dla działania I.1.1.

			Przedsięwzięcie jest zgodne z zasadami rozwoju i zagospodarowania strefy.
I.1.6.	Remont i rozbudowa o infrastrukturę lekkoatletyczną boiska szkolnego, budowa wiaty rowerowej oraz oświetlenia w miejscowości Stawki	Strefa I	Działanie o charakterze infrastrukturalnym, które realizowane będzie w strefie I, na obszarze koncentracji zabudowy usługowej (U). Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej na tym obszarze są identyczne jak dla działania I.1.1. Przedsięwzięcie jest zgodne z zasadami rozwoju i zagospodarowania strefy.
I.1.7.	Remont i rozbudowa o infrastrukturę lekkoatletyczną boiska szkolnego, budowa wiaty rowerowej oraz oświetlenia w miejscowości Opoki	Strefa III	Działanie o charakterze infrastrukturalnym, które realizowane będzie w strefie III, na obszarze koncentracji zabudowy usługowej (U). Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej na tym obszarze są identyczne jak dla działania I.1.1. Przedsięwzięcie jest zgodne z zasadami rozwoju i zagospodarowania strefy.
I.1.8.	Remont i rozbudowa o infrastrukturę lekkoatletyczną boiska szkolnego, budowa wiaty rowerowej oraz oświetlenia w miejscowości Przybranowo	Strefa III	Działanie o charakterze infrastrukturalnym, które realizowane będzie w strefie III, na obszarze koncentracji zabudowy usługowej (U). Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej na tym obszarze są identyczne jak dla działania I.1.1. Przedsięwzięcie jest zgodne z zasadami rozwoju i zagospodarowania strefy.
I.1.9.	Remont i rozbudowa o infrastrukturę lekkoatletyczną boiska szkolnego, budowa wiaty rowerowej oraz oświetlenia w miejscowości Ostrowąs	Strefa III	Działanie o charakterze infrastrukturalnym, które realizowane będzie w strefie III, na obszarze koncentracji zabudowy usługowej (U). Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej na tym obszarze są identyczne jak dla działania I.1.1. Przedsięwzięcie jest zgodne z zasadami rozwoju i zagospodarowania strefy.
I.1.10.	Modernizacja obiektów szkolnych w miejscowości Stawki i Służewo, gmina Aleksandrów Kujawski	Strefa I i Strefa III	Działanie o charakterze infrastrukturalnym, które realizowane będzie we wszystkich trzech strefach, na obszarach koncentracji zabudowy usługowej (U).

			Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej na tym obszarze są identyczne jak dla działania I.1.1. Przedsięwzięcie jest zgodne z zasadami rozwoju i zagospodarowania poszczególnych stref.
Cel operacyjny I.2. Wysokiej jakości infrastruktura zabaw i rekreacji			
I.2.1.	Budowa miejsca wypoczynku i rekreacji, tj. skateparku, miasteczka zabaw	Strefa I	Działanie o charakterze infrastrukturalnym, które realizowane będzie w strefie I, na obszarach sportu i rekreacji (US). Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej na tym obszarze są identyczne jak dla działania I.1.4. Przedsięwzięcie jest zgodne z zasadami rozwoju i zagospodarowania strefy.
I.2.2.	Zagospodarowanie terenu przy świetlicy wiejskiej w miejscowości Wołuszewo (Budowa elementów małej architektury w miejscu publicznym - siłownia zewnętrzna, plac zabaw wraz ze strefą relaksu Otwartej Strefy Aktywności w miejscowości Wołuszewo – etap II)	Strefa II	Działanie o charakterze infrastrukturalnym, które realizowane będzie w strefie II, na obszarach zabudowy zagrodowej i mieszkaniowej jednorodzinnej (RMN). Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej na tych obszarach przedstawiają się następująco: ▪ Realizacja zabudowy zagrodowej kształtującej osiedla wiejskie. ▪ Realizacja zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, uzupełniającej strukturę zagospodarowania wsi. ▪ Realizacja usług lokalnych, w tym obiektów użyteczności publicznej, w formie samodzielnych budynków lub wbudowanych w obiekt o innej funkcji oraz terenów usługowych. ▪ Realizacja obiektów produkcyjnych, produkcyjno-usługowych, których oddziaływanie nie wykracza poza granice działki, na której są zlokalizowane. ▪ Zagospodarowanie przestrzeni publicznej. ▪ Zagospodarowanie terenów zieleni urządzonej oraz terenów sportu i rekreacji. ▪ Zachowanie istniejących oczek, stawów, zakaz ich osuszania, odwadniania i likwidacji, jeśli nie wymagają tego względy bezpieczeństwa i gospodarki wodnej lub inne uwarunkowania środowiskowe. ▪ Realizacja inwestycji celu publicznego: kubaturowych i liniowych. ▪ Rewaloryzacja i modernizacja istniejącej zabudowy.

			▪ Zachowanie istniejącej i kształtowanie nowej zieleni wysokiej, form zagospodarowania zieleni przy-domowych, w szczególności od strony przestrzeni publicznej (m.in. drogi). ▪ Zaopatrzenie w podstawowe media, objęcie systemem obsługowym infrastruktury technicznej (m.in. oświetlenie, gospodarka odpadami). ▪ Dopuszcza się kształtowanie dominant wysokościowych, z zachowaniem zasad kompozycji przestrzennej w ramach zespołu zabudowy wsi. ▪ Przy określaniu przeznaczenia terenów w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego - dopuszcza się dostosowanie granic terenów zabudowy do granic działek ewidencyjnych, użytków gruntowych, elementów topograficznych i infrastrukturalnych oraz zachowanie dotychczasowego użytkowania terenów tj. przeznaczenie terenów pod tereny rolnicze. Przedsięwzięcie jest zgodne z zasadami rozwoju i zagospodarowania strefy.
Cel operacyjny I.3. Nowoczesna i kreatywna kultura			
I.3.1.	Cyfryzacja Biblioteki Gminnej	Strefa III	Działanie o charakterze infrastrukturalnym, które realizowane będzie w strefie III, na obszarze koncentracji zabudowy usługowej (U). Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej na tym obszarze są identyczne jak dla działania I.1.1. Przedsięwzięcie jest zgodne z zasadami rozwoju i zagospodarowania strefy.
I.3.2.	Stworzenie atrakcyjnej oferty zajęć bibliotecznych	Strefa III	Działanie o charakterze infrastrukturalnym, które realizowane będzie w strefie III, na obszarze koncentracji zabudowy usługowej (U). Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej na tym obszarze są identyczne jak dla działania I.1.1. Przedsięwzięcie jest zgodne z zasadami rozwoju i zagospodarowania strefy.
I.3.3.	Wzbogacanie księgozbioru w nowości wydawnicze	Strefa III	Działanie o charakterze infrastrukturalnym, które realizowane będzie w strefie III, na obszarze koncentracji zabudowy usługowej (U).

			Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej na tym obszarze są identyczne jak dla działania I.1.1. Przedsięwzięcie jest zgodne z zasadami rozwoju i zagospodarowania strefy.
I.3.4.	Przebudowa sceny i zakup wyposażenia GOK	Strefa III	Działanie o charakterze infrastrukturalnym, które realizowane będzie w strefie III, na obszarze koncentracji zabudowy usługowej (U). Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej na tym obszarze są identyczne jak dla działania I.1.1. Przedsięwzięcie jest zgodne z zasadami rozwoju i zagospodarowania strefy.
I.3.5.	Utworzenie i utrzymanie klubu młodzieżowego	Strefa III	Działanie o charakterze infrastrukturalnym, które realizowane będzie w strefie III, na obszarze koncentracji zabudowy usługowej (U). Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej na tym obszarze są identyczne jak dla działania I.1.1. Przedsięwzięcie jest zgodne z zasadami rozwoju i zagospodarowania strefy.
I.3.6.	Integracja mieszkańców Gminy poprzez organizację wydarzeń kulturalnych	Obszar całej gminy	Działanie o charakterze społecznym, którego celem jest integracja mieszkańców Gminy. Przedsięwzięcie w żaden sposób nie wpływa na kształtowanie i prowadzenie polityki przestrzennej w gminie.
I.3.7.	Zajęcia dla dzieci i młodzieży	Obszar całej gminy	Działanie o charakterze społecznym, którego celem jest integracja dzieci i młodzieży z terenu Gminy. Przedsięwzięcie w żaden sposób nie wpływa na kształtowanie i prowadzenie polityki przestrzennej w gminie.
Cel operacyjny I.4. Tworzenie równych szans rozwoju społecznego			
I.4.1.	Budowa oddziału żłobkowego	Strefa I	Działanie o charakterze infrastrukturalnym, które realizowane będzie w strefie I, na obszarze zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i zabudowy usługowej (MNU). Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej na tych obszarach przedstawiają się następująco:

			▪ Realizacja zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej kształtującej osiedla mieszkaniowe w strefie podmiejskiej oraz osiedla wiejskie o przeważającej funkcji mieszkaniowej jednorodzinnej oraz zabudowy usługowej (w tym zabudowy o funkcjach mieszanych). ▪ Zachowanie istniejącej oraz realizacja nowej zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej niskiej, jako uzupełniającej strukturę funkcjonalno-przestrzenną wsi. ▪ Realizacja usług lokalnych, w tym obiektów użyteczności publicznej w formie samodzielnych budynków lub wbudowanych w obiekt o innej funkcji oraz terenów usługowych. ▪ Realizacja terenów i obiektów produkcyjnych, produkcyjno-usługowych, których oddziaływanie nie wykracza poza granice działki, na której są zlokalizowane. ▪ Rewaloryzacja i modernizacja istniejącej zabudowy. ▪ Zagospodarowanie przestrzeni publicznej. ▪ Zachowanie i realizacja nowych terenów zieleni urządzonej oraz terenów sportu i rekreacji. ▪ Zachowanie istniejącej i kształtowanie nowej zieleni wysokiej, form zagospodarowania zieleni przydomowych, w szczególności od strony przestrzeni publicznej (m.in. drogi). ▪ Zachowanie istniejących oczek, stawów, zakaz ich osuszania, odwadniania i likwidacji, jeśli nie wymagają tego względy bezpieczeństwa i gospodarki wodnej lub inne uwarunkowania środowiskowe lub ekonomiczno-techniczne. ▪ Realizacja inwestycji celu publicznego: kubaturowych i liniowych. ▪ Zaopatrzenie w podstawowe media, objęcie systemem obsługowym infrastruktury technicznej (m.in. oświetlenie, gospodarka odpadami). Dopuszcza się kształtowanie dominant wysokościowych, z zachowaniem zasad kompozycji przestrzennej w ramach zespołu zabudowy wsi i osiedla. ▪ Przy określaniu przeznaczenia terenów w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego - dopuszcza się dostosowanie granic terenów zabudowy do granic działek ewidencyjnych, użytków gruntowych, elementów topograficznych i infrastrukturalnych oraz zachowanie dotychczasowego użytkowania terenów tj. przeznaczenie terenów pod tereny rolnicze, w tym zabudowę zagrodową.

			Przedsięwzięcie jest zgodne z zasadami rozwoju i zagospodarowania strefy.
I.4.2.	Budowa mieszkań komunalnych, w tym mieszkań chronionych	Strefa I	Działanie o charakterze infrastrukturalnym, które realizowane będzie w strefie I, na obszarze zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i zabudowy usługowej (MNU). Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej na tym obszarze są identyczne jak dla działania I.4.1. Przedsięwzięcie jest zgodne z zasadami rozwoju i zagospodarowania strefy.
I.4.3.	Utrzymanie Domu Dziennego Pobytu w Słomkowie	Strefa III	Działanie o charakterze infrastrukturalnym, które realizowane będzie w strefie III, na obszarach zabudowy zagrodowej i mieszkaniowej jednorodzinnej (RMN). Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej na tym obszarze są identyczne jak dla działania I.2.2. Przedsięwzięcie jest zgodne z zasadami rozwoju i zagospodarowania strefy.
I.4.4.	Utrzymanie Klubu Seniora w Zdunach	Strefa III	Działanie o charakterze infrastrukturalnym, które realizowane będzie w strefie III, na obszarach zieleni urządzonej – zabytkowych założeniach parkowych (ZP). Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej na tych obszarach przedstawiają się następująco: ▪ Zachowanie i rewaloryzacja istniejących oraz kształtowanie nowych założeń parkowych i mniejszych terenów zieleni urządzonej. ▪ Ochrona wartości środowiskowych i kulturowych obszaru. ▪ Realizacja inwestycji celu publicznego: kubaturowych i liniowych. ▪ Udostępnianie terenów jako przestrzeni publicznej, ogólnodostępnej, jak i zagospodarowanie, jako tereny prywatne, nie stanowiące przestrzeni publicznej. ▪ Zagospodarowanie formami sportu i rekreacji. Realizacja zabudowy usługowej, w powiązaniu z funkcją zieleni urządzonej.

			Przedsięwzięcie jest zgodne z zasadami rozwoju i zagospodarowania strefy.
I.4.5.	Utrzymanie Placówki Wsparcia Dziennego w Plebance	Strefa III	Działanie o charakterze infrastrukturalnym, które realizowane będzie w strefie III, na obszarach zabudowy zagrodowej i mieszkaniowej jednorodzinnej (RMN). Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej na tym obszarze są identyczne jak dla działania I.2.2. Przedsięwzięcie jest zgodne z zasadami rozwoju i zagospodarowania strefy.
I.4.6.	Tworzenie Klubów Seniora w istniejących świetlicach wiejskich Rożno-Parcele oraz Wołuszewo	Strefa I i Strefa II	Działanie o charakterze infrastrukturalnym, które realizowane będzie w strefie I, na obszarach koncentracji zabudowy usługowej (U) oraz w strefie II, na obszarach zabudowy zagrodowej i mieszkaniowej jednorodzinnej (RMN). Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej na obszarze U są identyczne jak dla działania I.1.1. Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej na obszarze RMN są identyczne jak dla działania I.2.2. Przedsięwzięcie jest zgodne z zasadami rozwoju i zagospodarowania strefy.
I.4.7.	Budowa budynków mieszkalnych w miejscowościach Odolion i Konradowo, Rożno-Parcele i Ostrowąs w ramach Społecznej inicjatywy Mieszkaniowej	Strefa I	Działanie o charakterze infrastrukturalnym, które realizowane będzie w strefie I, na obszarze zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i zabudowy usługowej (MNU). Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej na tym obszarze są identyczne jak dla działania I.4.1. Przedsięwzięcie jest zgodne z zasadami rozwoju i zagospodarowania strefy.
Cel strategiczny II. Ekologiczna i rozwinięta infrastrukturalnie Gmina			
Cel operacyjny II.1. Rozwój infrastruktury turystycznej i ochrona dziedzictwa kulturowego			
II.1.1.	Odnowa zabytków wpisanych do gminnego rejestru zabytków	Obszar całej gminy	Działanie o charakterze infrastrukturalnym. Obiekty zabytkowe będą odnawiane sukcesywnie, zgodnie z bieżącymi potrzebami, mając na

			uwadze zasady rozwoju i zagospodarowania danej jednostki przestrzennej. Tak więc nie zachodzi groźba naruszenia tych zasad.
Cel operacyjny II.2. Rozwój infrastruktury transportowej			
II.2.1.	Remont i przebudowa ciągu dróg gminnych nr 160208C ul. Konwaliowej i nr 160207C ul. Krokusowej w miejscowości Rożno-Parcele – Etap I ul. Krokusowa	Strefa I	Działanie o charakterze infrastrukturalnym, które realizowane będzie w strefie I, na obszarze zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i zabudowy usługowej (MNU). Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej na tym obszarze są identyczne jak dla działania I.4.1. Przedsięwzięcie jest zgodne z zasadami rozwoju i zagospodarowania strefy.
II.2.2.	Remont i przebudowa ciągu dróg gminnych nr 160208C ul. Konwaliowej i nr 160207C ul. Krokusowej w miejscowości Rożno-Parcele – Etap II ul. Konwaliowa	Strefa I	Działanie o charakterze infrastrukturalnym, które realizowane będzie w strefie I, na obszarze zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i zabudowy usługowej (MNU). Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej na tym obszarze są identyczne jak dla działania I.4.1. Przedsięwzięcie jest zgodne z zasadami rozwoju i zagospodarowania strefy.
II.2.3.	Rozbudowa drogi w miejscowości Służewo, Goszczewo, Broniszewo wraz z chodnikiem	Strefa III	Działanie o charakterze infrastrukturalnym, które realizowane będzie w strefie III, na obszarze zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i zabudowy usługowej (MNU). Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej na tym obszarze są identyczne jak dla działania I.4.1. Przedsięwzięcie jest zgodne z zasadami rozwoju i zagospodarowania strefy.
II.2.4.	Rozbudowa drogi gminnej nr 160248C, Ulica Sosnowa w m. Otłoczyn na odcinku od skrzyżowania z drogą wojewódzką nr 291 do granic miasta Aleksandrów Kujawski	Strefa II	Działanie o charakterze infrastrukturalnym, które realizowane będzie w strefie II - zagospodarowania Doliny Wisły i innych obszarów o wysokich walorach środowiskowych. Przedsięwzięcie jest zgodne z zasadami rozwoju i zagospodarowania strefy.

II.2.5.	Budowa/przebudowa/remont drogi łączącej miejscowość Podgaj Dolny z miejscowością Podgaj Górny	Strefa III	Działanie o charakterze infrastrukturalnym, które realizowane będzie w strefie III – wyspecjalizowanego rolnictwa. Przedsięwzięcie jest zgodne z zasadami rozwoju i zagospodarowania strefy.
II.2.6.	Budowa/przebudowa/remont drogi Podgaj Dolny (działka nr 294,151, 238/2, 238/1)	Strefa III	Działanie o charakterze infrastrukturalnym, które realizowane będzie w strefie III – wyspecjalizowanego rolnictwa. Przedsięwzięcie jest zgodne z zasadami rozwoju i zagospodarowania strefy.
II.2.7.	Budowa/przebudowa/remont drogi łączącej drogę powiatową 2528C z drogą gminną nr 160227C w miejscowości Przybranowo	Strefa III	Działanie o charakterze infrastrukturalnym, które realizowane będzie w strefie III – wyspecjalizowanego rolnictwa. Przedsięwzięcie jest zgodne z zasadami rozwoju i zagospodarowania strefy.
II.2.8.	Budowa/przebudowa/remont drogi łączącej drogę powiatową nr 2528C z drogą wojewódzką nr 266 w miejscowości Przybranowo	Strefa III	Działanie o charakterze infrastrukturalnym, które realizowane będzie w strefie III – wyspecjalizowanego rolnictwa. Przedsięwzięcie jest zgodne z zasadami rozwoju i zagospodarowania strefy.
II.2.9.	Budowa/przebudowa/remont drogi w miejscowości Poczałkowo Pinino łączącej się drogą gminną nr 160226C	Strefa III	Działanie o charakterze infrastrukturalnym, które realizowane będzie w strefie III – wyspecjalizowanego rolnictwa. Przedsięwzięcie jest zgodne z zasadami rozwoju i zagospodarowania strefy.
II.2.10.	Budowa/przebudowa/remont drogi w miejscowości Opoki łączącej drogę powiatową 2528C z drogą gminną nr 160241C	Strefa III	Działanie o charakterze infrastrukturalnym, które realizowane będzie w strefie III – wyspecjalizowanego rolnictwa. Przedsięwzięcie jest zgodne z zasadami rozwoju i zagospodarowania strefy.
II.2.11.	Budowa/przebudowa/remont drogi w miejscowości Grabie łączącej drogę gminną 160225C z drogą wewnętrzną	Strefa III	Działanie o charakterze infrastrukturalnym, które realizowane będzie w strefie III, na obszarach zabudowy zagrodowej i mieszkaniowej jednorodzinnej (RMN). Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej na tym obszarze są identyczne jak dla działania I.2.2. Przedsięwzięcie jest zgodne z zasadami rozwoju i zagospodarowania strefy.

II.2.12.	Budowa/przebudowa/remont drogi gminnej nr 160222C łączącej miejscowość Wilkostowo z miejscowością Przybranówek	Strefa III	Działanie o charakterze infrastrukturalnym, które realizowane będzie w strefie III – wyspecjalizowanego rolnictwa. Przedsięwzięcie jest zgodne z zasadami rozwoju i zagospodarowania strefy.
II.2.13.	Budowa/przebudowa/remont drogi łączącej drogę gminną nr 160222C położoną w miejscowości Przybranówek z drogą gminną nr 160226C położoną w m. Poczałkowo	Strefa III	Działanie o charakterze infrastrukturalnym, które realizowane będzie w strefie III – wyspecjalizowanego rolnictwa. Przedsięwzięcie jest zgodne z zasadami rozwoju i zagospodarowania strefy.
II.2.14.	Budowa/przebudowa/remont drogi w miejscowości Rudunki – ul. Czesława Miłosza	Strefa I	Działanie o charakterze infrastrukturalnym, które realizowane będzie w strefie I, na obszarze zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i zabudowy usługowej (MNU). Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej na tym obszarze są identyczne jak dla działania I.4.1. Przedsięwzięcie jest zgodne z zasadami rozwoju i zagospodarowania strefy.
II.2.15.	Budowa/przebudowa/remont drogi w miejscowości Wołuszewo łączącej drogę powiatową nr 2601C z drogą gminną nr 160244C	Strefa II	Działanie o charakterze infrastrukturalnym, które realizowane będzie w strefie II, na obszarze zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i zabudowy usługowej (MNU). Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej na tym obszarze są identyczne jak dla działania I.4.1. Przedsięwzięcie jest zgodne z zasadami rozwoju i zagospodarowania strefy.
II.2.16.	Budowa/przebudowa/remont drogi w miejscowości Nowy Ciechocinek łączącej drogę gminną Nowy Ciechocinek-Wygoda z drogą gminną nr 160205C, docelowo połączenie z drogą krajową 91	Strefa II	Działanie o charakterze infrastrukturalnym, które realizowane będzie w strefie II, na obszarze zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i zabudowy usługowej (MNU). Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej na tym obszarze są identyczne jak dla działania I.4.1. Przedsięwzięcie jest zgodne z zasadami rozwoju i zagospodarowania strefy.

II.2.17.	Budowa/przebudowa/remont drogi w miejscowości Stawki ul. Okrężna, Solankowa	Strefa I	Działanie o charakterze infrastrukturalnym, które realizowane będzie w strefie I, na obszarze zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i zabudowy usługowej (MNU). Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej na tym obszarze są identyczne jak dla działania I.4.1. Przedsięwzięcie jest zgodne z zasadami rozwoju i zagospodarowania strefy.
II.2.18.	Budowa/przebudowa/remont drogi w miejscowości Kuczek, działki nr 34 i 24	Strefa II	Działanie o charakterze infrastrukturalnym, które realizowane będzie w strefie II - zagospodarowania Doliny Wisły i innych obszarów o wysokich walorach środowiskowych. Przedsięwzięcie jest zgodne z zasadami rozwoju i zagospodarowania strefy.
II.2.19.	Budowa/przebudowa/remont drogi w miejscowości Kuczek od DK 91 do granicy z gminą Raciążek	Strefa II	Działanie o charakterze infrastrukturalnym, które realizowane będzie w strefie II - zagospodarowania Doliny Wisły i innych obszarów o wysokich walorach środowiskowych. Przedsięwzięcie jest zgodne z zasadami rozwoju i zagospodarowania strefy.
II.2.20.	Budowa/przebudowa/remont drogi gminnej nr 160257C w miejscowości Rożno-Parcele	Strefa I	Działanie o charakterze infrastrukturalnym, które realizowane będzie w strefie I - zagospodarowania podmiejskiego. Przedsięwzięcie jest zgodne z zasadami rozwoju i zagospodarowania strefy.
II.2.21.	Budowa/przebudowa/remont drogi w miejscowości Odolion, ul. Krokusowa	Strefa I	Działanie o charakterze infrastrukturalnym, które realizowane będzie w strefie I, na obszarze zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i zabudowy usługowej (MNU). Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej na tym obszarze są identyczne jak dla działania I.4.1. Przedsięwzięcie jest zgodne z zasadami rozwoju i zagospodarowania strefy.
II.2.22.	Budowa/przebudowa/remont ulicy Okrężnej łączącej miejscowości Odolion z ul. Parkową na terenie Miasta Aleksandrów Kujawski	Strefa I	Działanie o charakterze infrastrukturalnym, które realizowane będzie w strefie I, na obszarze zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i zabudowy usługowej (MNU).

			Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej na tym obszarze są identyczne jak dla działania I.4.1. Przedsięwzięcie jest zgodne z zasadami rozwoju i zagospodarowania strefy.
II.2.23.	Budowa/przebudowa/remont odcinka drogi gminnej nr 160206C łączącego miejscowość Łazieniec z miejscowością Odolion	Strefa I	Działanie o charakterze infrastrukturalnym, które realizowane będzie w strefie I, na obszarze zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i zabudowy usługowej (MNU) oraz na obszarze koncentracji zabudowy usługowej (U). Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej na obszarze U są identyczne jak dla działania I.1.1. Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej na obszarze MNU są identyczne jak dla działania I.4.1. Przedsięwzięcie jest zgodne z zasadami rozwoju i zagospodarowania strefy.
II.2.24.	Budowa/przebudowa/remont drogi gminnej nr 160228C Chrusty-Goszczewo	Strefa III	Działanie o charakterze infrastrukturalnym, które realizowane będzie w strefie III – wyspecjalizowanego rolnictwa. Przedsięwzięcie jest zgodne z zasadami rozwoju i zagospodarowania strefy.
II.2.25.	Budowa/przebudowa/remont dróg wewnętrznych na terenie Gminy (Odolion, Stawki, Nowy Ciechocinek, Łazieniec, Rożno-Parcele, Służewo, Konradowo, Zgoda, Wygoda, Kuczek, Wołuszewo, Otłoczyn, Rudunki, Ośno, Ośno Drugie, Plebanka, Ostrowąs, Słomkowo, Grabie, Wilkostowo, Przybranówek, Poczałkowo, Pinino, Przybranowo, Opoki, Opoczki, Zduny)	Obszar całej gminy	Przedsięwzięcie będzie realizowane zgodnie z zasadami kształtowania ładu przestrzennego wynikającymi ze Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Aleksandrów Kujawski.
II.2.26.	Budowa chodnika w miejscowości Odolion ul. Kwiatowa	Strefa I	Działanie o charakterze infrastrukturalnym, które realizowane będzie w strefie I, na obszarze zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i zabudowy usługowej (MNU).

			Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej na tym obszarze są identyczne jak dla działania I.4.1. Przedsięwzięcie jest zgodne z zasadami rozwoju i zagospodarowania strefy.
II.2.27.	Budowa chodnika w miejscowości Odolion ul. Zaułek	Strefa I	Działanie o charakterze infrastrukturalnym, które realizowane będzie w strefie I, na obszarze zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i zabudowy usługowej (MNU). Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej na tym obszarze są identyczne jak dla działania I.4.1. Przedsięwzięcie jest zgodne z zasadami rozwoju i zagospodarowania strefy.
II.2.28.	Budowa chodnika w miejscowości Odolion ul. Młodzieżowa	Strefa I	Działanie o charakterze infrastrukturalnym, które realizowane będzie w strefie I, na obszarze zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i zabudowy usługowej (MNU). Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej na tym obszarze są identyczne jak dla działania I.4.1. Przedsięwzięcie jest zgodne z zasadami rozwoju i zagospodarowania strefy.
II.2.29.	Budowa chodnika w miejscowości Odolion ul. Krótka	Strefa I	Działanie o charakterze infrastrukturalnym, które realizowane będzie w strefie I, na obszarze zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i zabudowy usługowej (MNU). Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej na tym obszarze są identyczne jak dla działania I.4.1. Przedsięwzięcie jest zgodne z zasadami rozwoju i zagospodarowania strefy.
II.2.30.	Budowa chodnika w miejscowości Odolion ul. Okrężna	Strefa I	Działanie o charakterze infrastrukturalnym, które realizowane będzie w strefie I, na obszarze zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i zabudowy usługowej (MNU).

			Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej na tym obszarze są identyczne jak dla działania I.4.1. Przedsięwzięcie jest zgodne z zasadami rozwoju i zagospodarowania strefy.
II.2.31.	Budowa chodnika w miejscowości Rożno-Parcele ul. Krokusowa	Strefa I	Działanie o charakterze infrastrukturalnym, które realizowane będzie w strefie I, na obszarze zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i zabudowy usługowej (MNU). Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej na tym obszarze są identyczne jak dla działania I.4.1. Przedsięwzięcie jest zgodne z zasadami rozwoju i zagospodarowania strefy.
II.2.32.	Budowa ciągu pieszo-rowerowego, Służewo, ul. Brzeska wzdłuż drogi wojewódzkiej nr 266	Strefa III	Działanie o charakterze infrastrukturalnym, które realizowane będzie w strefie III, na obszarach zabudowy zagrodowej i mieszkaniowej jednorodzinnej (RMN). Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej na tym obszarze są identyczne jak dla działania I.2.2. Przedsięwzięcie jest zgodne z zasadami rozwoju i zagospodarowania strefy.
II.2.33.	Budowa drogi rowerowej Toruń – Ciechocinek na odcinku o długości 6,35 km	Strefa II	Działanie o charakterze infrastrukturalnym, które realizowane będzie w strefie II - zagospodarowania Doliny Wisły i innych obszarów o wysokich walorach środowiskowych. Przedsięwzięcie jest zgodne z zasadami rozwoju i zagospodarowania strefy.
II.2.34.	Budowa ścieżek rowerowych na terenie gmin Aleksandrów Kujawski, Koneck i Zakrzewo o łącznej dług. 11,32 km	Obszar całej gminy oraz gmin ościennych	Przedsięwzięcie będzie realizowane zgodnie z zasadami kształtowania ładu przestrzennego wynikającymi ze Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Aleksandrów Kujawski oraz ze studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin ościennych.
II.2.35.	Budowa ścieżki rowerowej Nowa Wieś – Poczałkowo wzdłuż drogi wojewódzkiej Nr 266	Strefa III	Działanie o charakterze infrastrukturalnym, które realizowane będzie w strefie III, na obszarach zabudowy zagrodowej i mieszkaniowej jednorodzinnej (RMN).

			Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej na tym obszarze są identyczne jak dla działania I.2.2. Przedsięwzięcie jest zgodne z zasadami rozwoju i zagospodarowania strefy.
II.2.36.	Budowa ścieżki rowerowej Przybranowo – Grabie	Strefa III	Działanie o charakterze infrastrukturalnym, które realizowane będzie w strefie III – wyspecjalizowanego rolnictwa. Przedsięwzięcie jest zgodne z zasadami rozwoju i zagospodarowania strefy.
Cel operacyjny II.3. Uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej			
II.3.1.	Zwiększenie przepustowości Oczyszczalni Ścieków w m. Przybranowo	Strefa III	Działanie o charakterze infrastrukturalnym, które realizowane będzie w strefie III, na obszarze zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i zabudowy usługowej (MNU). Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej na tym obszarze są identyczne jak dla działania I.4.1. Przedsięwzięcie jest zgodne z zasadami rozwoju i zagospodarowania strefy.
II.3.2.	Modernizacja stacji uzdatniania wody w Ośnie, Służewie oraz Grabiu	Strefa I i Strefa III	Działanie o charakterze infrastrukturalnym, które realizowane będzie w strefie I – zagospodarowania podmiejskiego oraz w strefie III – wyspecjalizowanego rolnictwa. Przedsięwzięcie jest zgodne z zasadami rozwoju i zagospodarowania obu stref.
II.3.3.	Bodowa sieci wodociągowej w m. Chrusty i kanalizacji sanitarnej w m. Przybranowo	Strefa III	Działanie o charakterze infrastrukturalnym, które realizowane będzie w strefie III, na obszarach zabudowy zagrodowej i mieszkaniowej jednorodzinnej (RMN). Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej na tym obszarze są identyczne jak dla działania I.2.2. Przedsięwzięcie jest zgodne z zasadami rozwoju i zagospodarowania strefy.
II.3.4.	Budowa sieci wodociągowej w m. Służewo	Strefa III	Działanie o charakterze infrastrukturalnym, które realizowane będzie w strefie III, na obszarach zabudowy zagrodowej i mieszkaniowej jednorodzinnej (RMN).

			Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej na tym obszarze są identyczne jak dla działania I.2.2. Przedsięwzięcie jest zgodne z zasadami rozwoju i zagospodarowania strefy.
II.3.5.	Budowa sieci wodociągowej w m. Rożno-Parcele	Strefa I	Działanie o charakterze infrastrukturalnym, które realizowane będzie w strefie I, na obszarze zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i zabudowy usługowej (MNU). Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej na tym obszarze są identyczne jak dla działania I.4.1. Przedsięwzięcie jest zgodne z zasadami rozwoju i zagospodarowania strefy.
II.3.6.	Budowa sieci wodociągowej w m. Ośno	Strefa I	Działanie o charakterze infrastrukturalnym, które realizowane będzie w strefie I, na obszarze zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i zabudowy usługowej (MNU). Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej na tym obszarze są identyczne jak dla działania I.4.1. Przedsięwzięcie jest zgodne z zasadami rozwoju i zagospodarowania strefy.
II.3.7.	Budowa sieci wodociągowej w m. Słońsk Dolny	Strefa II	Działanie o charakterze infrastrukturalnym, które realizowane będzie w strefie II - zagospodarowania Doliny Wisły i innych obszarów o wysokich walorach środowiskowych. Przedsięwzięcie jest zgodne z zasadami rozwoju i zagospodarowania strefy.
II.3.8.	Budowa sieci wodociągowej w m. Odolion	Strefa I	Działanie o charakterze infrastrukturalnym, które realizowane będzie w strefie I, na obszarze zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i zabudowy usługowej (MNU). Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej na tym obszarze są identyczne jak dla działania I.4.1. Przedsięwzięcie jest zgodne z zasadami rozwoju i zagospodarowania strefy.

II.3.9.	Budowa kanalizacji sanitarnej w m. Łazieniec	Strefa I	Działanie o charakterze infrastrukturalnym, które realizowane będzie w strefie I, na obszarze zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i zabudowy usługowej (MNU). Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej na tym obszarze są identyczne jak dla działania I.4.1. Przedsięwzięcie jest zgodne z zasadami rozwoju i zagospodarowania strefy.
II.3.10.	Bodowa kanalizacji sanitarnej w m. Rudunki	Strefa I	Działanie o charakterze infrastrukturalnym, które realizowane będzie w strefie I, na obszarze zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i zabudowy usługowej (MNU). Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej na tym obszarze są identyczne jak dla działania I.4.1. Przedsięwzięcie jest zgodne z zasadami rozwoju i zagospodarowania strefy.
II.3.11.	Budowa sieci wodociągowej w m. Konradowo	Strefa I	Działanie o charakterze infrastrukturalnym, które realizowane będzie w strefie I, na obszarze zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i zabudowy usługowej (MNU). Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej na tym obszarze są identyczne jak dla działania I.4.1. Przedsięwzięcie jest zgodne z zasadami rozwoju i zagospodarowania strefy.
Cel operacyjny II.4. Rozwój infrastruktury opartej na rozwiązaniach ekologicznych			
II.4.1.	Wymiana pieców węglowych na piece ekologiczne	Obszar całej gminy	Działanie o charakterze infrastrukturalnym. Wymiana pieców węglowych na piece ekologiczne będzie następować sukcesywnie, zgodnie z bieżącymi potrzebami. Ustalając konkretną lokalizację poszczególnych działań, będą brane pod uwagę zasady rozwoju i zagospodarowania danej strefy. Tak więc nie zachodzi groźba naruszenia tych zasad.
II.4.2.	Utylizacja wyrobów azbestowych	Obszar całej gminy	Utylizacja wyrobów azbestowych będzie następować sukcesywnie, zgodnie z bieżącymi potrzebami. Ustalając konkretną lokalizację poszczególnych działań, będą brane pod uwagę zasady rozwoju i

			zagospodarowania danej strefy. Tak więc nie zachodzi groźba naruszenia tych zasad.
II.4.3.	Utylizacja odpadów pochodzących z rolnictwa	Obszar całej gminy	Utylizacja odpadów pochodzących z rolnictwa będzie następować sukcesywnie, zgodnie z bieżącymi potrzebami. Ustalając konkretną lokalizację poszczególnych działań, będą brane pod uwagę zasady rozwoju i zagospodarowania danej strefy. Tak więc nie zachodzi groźba naruszenia tych zasad.
II.4.4.	Rozwój instalacji fotowoltaicznych na budynkach mieszkalnych i użyteczności publicznej na terenie Gminy	Obszar całej gminy	Działanie o charakterze infrastrukturalnym. Montaż instalacji fotowoltaicznych będzie następować sukcesywnie, zgodnie z bieżącymi potrzebami. Ustalając konkretną lokalizację poszczególnych działań, będą brane pod uwagę zasady rozwoju i zagospodarowania danej strefy. Tak więc nie zachodzi groźba naruszenia tych zasad.
II.4.5.	Udoskonalenie systemu selektywnej zbiórki odpadów	Obszar całej gminy	Działanie o charakterze infrastrukturalnym, którego celem jest udoskonalenie systemu selektywnej zbiórki odpadów. Ustalając konkretną lokalizację działania, będą brane pod uwagę zasady rozwoju i zagospodarowania danej strefy. Tak więc nie zachodzi groźba naruszenia tych zasad.
II.4.6.	Rewitalizacja obszarów miejskich poprzez modernizację budynku na potrzeby utworzenia siedziby Urzędu Gminy Aleksandrów Kujawski wraz z infrastrukturą towarzyszącą	Miasto Aleksandrów Kujawski	Przedsięwzięcie będzie realizowane zgodnie z zasadami kształtowania ładu przestrzennego wynikającymi ze Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta Aleksandrów Kujawski.
II.4.7.	Budowa oświetlenia drogowego i parkowego w technologii LED na terenie gminy Aleksandrów Kujawski	Obszar całej gminy	Działanie o charakterze infrastrukturalnym. Budowa oświetlenia drogowego i parkowego w technologii LED będzie następować sukcesywnie, zgodnie z bieżącymi potrzebami. Ustalając konkretną lokalizację poszczególnych działań, będą brane pod uwagę zasady rozwoju i zagospodarowania danej strefy. Tak więc nie zachodzi groźba naruszenia tych zasad.
II.4.8.	Modernizacja istniejącego oświetlenia drogowego i parkowego	Obszar całej gminy	Działanie o charakterze infrastrukturalnym. Modernizacja istniejącego oświetlenia drogowego i parkowego będzie następować sukcesywnie, zgodnie z bieżącymi potrzebami. Ustalając konkretną lokalizację poszczególnych działań, będą brane pod uwagę zasady rozwoju i zagospodarowania danej strefy. Tak więc nie zachodzi groźba naruszenia tych zasad.
II.4.9.	Realizacja programów edukacji ekologicznej	Obszar całej gminy	Działanie o charakterze społecznym, którego celem jest wzrost świadomości ekologicznej mieszkańców Gminy.

			Przedsięwzięcie w żaden sposób nie wpływa na kształtowanie i prowadzenie polityki przestrzennej w gminie.
II.4.10.	Budowa punktów ładowania pojazdów elektrycznych oraz wymiana taboru na elektryczny – wg strategii elektromobilności	Obszar całej gminy	Działanie o charakterze infrastrukturalnym. Budowa punktów ładowania pojazdów elektrycznych oraz wymiana taboru na elektryczny będzie następować sukcesywnie, zgodnie z bieżącymi potrzebami. Ustalając konkretną lokalizację poszczególnych działań, będą brane pod uwagę zasady rozwoju i zagospodarowania danej strefy. Tak więc nie zachodzi groźba naruszenia tych zasad.
Cel strategiczny III. Przedsiębiorcza Gmina			
Cel operacyjny III.1. Poprawa warunków inwestycyjnych na terenie Gminy			
III.1.1.	Uzbrajanie terenów inwestycyjnych na obszarze SOGO/wykup ziemi od osób prywatnych w strefie SOGO	Strefa I	Działanie o charakterze infrastrukturalnym, które realizowane będzie w strefie I, na obszarze obiektów produkcyjnych, składów, magazynów i zabudowy usługowej (PU). Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej na tym obszarze przedstawiają się następująco: ▪ Realizacja zabudowy produkcyjnej i produkcyjno-usługowej: obiekty produkcyjne, składy i magazyny. ▪ Realizacja usług wbudowanych wbudynki produkcyjne lub jako wolnostojące obiekty usługowe. ▪ Realizacja infrastruktury towarzyszącej, w tym parkingów i placów manewrowych, zbiorników retencyjnych i ppoż. ▪ Lokalizacja indywidualnych naziemnych lub podziemnych zbiorników bezodpływowych na ścieki przemysłowe, wytworzone na miejscu w związku z prowadzeniem procesów technologicznych oraz działalnością składową i magazynową. ▪ Realizacja inwestycji celu publicznego: kubaturowych i liniowych. ▪ Zaopatrzenie w podstawowe media, objęcie systemem obsługowym infrastruktury technicznej (m. in. oświetlenie, gospodarka odpadami). ▪ Realizacja pasów zieleni izolacyjnej składającej się z roślinności wielopiętrowej, w sąsiedztwie z terenami zabudowy o funkcji mieszkaniowej, stanowiącej barierę widokową i akustyczną, o minimalnej szerokości 3,0 m, w ramach możliwości środowiskowych oraz techniczno-ekonomicznych. Zasadność realizacji strefy powinna być każdorazowo przeanalizowana.

			▪ Dopuszcza się kształtowanie dominant wysokościowych, uwzględniających wpływ na krajobraz. ▪ Realizacja zieleni wysokiej i niskiej, o funkcjach ochronnych oraz krajobrazowych. ▪ Zapewnienie obsługi komunikacyjnej i uzbrojenia terenów. ▪ Promocja terenów inwestycyjnych -poszukiwanie inwestorów strategicznych. ▪ Uwzględnia się granice Specjalnego Obszaru Gospodarczego „SOGO" stanowiącego tereny inwestycyjne pod obiekty produkcyjne, składy, magazyny i usługi. Przedsięwzięcie jest zgodne z zasadami rozwoju i zagospodarowania strefy.
III.1.2.	Promocja terenów inwestycyjnych	Obszar całej gminy	Działanie o charakterze społecznym, którego celem jest rozwój przedsiębiorczości na terenie Gminy. Przedsięwzięcie w żaden sposób nie wpływa na kształtowanie i prowadzenie polityki przestrzennej w gminie.
III.1.3.	Rozwój współpracy z instytucjami otoczenia biznesu w zakresie wsparcia rozwoju przedsiębiorczości na terenie Gminy	Obszar całej gminy	Działanie o charakterze społecznym, którego celem jest rozwój przedsiębiorczości na terenie Gminy. Przedsięwzięcie w żaden sposób nie wpływa na kształtowanie i prowadzenie polityki przestrzennej w gminie.
III.1.4.	Wprowadzenie systemu ulg podatkowych dla przedsiębiorców tworzących nowe miejsca pracy	Obszar całej gminy	Działanie o charakterze społecznym, którego celem jest rozwój przedsiębiorczości na terenie Gminy. Przedsięwzięcie w żaden sposób nie wpływa na kształtowanie i prowadzenie polityki przestrzennej w gminie.
III.1.5.	Organizacja cyklicznych spotkań pn. „Gminne Forum Przedsiębiorczości"	Obszar całej gminy	Działanie o charakterze społecznym, którego celem jest rozwój przedsiębiorczości na terenie Gminy. Przedsięwzięcie w żaden sposób nie wpływa na kształtowanie i prowadzenie polityki przestrzennej w gminie.
Cel operacyjny III.2. Aktywizacja osób bezrobotnych			
III.2.1.	Realizacja programów mających na celu aktywizację społeczno-zawodową mieszkańców	Obszar całej gminy	Działanie o charakterze społecznym, którego celem jest aktywizacja osób bezrobotnych. Przedsięwzięcie w żaden sposób nie wpływa na kształtowanie i prowadzenie polityki przestrzennej w gminie.

Źródło: *Opracowanie własne*

Zebrane w powyższej tabeli ustalenia i rekomendacje w zakresie prowadzenia polityki przestrzennej na terenie Gminy Aleksandrów Kujawski wskazują zasady, jakimi należy się kierować przy planowaniu i realizacji zaplanowanych w niniejszej strategii przedsięwzięć.

Wszystkie zaplanowane przedsięwzięcia infrastrukturalne wpisują się w założenia i zasady rozwoju i zagospodarowania wynikające z zapisów Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Aleksandrów Kujawski.

Rozdział VII.
Obszary strategicznej interwencji określone w strategii rozwoju województwa wraz z zakresem planowanych działań

Warunkiem efektywnej polityki rozwoju jest pogłębiona diagnoza terytoriów, czyli rozpoznanie zasobów endogenicznych i potencjałów, możliwych do wykorzystania do rozwoju, a także określenia barier rozwojowych i obszarów, które należałoby wesprzeć, co umożliwi większe różnicowanie i lepsze dopasowanie interwencji w zależności od specyfiki tych terytoriów. W ten sposób identyfikowane są obszary wsparcia, w tym o szczególnym charakterze, tzw. obszary strategicznej interwencji.

Wykres 1. Obszary strategicznej interwencji – sposób rozumienia, rodzaje i sens ich identyfikacji

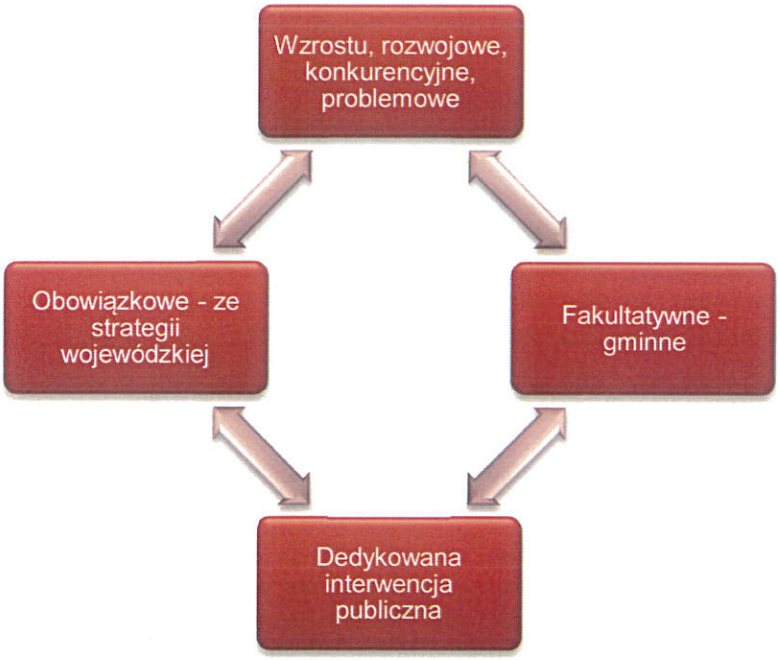

Źródło: Strategia Rozwoju Gminy – poradnik praktyczny

Według ustawy, obszar strategicznej interwencji (OSI) to określony w strategii rozwoju obszar o zidentyfikowanych lub potencjalnych powiązaniach funkcjonalnych, lub o szczególnych warunkach społecznych, gospodarczych czy przestrzennych, decydujących o występowaniu barier rozwoju lub trwałych, możliwych do aktywowania, potencjałów rozwojowych, do którego jest kierowana interwencja publiczna łącząca inwestycje, w szczególności gospodarcze, infrastrukturalne albo w zasoby ludzkie, finansowane z różnych źródeł, czy też rozwiązania regulacyjne.

Na poziomie regionalnym Samorząd Województwa kujawsko-pomorskiego wyznaczył własne obszary strategicznej interwencji.

7.1. „Strategia Przyspieszenia 2030+"

Strategia rozwoju jest najważniejszym dokumentem, który opracowuje Samorząd Województwa celem wyznaczenia kierunków rozwoju województwa na najbliższe lata. Kierunki te będą realizowane poprzez bardzo różne działania władz, ale także innych podmiotów zainteresowanych rozwojem.

Dla województwa strategia jest zbiorem wiedzy o potrzebach województwa oraz o tym, w jaki sposób zamierza je realizować. Jako, że jest to strategia dla całego województwa, skupia się na działaniach, z których efektów skorzystają wszyscy lub większość jego mieszkańców.

7.2. Wyzwania rozwojowe województwa kujawsko-pomorskiego wynikające ze Strategii Przyspieszenia 2030+

W wyniku prac diagnostycznych zawartych w Strategii Przyspieszenia 2030+ zidentyfikowano następujące wyzwania rozwojowe:

1) Poprawa poziomu rozwoju społecznego mieszkańców województwa.
2) Dostosowanie kierunków rozwoju województwa do transformacji demograficznej i konsekwencji starzenia społeczeństwa.
3) Rozwój gospodarczy.
4) Wzrost innowacyjności gospodarki województwa.
5) Poprawa dostępności zewnętrznej oraz wykorzystanie potencjału logistycznego województwa.
6) Poprawa dostępności komunikacyjnej stolic województwa z terenu całego województwa.
7) Wzmocnienie potencjału Bydgoszczy i Torunia jako ośrodków współodpowiedzialnych za rozwój społeczno-gospodarczy i konkurencyjność województwa.
8) Nowoczesny sektor rolno-spożywczy.
9) Rozwój uzdrowisk.
10) Powszechna dostępność technologii informacyjnych.
11) Zapewnienie dobrego stanu powietrza.
12) Zapewnienie zrównoważonego rozwoju oraz efektywnego funkcjonowania gospodarki i społeczeństwa w warunkach zmian klimatu.
13) Bezpieczeństwo i transformacja energetyczna.
14) Odbudowa gospodarki regionu po epidemii COVID-19.

7.3. Wizja rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego

Istotą funkcjonowania i rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego jest zapewnienie jak najwyższej jakości życia jego mieszkańców.

Zakłada się, że końcowym efektem kształtowania jakości życia mieszkańców województwa kujawsko-pomorskiego będzie przede wszystkim wzrost zamożności społeczeństwa, jak również większa satysfakcja z możliwości realizacji aspiracji życiowych na jego terenie i komfort zamieszkiwania w regionie o dobrym stanie środowiska oraz wysokiej jakości oferowanych usług.

Pierwszym filarem „Strategii Przyspieszenia 2030+" jest konieczność przezwyciężenia problemu wciąż zbyt niskiego poziomu rozwoju społecznego.

Drugim filarem jest dążenie do poprawy stanu rozwoju gospodarczego województwa.

Trzeci filar stanowią działania na rzecz zapewnienia warunków dla wysokiej jakości życia oraz konkurencyjności gospodarki, związanych z jakością przestrzeni województwa.

Oprócz tych trzech filarów określających dziedziny „Strategii Przyspieszenia 2030+", należy wskazać obszar zagadnień wspólnych dla nich (horyzontalnych) i tworzących między nimi powiązania i relacje, które są niezbędne do sprawnego funkcjonowania województwa, jako spójnego systemu społeczno-gospodarczego o integralnej strukturze funkcjonalno-przestrzennej. Zalicza się do nich zagadnienia dotyczące: bezpieczeństwa, cyfryzacji, transportu publicznego oraz współpracy wszystkich podmiotów i środowisk na rzecz rozwoju, tworzące czwarty filar.

Tabela 10. Filary „Strategii Przyspieszenia 2030+" oraz ich rola w kształtowaniu jakości życia i konkurencyjności gospodarki

Filary Strategii Przyspieszenia 2030+			
Rozwój społeczny	**Zrównoważony rozwój gospodarczy**	**Kształtowanie przestrzeni**	**Sprawne funkcjonowanie systemów**
Kształtuje jakość życia związaną z umiejętnościami i aktywnością mieszkańców	Kształtuje jakość życia związaną z dochodami gospodarstw domowych i zdolnością samorządów do inwestowania	Kształtuje jakość życia związaną ze stanem środowiska oraz zagospodarowaniem przestrzeni	Kształtuje jakość życia związaną z dostępnością, zaufaniem społecznym i instytucjonalnym, jakością i odpowiedzialnością zarządzania, poczuciem bezpieczeństwa
Kształtuje konkurencyjność gospodarki związaną z umiejętnościami i zaangażowaniem mieszkańców	Kształtuje konkurencyjność gospodarki związaną z jej nowoczesnością i różnorodnością	Kształtuje konkurencyjność gospodarki związaną z atrakcyjnością dla lokalizacji działalności gospodarczych	Kształtuje konkurencyjność gospodarki związaną z otwartością regionu i prorozwojowymi postawami wszystkich interesariuszy

Źródło: Strategia rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku – Strategia Przyspieszenia 2030+

Biorąc pod uwagę powyższe zapisy finalne efekty Strategii Przyspieszenia 2030+ to:

1) Wzrost zamożności mieszkańców.
2) Możliwości realizacji aspiracji życiowych na terenie województwa.
3) Komfort zamieszkiwania w regionie o dobrym stanie środowiska i wysokiej jakości oferowanych usług.

7.4. Koncepcja rozwoju funkcjonalno-przestrzennego województwa kujawsko-pomorskiego

Koncepcja rozwoju funkcjonalno-przestrzennego województwa kujawsko-pomorskiego przedstawia sposób jego funkcjonowania i rozwoju do roku 2030 na podstawie zbioru podstawowych założeń, zasad i relacji. Dodatkowo określa niezbędne działania w przestrzeni społeczno-gospodarczej województwa.

W/w koncepcja zawiera sześć podstawowych elementów, stanowiących ogólne ramy rozwoju regionu. Są to:

- system przyrodniczy – obszary kluczowe ze względu na charakter walorów środowiskowych;
- system osadniczy – stymulowanie rozwoju obszarów i dziedzin funkcjonowania życia społecznego i gospodarczego;
- system transportowy – relacje transportowe o znaczeniu międzyregionalnym, międzynarodowym oraz sposób organizacji relacji wewnątrzwojewódzkich, w tym wskazanie dominującego środka transportu publicznego w relacji węzły powiatowe – stolice województwa;
- kluczowe elementy budujące potencjał ponadregionalny i przewagi konkurencyjne województwa – możliwość uruchomienia nowych procesów rozwojowych, znacząco zwiększających możliwości rozwoju województwa;

- zidentyfikowane obszary wymagające rozwiązania sytuacji problemowej – obecność ograniczeń rozwojowych na tyle ważnych, że mogą zagrażać prawidłowemu rozwojowi województwa jako spójnemu systemowi społeczno-gospodarczemu;
- założenia polityki terytorialnej województwa – zbiór zasad, które dotyczą świadomego różnicowania polityki rozwoju w ujęciu terytorialnym w powiązaniu z hierarchią sieci osadniczej, na bazie miejskich obszarów funkcjonalnych. Formułują one metodę identyfikacji zasięgu przestrzennego poszczególnych obszarów różnicowania interwencji oraz dziedziny wsparcia dla poszczególnych kategorii obszarów.

System przyrodniczy:

Na terenie Gminy Aleksandrów Kujawski znajdują się obszary szczególnie cenne przyrodniczo i krajobrazowo, do których należą:

- **obszar chronionego krajobrazu Niziny Ciechocińskiej,**
- **3 obszary Natura 2000: Ciechocinek, Nieszawska Dolina Wisły, Dolina Dolnej Wisły.**

Ponadto przez teren Gminy Aleksandrów Kujawski przebiega korytarz ekologiczny Puszcza Bydgoska GKPnC-14 o znaczeniu paneuropejskim.

System osadniczy:

Sieć osadniczą województwa kujawsko-pomorskiego tworzą 52 miasta dość równomiernie rozmieszczone w przestrzeni województwa, które koncentrują 59% mieszkańców regionu oraz 3419 zamieszkiwanych miejscowości wiejskich. Województwo charakteryzuje się czytelną hierarchią jednostek osadniczych, w której identyfikuje się pięć głównych poziomów:

- ośrodki stołeczne województwa – Bydgoszcz i Toruń
- ośrodki regionalne – Włocławek, Grudziądz, Inowrocław
- ośrodki powiatowe – Aleksandrów Kujawski, Brodnica, Chełmno, Golub-Dobrzyń, Lipno, Mogilno, Nakło nad Notecią, Radziejów, Rypin, Sępólno Krajeńskie, Świecie, Tuchola, Wąbrzeźno, Żnin
- ośrodki uzupełniające ośrodki powiatowe - Więcbork, Chełmża, Łasin, Strzelno, Nowe, Szubin
- ośrodki lokalne – pozostałe miasta, nie zaliczone do wyższych poziomów hierarchicznych oraz miejscowości wiejskie stanowiące siedziby gmin

Gmina ma siedzibę w mieście Aleksandrów Kujawski, który jest ośrodkiem powiatowym.

System transportowy:

Przez teren Gminy Aleksandrów Kujawski przebiega droga wojewódzka nr 266 o kluczowym znaczeniu dla zapewnienia spójności komunikacyjnej województwa. Równie istotnymi ciągami komunikacyjnymi są: autostrada A1, drogi wojewódzkie nr 291 i nr 250, droga krajowa nr 91 (relacji Toruń-Włocławek-granica województwa) oraz Międzynarodowa Droga Wodna E40, a także linia kolejowa nr 18 (relacji Warszawa-Szczecin, przez Włocławek, Toruń i Bydgoszcz).

Podstawowa sieć transportowa służy osiągnięciu najważniejszych celów podróży. W ujęciu transportu pasażerskiego i towarowego podstawowe kierunki obsługi województwa kujawsko-pomorskiego to m.in. Trójmiasto (ośrodki miejskie i porty), a dalej Skandynawia oraz Azja Południowo-Wschodnia (jedynie w ujęciu towarowym) oraz Centralny Port Komunikacyjny (linia kolejowa nr 5 Kolei Dużych Prędkości), Warszawa, Łódź, Metropolia Górnośląska, Ukraina, Węgry, Kraje Bałkańskie – obsługiwane ciągami: autostrada A1, Międzynarodowa Droga Wodna E40.

Ponadto w aspekcie transportowym należy wspomnieć iż na terenie Gminy Aleksandrów Kujawski zlokalizowane zostaną dwa z projektów kluczowych. Wykaz projektów kluczowych stanowi identyfikację przedsięwzięć, które zostały uznane za niezbędne dla powodzenia przyspieszenia rozwoju

i w zakresie których Samorząd Województwa jest zdeterminowany do ich prowadzenia lub zabiegania o nie. Wykaz obejmuje projekty znane na etapie tworzenia „Strategii Przyspieszenia 2030+".

Projektem tym jest projekt nr 454 dotyczący przebudowy linii kolejowej nr 18 (odcinek Bydgoszcz – Kutno), a także projekt nr 462 Pakiet projektów mających na celu modernizację i wykorzystanie istniejącej infrastruktury kolejowej na rzecz spójności województwa – VI. Prace na linii kolejowej nr 245 Aleksandrów Kujawski – Ciechocinek.

W Gminie Aleksandrów Kujawski potencjalnym uwarunkowaniem rozwojowym może być również projekt kluczowy nr 423. Rozwój podstawowej i strategicznej infrastruktury sportowej, który stawia za priorytet realizację basenu/krytej pływalni w powiecie aleksandrowskim.

Kluczowe elementy budujące potencjał ponadregionalny i przewagi konkurencyjne województwa:

W modelu funkcjonalno-przestrzennym rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego identyfikuje się miejsca, obiekty i dziedziny rozwoju specyficzne dla województwa, a przez to szczególnie istotne dla jego rozwoju. Zidentyfikowane poniżej dotyczą bądź zagadnień o szczególnie dużym znaczeniu regionalnym, bądź szczególnie dobrze eksponowanych w skali kraju, względnie impulsów nowych o spodziewanym na tyle dużym znaczeniu, że będą oddziaływać na rozwój w skali całego województwa lub znacznej jego części. Są to następujące zagadnienia:

1) Uczelnia badawcza – jako narzędzie wykorzystania szansy wynikającej z faktu nadania Uniwersytetowi Mikołaja Kopernika w Toruniu tytułu uczelni badawczej jako jednej z dziesięciu w kraju.
2) Strategiczne tereny inwestycyjne – jako narzędzie wykorzystania specyficznych uwarunkowań wybranych terenów inwestycyjnych do rozwoju gospodarczego regionu:
    a. Centralny Park Inwestycyjny Dźwierzno – potencjalnie najbardziej atrakcyjny wielkoobszarowy teren inwestycyjny w skali kraju,
    b. Bydgoski Park Przemysłowo-Technologiczny – ośrodek silnego rozwoju innowacyjności i wielodziedzinowej współpracy gospodarczej,
    c. Brzeska Strefa Gospodarcza – ośrodek rozwoju gospodarczego w rejonie o stosunkowo niekorzystnej sytuacji społeczno-gospodarczej.
3) Makroobszary inwestycyjne – strefy rozwoju przedsiębiorczości i innowacyjności.
4) Bydgoski Klaster Przemysłowy – krajowy lider branży narzędziowej i przetwórstwa tworzyw polimerowych.
5) Obszar zasobu gleb najwyższych klas – rolnicza przestrzeń produkcyjna jako narzędzie wykorzystania szansy, wynikającej z bycia jednym z krajowych liderów w dziedzinie produkcji żywności.
6) Toruń – obiekt Światowego Dziedzictwa Kulturowego i Naturalnego UNESCO.
7) Chełmno – Pomnik Historii oraz ośrodek dziedzictwa historyczno-kulturowego.
8) Uzdrowiska: Ciechocinek, Inowrocław, Wieniec Zdrój – jako narzędzie wykorzystania szansy, wynikającej z bycia jednym z krajowych liderów w dziedzinie lecznictwa uzdrowiskowego.
9) Węzeł Logistyczny Bydgoszcz jako narzędzie wykorzystania szansy wynikającej z przebiegu przez region multimodalnych międzynarodowych szlaków transportowych, umożliwiających powiązanie regionu z m.in. portami morskimi w Trójmieście.
10) Tramwaj metropolitalny relacji Bydgoszcz – Toruń jako narzędzie służące wykorzystaniu szansy wynikającej z bliskiego położenia dwóch ośrodków regionalnych, umożliwiającej wykorzystanie i integrację łącznego potencjału tych miast.
11) Linia kolejowa Trzciniec – Port Lotniczy – Solec Kujawski jako narzędzie służące wykorzystaniu szansy rozwoju gospodarczego i wzrostu konkurencyjności, wynikającej z możliwości zbudowania spójnego układu transportu kolejowego oraz powiązanie transportu kolejowego z lotniczym.

Na terenie Gminy Aleksandrów Kujawski znajduje się makroobszar inwestycyjny – jego lokalizacja wynika z mapy „Model struktury funkcjonalno-przestrzennej województwa kujawsko-pomorskiego do roku 2030". Mianem „makroobszarów inwestycyjnych" określono rejony skupień już obecnie funkcjonujących stref gospodarczych i parków przemysłowych, obszarów inwestycyjnych, wciąż oferujących rezerwy terenowe oraz lokalizacji predestynowanych do wyznaczenia w przyszłości terenów inwestycyjnych.

Ponadto w zachodniej, centralnej i południowej części Gminy Aleksandrów Kujawski zidentyfikowano obszar zasobu gleb najwyższych klas – rolniczą przestrzeń produkcyjną. Wynika to również z mapy „Model struktury funkcjonalno-przestrzennej województwa kujawsko-pomorskiego do roku 2030". Rolnicza przestrzeń produkcyjna, w połączeniu z korzystnymi uwarunkowaniami pozaprzyrodniczymi stanowi bardzo istotny potencjał, który zamierza się wykorzystywać także w kolejnych latach do tworzenia przewag konkurencyjnych w dziedzinie gospodarki.

Gmina Aleksandrów Kujawski znalazła się wśród gmin szczególnie predysponowanych do rozwoju wielkopowierzchniowych przestrzeni inwestycyjnych o znaczeniu ponadlokalnym.

Zidentyfikowane obszary wymagające rozwiązania sytuacji problemowej:

W koncepcji rozwoju województwa wskazuje się cztery zagadnienia wymagające rozwiązania sytuacji problemowej, w zakresie:

- negatywnej sytuacji społeczno-gospodarczej,
- gospodarowania zasobami wody na terenie województwa ze szczególnym uwzględnieniem skrajnego niedoboru wody dla rolnictwa,
- peryferyjności transportowej,
- poprzemysłowego wielkoobszarowego skażenia środowiska.

Obszary występowania powyższych problemów należy utożsamiać z kategorią „obszarów strategicznej interwencji" w rozumieniu „Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030".

Gmina Aleksandrów Kujawski należy do obszarów o negatywnej sytuacji społeczno-gospodarczej. Są to zidentyfikowane w przestrzeni województwa obszary wymagające poprawy negatywnej sytuacji społeczno-gospodarczej, stanowią miejsca występowania problemów niskiego poziomu rozwoju społecznego, niskiego poziomu przedsiębiorczości oraz nakładających się na nie, występujących obecnie i prognozowanych w ciągu najbliższych lat, procesów starzenia się społeczeństwa cechujących się ponadprzeciętnym natężeniem. **Gmina Aleksandrów Kujawski należy do obszaru, na którym występuje problem niskiego poziomu rozwoju społecznego oraz na którym występują problemy zaawansowanych procesów starzenia się społeczeństwa.**

Ponadto Gmina Aleksandrów Kujawski zaklasyfikowana została do obszarów cechujących się skrajnym niedoborem wody dla rolnictwa.

Południowa część gminy została zakwalifikowana jako obszar peryferyjności transportowej.

Założenia polityki terytorialnej województwa:

Polityka terytorialna województwa kujawsko-pomorskiego w okresie programowania 2021-2027 realizowana będzie w ujęciu następujących poziomów:

- poziom służący rozwojowi funkcji o znaczeniu regionalnym (realizowanych dla mieszkańców i obszaru całego województwa) i ponadregionalnym (tworzących relacje i powiązania międzyregionalne i międzynarodowe),
- (II) poziom związany z budowaniem relacji wewnętrznych i podnoszeniem potencjału rozwojowego miejskich obszarów funkcjonalnych ośrodków wojewódzkich (Bydgoszcz i Toruń) oraz (III) poziom związany z budowaniem relacji wewnętrznych i podnoszeniem potencjału

rozwojowego miejskich obszarów funkcjonalnych ośrodków regionalnych (Włocławek, Grudziądz, Inowrocław),

- (IV) poziom związany z miastami powiatowymi oraz obszarami powiązanymi z nimi funkcjonalnie (za które na poziomie powiatowym należy uznać obszary powiatów), mający na celu przede wszystkim kształtowanie warunków dla wysokiej jakości życia (przede wszystkim w zakresie usług publicznych typowych dla poziomu powiatu) oraz konkurencyjności gospodarczej i rynków pracy na poziomie powiatów,
- (V) poziom dotyczący rozwoju na płaszczyźnie lokalnej, związany z inicjatywami oddolnymi realizowanymi w oparciu o liderów lokalnych (obszar objęty Lokalnymi Strategiami Rozwoju), który odpowiada zasięgowi działania poszczególnych lokalnych grup działania (LGD).

W związku z powyższym Gmina Aleksandrów Kujawski przynależy do MOF Torunia oraz OPPT Aleksandrowa Kujawskiego.

7.5. Cele i kierunki rozwoju województwa

Celem nadrzędnym „Strategii Przyspieszenia 2030+" jest „Jakość życia typowa dla wysokorozwiniętych regionów europejskich".

Powyższy cel osiągnięty zostanie przez koncentrację działań w czterech obszarach tematycznych rozwoju:

1) **Społeczeństwo** – w ramach tego obszaru zakłada się poprawę poziomu rozwoju społecznego, głównie w aspekcie zmian postaw społecznych i rozwoju edukacji. Celami operacyjnymi tego obszaru są: edukacja, aktywność społeczna, zdrowie, kultura i sport.

   Obszar ten wyróżnia dwa cele główne:
   - **Skuteczna edukacja.**
   - **Zdrowe, aktywne i zamożne społeczeństwo.**

2) **Gospodarka** – w ramach tego obszaru dążyć się będzie do rozwoju i unowocześnienia gospodarki województwa, który jest warunkiem wzrostu jego konkurencyjności w aspekcie miejsca zamieszkania. Celem operacyjnym tego obszaru jest: jakościowy i ilościowy rozwój przedsiębiorczości.

   Obszar ten wyróżnia jeden cel główny:
   - **Konkurencyjna gospodarka.**

3) **Przestrzeń** – obszar ten ma za zadanie zapewnienie wysokiej jakości życia oraz konkurencyjności gospodarki, w zagadnieniach związanych z jakością przestrzeni województwa. Celami operacyjnymi tego obszaru są: dostępność usług, infrastruktury transportowej, przestrzeni dla rozwoju gospodarczego, wykorzystania potencjałów endogenicznych w rozwoju lokalnym.

   Obszar ten wyróżnia jeden cel główny:
   - **Dostępna przestrzeń i czyste środowisko.**

4) **Spójność** – obszar ten zmierza do zapewnienia wysokiej sprawności funkcjonowania systemu społeczno-gospodarczego, tak by przestrzeń województwa była spójna komunikacyjnie, bezpieczna i odporna na zagrożenia. Jednocześnie cechą realizowanych w województwie procesów powinna być innowacyjność, przy jednoczesnej nowoczesności struktur. Celami operacyjnymi tego obszaru są: informatyzacja (cyfryzacja), bezpieczeństwo publiczne, transport publiczny, współpraca na rzecz rozwoju regionu.

Obszar ten wyróżnia jeden cel główny:

- **Spójne i bezpieczne województwo.**

W ramach poszczególnych celów głównych, sformułowano cele operacyjne, które zaprezentowano w poniższej tabeli:

Tabela 11. Cel nadrzędny, cele główne oraz cele operacyjne „Strategii rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku – Strategia Przyspieszenia 2030+"

Jakość życia typowa dla wysokorozwiniętych regionów europejskich				
1. Skuteczna edukacja	**2. Zdrowe, aktywne i zamożne społeczeństwo**	**3. Konkurencyjna gospodarka**	**4. Dostępna przestrzeń i czyste środowisko**	**5. Spójne i bezpieczne województwo**
11. Podniesienie jakości kształcenia i wychowania 12. Edukacja dla gospodarki opartej na wiedzy i nowoczesnych technologiach 13. Kształtowanie środowiska edukacyjnego 14. Rozwój szkolnictwa wyższego	21. Aktywność społeczna i rozwój społeczeństwa obywatelskiego 22. Rozwój wrażliwy społecznie 23. Zdrowie 24. Kultura, sztuka i dziedzictwo narodowe 25. Sport i aktywność fizyczna	31. Odbudowa gospodarki po COVID-19 32. Innowacyjna gospodarka – nauka, badania i wdrożenia 33. Rozwój przedsiębiorczości 34. Rozwój sektora rolno-spożywczego 35. Rozwój turystyki 36. Internacjonalizacja gospodarki 37. Nowoczesny rynek pracy	41. Infrastruktura rozwoju społecznego 42. Środowisko przyrodnicze 43. Przestrzeń kulturowa 44. Przestrzeń dla gospodarki 45. Infrastruktura transportu 46. Infrastruktura techniczna 47. Czysta energia i bezpieczeństwo energetyczne 48. Potencjały endogeniczne	51. Transport publiczny 52. Cyfryzacja 53. Bezpieczeństwo 54. Współpraca dla rozwoju regionu

Źródło: Strategia rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku – Strategia Przyspieszenia 2030+

7.6. Obszary Strategicznej Interwencji w województwie kujawsko-pomorskim

„Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030" kontynuuje wprowadzoną w „KSRR 2010-2020" ideę obszarów strategicznej interwencji (OSI). OSI są obecnie wiązane bezpośrednio z zasadą koncentracji terytorialnej, która z kolei jest definiowana jako „ukierunkowanie interwencji w ramach polityki regionalnej na rzecz wsparcia ograniczonej liczby terytoriów". Uzasadnieniem tej zasady jest fakt, że każdy obszar charakteryzuje się określonymi wyzwaniami, barierami bądź potencjałami, których rozwój jest szczególnie istotny z punktu widzenia spójności regionu bądź kraju. Obszary te charakteryzują się zbiorem cech (funkcjonalnych, społeczno-gospodarczych, przestrzennych i innych), które w sposób pozytywny lub negatywny wyodrębniają je z otoczenia, co pozwala określić granice tego obszaru.

W „Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030" wskazano następujące OSI, które dotyczą województwa kujawsko-pomorskiego:

- miasta średnie tracące funkcje społeczno-gospodarcze,
- obszary zagrożone trwałą marginalizacją.

Dodatkowo KSRR 2030 dopuszcza na poziomie polityki regionalnej danego województwa identyfikację obszarów strategicznej interwencji będących odpowiedzią na problemy rozwojowe, o ile będzie to wiązało się z zapewnieniem konkretnych instrumentów wsparcia lub mechanizmów uzgodnień.

Obszary Strategicznej Interwencji wskazywane w polityce regionalnej województwa kujawsko-pomorskiego do realizacji w okresie do roku 2030, przedstawiono w tabeli poniżej:

Tabela 12. Obszary Strategicznej Interwencji na terenie województwa kujawsko-pomorskiego ustanowione do roku 2030

Nazwa OSI	Wyjaśnienia	Rodzaj OSI wg KSRR2030	Możliwy rodzaj instrumentu wsparcia / mechanizmu uzgodnień	Przynależność Gminy Aleksandrów Kujawski do danego OSI
Zidentyfikowane na poziomie krajowym, wobec których politykę rozwoju adekwatną do przedmiotu delimitacji prowadzi Rada Ministrów RP				
Miasta średnie tracące funkcje społeczno-gospodarcze	Przynależność miast wg materiałów ministerstwa właściwego ds. prowadzenia polityki regionalnej (aktualnie opublikowana przez Ministerstwo Funduszy i Polityki Rozwoju – „Zaktualizowana imienna lista 139 miast średnich tracących funkcje społeczno-gospodarcze").	Miasta średnie tracące funkcje społeczno-gospodarcze	Określany z poziomu polityki krajowej	NIE
Obszary zagrożone trwałą marginalizacją	Przynależność miast wg materiałów ministerstwa właściwego ds. prowadzenia polityki regionalnej (aktualnie opublikowana przez Ministerstwo Funduszy i Polityki Rozwoju – „Zaktualizowana lista gmin zagrożonych trwałą marginalizacją, programowanie2021-2027").	Obszary zagrożone trwałą marginalizacją	Określany z poziomu polityki krajowej	NIE
Zidentyfikowane na poziomie wojewódzkim, wobec których politykę rozwoju adekwatną do przedmiotu delimitacji prowadzi Samorząd Województwa				
Miejski obszar funkcjonalny Bydgoszczy i Torunia	Zasięg terytorialny określony na mapie pt. „Model struktury funkcjonalno-przestrzennej województwa kujawsko-pomorskiego do roku 2030"	Miejski obszar funkcjonalny	Instrument ZIT lub IIT/ Interwencja na podstawie uzgadnianego dokumentu programowego	TAK Na potrzeby prowadzenia polityki terytorialnej, w tym zawiązywania partnerstwa ZIT, Gmina została zaliczona do MOF Torunia (który

				w klasyfikacji Obszarów Strategicznej Interwencji zalicza się do Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Bydgoszczy i Torunia)
Miejski obszar funkcjonalny Włocławka	Zasięg terytorialny określony na mapie pt. „Model struktury funkcjonalno-przestrzennej województwa kujawsko-pomorskiego do roku 2030"	Miejski obszar funkcjonalny	Instrument ZIT lub IIT/ Interwencja na podstawie uzgadnianego dokumentu programowego	NIE
Miejski obszar funkcjonalny Grudziądza	Zasięg terytorialny określony na mapie pt. „Model struktury funkcjonalno-przestrzennej województwa kujawsko-pomorskiego do roku 2030"	Miejski obszar funkcjonalny	Instrument ZIT lub IIT/ Interwencja na podstawie uzgadnianego dokumentu programowego	NIE
Miejski obszar funkcjonalny Inowrocławia	Zasięg terytorialny określony na mapie pt. „Model struktury funkcjonalno-przestrzennej województwa kujawsko-pomorskiego do roku 2030"	Miejski obszar funkcjonalny	Instrument ZIT lub IIT/ Interwencja na podstawie uzgadnianego dokumentu programowego	NIE
OSI gmin wykazujących negatywną sytuację społeczno-gospodarczą	Zasięg terytorialny określony na mapie uzupełniającej „Model struktury funkcjonalno-przestrzennej województwa kujawsko-pomorskiego do roku 2030" Dopuszcza się aktualizacje przyjmowane przez Zarząd Województwa Kujawsko-Pomorskiego	Wewnętrzne peryferia	Instrument IIT, wsparcie poprzez preferencje w RPO / brak uzgodnień	TAK (Gmina Aleksandrów Kujawski należy do obszaru, na którym występuje problem niskiego poziomu rozwoju społecznego oraz na którym występują problemy zaawansowanych procesów starzenia się społeczeństwa)
OSI obszarów cechujących się skrajnym niedoborem wody dla rolnictwa	Zasięg terytorialny określony na mapie pt. „Model struktury funkcjonalno-przestrzennej województwa kujawsko-pomorskiego do roku 2030" – do uszczegółowienia na etapie sporządzania Planu	Subregion	Instrument IIT, wsparcie poprzez dedykowane działania przestrzenne / brak uzgodnień	TAK

	zagospodarowania przestrzennego województwa			
OSI obszarów peryferyjności transportowej	Zasięg terytorialny określony na mapie pt. „Model struktury funkcjonalno-przestrzennej województwa kujawsko-pomorskiego do roku 2030" – do uszczegółowienia na etapie sporządzania Planu zagospodarowania przestrzennego województwa.	Wewnętrzne peryferia	Instrument IIT, wsparcie na etapie planowania funkcjonowania transportu publicznego / brak uzgodnień	TAK
Zidentyfikowane na poziomie wojewódzkim, wobec których politykę rozwoju adekwatną do przedmiotu delimitacji prowadzą organy administracji rządowej				
Obszar poprzemysłowego wielkoobszarowego skażenia środowiska.	Teren miasta Bydgoszcz oraz gminy Solec Kujawski. Rozpoznane ogniska zanieczyszczeń znajdują się na terenie dawnych Zakładów Chemicznych Zachem w Bydgoszczy. Niezbędne jest precyzyjne określenie zasięgu terytorialnego zanieczyszczeń, zwłaszcza w zakresie zasięgu zanieczyszczeń wód.	Obszary zdegradowane	Określany z poziomu polityki krajowej	NIE

Źródło: Strategia rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku – Strategia Przyspieszenia 2030+

7.7 Spójność kierunków działań zaplanowanych w Strategii Rozwoju Gminy Aleksandrów Kujawski z kierunkami rozwoju określonymi w Strategii Przyspieszenia 2030+

Wszystkie kierunku działań wskazane w Strategii Rozwoju Gminy Aleksandrów Kujawski są spójne z kierunkami rozwoju określonymi w Strategii Przyspieszenia 2030+.

Szczegółowe zestawienie powiązań przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 13. Spójność kierunków działań Strategii Rozwoju Gminy Aleksandrów Kujawski z kierunkami rozwoju Strategii Przyspieszenia 2030+

Kierunki działań zaplanowanych w Strategii Rozwoju Gminy Aleksandrów Kujawski	Kierunki rozwoju określone w Strategii Przyspieszenia 2030+
Doposażenie pracowni przedmiotowych w szkołach podstawowych	Projekt zgodny z kierunkiem 4103. Rozwój infrastruktury edukacji szkolnej, który dotyczy działań inwestycyjnych mających na celu stworzenie lub poprawę warunków lokalowych dla prowadzenia edukacji szkolnej na poziomie podstawowym i ponadpodstawowym. Obejmuje zarówno działania polegające na budowie nowych obiektów, modernizacji, przebudowie i rozbudowie istniejących, jak i adaptacji obiektów o innym przeznaczeniu. Obejmuje zarówno działania polegające na tworzeniu obiektów samodzielnych, dedykowanych do tego celu, jak i tworzeniu bazy lokalowej dla realizacji tego typu usług przy obiektach/instytucjach prowadzących zasadniczo działalność innego rodzaju. Obejmuje także działania dotyczące realizacji niezbędnej infrastruktury towarzyszącej, w tym sportowej, warsztatów i pracowni, internatów, infrastruktury dla edukacji doświadczalnej i innowacyjnej.
Realizacja zajęć dodatkowych rozwijających umiejętności i zainteresowania uczniów	Projekt zgodny z kierunkiem 1102. Zapewnienie wysokiej jakości kształcenia na wszystkich etapach edukacji, który dotyczy wszelkiego rodzaju działań o charakterze edukacyjnym, promocyjnym lub organizacyjnym, których efektem będzie poprawa wyników egzaminów zewnętrznych, w tym organizacji zajęć dodatkowych ze szczególnym uwzględnieniem przedmiotów matematycznych, przyrodniczych, technicznych i artystycznych.
Budowa boiska krytego przy SP w Przybranowie	Projekt zgodny z kierunkiem 4103. Rozwój infrastruktury edukacji szkolnej, który dotyczy działań inwestycyjnych mających na celu stworzenie lub poprawę warunków lokalowych dla prowadzenia edukacji szkolnej na poziomie podstawowym i ponadpodstawowym. Obejmuje zarówno działania polegające na budowie nowych obiektów, modernizacji, przebudowie i rozbudowie istniejących, jak i adaptacji obiektów o innym przeznaczeniu. Obejmuje zarówno działania polegające na tworzeniu obiektów samodzielnych, dedykowanych do tego celu, jak i tworzeniu bazy lokalowej dla realizacji tego typu usług przy obiektach/instytucjach prowadzących zasadniczo działalność innego rodzaju. Obejmuje także działania dotyczące realizacji niezbędnej infrastruktury towarzyszącej, w tym sportowej, warsztatów i pracowni, internatów, infrastruktury dla edukacji doświadczalnej i innowacyjnej oraz działania polegające na zakupie i montażu niezbędnego wyposażenia.
Zadaszenie trybun na boiskach sportowych	Projekt zgodny z kierunkiem 4110. Rozwój infrastruktury sportu, rekreacji i aktywnego spędzania wolnego czasu, który dotyczy działań inwestycyjnych mających na celu stworzenie lub poprawę warunków dla prowadzenia działalności sportowej, rekreacji i aktywnego spędzania wolnego czasu. Obejmuje zarówno działania polegające na budowie nowego zagospodarowania, w tym obiektów, modernizacji, przebudowie i rozbudowie istniejącego, jak i adaptacji obiektów o innym przeznaczeniu. Obejmuje zarówno działania polegające na tworzeniu zagospodarowania samodzielnego, dedykowanego do tego celu, jak i tworzeniu bazy dla realizacji tego typu aktywności przy obiektach/instytucjach prowadzących zasadniczo działalność innego rodzaju. Obejmuje także działania dotyczące realizacji niezbędnej infrastruktury towarzyszącej. Kierunek dotyczy wszelkiego rodzaju obiektów służących aktywnemu spędzaniu wolnego czasu, w tym także placów zabaw dla dzieci. Kierunek dotyczy także realizacji hal widowiskowych i widowiskowo-sportowych. W ramach kierunku mieści się także rozwój infrastruktury sportowej wielodyscyplinowej.
Remont i rozbudowa o infrastrukturę lekkoatletyczną boiska szkolnego, budowa wiaty rowerowej oraz oświetlenia w miejscowości Wołuszewo	Projekt zgodny z kierunkiem 4103. Rozwój infrastruktury edukacji szkolnej, który dotyczy działań inwestycyjnych mających na celu stworzenie lub poprawę warunków lokalowych dla prowadzenia edukacji szkolnej na poziomie podstawowym i ponadpodstawowym. Obejmuje zarówno działania polegające na budowie nowych obiektów, modernizacji, przebudowie i rozbudowie istniejących, jak i adaptacji obiektów o innym przeznaczeniu. Obejmuje zarówno działania polegające na tworzeniu obiektów samodzielnych, dedykowanych do tego celu, jak i tworzeniu bazy lokalowej dla realizacji tego typu usług przy obiektach/instytucjach prowadzących

	zasadniczo działalność innego rodzaju. Obejmuje także działania dotyczące realizacji niezbędnej infrastruktury towarzyszącej, w tym sportowej, warsztatów i pracowni, internatów, infrastruktury dla edukacji doświadczalnej i innowacyjnej oraz działania polegające na zakupie i montażu niezbędnego wyposażenia.
Remont i rozbudowa o infrastrukturę lekkoatletyczną boiska szkolnego, budowa wiaty rowerowej oraz oświetlenia w miejscowości Stawki	Projekt zgodny z kierunkiem 4103. Rozwój infrastruktury edukacji szkolnej, który dotyczy działań inwestycyjnych mających na celu stworzenie lub poprawę warunków lokalowych dla prowadzenia edukacji szkolnej na poziomie podstawowym i ponadpodstawowym. Obejmuje zarówno działania polegające na budowie nowych obiektów, modernizacji, przebudowie i rozbudowie istniejących, jak i adaptacji obiektów o innym przeznaczeniu. Obejmuje zarówno działania polegające na tworzeniu obiektów samodzielnych, dedykowanych do tego celu, jak i tworzeniu bazy lokalowej dla realizacji tego typu usług przy obiektach/instytucjach prowadzących zasadniczo działalność innego rodzaju. Obejmuje także działania dotyczące realizacji niezbędnej infrastruktury towarzyszącej, w tym sportowej, warsztatów i pracowni, internatów, infrastruktury dla edukacji doświadczalnej i innowacyjnej oraz działania polegające na zakupie i montażu niezbędnego wyposażenia.
Remont i rozbudowa o infrastrukturę lekkoatletyczną boiska szkolnego, budowa wiaty rowerowej oraz oświetlenia w miejscowości Opoki	Projekt zgodny z kierunkiem 4103. Rozwój infrastruktury edukacji szkolnej, który dotyczy działań inwestycyjnych mających na celu stworzenie lub poprawę warunków lokalowych dla prowadzenia edukacji szkolnej na poziomie podstawowym i ponadpodstawowym. Obejmuje zarówno działania polegające na budowie nowych obiektów, modernizacji, przebudowie i rozbudowie istniejących, jak i adaptacji obiektów o innym przeznaczeniu. Obejmuje zarówno działania polegające na tworzeniu obiektów samodzielnych, dedykowanych do tego celu, jak i tworzeniu bazy lokalowej dla realizacji tego typu usług przy obiektach/instytucjach prowadzących zasadniczo działalność innego rodzaju. Obejmuje także działania dotyczące realizacji niezbędnej infrastruktury towarzyszącej, w tym sportowej, warsztatów i pracowni, internatów, infrastruktury dla edukacji doświadczalnej i innowacyjnej oraz działania polegające na zakupie i montażu niezbędnego wyposażenia.
Remont i rozbudowa o infrastrukturę lekkoatletyczną boiska szkolnego, budowa wiaty rowerowej oraz oświetlenia w miejscowości Przybranowo	Projekt zgodny z kierunkiem 4103. Rozwój infrastruktury edukacji szkolnej, który dotyczy działań inwestycyjnych mających na celu stworzenie lub poprawę warunków lokalowych dla prowadzenia edukacji szkolnej na poziomie podstawowym i ponadpodstawowym. Obejmuje zarówno działania polegające na budowie nowych obiektów, modernizacji, przebudowie i rozbudowie istniejących, jak i adaptacji obiektów o innym przeznaczeniu. Obejmuje zarówno działania polegające na tworzeniu obiektów samodzielnych, dedykowanych do tego celu, jak i tworzeniu bazy lokalowej dla realizacji tego typu usług przy obiektach/instytucjach prowadzących zasadniczo działalność innego rodzaju. Obejmuje także działania dotyczące realizacji niezbędnej infrastruktury towarzyszącej, w tym sportowej, warsztatów i pracowni, internatów, infrastruktury dla edukacji doświadczalnej i innowacyjnej oraz działania polegające na zakupie i montażu niezbędnego wyposażenia.
Remont i rozbudowa o infrastrukturę lekkoatletyczną boiska szkolnego, budowa wiaty rowerowej oraz oświetlenia w miejscowości Ostrowąs	Projekt zgodny z kierunkiem 4103. Rozwój infrastruktury edukacji szkolnej, który dotyczy działań inwestycyjnych mających na celu stworzenie lub poprawę warunków lokalowych dla prowadzenia edukacji szkolnej na poziomie podstawowym i ponadpodstawowym. Obejmuje zarówno działania polegające na budowie nowych obiektów, modernizacji, przebudowie i rozbudowie istniejących, jak i adaptacji obiektów o innym przeznaczeniu. Obejmuje zarówno działania polegające na tworzeniu obiektów samodzielnych, dedykowanych do tego celu, jak i tworzeniu bazy lokalowej dla realizacji tego typu usług przy obiektach/instytucjach prowadzących zasadniczo działalność innego rodzaju. Obejmuje także działania dotyczące realizacji niezbędnej infrastruktury towarzyszącej, w tym sportowej, warsztatów i pracowni, internatów, infrastruktury dla edukacji doświadczalnej i innowacyjnej oraz działania polegające na zakupie i montażu niezbędnego wyposażenia.

Modernizacja obiektów szkolnych w miejscowości Stawki i Służewo, gmina Aleksandrów Kujawski	Projekt zgodny z kierunkiem 4103. Rozwój infrastruktury edukacji szkolnej, który dotyczy działań inwestycyjnych mających na celu stworzenie lub poprawę warunków lokalowych dla prowadzenia edukacji szkolnej na poziomie podstawowym i ponadpodstawowym. Obejmuje zarówno działania polegające na budowie nowych obiektów, modernizacji, przebudowie i rozbudowie istniejących, jak i adaptacji obiektów o innym przeznaczeniu. Obejmuje zarówno działania polegające na tworzeniu obiektów samodzielnych, dedykowanych do tego celu, jak i tworzeniu bazy lokalowej dla realizacji tego typu usług przy obiektach/instytucjach prowadzących zasadniczo działalność innego rodzaju. Obejmuje także działania dotyczące realizacji niezbędnej infrastruktury towarzyszącej, w tym sportowej, warsztatów i pracowni, internatów, infrastruktury dla edukacji doświadczalnej i innowacyjnej oraz działania polegające na zakupie i montażu niezbędnego wyposażenia.
Budowa miejsca wypoczynku i rekreacji, tj. skateparku, miasteczko zabaw	Projekt zgodny z kierunkiem 4110. Rozwój infrastruktury sportu, rekreacji i aktywnego spędzania wolnego czasu, który dotyczy działań inwestycyjnych mających na celu stworzenie lub poprawę warunków dla prowadzenia działalności sportowej, rekreacji i aktywnego spędzania wolnego czasu. Obejmuje zarówno działania polegające na budowie nowego zagospodarowania, w tym obiektów, modernizacji, przebudowie i rozbudowie istniejącego, jak i adaptacji obiektów o innym przeznaczeniu. Obejmuje zarówno działania polegające na tworzeniu zagospodarowania samodzielnego, dedykowanego do tego celu, jak i tworzeniu bazy dla realizacji tego typu aktywności przy obiektach/instytucjach prowadzących zasadniczo działalność innego rodzaju. Obejmuje także działania dotyczące realizacji niezbędnej infrastruktury towarzyszącej. Kierunek dotyczy wszelkiego rodzaju obiektów służących aktywnemu spędzaniu wolnego czasu, w tym także placów zabaw dla dzieci. Kierunek dotyczy także realizacji hal widowiskowych i widowiskowo-sportowych. W ramach kierunku mieści się także rozwój infrastruktury sportowej wielodyscyplinowej..
Zagospodarowanie terenu przy świetlicy wiejskiej w miejscowości Wołuszewo (Budowa elementów małej architektury w miejscu publicznym - siłownia zewnętrzna, plac zabaw wraz ze strefą relaksu Otwartej Strefy Aktywności w miejscowości Wołuszewo – etap II)	Projekt zgodny z kierunkiem 4110. Rozwój infrastruktury sportu, rekreacji i aktywnego spędzania wolnego czasu, który dotyczy działań inwestycyjnych mających na celu stworzenie lub poprawę warunków dla prowadzenia działalności sportowej, rekreacji i aktywnego spędzania wolnego czasu. Obejmuje zarówno działania polegające na budowie nowego zagospodarowania, w tym obiektów, modernizacji, przebudowie i rozbudowie istniejącego, jak i adaptacji obiektów o innym przeznaczeniu. Obejmuje zarówno działania polegające na tworzeniu zagospodarowania samodzielnego, dedykowanego do tego celu, jak i tworzeniu bazy dla realizacji tego typu aktywności przy obiektach/instytucjach prowadzących zasadniczo działalność innego rodzaju. Obejmuje także działania dotyczące realizacji niezbędnej infrastruktury towarzyszącej. Kierunek dotyczy wszelkiego rodzaju obiektów służących aktywnemu spędzaniu wolnego czasu, w tym także placów zabaw dla dzieci. Kierunek dotyczy także realizacji hal widowiskowych i widowiskowo-sportowych. W ramach kierunku mieści się także rozwój infrastruktury sportowej wielodyscyplinowej.
Cyfryzacja Biblioteki Gminnej	Projekt zgodny z kierunkiem 2407. Upowszechnianie dostępu do zasobów kultury poprzez ich cyfryzację, który dotyczy ogółu działań mających na celu ułatwienie dostępu do zasobów kultury oraz prowadzonych działalności kulturalnych poprzez udostępnianie w wersji cyfrowej zbiorów lub dokonywanie transmisji (względnie publikowanie nagrań) wydarzeń kulturalnych (spektakle, koncerty itp.). Obejmuje zarówno przedsięwzięcia zakładające udostępnianie bezpłatne, jak i komercyjne – zarówno poprzez Internet, jak i na nośnikach.
Stworzenie atrakcyjnej oferty zajęć bibliotecznych	Projekt zgodny z kierunkiem 2404. Rozwój oferty podmiotów upowszechniania kultury, który dotyczy działań związanych z rozwojem oferty instytucji kultury, oferowanej na poziomie lokalnym i regionalnym – adresowanych ze względu na swój charakter przede wszystkim do społeczności lokalnych lub społeczności województwa. W stosunku do kierunku „2405. Rozwój podmiotów prowadzących działalność artystyczną", decydujący w demarkacji jest charakter danego przedsięwzięcia i jego powszechność występowania w przestrzeni kulturalnej kraju.

	Kierunek dotyczy wsparcia nie tylko podmiotów prowadzonych przez sektor publiczny, ale także przedsięwzięć komercyjnych (podmiotów gospodarczych), organizacji pozarządowych, grup nieformalnych, osób indywidualnych – działających w obszarze kultury.
Wzbogacanie księgozbioru w nowości wydawnicze	Projekt zgodny z kierunkiem 2404. Rozwój oferty podmiotów upowszechniania kultury, który dotyczy działań związanych z rozwojem oferty instytucji kultury, oferowanej na poziomie lokalnym i regionalnym – adresowanych ze względu na swój charakter przede wszystkim do społeczności lokalnych lub społeczności województwa.
Przebudowa sceny i zakup wyposażenia GOK	Projekt zgodny z kierunkiem 4105. Rozwój infrastruktury kultury i sztuki, który dotyczy działań inwestycyjnych mających na celu stworzenie lub poprawę warunków lokalowych dla prowadzenia działań z zakresu kultury i sztuki bez względu na rodzaj, charakter i rangę danej instytucji. Obejmuje zarówno działania polegające na budowie nowych obiektów, modernizacji, przebudowie i rozbudowie istniejących, jak i adaptacji obiektów o innym przeznaczeniu. Obejmuje zarówno działania polegające na tworzeniu obiektów samodzielnych, dedykowanych do tego celu, jak i tworzeniu bazy lokalowej dla realizacji tego typu usług przy obiektach/instytucjach prowadzących zasadniczo działalność innego rodzaju. Obejmuje także działania dotyczące realizacji niezbędnej infrastruktury towarzyszącej oraz działania polegające na zakupie i montażu niezbędnego wyposażenia.
Utworzenie i utrzymanie klubu młodzieżowego	Projekt zgodny z kierunkiem 2409. Wspieranie działalności organizacji społecznych działających w dziedzinie kultury, który dotyczy działań mających na celu wspieranie funkcjonujących na terenie województwa organizacji społecznych działających w sferze kultury. Dotyczy przede wszystkim działań, które będą odnosiły się do trzech aspektów funkcjonowania organizacji społecznych: promowania współtworzenia kultury (realizowanej w sposób sformalizowany, w organizacjach), wsparcia organizacyjnego dla organizacji społecznych (w tym wsparcia pracowników, członków i wolontariuszy) oraz promowania województwa poprzez udział w działaniach na najwyższych poziomach krajowych (festiwale, przeglądy itp.) oraz na arenie międzynarodowej.
Integracja mieszkańców Gminy poprzez organizację wydarzeń kulturalnych	Projekt zgodny z kierunkiem 2406. Rozwój edukacji kulturalnej oraz upowszechnianie kultury wśród mieszkańców regionu, który dotyczy ogółu działań ukierunkowanych na kształtowanie wrażliwości kulturalnej oraz zainteresowania ofertą kultury (działania informacyjne, promocyjne, edukacyjne prowadzące do zwiększenia partycypacji w życiu kulturalnym).
Zajęcia dla dzieci i młodzieży	Projekt zgodny z kierunkiem 2101. Rozwój aspiracji społecznych, który dotyczy działań edukacyjnych (edukacja nieformalna) i promocyjnych mających na celu rozbudzenie aspiracji społecznych, zwłaszcza wśród dzieci i młodzieży. Dotyczy przede wszystkim działań polegających na animacji społecznej, pokazywaniu dobrych wzorców, wyrabianiu przekonania o roli i potrzebie kształcenia i rozwoju osobistego.
Budowa oddziału żłobkowego	Projekt zgodny z kierunkiem 4101. Rozwój infrastruktury opieki nad dziećmi do lat 3, który dotyczy działań inwestycyjnych mających na celu stworzenie lub poprawę warunków lokalowych dla prowadzenia działań opieki nad dziećmi do lat trzech. Obejmuje zarówno działania polegające na budowie nowych obiektów, modernizacji, przebudowie i rozbudowie istniejących, jak i adaptacji obiektów o innym przeznaczeniu. Obejmuje zarówno działania polegające na tworzeniu obiektów samodzielnych, dedykowanych do tego celu, jak i tworzeniu bazy lokalowej dla realizacji tego typu usług przy obiektach/instytucjach prowadzących zasadniczo działalność innego rodzaju. Obejmuje także działania dotyczące realizacji niezbędnej infrastruktury towarzyszącej oraz działania polegające na zakupie i montażu niezbędnego wyposażenia.

Budowa mieszkań komunalnych, w tym mieszkań chronionych	Projekt zgodny z kierunkiem 4116. Wyznaczanie, wyposażenie terenów oraz rozwój budownictwa mieszkaniowego, który obejmuje działania związane ze sporządzaniem miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego mających na celu wyznaczenie terenów na cele mieszkaniowe (z towarzyszącymi niezbędnymi usługami publicznymi i komercyjnymi), a także działania na rzecz ich wyposażania w niezbędną infrastrukturę oraz działania polegające na realizacji zabudowy mieszkaniowej o zróżnicowanych formach własności. Podstawą ewentualnego wsparcia będzie zgodność z wytycznymi wyznaczania terenów rozwojowych dla samorządów lokalnych na potrzeby SUiKZP. Kierunek dotyczy także ogółu działań związanych z rozwojem budownictwa komunalnego.
Utrzymanie Domu Dziennego Pobytu w Słomkowie	Projekt zgodny z kierunkiem 2103. Aktywizacja seniorów oraz integracja międzypokoleniowa, który dotyczy ogółu działań mających na celu przeciwdziałanie wykluczeniom i włączeniu społecznemu seniorów oraz działań na rzecz integracji międzypokoleniowej.
Utrzymanie Klubu Seniora w Zdunach	Projekt zgodny z kierunkiem 2103. Aktywizacja seniorów oraz integracja międzypokoleniowa, który dotyczy ogółu działań mających na celu przeciwdziałanie wykluczeniom i włączeniu społecznemu seniorów oraz działań na rzecz integracji międzypokoleniowej.
Utrzymanie Placówki Wsparcia Dziennego w Plebance	Projekt zgodny z kierunkiem 2207. Działania na rzecz ochrony macierzyństwa, wspierania rodziny i pieczy zastępczej, który dotyczy ogółu zagadnień związanych z ochroną macierzyństwa, wsparciem rodziny i funkcjonowaniem pieczy zastępczej (działania organizacyjne, polegające na tworzeniu lub rozwoju niezbędnych instytucji, wzmacnianiu kadrowym, działania promocyjne i edukacyjne) – oprócz działań związanych z tworzeniem bazy lokalowej dla realizacji powyższych zadań, które znajdują się w obszarze celu operacyjnego „41. Infrastruktura rozwoju społecznego". Dotyczy także tworzenia placówek opiekuńczo-wychowawczych typu socjalizacyjno-terapeutycznego oraz typu interwencyjnego.
Tworzenie Klubów Seniora w istniejących świetlicach wiejskich Rożno-Parcele oraz Wołuszewo	Projekt zgodny z kierunkiem 4106. Rozwój infrastruktury dla aktywności, integracji i włączenia społecznego, który dotyczy działań inwestycyjnych mających na celu stworzenie lub poprawę warunków lokalowych dla prowadzenia działań z zakresu stymulowania rozwoju społecznego na poziomie lokalnym, animacji i integracji społecznej, w tym także jako miejsca aktywizacji i włączenia społecznego seniorów oraz jako baza lokalowa dla funkcjonowania lokalnych organizacji sektora pozarządowego. Obejmuje zarówno działania polegające na budowie nowych obiektów, modernizacji, przebudowie i rozbudowie istniejących, jak i adaptacji obiektów o innym przeznaczeniu. Obejmuje zarówno działania polegające na tworzeniu obiektów samodzielnych, dedykowanych do tego celu, jak i tworzeniu bazy lokalowej dla realizacji tego typu usług przy obiektach/instytucjach prowadzących zasadniczo działalność innego rodzaju. Obejmuje także działania dotyczące realizacji niezbędnej infrastruktury towarzyszącej oraz działania polegające na zakupie i montażu niezbędnego wyposażenia.
Budowa budynków mieszkalnych w miejscowościach Odolion i Konradowo, Rożno-Parcele i Ostrowąs w ramach Społecznej inicjatywy Mieszkaniowej	Projekt zgodny z kierunkiem 4116. Wyznaczanie, wyposażenie terenów oraz rozwój budownictwa mieszkaniowego, który obejmuje działania związane ze sporządzaniem miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego mających na celu wyznaczenie terenów na cele mieszkaniowe (z towarzyszącymi niezbędnymi usługami publicznymi i komercyjnymi), a także działania na rzecz ich wyposażania w niezbędną infrastrukturę oraz działania polegające na realizacji zabudowy mieszkaniowej o zróżnicowanych formach własności. Podstawą ewentualnego wsparcia będzie zgodność z wytycznymi wyznaczania terenów rozwojowych dla samorządów lokalnych na potrzeby SUiKZP. Kierunek dotyczy także ogółu działań związanych z rozwojem budownictwa komunalnego.
Odnowa zabytków wpisanych do gminnego rejestru zabytków	Projekt zgodny z kierunkiem 4301. Ochrona, zachowanie, odnowa, wzmacnianie i promocja dziedzictwa kulturowego województwa, który dotyczy wszystkich działań mających na celu ochronę, zachowanie, wzmacnianie potencjału oraz promocję dziedzictwa

	kulturowego województwa. Do tego kierunku zaliczają się także działania ratownicze wobec obiektów i obszarów będących częścią środowiska kulturowego województwa, zachowanie tradycyjnej kultury wiejskiej, ochrona, zachowanie, konserwacja i szeroko rozumiana poprawa dobrostanu historycznych budowli zabytkowych, obiektów architektury, budownictwa czy zespołów urbanistycznych, dziedzictwa ginących zawodów, wsparcie powstających drobnych kolekcji, tworzenia nowych oraz rozwoju istniejących zbiorów muzealnych i skansenów, będących częścią środowiska kulturowego województwa. Kierunek obejmuje także obiekty sakralne (w tym elementy ich wyposażenia). Kierunek dotyczy także działań towarzyszących ochronie dziedzictwa kultury w ramach miejsc/obiektów objętych rozporządzeniem Prezydenta RP – Pomniki Historii oraz wpisanych na Listę Światowego Dziedzictwa Kulturalnego i Naturalnego UNESCO.
Remont i przebudowa ciągu dróg gminnych nr 160208C ul. Konwaliowej i nr 160207C ul. Krokusowej w miejscowości Rożno-Parcele – Etap I ul. Krokusowa	Projekt zgodny z kierunkiem 4508. Rozwój sieci dróg lokalnych poprzez ich budowę i modernizację, który dotyczy rozwoju sieci dróg gminnych, istotnych dla: jakości życia mieszkańców, funkcjonowania gospodarki na poziomie lokalnym (w tym dostępności terenów rolnych), bezpieczeństwa poruszania się w relacjach do pracy, do szkół, do instytucji usługowych. Dotyczy następujących działań: przebudowy, poprawy stanu technicznego, poprawy klasy technicznej, optymalizacji sieci dróg na poziomie gmin i powiatów (przejmowania w zasób odcinków dróg uznanych za niezbędne dla spójności sieci), budowy nowych odcinków dróg.
Remont i przebudowa ciągu dróg gminnych nr 160208C ul. Konwaliowej i nr 160207C ul. Krokusowej w miejscowości Rożno-Parcele – Etap II ul. Konwaliowa	Projekt zgodny z kierunkiem 4508. Rozwój sieci dróg lokalnych poprzez ich budowę i modernizację, który dotyczy rozwoju sieci dróg gminnych, istotnych dla: jakości życia mieszkańców, funkcjonowania gospodarki na poziomie lokalnym (w tym dostępności terenów rolnych), bezpieczeństwa poruszania się w relacjach do pracy, do szkół, do instytucji usługowych. Dotyczy następujących działań: przebudowy, poprawy stanu technicznego, poprawy klasy technicznej, optymalizacji sieci dróg na poziomie gmin i powiatów (przejmowania w zasób odcinków dróg uznanych za niezbędne dla spójności sieci), budowy nowych odcinków dróg.
Rozbudowa drogi w miejscowości Służewo, Goszczewo, Broniszewo wraz z chodnikiem	Projekt zgodny z kierunkiem 4508. Rozwój sieci dróg lokalnych poprzez ich budowę i modernizację, który dotyczy rozwoju sieci dróg gminnych, istotnych dla: jakości życia mieszkańców, funkcjonowania gospodarki na poziomie lokalnym (w tym dostępności terenów rolnych), bezpieczeństwa poruszania się w relacjach do pracy, do szkół, do instytucji usługowych. Dotyczy następujących działań: przebudowy, poprawy stanu technicznego, poprawy klasy technicznej, optymalizacji sieci dróg na poziomie gmin i powiatów (przejmowania w zasób odcinków dróg uznanych za niezbędne dla spójności sieci), budowy nowych odcinków dróg.
Rozbudowa drogi gminnej nr 160248C, Ulica Sosnowa w m. Otłoczyn na odcinku od skrzyżowania z drogą wojewódzką nr 291 do granic miasta Aleksandrów Kujawski	Projekt zgodny z kierunkiem 4508. Rozwój sieci dróg lokalnych poprzez ich budowę i modernizację, który dotyczy rozwoju sieci dróg gminnych, istotnych dla: jakości życia mieszkańców, funkcjonowania gospodarki na poziomie lokalnym (w tym dostępności terenów rolnych), bezpieczeństwa poruszania się w relacjach do pracy, do szkół, do instytucji usługowych. Dotyczy następujących działań: przebudowy, poprawy stanu technicznego, poprawy klasy technicznej, optymalizacji sieci dróg na poziomie gmin i powiatów (przejmowania w zasób odcinków dróg uznanych za niezbędne dla spójności sieci), budowy nowych odcinków dróg.
Budowa/przebudowa/remont drogi łączącej miejscowość Podgaj Dolny z miejscowością Podgaj Górny	Projekt zgodny z kierunkiem 4508. Rozwój sieci dróg lokalnych poprzez ich budowę i modernizację, który dotyczy rozwoju sieci dróg gminnych, istotnych dla: jakości życia mieszkańców, funkcjonowania gospodarki na poziomie lokalnym (w tym dostępności terenów rolnych), bezpieczeństwa poruszania się w relacjach do pracy, do szkół, do instytucji usługowych. Dotyczy następujących działań: przebudowy, poprawy stanu technicznego, poprawy klasy technicznej, optymalizacji sieci dróg na poziomie gmin i powiatów (przejmowania w zasób odcinków dróg uznanych za niezbędne dla spójności sieci), budowy nowych odcinków dróg.

Budowa/przebudowa/remont drogi Podgaj Dolny (działka nr 294,151, 238/2, 238/1)	Projekt zgodny z kierunkiem 4508. Rozwój sieci dróg lokalnych poprzez ich budowę i modernizację, który dotyczy rozwoju sieci dróg gminnych, istotnych dla: jakości życia mieszkańców, funkcjonowania gospodarki na poziomie lokalnym (w tym dostępności terenów rolnych), bezpieczeństwa poruszania się w relacjach do pracy, do szkół, do instytucji usługowych. Dotyczy następujących działań: przebudowy, poprawy stanu technicznego, poprawy klasy technicznej, optymalizacji sieci dróg na poziomie gmin i powiatów (przejmowania w zasób odcinków dróg uznanych za niezbędne dla spójności sieci), budowy nowych odcinków dróg.
Budowa/przebudowa/remont drogi łączącej drogę powiatową 2528C z drogą gminną nr 160227C w miejscowości Przybranowo	Projekt zgodny z kierunkiem 4508. Rozwój sieci dróg lokalnych poprzez ich budowę i modernizację, który dotyczy rozwoju sieci dróg gminnych, istotnych dla: jakości życia mieszkańców, funkcjonowania gospodarki na poziomie lokalnym (w tym dostępności terenów rolnych), bezpieczeństwa poruszania się w relacjach do pracy, do szkół, do instytucji usługowych. Dotyczy następujących działań: przebudowy, poprawy stanu technicznego, poprawy klasy technicznej, optymalizacji sieci dróg na poziomie gmin i powiatów (przejmowania w zasób odcinków dróg uznanych za niezbędne dla spójności sieci), budowy nowych odcinków dróg.
Budowa/przebudowa/remont drogi łączącej drogę powiatową nr 2528C z drogą wojewódzką nr 266 w miejscowości Przybranowo	Projekt zgodny z kierunkiem 4508. Rozwój sieci dróg lokalnych poprzez ich budowę i modernizację, który dotyczy rozwoju sieci dróg gminnych, istotnych dla: jakości życia mieszkańców, funkcjonowania gospodarki na poziomie lokalnym (w tym dostępności terenów rolnych), bezpieczeństwa poruszania się w relacjach do pracy, do szkół, do instytucji usługowych. Dotyczy następujących działań: przebudowy, poprawy stanu technicznego, poprawy klasy technicznej, optymalizacji sieci dróg na poziomie gmin i powiatów (przejmowania w zasób odcinków dróg uznanych za niezbędne dla spójności sieci), budowy nowych odcinków dróg.
Budowa/przebudowa/remont drogi w miejscowości Początkowo Pinino łączącej się drogą gminną nr 160226C	Projekt zgodny z kierunkiem 4508. Rozwój sieci dróg lokalnych poprzez ich budowę i modernizację, który dotyczy rozwoju sieci dróg gminnych, istotnych dla: jakości życia mieszkańców, funkcjonowania gospodarki na poziomie lokalnym (w tym dostępności terenów rolnych), bezpieczeństwa poruszania się w relacjach do pracy, do szkół, do instytucji usługowych. Dotyczy następujących działań: przebudowy, poprawy stanu technicznego, poprawy klasy technicznej, optymalizacji sieci dróg na poziomie gmin i powiatów (przejmowania w zasób odcinków dróg uznanych za niezbędne dla spójności sieci), budowy nowych odcinków dróg.
Budowa/przebudowa/remont drogi w miejscowości Opoki łączącej drogę powiatową 2528C z drogą gminną nr 160241C	Projekt zgodny z kierunkiem 4508. Rozwój sieci dróg lokalnych poprzez ich budowę i modernizację, który dotyczy rozwoju sieci dróg gminnych, istotnych dla: jakości życia mieszkańców, funkcjonowania gospodarki na poziomie lokalnym (w tym dostępności terenów rolnych), bezpieczeństwa poruszania się w relacjach do pracy, do szkół, do instytucji usługowych. Dotyczy następujących działań: przebudowy, poprawy stanu technicznego, poprawy klasy technicznej, optymalizacji sieci dróg na poziomie gmin i powiatów (przejmowania w zasób odcinków dróg uznanych za niezbędne dla spójności sieci), budowy nowych odcinków dróg.
Budowa/przebudowa/remont drogi w miejscowości Grabie łączącej drogę gminną 160225C z drogą wewnętrzną	Projekt zgodny z kierunkiem 4508. Rozwój sieci dróg lokalnych poprzez ich budowę i modernizację, który dotyczy rozwoju sieci dróg gminnych, istotnych dla: jakości życia mieszkańców, funkcjonowania gospodarki na poziomie lokalnym (w tym dostępności terenów rolnych), bezpieczeństwa poruszania się w relacjach do pracy, do szkół, do instytucji usługowych. Dotyczy następujących działań: przebudowy, poprawy stanu technicznego, poprawy klasy technicznej, optymalizacji sieci dróg na poziomie gmin i powiatów (przejmowania w zasób odcinków dróg uznanych za niezbędne dla spójności sieci), budowy nowych odcinków dróg.
Budowa/przebudowa/remont drogi gminnej nr 160222C łączącej miejscowość Wilkostowo z miejscowością Przybranówek	Projekt zgodny z kierunkiem 4508. Rozwój sieci dróg lokalnych poprzez ich budowę i modernizację, który dotyczy rozwoju sieci dróg gminnych, istotnych dla: jakości życia mieszkańców, funkcjonowania gospodarki na poziomie lokalnym (w tym dostępności terenów rolnych), bezpieczeństwa poruszania się w relacjach do pracy, do szkół, do instytucji usługowych. Dotyczy następujących działań: przebudowy, poprawy stanu technicznego, poprawy klasy technicznej, optymalizacji sieci dróg na poziomie gmin i powiatów (przejmowania w zasób odcinków dróg uznanych za niezbędne dla spójności sieci), budowy nowych odcinków dróg.

Budowa/przebudowa/remont drogi łączącej drogę gminną nr 160222C położoną w miejscowości Przybranówek z drogą gminną nr 160226C położoną w m. Początkowo	Projekt zgodny z kierunkiem 4508. Rozwój sieci dróg lokalnych poprzez ich budowę i modernizację, który dotyczy rozwoju sieci dróg gminnych, istotnych dla: jakości życia mieszkańców, funkcjonowania gospodarki na poziomie lokalnym (w tym dostępności terenów rolnych), bezpieczeństwa poruszania się w relacjach do pracy, do szkół, do instytucji usługowych. Dotyczy następujących działań: przebudowy, poprawy stanu technicznego, poprawy klasy technicznej, optymalizacji sieci dróg na poziomie gmin i powiatów (przejmowania w zasób odcinków dróg uznanych za niezbędne dla spójności sieci), budowy nowych odcinków dróg.
Budowa/przebudowa/remont drogi w miejscowości Rudunki – ul. Czesława Miłosza	Projekt zgodny z kierunkiem 4508. Rozwój sieci dróg lokalnych poprzez ich budowę i modernizację, który dotyczy rozwoju sieci dróg gminnych, istotnych dla: jakości życia mieszkańców, funkcjonowania gospodarki na poziomie lokalnym (w tym dostępności terenów rolnych), bezpieczeństwa poruszania się w relacjach do pracy, do szkół, do instytucji usługowych. Dotyczy następujących działań: przebudowy, poprawy stanu technicznego, poprawy klasy technicznej, optymalizacji sieci dróg na poziomie gmin i powiatów (przejmowania w zasób odcinków dróg uznanych za niezbędne dla spójności sieci), budowy nowych odcinków dróg.
Budowa/przebudowa/remont drogi w miejscowości Wołuszewo łączącej drogę powiatową nr 2601C z drogą gminną nr 160244C	Projekt zgodny z kierunkiem 4508. Rozwój sieci dróg lokalnych poprzez ich budowę i modernizację, który dotyczy rozwoju sieci dróg gminnych, istotnych dla: jakości życia mieszkańców, funkcjonowania gospodarki na poziomie lokalnym (w tym dostępności terenów rolnych), bezpieczeństwa poruszania się w relacjach do pracy, do szkół, do instytucji usługowych. Dotyczy następujących działań: przebudowy, poprawy stanu technicznego, poprawy klasy technicznej, optymalizacji sieci dróg na poziomie gmin i powiatów (przejmowania w zasób odcinków dróg uznanych za niezbędne dla spójności sieci), budowy nowych odcinków dróg.
Budowa/przebudowa/remont drogi w miejscowości Nowy Ciechocinek łączącej drogę gminną Nowy Ciechocinek-Wygoda z drogą gminną nr 160205C, docelowo połączenie z drogą krajową 91	Projekt zgodny z kierunkiem 4508. Rozwój sieci dróg lokalnych poprzez ich budowę i modernizację, który dotyczy rozwoju sieci dróg gminnych, istotnych dla: jakości życia mieszkańców, funkcjonowania gospodarki na poziomie lokalnym (w tym dostępności terenów rolnych), bezpieczeństwa poruszania się w relacjach do pracy, do szkół, do instytucji usługowych. Dotyczy następujących działań: przebudowy, poprawy stanu technicznego, poprawy klasy technicznej, optymalizacji sieci dróg na poziomie gmin i powiatów (przejmowania w zasób odcinków dróg uznanych za niezbędne dla spójności sieci), budowy nowych odcinków dróg.
Budowa/przebudowa/remont drogi w miejscowości Stawki ul. Okrężna, Solankowa	Projekt zgodny z kierunkiem 4508. Rozwój sieci dróg lokalnych poprzez ich budowę i modernizację, który dotyczy rozwoju sieci dróg gminnych, istotnych dla: jakości życia mieszkańców, funkcjonowania gospodarki na poziomie lokalnym (w tym dostępności terenów rolnych), bezpieczeństwa poruszania się w relacjach do pracy, do szkół, do instytucji usługowych. Dotyczy następujących działań: przebudowy, poprawy stanu technicznego, poprawy klasy technicznej, optymalizacji sieci dróg na poziomie gmin i powiatów (przejmowania w zasób odcinków dróg uznanych za niezbędne dla spójności sieci), budowy nowych odcinków dróg.
Budowa/przebudowa/remont drogi w miejscowości Kuczek, działki nr 34 i 24	Projekt zgodny z kierunkiem 4508. Rozwój sieci dróg lokalnych poprzez ich budowę i modernizację, który dotyczy rozwoju sieci dróg gminnych, istotnych dla: jakości życia mieszkańców, funkcjonowania gospodarki na poziomie lokalnym (w tym dostępności terenów rolnych), bezpieczeństwa poruszania się w relacjach do pracy, do szkół, do instytucji usługowych. Dotyczy następujących działań: przebudowy, poprawy stanu technicznego, poprawy klasy technicznej, optymalizacji sieci dróg na poziomie gmin i powiatów (przejmowania w zasób odcinków dróg uznanych za niezbędne dla spójności sieci), budowy nowych odcinków dróg.
Budowa/przebudowa/remont drogi w miejscowości Kuczek od DK 91 do granicy z gminą Raciążek	Projekt zgodny z kierunkiem 4508. Rozwój sieci dróg lokalnych poprzez ich budowę i modernizację, który dotyczy rozwoju sieci dróg gminnych, istotnych dla: jakości życia mieszkańców, funkcjonowania gospodarki na poziomie lokalnym (w tym dostępności terenów rolnych), bezpieczeństwa poruszania się w relacjach do pracy, do szkół, do instytucji usługowych. Dotyczy następujących

	działań: przebudowy, poprawy stanu technicznego, poprawy klasy technicznej, optymalizacji sieci dróg na poziomie gmin i powiatów (przejmowania w zasób odcinków dróg uznanych za niezbędne dla spójności sieci), budowy nowych odcinków dróg.
Budowa/przebudowa/remont drogi gminnej nr 160257C w miejscowości Rożno-Parcele	Projekt zgodny z kierunkiem 4508. Rozwój sieci dróg lokalnych poprzez ich budowę i modernizację, który dotyczy rozwoju sieci dróg gminnych, istotnych dla: jakości życia mieszkańców, funkcjonowania gospodarki na poziomie lokalnym (w tym dostępności terenów rolnych), bezpieczeństwa poruszania się w relacjach do pracy, do szkół, do instytucji usługowych. Dotyczy następujących działań: przebudowy, poprawy stanu technicznego, poprawy klasy technicznej, optymalizacji sieci dróg na poziomie gmin i powiatów (przejmowania w zasób odcinków dróg uznanych za niezbędne dla spójności sieci), budowy nowych odcinków dróg.
Budowa/przebudowa/remont drogi w miejscowości Odolion, ul. Krokusowa	Projekt zgodny z kierunkiem 4508. Rozwój sieci dróg lokalnych poprzez ich budowę i modernizację, który dotyczy rozwoju sieci dróg gminnych, istotnych dla: jakości życia mieszkańców, funkcjonowania gospodarki na poziomie lokalnym (w tym dostępności terenów rolnych), bezpieczeństwa poruszania się w relacjach do pracy, do szkół, do instytucji usługowych. Dotyczy następujących działań: przebudowy, poprawy stanu technicznego, poprawy klasy technicznej, optymalizacji sieci dróg na poziomie gmin i powiatów (przejmowania w zasób odcinków dróg uznanych za niezbędne dla spójności sieci), budowy nowych odcinków dróg.
Budowa/przebudowa/remont ulicy Okrężnej łączącej miejscowości Odolion z ul. Parkową na terenie Miasta Aleksandrów Kujawski	Projekt zgodny z kierunkiem 4508. Rozwój sieci dróg lokalnych poprzez ich budowę i modernizację, który dotyczy rozwoju sieci dróg gminnych, istotnych dla: jakości życia mieszkańców, funkcjonowania gospodarki na poziomie lokalnym (w tym dostępności terenów rolnych), bezpieczeństwa poruszania się w relacjach do pracy, do szkół, do instytucji usługowych. Dotyczy następujących działań: przebudowy, poprawy stanu technicznego, poprawy klasy technicznej, optymalizacji sieci dróg na poziomie gmin i powiatów (przejmowania w zasób odcinków dróg uznanych za niezbędne dla spójności sieci), budowy nowych odcinków dróg.
Budowa/przebudowa/remont odcinka drogi gminnej nr 160206C łączącego miejscowość Łazieniec z miejscowością Odolion	Projekt zgodny z kierunkiem 4508. Rozwój sieci dróg lokalnych poprzez ich budowę i modernizację, który dotyczy rozwoju sieci dróg gminnych, istotnych dla: jakości życia mieszkańców, funkcjonowania gospodarki na poziomie lokalnym (w tym dostępności terenów rolnych), bezpieczeństwa poruszania się w relacjach do pracy, do szkół, do instytucji usługowych. Dotyczy następujących działań: przebudowy, poprawy stanu technicznego, poprawy klasy technicznej, optymalizacji sieci dróg na poziomie gmin i powiatów (przejmowania w zasób odcinków dróg uznanych za niezbędne dla spójności sieci), budowy nowych odcinków dróg.
Budowa/przebudowa/remont drogi gminnej nr 160228C Chrusty-Goszczewo	Projekt zgodny z kierunkiem 4508. Rozwój sieci dróg lokalnych poprzez ich budowę i modernizację, który dotyczy rozwoju sieci dróg gminnych, istotnych dla: jakości życia mieszkańców, funkcjonowania gospodarki na poziomie lokalnym (w tym dostępności terenów rolnych), bezpieczeństwa poruszania się w relacjach do pracy, do szkół, do instytucji usługowych. Dotyczy następujących działań: przebudowy, poprawy stanu technicznego, poprawy klasy technicznej, optymalizacji sieci dróg na poziomie gmin i powiatów (przejmowania w zasób odcinków dróg uznanych za niezbędne dla spójności sieci), budowy nowych odcinków dróg.
Budowa/przebudowa/remont dróg wewnętrznych na terenie Gminy (Odolion, Stawki, Nowy Ciechocinek, Łazieniec, Rożno-Parcele, Służewo, Konradowo, Zgoda, Wygoda, Kuczek, Wołuszewo, Otłoczyn, Rudunki, Ośno, Ośno Drugie, Plebanka, Ostrowąs, Słomkowo, Grabie, Wilkostowo,	Projekt zgodny z kierunkiem 4508. Rozwój sieci dróg lokalnych poprzez ich budowę i modernizację, który dotyczy rozwoju sieci dróg gminnych, istotnych dla: jakości życia mieszkańców, funkcjonowania gospodarki na poziomie lokalnym (w tym dostępności terenów rolnych), bezpieczeństwa poruszania się w relacjach do pracy, do szkół, do instytucji usługowych. Dotyczy następujących działań: przebudowy, poprawy stanu technicznego, poprawy klasy technicznej, optymalizacji sieci dróg na poziomie gmin i powiatów (przejmowania w zasób odcinków dróg uznanych za niezbędne dla spójności sieci), budowy nowych odcinków dróg.

Przybranówek, Poczałkowo, Pinino, Przybranowo, Opoki, Opoczki, Zduny)	
Budowa chodnika w miejscowości Odolion ul. Kwiatowa	Projekt zgodny z kierunkiem 4508. Rozwój sieci dróg lokalnych poprzez ich budowę i modernizację, który dotyczy rozwoju sieci dróg gminnych, istotnych dla: jakości życia mieszkańców, funkcjonowania gospodarki na poziomie lokalnym (w tym dostępności terenów rolnych), bezpieczeństwa poruszania się w relacjach do pracy, do szkół, do instytucji usługowych. Dotyczy następujących działań: przebudowy, poprawy stanu technicznego, poprawy klasy technicznej, optymalizacji sieci dróg na poziomie gmin i powiatów (przejmowania w zasób odcinków dróg uznanych za niezbędne dla spójności sieci), budowy nowych odcinków dróg.
Budowa chodnika w miejscowości Odolion ul. Zaułek	Projekt zgodny z kierunkiem 4508. Rozwój sieci dróg lokalnych poprzez ich budowę i modernizację, który dotyczy rozwoju sieci dróg gminnych, istotnych dla: jakości życia mieszkańców, funkcjonowania gospodarki na poziomie lokalnym (w tym dostępności terenów rolnych), bezpieczeństwa poruszania się w relacjach do pracy, do szkół, do instytucji usługowych. Dotyczy następujących działań: przebudowy, poprawy stanu technicznego, poprawy klasy technicznej, optymalizacji sieci dróg na poziomie gmin i powiatów (przejmowania w zasób odcinków dróg uznanych za niezbędne dla spójności sieci), budowy nowych odcinków dróg.
Budowa chodnika w miejscowości Odolion ul. Młodzieżowa	Projekt zgodny z kierunkiem 4508. Rozwój sieci dróg lokalnych poprzez ich budowę i modernizację, który dotyczy rozwoju sieci dróg gminnych, istotnych dla: jakości życia mieszkańców, funkcjonowania gospodarki na poziomie lokalnym (w tym dostępności terenów rolnych), bezpieczeństwa poruszania się w relacjach do pracy, do szkół, do instytucji usługowych. Dotyczy następujących działań: przebudowy, poprawy stanu technicznego, poprawy klasy technicznej, optymalizacji sieci dróg na poziomie gmin i powiatów (przejmowania w zasób odcinków dróg uznanych za niezbędne dla spójności sieci), budowy nowych odcinków dróg.
Budowa chodnika w miejscowości Odolion ul. Krótka	Projekt zgodny z kierunkiem 4508. Rozwój sieci dróg lokalnych poprzez ich budowę i modernizację, który dotyczy rozwoju sieci dróg gminnych, istotnych dla: jakości życia mieszkańców, funkcjonowania gospodarki na poziomie lokalnym (w tym dostępności terenów rolnych), bezpieczeństwa poruszania się w relacjach do pracy, do szkół, do instytucji usługowych. Dotyczy następujących działań: przebudowy, poprawy stanu technicznego, poprawy klasy technicznej, optymalizacji sieci dróg na poziomie gmin i powiatów (przejmowania w zasób odcinków dróg uznanych za niezbędne dla spójności sieci), budowy nowych odcinków dróg.
Budowa chodnika w miejscowości Odolion ul. Okrężna	Projekt zgodny z kierunkiem 4508. Rozwój sieci dróg lokalnych poprzez ich budowę i modernizację, który dotyczy rozwoju sieci dróg gminnych, istotnych dla: jakości życia mieszkańców, funkcjonowania gospodarki na poziomie lokalnym (w tym dostępności terenów rolnych), bezpieczeństwa poruszania się w relacjach do pracy, do szkół, do instytucji usługowych. Dotyczy następujących działań: przebudowy, poprawy stanu technicznego, poprawy klasy technicznej, optymalizacji sieci dróg na poziomie gmin i powiatów (przejmowania w zasób odcinków dróg uznanych za niezbędne dla spójności sieci), budowy nowych odcinków dróg.
Budowa chodnika w miejscowości Rożno-Parcele ul. Krokusowa	Projekt zgodny z kierunkiem 4508. Rozwój sieci dróg lokalnych poprzez ich budowę i modernizację, który dotyczy rozwoju sieci dróg gminnych, istotnych dla: jakości życia mieszkańców, funkcjonowania gospodarki na poziomie lokalnym (w tym dostępności terenów rolnych), bezpieczeństwa poruszania się w relacjach do pracy, do szkół, do instytucji usługowych. Dotyczy następujących działań: przebudowy, poprawy stanu technicznego, poprawy klasy technicznej, optymalizacji sieci dróg na poziomie gmin i powiatów (przejmowania w zasób odcinków dróg uznanych za niezbędne dla spójności sieci), budowy nowych odcinków dróg.

Budowa ciągu pieszo-rowerowego, Służewo, ul. Brzeska wzdłuż drogi wojewódzkiej nr 266	Projekt zgodny z kierunkiem 4804. Tworzenie nowych i rozwój istniejących tras rowerowych o znaczeniu turystycznym i rekreacyjnym, który dotyczy ogółu działań mających na celu tworzenie i rozwój tras rowerowych oraz towarzyszącej im infrastruktury, istotnych dla udostępniania walorów środowiskowych i kulturowych (potencjałów endogenicznych), stanowiących infrastrukturę wzmacniającą atrakcyjność turystyczną danego obszaru, jak też istotnych dla zaspokajania potrzeb rekreacyjnych lokalnej społeczności
Budowa drogi rowerowej Toruń – Ciechocinek na odcinku o długości 6,35 km	Projekt zgodny z kierunkiem 4804. Tworzenie nowych i rozwój istniejących tras rowerowych o znaczeniu turystycznym i rekreacyjnym, który dotyczy ogółu działań mających na celu tworzenie i rozwój tras rowerowych oraz towarzyszącej im infrastruktury, istotnych dla udostępniania walorów środowiskowych i kulturowych (potencjałów endogenicznych), stanowiących infrastrukturę wzmacniającą atrakcyjność turystyczną danego obszaru, jak też istotnych dla zaspokajania potrzeb rekreacyjnych lokalnej społeczności
Budowa ścieżek rowerowych na terenie gmin Aleksandrów Kujawski, Koneck i Zakrzewo o łącznej dług. 11,32 km	Projekt zgodny z kierunkiem 4804. Tworzenie nowych i rozwój istniejących tras rowerowych o znaczeniu turystycznym i rekreacyjnym, który dotyczy ogółu działań mających na celu tworzenie i rozwój tras rowerowych oraz towarzyszącej im infrastruktury, istotnych dla udostępniania walorów środowiskowych i kulturowych (potencjałów endogenicznych), stanowiących infrastrukturę wzmacniającą atrakcyjność turystyczną danego obszaru, jak też istotnych dla zaspokajania potrzeb rekreacyjnych lokalnej społeczności
Budowa ścieżki rowerowej Nowa Wieś – Poczałkowo wzdłuż drogi wojewódzkiej Nr 266	Projekt zgodny z kierunkiem 4804. Tworzenie nowych i rozwój istniejących tras rowerowych o znaczeniu turystycznym i rekreacyjnym, który dotyczy ogółu działań mających na celu tworzenie i rozwój tras rowerowych oraz towarzyszącej im infrastruktury, istotnych dla udostępniania walorów środowiskowych i kulturowych (potencjałów endogenicznych), stanowiących infrastrukturę wzmacniającą atrakcyjność turystyczną danego obszaru, jak też istotnych dla zaspokajania potrzeb rekreacyjnych lokalnej społeczności
Budowa ścieżki rowerowej Przybranowo – Grabie	Projekt zgodny z kierunkiem 4804. Tworzenie nowych i rozwój istniejących tras rowerowych o znaczeniu turystycznym i rekreacyjnym, który dotyczy ogółu działań mających na celu tworzenie i rozwój tras rowerowych oraz towarzyszącej im infrastruktury, istotnych dla udostępniania walorów środowiskowych i kulturowych (potencjałów endogenicznych), stanowiących infrastrukturę wzmacniającą atrakcyjność turystyczną danego obszaru, jak też istotnych dla zaspokajania potrzeb rekreacyjnych lokalnej społeczności
Zwiększenie przepustowości Oczyszczalni Ścieków w m. Przybranowo	Projekt zgodny z kierunkiem 4602. Rozwój infrastruktury odprowadzania i oczyszczania ścieków, który dotyczy budowy nowej, rozbudowy oraz przebudowy istniejącej infrastruktury służącej odprowadzaniu i oczyszczaniu ścieków.
Modernizacja stacji uzdatniania wody w Ośnie, Służewie oraz Grabiu	Projekt zgodny z kierunkiem 4601. Zapewnienie zaopatrzenia w wodę, który dotyczy budowy nowej, rozbudowy oraz przebudowy istniejącej infrastruktury służącej zaopatrzeniu w wodę pitną wysokiej jakości. Dotyczy infrastruktury ujęć wody, stacji uzdatniania oraz sieci wodociągowej i innych niezbędnych urządzeń.
Bodowa sieci wodociągowej w m. Chrusty i kanalizacji sanitarnej w m. Przybranowo	Projekt zgodny z kierunkiem 4601. Zapewnienie zaopatrzenia w wodę, który dotyczy budowy nowej, rozbudowy oraz przebudowy istniejącej infrastruktury służącej zaopatrzeniu w wodę pitną wysokiej jakości. Dotyczy infrastruktury ujęć wody, stacji uzdatniania oraz sieci wodociągowej i innych niezbędnych urządzeń.

	Projekt zgodny z kierunkiem 4602. Rozwój infrastruktury odprowadzania i oczyszczania ścieków, który dotyczy budowy nowej, rozbudowy oraz przebudowy istniejącej infrastruktury służącej odprowadzaniu i oczyszczaniu ścieków.
Budowa sieci wodociągowej w m. Służewo	Projekt zgodny z kierunkiem 4601. Zapewnienie zaopatrzenia w wodę, który dotyczy budowy nowej, rozbudowy oraz przebudowy istniejącej infrastruktury służącej zaopatrzeniu w wodę pitną wysokiej jakości. Dotyczy infrastruktury ujęć wody, stacji uzdatniania oraz sieci wodociągowej i innych niezbędnych urządzeń.
Budowa sieci wodociągowej w m. Rożno-Parcele	Projekt zgodny z kierunkiem 4601. Zapewnienie zaopatrzenia w wodę pitną wysokiej jakości, który dotyczy budowy nowej, rozbudowy oraz przebudowy istniejącej infrastruktury służącej zaopatrzeniu w wodę pitną wysokiej jakości. Dotyczy infrastruktury ujęć wody, stacji uzdatniania oraz sieci wodociągowej i innych niezbędnych urządzeń.
Budowa sieci wodociągowej w m. Ośno	Projekt zgodny z kierunkiem 4601. Zapewnienie zaopatrzenia w wodę pitną wysokiej jakości, który dotyczy budowy nowej, rozbudowy oraz przebudowy istniejącej infrastruktury służącej zaopatrzeniu w wodę pitną wysokiej jakości. Dotyczy infrastruktury ujęć wody, stacji uzdatniania oraz sieci wodociągowej i innych niezbędnych urządzeń.
Budowa sieci wodociągowej w m. Słońsk Dolny	Projekt zgodny z kierunkiem 4601. Zapewnienie zaopatrzenia w wodę pitną wysokiej jakości, który dotyczy budowy nowej, rozbudowy oraz przebudowy istniejącej infrastruktury służącej zaopatrzeniu w wodę pitną wysokiej jakości. Dotyczy infrastruktury ujęć wody, stacji uzdatniania oraz sieci wodociągowej i innych niezbędnych urządzeń.
Budowa sieci wodociągowej w m. Odolion	Projekt zgodny z kierunkiem 4601. Zapewnienie zaopatrzenia w wodę pitną wysokiej jakości, który dotyczy budowy nowej, rozbudowy oraz przebudowy istniejącej infrastruktury służącej zaopatrzeniu w wodę pitną wysokiej jakości. Dotyczy infrastruktury ujęć wody, stacji uzdatniania oraz sieci wodociągowej i innych niezbędnych urządzeń.
Budowa kanalizacji sanitarnej w m. Łazieniec	Projekt zgodny z kierunkiem 4602. Rozwój infrastruktury odprowadzania i oczyszczania ścieków, który dotyczy budowy nowej, rozbudowy oraz przebudowy istniejącej infrastruktury służącej odprowadzaniu i oczyszczaniu ścieków.
Bodowa kanalizacji sanitarnej w m. Rudunki	Projekt zgodny z kierunkiem 4602. Rozwój infrastruktury odprowadzania i oczyszczania ścieków, który dotyczy budowy nowej, rozbudowy oraz przebudowy istniejącej infrastruktury służącej odprowadzaniu i oczyszczaniu ścieków.
Budowa sieci wodociągowej w m. Konradowo	Projekt zgodny z kierunkiem 4601. Zapewnienie zaopatrzenia w wodę pitną wysokiej jakości, który dotyczy budowy nowej, rozbudowy oraz przebudowy istniejącej infrastruktury służącej zaopatrzeniu w wodę pitną wysokiej jakości. Dotyczy infrastruktury ujęć wody, stacji uzdatniania oraz sieci wodociągowej i innych niezbędnych urządzeń.
Wymiana pieców węglowych na piece ekologiczne	Projekt zgodny z kierunkiem 4704. Modernizacja indywidualnych oraz zbiorczych systemów grzewczych w kierunku rozwiązań niskoemisyjnych lub bezemisyjnych, który dotyczy działań mających na celu obniżanie skali emisji zanieczyszczeń powietrza w indywidualnych oraz zbiorczych systemach grzewczych.
Utylizacja wyrobów azbestowych	Projekt zgodny z kierunkiem 4201. Ograniczenie oraz działania naprawcze wobec skutków emisji zanieczyszczeń oraz degradacji środowiska, który to kierunek ma charakter ogólny i dotyczy wszystkich działań mających na celu ograniczanie negatywnych oddziaływań mieszkalnictwa, gospodarki (także rolnictwa), infrastruktury i sfery komunalnej na środowisko przyrodnicze oraz ogółu działań naprawczych związanych z usuwaniem skutków wcześniejszych oddziaływań. W sferze ochrony powietrza kierunek dotyczy

	między innymi działań związanych z wprowadzaniem niskoemisyjnych lub bezemisyjnych źródeł ogrzewania, transportu publicznego, upowszechniania elektromobilności w transporcie indywidualnym i publicznym oraz działań z zakresu termomodernizacji.
Utylizacja odpadów pochodzących z rolnictwa	Projekt zgodny z kierunkiem 4201. Ograniczenie oraz działania naprawcze wobec skutków emisji zanieczyszczeń oraz degradacji środowiska, który to kierunek ma charakter ogólny i dotyczy wszystkich działań mających na celu ograniczanie negatywnych oddziaływań mieszkalnictwa, gospodarki (także rolnictwa), infrastruktury i sfery komunalnej na środowisko przyrodnicze oraz ogółu działań naprawczych związanych z usuwaniem skutków wcześniejszych oddziaływań. W sferze ochrony powietrza kierunek dotyczy między innymi działań związanych z wprowadzaniem niskoemisyjnych lub bezemisyjnych źródeł ogrzewania, transportu publicznego, upowszechniania elektromobilności w transporcie indywidualnym i publicznym oraz działań z zakresu termomodernizacji.
Rozwój instalacji fotowoltaicznych na budynkach mieszkalnych i użyteczności publicznej na terenie Gminy	Projekt zgodny z kierunkiem 4706. Upowszechnienie zachowań prosumenckich wśród indywidualnych odbiorców energii, który dotyczy działań mających na celu ograniczenie zużycia energii pochodzącej ze źródeł nieodnawialnych poprzez wzrost udziału konsumpcji energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych, osiągane poprzez rozwój małych instalacji lub mikroinstalacji odnawialnych źródeł energii do produkcji energii elektrycznej lub ciepła, realizowanych przy zabudowie mieszkaniowej.
Udoskonalenie systemu selektywnej zbiórki odpadów	Projekt zgodny z kierunkiem 4603. Efektywna gospodarka odpadami. Rozwiązania na rzecz wdrażania modelu gospodarki o obiegu zamkniętym, który dotyczy budowy nowej, rozbudowy oraz przebudowy istniejącej infrastruktury służącej gospodarce odpadami (w tym realizację urządzeń do kompostowania odpadów) oraz działań organizacyjnych mających na celu prowadzenie efektywnej gospodarki odpadami. Kierunek obejmuje także ogół działań mających na celu wdrażanie (w ramach gospodarki odpadami) rozwiązań dla modelu o obiegu zamkniętym.
Rewitalizacja obszarów miejskich poprzez modernizację budynku na potrzeby utworzenia siedziby Urzędu Gminy Aleksandrów Kujawski wraz z infrastrukturą towarzyszącą	Projekt zgodny z kierunkiem 4708. Promocja budownictwa energooszczędnego, który dotyczy działań mających na celu ograniczanie zużycia energii poprzez promocję i wsparcie realizacji budownictwa energooszczędnego.
Budowa oświetlenia drogowego i parkowego w technologii LED na terenie gminy Aleksandrów Kujawski	Projekt zgodny z kierunkiem 4707. Rozwój technologii oraz promocja zachowań oszczędzających zużycie energii, który dotyczy wszelkiego rodzaju działań zmierzających do ograniczania zużycia energii elektrycznej oraz energii cieplnej (działania o charakterze organizacyjnym, technicznym, prawnym, edukacyjnym, promocyjnym, badania naukowe i wdrożenia ściśle ukierunkowanie na tego typu cele).
Modernizacja istniejącego oświetlenia drogowego i parkowego.	Projekt zgodny z kierunkiem 4707. Rozwój technologii oraz promocja zachowań oszczędzających zużycie energii, który dotyczy wszelkiego rodzaju działań zmierzających do ograniczania zużycia energii elektrycznej oraz energii cieplnej (działania o charakterze organizacyjnym, technicznym, prawnym, edukacyjnym, promocyjnym, badania naukowe i wdrożenia ściśle ukierunkowanie na tego typu cele).
Realizacja programów edukacji ekologicznej	Projekt zgodny z kierunkiem 2106. Kształtowanie świadomości, postaw i zachowań ekologicznych wśród mieszkańców, który dotyczy ogółu działań związanych z realizacją edukacji ekologicznej adresowanej do wszystkich grup pokoleniowych, a więc

	ukierunkowanych na kompleksowe proekologiczne zmiany postaw ludności. Kierunek dotyczy także działań mających na celu realizację bazy infrastrukturalnej dla edukacji ekologicznej.
Budowa punktów ładowania pojazdów elektrycznych oraz wymiana taboru na elektryczny – wg strategii elektromobilności	Projekt zgodny z kierunkiem 4511. Zakup taboru dla organizacji transportu publicznego, który dotyczy ogółu działań związanych z zakupem taboru dla organizacji transportu publicznego. Projekt zgodny z kierunkiem 4518. Przygotowanie infrastruktury transportowej do rozwoju elektromobilności, który dotyczy rozwoju infrastruktury magazynowania energii oraz ładowania pojazdów – zarówno publicznie dostępnej (komercyjnej), jak i prywatnej.
Uzbrajanie terenów inwestycyjnych na obszarze SOGO/wykup ziemi od osób prywatnych w strefie SOGO	Projekt zgodny z kierunkiem 4401. Wyznaczanie i urządzanie nowych oraz rozwój istniejących przestrzeni rozwoju gospodarczego, który dotyczy działań związanych ze sporządzaniem miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego mających na celu wyznaczenie terenów na cele produkcyjne, usługowe, magazynowe i składowe, standardowo oznaczanych jako P lub P/U (wraz z niezbędnymi terenami dla infrastruktury, zieleni itp.), a także działań na rzecz ich wyposażania w infrastrukturę – niezbędną dla prowadzenia działalności gospodarczej (wodną, kanalizacyjną, elektroenergetyczną, zasilania w paliwa, infrastrukturę łączności i informatyczną). Dotyczy także działań mających na celu wyposażenie terenów już przeznaczonych w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego na powyższe cele. Dotyczy także ponownego przystosowania do wykorzystania na cele gospodarcze niewykorzystywanych, byłych terenów służących działalnościom gospodarczym.
Promocja terenów inwestycyjnych	Projekt zgodny z kierunkiem 3308. Promocja gospodarcza województwa, który dotyczy ogółu działań promocyjnych województwa ukierunkowanych na rozwój potencjału gospodarczego. Ma na celu przede wszystkim promocję sprzedaży towarów i usług poza terytorium województwa oraz napływ inwestycji spoza terytorium województwa.
Rozwój współpracy z instytucjami otoczenia biznesu w zakresie wsparcia rozwoju przedsiębiorczości na terenie Gminy	Projekt zgodny z kierunkiem 3302. Rozwój doradztwa dla podmiotów gospodarczych, który dotyczy rozwoju wszelkich działalności instytucji otoczenia biznesu związanych ze świadczeniem doradztwa dla podmiotów gospodarczych – zarówno w aspektach ilościowych (tworzenie nowych podmiotów), jak i jakościowych (rozszerzania działalności, podnoszenie jakości prowadzonej działalności, wprowadzanie nowych usług, wprowadzanie nowych technik świadczenia usług itp.). Kierunek dotyczy także działań na rzecz popularyzacji nauki i techniki jako narzędzi do podnoszenia kreatywności i przedsiębiorczości (promocja oraz popularyzacja wyników badań naukowych i ich aplikacyjność do gospodarki).
Wprowadzenie systemu ulg podatkowych dla przedsiębiorców tworzących nowe miejsca pracy	Projekt zgodny z kierunkiem 3306. Działania na rzecz pozyskania inwestorów, który obejmuje ogół działań mających na celu skłonienie inwestorów zewnętrznych do podjęcia działalności gospodarczej na terenie województwa oraz działań w ramach „opieki poinwestycyjnej". W szczególności należy tu zaliczyć działalności promocyjne dedykowane dla pozyskania konkretnych inwestorów (np. kierowane do określonych podmiotów identyfikowanych branżowo lub terytorialnie), działalności polegające na ich aktywnym pozyskiwaniu, aktywny udział w targach, aktywny udział w kongresach ekonomicznych, działalności polegające na przygotowywaniu analiz i raportów dotyczących konkretnych ofert inwestycyjnych oraz prowadzenie bazy ofert inwestycyjnych z terenu województwa. Do tego rodzaju działalności należy także zaliczyć działalności szkoleniowe dla samorządów lokalnych ukierunkowane na wyrobienie umiejętności istotnych w kontaktach z inwestorami oraz wzmacnianie potencjału instytucji otoczenia biznesu wyspecjalizowanych w pozyskiwaniu lub obsłudze tego typu relacji z potencjalnymi inwestorami.

Organizacja cyklicznych spotkań pn. „Gminne Forum Przedsiębiorczości"	Projekt zgodny z kierunkiem 3605. Wsparcie pozyskiwania inwestorów zagranicznych, który obejmuje ogół działań mających na celu skłonienie inwestorów dla podjęcia działalności gospodarczej na terenie województwa. W szczególności należy tu zaliczyć działalności promocyjne dedykowane do pozyskania konkretnych inwestorów (np. kierowane do określonych podmiotów identyfikowanych branżowo lub terytorialnie), działalności polegające na ich aktywnym pozyskiwaniu, aktywny udział w targach, aktywny udział w kongresach ekonomicznych, działalności polegające na przygotowywaniu analiz i raportów dotyczących konkretnych ofert inwestycyjnych oraz prowadzenie bazy ofert inwestycyjnych z terenu województwa. Do tego rodzaju działalności należy także zaliczyć działalności szkoleniowe dla samorządów lokalnych ukierunkowane na wyrobienie umiejętności istotnych w kontaktach z inwestorami oraz wzmacnianie potencjału instytucji otoczenia biznesu wyspecjalizowanych w pozyskiwaniu lub obsłudze tego typu relacji z potencjalnymi inwestorami.
Realizacja programów mających na celu aktywizację społeczno-zawodową mieszkańców	Projekt zgodny z kierunkiem 3701. Zwiększenie poziomu aktywności zawodowej, który dotyczy ogółu działań organizacyjnych, szkoleniowych i promocyjnych, których celem jest zwiększenie poziomu aktywności zawodowej. Działania dla poszczególnych grup wiekowych oraz poszczególnych grup społecznych powinny być dedykowane adekwatnie do problemów rynku pracy typowych dla danej grupy. Zakłada się kontynuację instrumentów stosowanych dotychczas oraz dopuszcza nowe rodzaje działań.

Źródło: *Opracowanie własne na podstawie Strategii rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku – Strategia Przyspieszenia 2030+*

Rozdział VIII.
System realizacji strategii, w tym wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych

Stopień wdrożenia w życie celów i działań strategii rozwoju zweryfikuje skuteczność działania władz lokalnych oraz słuszność założeń przyjętych w niniejszej Strategii Rozwoju Gminy Aleksandrów Kujawski. Organizację procesów wdrażających strategię określa scharakteryzowany w dalszej części dokumentu system realizacji strategii, który w szczególności:

- wskazuje podmioty zaangażowane w realizację strategii, biorąc pod uwagę ich rolę i kompetencje oraz relacje między nimi,
- przedstawia podział zadań,
- określa zasady współpracy,
- proponuje mechanizmy i narzędzia wdrażania strategii,
- określa wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych,
- określa sposób monitorowania i ewaluacji realizacji strategii oraz jej aktualizacji.

8.1. Odpowiedzialność za realizację strategii

Instytucje i podmioty, zaangażowane w proces wdrażania strategii można podzielić na trzy główne grupy (zgodnie z zasadą „trójkąta współpracy"):

- sektor publiczny – władze samorządowe gminy, urząd gminy i jednostki gminne, jednostki samorządu terytorialnego różnych szczebli, w tym np. gminy sąsiednie,
- sektor biznesowy – przedsiębiorcy, kluczowi pracodawcy, organizacje otoczenia biznesu, zrzeszenia gospodarcze itp.,
- sektor społeczny – mieszkańcy, organizacje pozarządowe, grupy nieformalne, liderzy społeczni i osoby publiczne, reprezentanci młodzieży itp.

Na etapie tworzenia strategii rozwoju żaden podmiot z sektora społecznego, ani z sektora biznesowego nie był zainteresowany włączeniem się w proces tworzenia strategii, dlatego strategia nie proponuje zadań w/w podmiotów i ogranicza się w swych zapisach przede wszystkim do zadań należących do wyłącznej kompetencji Gminy Aleksandrów Kujawski, realizowanych bezpośrednio przez Urząd Gminy oraz jej jednostki. Ze względu jednak na długi okres realizacji strategii (2027+) nie wyklucza się nawiązania takiej współpracy w przyszłości.

Instytucjonalną strukturę systemu wdrażania, jak również monitorowania, ewaluacji oraz aktualizacji strategii tworzą:

- Wójt, jako organ wykonawczy, którego rola polega na stymulowaniu i koordynacji działań podejmowanych przez różnorodne podmioty i środowiska, jak również na mobilizowaniu oraz integrowaniu zasobów pozostających w ich dyspozycji – na rzecz realizacji celów oraz kierunków interwencji,
- Rada Gminy, jako organ uchwałodawczy, będący wsparciem merytorycznym w zakresie dbałości o osiąganie założonych w strategii celów, jej ewaluacji i podejmowania decyzji strategicznych dla realizacji zapisów strategii (jak np. aktualizacja strategii),
- Wydział Planowania – podmiot zarządzający wdrażaniem strategii, odpowiedzialny za koordynację realizacji kierunków działań, w tym harmonizowanie i poszerzanie partnerstwa, poszukiwanie nowych źródeł finansowania działań, a także monitoring i ewaluację oraz przygotowywanie zmian w ramach strategii czy zapewnienie działań w zakresie informacji i promocji przyjętej wizji rozwoju gminy i sposobów jej urzeczywistnienia,
- poszczególne wydziały i samodzielne stanowiska urzędu gminy oraz jednostki organizacyjne gminy.

Schemat 3. Instytucjonalna struktura systemu wdrażania, monitorowania, ewaluacji oraz aktualizacji strategii

WÓJT	RADA GMINY	WYDZIAŁ PLANOWANIA	POZOSTAŁE WYDZIAŁY I JEDNOSTKI
• Stymulowanie i koordynacja działań • Integrowanie zasobów	• Wsparcie merytoryczne przy realizacji i ewaluacji strategii • Wsparcie merytoryczne przy podejmowaniu decyzji strategicznych	• Koordynacja działań • Harmonizowanie i poszerzanie partnerstw • Poszukiwanie nowych źródeł finansowania • Monitorin, ewaluacja i przygotowywanie zmian do aktualizacji • Promocja	• Realizacja

Źródło: *Opracowanie własne*

Dla każdego z kierunków działań przedstawionych w niniejszej strategii określono ramy realizacyjno-organizacyjne obejmujące:

- podmiot odpowiedzialny za realizację,
- podmioty uczestniczące w realizacji,
- podmiot monitorujący.

Realizację strategii oparto na poniższych zasadach:

- partycypacja i partnerstwo, czyli współpraca i równorzędne traktowanie reprezentantów różnych środowisk i instytucji, przy zachowaniu ich suwerenności, z założeniem stałego dążenia do wzajemnego rozumienia się,
- otwartość, pozwalająca uczestniczyć jak największej liczbie osób i organizacji w partnerstwie, gwarantująca jego zróżnicowany skład (jeden z kluczowych warunków kreatywności i innowacyjności),
- zintegrowana aktywność, będącą efektem podzielania wspólnej wizji rozwoju gminy,
- transparentność, czyli przejrzystość działań, założenie dialogu, informowanie i konsultowanie decyzji oraz rozwiązań rozwojowych,
- determinacja, rozumiana jako konsekwencja i odpowiedzialność we wdrażaniu przyjętych priorytetów i działań,
- elastyczność reagowania, zakładająca możliwość modyfikacji i dostosowania strategii w zależności od zmian zachodzących na terenie gminy i jej otoczenia,
- efektywność, oznaczająca dokonywanie takich wyborów sposobu wykorzystania zasobów, który zapewni celowość i oszczędność realizacji działania, przy uzyskaniu najlepszych efektów z poniesionych nakładów,
- priorytet finansowania dla kierunków działań wpisanych do strategii oraz tych, które z niej bezpośrednio wynikają, dotyczący zarówno budżetu gminy, jak i źródeł zewnętrznych.

Tabela 14. Ramy realizacyjno-organizacyjne planowanych działań strategii

Lp.	Kierunki działań	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Podmioty uczestniczące w realizacji	Podmiot monitorujący
Cel strategiczny I. Aktywne i wykształcone społeczeństwo				
Cel operacyjny I.1. Edukacja i sport na najwyższym poziomie				
I.1.1.	Doposażenie pracowni przedmiotowych w szkołach podstawowych	Gminny Zespół Obsługi Szkół	Inspektor ds. zamówień publicznych Wydział Finansowy	Wójt Gminy
I.1.2.	Realizacja zajęć dodatkowych rozwijających umiejętności i zainteresowania uczniów	Gminny Zespół Obsługi Szkół	Inspektor ds. zamówień publicznych Wydział Finansowy	Wójt Gminy
I.1.3.	Budowa boiska krytego przy SP w Przybranowie	Wydział Inwestycji	Gminny Zespół Obsługi Szkół Inspektor ds. zamówień publicznych Wydział Finansowy Wydział Planowania	Wójt Gminy
I.1.4.	Zadaszenie trybun na boiskach sportowych	Wydział Inwestycji	Inspektor ds. zamówień publicznych Wydział Finansowy Wydział Planowania	Wójt Gminy
I.1.5.	Remont i rozbudowa o infrastrukturę lekkoatletyczną boiska szkolnego, budowa wiaty rowerowej oraz oświetlenia w miejscowości Wołuszewo	Wydział Inwestycji	Gminny Zespół Obsługi Szkół Inspektor ds. zamówień publicznych Wydział Finansowy Wydział Planowania	Wójt Gminy
I.1.6.	Remont i rozbudowa o infrastrukturę lekkoatletyczną boiska szkolnego, budowa wiaty rowerowej oraz oświetlenia w miejscowości Stawki	Wydział Inwestycji	Gminny Zespół Obsługi Szkół Inspektor ds. zamówień publicznych Wydział Finansowy Wydział Planowania	Wójt Gminy
I.1.7.	Remont i rozbudowa o infrastrukturę lekkoatletyczną boiska szkolnego, budowa wiaty rowerowej oraz oświetlenia w miejscowości Opoki	Wydział Inwestycji	Gminny Zespół Obsługi Szkół Inspektor ds. zamówień publicznych Wydział Finansowy Wydział Planowania	Wójt Gminy
I.1.8.	Remont i rozbudowa o infrastrukturę lekkoatletyczną	Wydział Inwestycji	Gminny Zespół Obsługi Szkół Inspektor ds. zamówień publicznych	Wójt Gminy

	boiska szkolnego, budowa wiaty rowerowej oraz oświetlenia w miejscowości Przybranowo		Wydział Finansowy Wydział Planowania	
I.1.9.	Remont i rozbudowa o infrastrukturę lekkoatletyczną boiska szkolnego, budowa wiaty rowerowej oraz oświetlenia w miejscowości Ostrowąs	Wydział Inwestycji	Gminny Zespół Obsługi Szkół Inspektor ds. zamówień publicznych Wydział Finansowy Wydział Planowania	Wójt Gminy
I.1.10.	Modernizacja obiektów szkolnych w miejscowości Stawki i Służewo, gmina Aleksandrów Kujawski	Wydział Inwestycji	Gminny Zespół Obsługi Szkół Inspektor ds. zamówień publicznych Wydział Finansowy Wydział Planowania	Wójt Gminy
Cel operacyjny I.2. Wysokiej jakości infrastruktura zabaw i rekreacji				
I.2.1.	Budowa miejsca wypoczynku i rekreacji, tj. skateparku, miasteczko zabaw	Wydział Inwestycji	Inspektor ds. zamówień publicznych Wydział Finansowy Wydział Planowania Wydział Ochrony Środowiska	Wójt Gminy
I.2.2.	Zagospodarowanie terenu przy świetlicy wiejskiej w miejscowości Wołuszewo (Budowa elementów małej architektury w miejscu publicznym - siłownia zewnętrzna, plac zabaw wraz ze strefą relaksu Otwartej Strefy Aktywności w miejscowości Wołuszewo – etap II)	Wydział Inwestycji	Inspektor ds. zamówień publicznych Wydział Finansowy Wydział Planowania Wydział Ochrony Środowiska	Wójt Gminy
Cel operacyjny I.3. Nowoczesna i kreatywna kultura				
I.3.1.	Cyfryzacja Biblioteki Gminnej	Gminna Biblioteka Publiczna	Wydział Finansowy Wydział Organizacyjny	Wójt Gminy
I.3.2.	Stworzenie atrakcyjnej oferty zajęć bibliotecznych	Gminna Biblioteka Publiczna	Wydział Finansowy Wydział Organizacyjny	Wójt Gminy
I.3.3.	Wzbogacanie księgozbioru w nowości wydawnicze	Gminna Biblioteka Publiczna	Wydział Finansowy Wydział Organizacyjny	Wójt Gminy

			Inspektor ds. zamówień publicznych	
I.3.4.	Przebudowa sceny i zakup wyposażenia GOK	Gminny Ośrodek Kultury	Wydział Finansowy Wydział Planowania Inspektor ds. zamówień publicznych Wydział Inwestycji	Wójt Gminy
I.3.5.	Utworzenie i utrzymanie klubu młodzieżowego	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	Wydział Finansowy Gminny Ośrodek Kultury	Wójt Gminy
I.3.6.	Integracja mieszkańców Gminy poprzez organizację wydarzeń kulturalnych	Gminny Ośrodek Kultury	Wydział Finansowy Wydział Organizacyjny	Wójt Gminy
I.3.7.	Zajęcia dla dzieci i młodzieży	Gminny Ośrodek Kultury	Wydział Finansowy Wydział Organizacyjny	Wójt Gminy
Cel operacyjny I.4. Tworzenie równych szans rozwoju społecznego				
I.4.1.	Budowa oddziału żłobkowego	Wydział Inwestycji	Wydział Finansowy Wydział Planowania Wydział Ochrony Środowiska Inspektor ds. zamówień publicznych	Wójt Gminy
I.4.2.	Budowa mieszkań komunalnych, w tym mieszkań chronionych	Wydział Inwestycji	Wydział Finansowy Wydział Planowania Wydział Ochrony Środowiska Inspektor ds. zamówień publicznych	Wójt Gminy
I.4.3.	Utrzymanie Domu Dziennego Pobytu w Słomkowie	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	Wydział Finansowy Inspektor ds. zamówień publicznych	Wójt Gminy
I.4.4.	Utrzymanie Klubu Seniora w Zdunach	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	Wydział Finansowy Inspektor ds. zamówień publicznych	Wójt Gminy
I.4.5.	Utrzymanie Placówki Wsparcia Dziennego w Plebance	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	Wydział Finansowy Inspektor ds. zamówień publicznych	Wójt Gminy
I.4.6.	Tworzenie Klubów Seniora w istniejących świetlicach wiejskich Rożno-Parcele oraz Wołuszewo	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	Wydział Finansowy Inspektor ds. zamówień publicznych Wydział Inwestycji Wydział Planowania	Wójt Gminy
I.4.7.	Budowa budynków mieszkalnych w miejscowościach Odolion i Konradowo, Rożno-Parcele i Ostrowąs w ramach	Wydział Inwestycji	Wydział Finansowy Wydział Planowania Wydział Ochrony Środowiska Inspektor ds. zamówień publicznych	Wójt Gminy

	Społecznej inicjatywy Mieszkaniowej			
Cel strategiczny II. Ekologiczna i rozwinięta infrastrukturalnie Gmina				
Cel operacyjny II.1. Rozwój infrastruktury turystycznej i ochrona dziedzictwa kulturowego				
II.1.1.	Odnowa zabytków wpisanych do gminnego rejestru zabytków	Wydział Planowania	Wydział Finansowy	Wójt Gminy
Cel operacyjny II.2. Rozwój infrastruktury transportowej				
II.2.1.	Remont i przebudowa ciągu dróg gminnych nr 160208C ul. Konwaliowej i nr 160207C ul. Krokusowej w miejscowości Rożno-Parcele – Etap I ul. Krokusowa	Wydział Inwestycji	Wydział Finansowy Wydział Planowania Wydział Ochrony Środowiska Inspektor ds. zamówień publicznych	Wójt Gminy
II.2.2.	Remont i przebudowa ciągu dróg gminnych nr 160208C ul. Konwaliowej i nr 160207C ul. Krokusowej w miejscowości Rożno-Parcele – Etap II ul. Konwaliowa	Wydział Inwestycji	Wydział Finansowy Wydział Planowania Wydział Ochrony Środowiska Inspektor ds. zamówień publicznych	Wójt Gminy
II.2.3.	Rozbudowa drogi w miejscowości Służewo, Goszczewo, Broniszewo wraz z chodnikiem	Wydział Inwestycji	Wydział Finansowy Wydział Planowania Wydział Ochrony Środowiska Inspektor ds. zamówień publicznych	Wójt Gminy
II.2.4.	Rozbudowa drogi gminnej nr 160248C, Ulica Sosnowa w m. Otłoczyn na odcinku od skrzyżowania z drogą wojewódzką nr 291 do granic miasta Aleksandrów Kujawski	Wydział Inwestycji	Wydział Finansowy Wydział Planowania Wydział Ochrony Środowiska Inspektor ds. zamówień publicznych	Wójt Gminy
II.2.5.	Budowa/przebudowa/remont drogi łączącej miejscowość Podgaj Dolny z miejscowością Podgaj Górny	Wydział Inwestycji	Wydział Finansowy Wydział Planowania Wydział Ochrony Środowiska Inspektor ds. zamówień publicznych	Wójt Gminy
II.2.6.	Budowa/przebudowa/remont drogi Podgaj Dolny (działka nr 294,151, 238/2, 238/1)	Wydział Inwestycji	Wydział Finansowy Wydział Planowania Wydział Ochrony Środowiska	Wójt Gminy

			Inspektor ds. zamówień publicznych	
II.2.7.	Budowa/przebudowa/remont drogi łączącej drogę powiatową 2528C z drogą gminną nr 160227C w miejscowości Przybranowo	Wydział Inwestycji	Wydział Finansowy Wydział Planowania Wydział Ochrony Środowiska Inspektor ds. zamówień publicznych	Wójt Gminy
II.2.8.	Budowa/przebudowa/remont drogi łączącej drogę powiatową nr 2528C z drogą wojewódzką nr 266 w miejscowości Przybranowo	Wydział Inwestycji	Wydział Finansowy Wydział Planowania Wydział Ochrony Środowiska Inspektor ds. zamówień publicznych	Wójt Gminy
II.2.9.	Budowa/przebudowa/remont drogi w miejscowości Poczałkowo Pinino łączącej się drogą gminną nr 160226C	Wydział Inwestycji	Wydział Finansowy Wydział Planowania Wydział Ochrony Środowiska Inspektor ds. zamówień publicznych	Wójt Gminy
II.2.10.	Budowa/przebudowa/remont drogi w miejscowości Opoki łączącej drogę powiatową 2528C z drogą gminną nr 160241C	Wydział Inwestycji	Wydział Finansowy Wydział Planowania Wydział Ochrony Środowiska Inspektor ds. zamówień publicznych	Wójt Gminy
II.2.11.	Budowa/przebudowa/remont drogi w miejscowości Grabie łączącej drogę gminną 160225C z drogą wewnętrzną	Wydział Inwestycji	Wydział Finansowy Wydział Planowania Wydział Ochrony Środowiska Inspektor ds. zamówień publicznych	Wójt Gminy
II.2.12.	Budowa/przebudowa/remont drogi gminnej nr 160222C łączącej miejscowość Wilkostowo z miejscowością Przybranówek	Wydział Inwestycji	Wydział Finansowy Wydział Planowania Wydział Ochrony Środowiska Inspektor ds. zamówień publicznych	Wójt Gminy
II.2.13.	Budowa/przebudowa/remont drogi łączącej drogę gminną nr 160222C położoną w miejscowości Przybranówek z drogą gminną nr 160226C położoną w m. Poczałkowo	Wydział Inwestycji	Wydział Finansowy Wydział Planowania Wydział Ochrony Środowiska Inspektor ds. zamówień publicznych	Wójt Gminy

II.2.14.	Budowa/przebudowa/remont drogi w miejscowości Rudunki – ul. Czesława Miłosza	Wydział Inwestycji	Wydział Finansowy Wydział Planowania Wydział Ochrony Środowiska Inspektor ds. zamówień publicznych	Wójt Gminy
II.2.15.	Budowa/przebudowa/remont drogi w miejscowości Wołuszewo łączącej drogę powiatową nr 2601C z drogą gminną nr 160244C	Wydział Inwestycji	Wydział Finansowy Wydział Planowania Wydział Ochrony Środowiska Inspektor ds. zamówień publicznych	Wójt Gminy
II.2.16.	Budowa/przebudowa/remont drogi w miejscowości Nowy Ciechocinek łączącej drogę gminną Nowy Ciechocinek-Wygoda z drogą gminną nr 160205C, docelowo połączenie z drogą krajową 91	Wydział Inwestycji	Wydział Finansowy Wydział Planowania Wydział Ochrony Środowiska Inspektor ds. zamówień publicznych	Wójt Gminy
II.2.17.	Budowa/przebudowa/remont drogi w miejscowości Stawki ul. Okrężna, Solankowa	Wydział Inwestycji	Wydział Finansowy Wydział Planowania Wydział Ochrony Środowiska Inspektor ds. zamówień publicznych	Wójt Gminy
II.2.18.	Budowa/przebudowa/remont drogi w miejscowości Kuczek, działki nr 34 i 24	Wydział Inwestycji	Wydział Finansowy Wydział Planowania Wydział Ochrony Środowiska Inspektor ds. zamówień publicznych	Wójt Gminy
II.2.19.	Budowa/przebudowa/remont drogi w miejscowości Kuczek od DK 91 do granicy z gminą Raciążek	Wydział Inwestycji	Wydział Finansowy Wydział Planowania Wydział Ochrony Środowiska Inspektor ds. zamówień publicznych	Wójt Gminy
II.2.20.	Budowa/przebudowa/remont drogi gminnej nr 160257C w miejscowości Rożno-Parcele	Wydział Inwestycji	Wydział Finansowy Wydział Planowania Wydział Ochrony Środowiska Inspektor ds. zamówień publicznych	Wójt Gminy
II.2.21.	Budowa/przebudowa/remont drogi w miejscowości Odolion, ul. Krokusowa	Wydział Inwestycji	Wydział Finansowy Wydział Planowania Wydział Ochrony Środowiska Inspektor ds. zamówień publicznych	Wójt Gminy

II.2.22.	Budowa/przebudowa/remont ulicy Okrężnej łączącej miejscowości Odolion z ul. Parkową na terenie Miasta Aleksandrów Kujawski	Wydział Inwestycji	Wydział Finansowy Wydział Planowania Wydział Ochrony Środowiska Inspektor ds. zamówień publicznych	Wójt Gminy
II.2.23.	Budowa/przebudowa/remont odcinka drogi gminnej nr 160206C łączącego miejscowość Łazieniec z miejscowością Odolion	Wydział Inwestycji	Wydział Finansowy Wydział Planowania Wydział Ochrony Środowiska Inspektor ds. zamówień publicznych	Wójt Gminy
II.2.24.	Budowa/przebudowa/remont drogi gminnej nr 160228C Chrusty-Goszczewo	Wydział Inwestycji	Wydział Finansowy Wydział Planowania Wydział Ochrony Środowiska Inspektor ds. zamówień publicznych	Wójt Gminy
II.2.25.	Budowa/przebudowa/remont dróg wewnętrznych na terenie Gminy (Odolion, Stawki, Nowy Ciechocinek, Łazieniec, Rożno-Parcele, Służewo, Konradowo, Zgoda, Wygoda, Kuczek, Wołuszewo, Otłoczyn, Rudunki, Ośno, Ośno Drugie, Plebanka, Ostrowąs, Słomkowo, Grabie, Wilkostowo, Przybranówek, Poczałkowo, Pinino, Przybranowo, Opoki, Opoczki, Zduny)	Wydział Inwestycji	Wydział Finansowy Wydział Planowania Wydział Ochrony Środowiska Inspektor ds. zamówień publicznych	Wójt Gminy
II.2.26.	Budowa chodnika w miejscowości Odolion ul. Kwiatowa	Wydział Inwestycji	Wydział Finansowy Wydział Planowania Wydział Ochrony Środowiska Inspektor ds. zamówień publicznych	Wójt Gminy
II.2.27.	Budowa chodnika w miejscowości Odolion ul. Zaułek	Wydział Inwestycji	Wydział Finansowy Wydział Planowania Wydział Ochrony Środowiska Inspektor ds. zamówień publicznych	Wójt Gminy

II.2.28.	Budowa chodnika w miejscowości Odolion ul. Młodzieżowa	Wydział Inwestycji	Wydział Finansowy Wydział Planowania Wydział Ochrony Środowiska Inspektor ds. zamówień publicznych	Wójt Gminy
II.2.29.	Budowa chodnika w miejscowości Odolion ul. Krótka	Wydział Inwestycji	Wydział Finansowy Wydział Planowania Wydział Ochrony Środowiska Inspektor ds. zamówień publicznych	Wójt Gminy
II.2.30.	Budowa chodnika w miejscowości Odolion ul. Okrężna	Wydział Inwestycji	Wydział Finansowy Wydział Planowania Wydział Ochrony Środowiska Inspektor ds. zamówień publicznych	Wójt Gminy
II.2.31.	Budowa chodnika w miejscowości Rożno-Parcele ul. Krokusowa	Wydział Inwestycji	Wydział Finansowy Wydział Planowania Wydział Ochrony Środowiska Inspektor ds. zamówień publicznych	Wójt Gminy
II.2.32.	Budowa ciągu pieszo-rowerowego, Służewo, ul. Brzeska wzdłuż drogi wojewódzkiej nr 266	Wydział Inwestycji	Wydział Finansowy Wydział Planowania Wydział Ochrony Środowiska Inspektor ds. zamówień publicznych	Wójt Gminy
II.2.33.	Budowa drogi rowerowej Toruń – Ciechocinek na odcinku o długości 6,35 km	Wydział Inwestycji	Wydział Finansowy Wydział Planowania Wydział Ochrony Środowiska Inspektor ds. zamówień publicznych	Wójt Gminy
II.2.34.	Budowa ścieżek rowerowych na terenie gmin Aleksandrów Kujawski, Koneck i Zakrzewo o łącznej dług. 11,32 km	Wydział Inwestycji	Wydział Finansowy Wydział Planowania Wydział Ochrony Środowiska Inspektor ds. zamówień publicznych	Wójt Gminy
II.2.35.	Budowa ścieżki rowerowej Nowa Wieś – Poczałkowo wzdłuż drogi wojewódzkiej Nr 266	Wydział Inwestycji	Wydział Finansowy Wydział Planowania Wydział Ochrony Środowiska Inspektor ds. zamówień publicznych	Wójt Gminy
II.2.36.	Budowa ścieżki rowerowej Przybranowo – Grabie	Wydział Inwestycji	Wydział Finansowy Wydział Planowania Wydział Ochrony Środowiska Inspektor ds. zamówień publicznych	Wójt Gminy

Cel operacyjny II.3. Uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej				
II.3.1.	Zwiększenie przepustowości Oczyszczalni Ścieków w m. Przybranowo	Gminna Spółka Algawa	Wydział Planowania Wydział Ochrony Środowiska Wydział Inwestycji Wydział Finansowy	Wójt Gminy
II.3.2.	Modernizacja stacji uzdatniania wody w Ośnie, Służewie oraz Grabiu	Gminna Spółka Algawa	Wydział Planowania Wydział Ochrony Środowiska Wydział Inwestycji Wydział Finansowy	Wójt Gminy
II.3.3.	Bodowa sieci wodociągowej w m. Chrusty i kanalizacji sanitarnej w m. Przybranowo	Gminna Spółka Algawa	Wydział Planowania Wydział Ochrony Środowiska Wydział Inwestycji Wydział Finansowy	Wójt Gminy
II.3.4.	Budowa sieci wodociągowej w m. Służewo	Gminna Spółka Algawa	Wydział Planowania Wydział Ochrony Środowiska Wydział Inwestycji Wydział Finansowy	Wójt Gminy
II.3.5.	Budowa sieci wodociągowej w m. Rożno-Parcele	Gminna Spółka Algawa	Wydział Planowania Wydział Ochrony Środowiska Wydział Inwestycji Wydział Finansowy	Wójt Gminy
II.3.6.	Budowa sieci wodociągowej w m. Ośno	Gminna Spółka Algawa	Wydział Planowania Wydział Ochrony Środowiska Wydział Inwestycji Wydział Finansowy	Wójt Gminy
II.3.7.	Budowa sieci wodociągowej w m. Słońsk Dolny	Gminna Spółka Algawa	Wydział Planowania Wydział Ochrony Środowiska Wydział Inwestycji Wydział Finansowy	Wójt Gminy
II.3.8.	Budowa sieci wodociągowej w m. Odolion	Gminna Spółka Algawa	Wydział Planowania Wydział Ochrony Środowiska Wydział Inwestycji Wydział Finansowy	Wójt Gminy
II.3.9.	Budowa kanalizacji sanitarnej w m. Łazieniec	Gminna Spółka Algawa	Wydział Planowania Wydział Ochrony Środowiska Wydział Inwestycji Wydział Finansowy	Wójt Gminy

II.3.10.	Bodowa kanalizacji sanitarnej w m. Rudunki	Gminna Spółka Algawa	Wydział Planowania Wydział Ochrony Środowiska Wydział Inwestycji Wydział Finansowy	Wójt Gminy
II.3.11.	Budowa sieci wodociągowej w m. Konradowo	Gminna Spółka Algawa	Wydział Planowania Wydział Ochrony Środowiska Wydział Inwestycji Wydział Finansowy	Wójt Gminy
Cel operacyjny II.4. Rozwój infrastruktury opartej na rozwiązaniach ekologicznych				
II.4.1.	Wymiana pieców węglowych na piece ekologiczne	Wydział Ochrony Środowiska	Wydział Finansowy	Wójt Gminy
II.4.2.	Utylizacja wyrobów azbestowych	Wydział Ochrony Środowiska	Wydział Finansowy Inspektor ds. zamówień publicznych	Wójt Gminy
II.4.3.	Utylizacja odpadów pochodzących z rolnictwa	Wydział Ochrony Środowiska	Wydział Finansowy Inspektor ds. zamówień publicznych	Wójt Gminy
II.4.4.	Rozwój instalacji fotowoltaicznych na budynkach mieszkalnych i użyteczności publicznej na terenie Gminy	Wydział Inwestycji	Wydział Finansowy Wydział Planowania	Wójt Gminy
II.4.5.	Udoskonalenie systemu selektywnej zbiórki odpadów	Wydział Ochrony Środowiska	Wydział Finansowy Inspektor ds. zamówień publicznych	Wójt Gminy
II.4.6.	Rewitalizacja obszarów miejskich poprzez modernizację budynku na potrzeby utworzenia siedziby Urzędu Gminy Aleksandrów Kujawski wraz z infrastrukturą towarzyszącą	Wydział Inwestycji	Wydział Planowania Wydział Ochrony Środowiska Inspektor ds. zamówień publicznych Wydział Finansowy	Wójt Gminy
II.4.7.	Budowa oświetlenia drogowego i parkowego w technologii LED na terenie gminy Aleksandrów Kujawski	Wydział Inwestycji	Wydział Planowania Inspektor ds. zamówień publicznych Wydział Finansowy	Wójt Gminy
II.4.8.	Modernizacja istniejącego oświetlenia drogowego i parkowego	Wydział Inwestycji	Wydział Planowania Inspektor ds. zamówień publicznych Wydział Finansowy	Wójt Gminy

II.4.9.	Realizacja programów edukacji ekologicznej	Wydział Ochrony Środowiska	Wydział Finansowy Wydział Organizacyjny Gminny Zespół Obsługi Szkół	Wójt Gminy
II.4.10.	Budowa punktów ładowania pojazdów elektrycznych oraz wymiana taboru na elektryczny – wg strategii elektromobilności	Wydział Ochrony Środowiska	Wydział Inwestycji Wydział Planowania Inspektor ds. zamówień publicznych Wydział Finansowy	Wójt Gminy
Cel strategiczny III. Przedsiębiorcza Gmina				
Cel operacyjny III.1. Poprawa warunków inwestycyjnych na terenie Gminy				
III.1.1.	Uzbrajanie terenów inwestycyjnych na obszarze SOGO/wykup ziemi od osób prywatnych w strefie SOGO	Wydział Organizacyjny	Wydział Inwestycji Wydział Planowania Inspektor ds. zamówień publicznych Wydział Finansowy	Wójt Gminy
III.1.2.	Promocja terenów inwestycyjnych	Wydział Organizacyjny	Wydział Finansowy	Wójt Gminy
III.1.3.	Rozwój współpracy z instytucjami otoczenia biznesu w zakresie wsparcia rozwoju przedsiębiorczości na terenie Gminy	Wydział Organizacyjny	Wydział Finansowy	Wójt Gminy
III.1.4.	Wprowadzenie systemu ulg podatkowych dla przedsiębiorców tworzących nowe miejsca pracy	Wydział Organizacyjny	Wydział Finansowy	Wójt Gminy
III.1.5.	Organizacja cyklicznych spotkań pn. „Gminne Forum Przedsiębiorczości"	Wydział Organizacyjny	Wydział Finansowy	Wójt Gminy
Cel operacyjny III.2. Aktywizacja osób bezrobotnych				
III.2.1.	Realizacja programów mających na celu aktywizację społeczno-zawodową mieszkańców	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	Inspektor ds. zamówień publicznych Wydział Finansowy	Wójt Gminy

Źródło: *Opracowanie własne*

8.2. Wytyczne do sporządzenia dokumentów wykonawczych

W związku z tym, że strategia jest zapisem intencji, konieczne było zidentyfikowanie instrumentów realizacji. Instrumenty te zapewniają osiągnięcie celów strategii i są spójne z przyjętym modelem struktury funkcjonalno-przestrzennej, prezentującym wizję rozwoju gminy w ujęciu przestrzennym.

Instrumenty te mają różną naturę, mogą m.in. przyjąć formę:

- wdrożeniową, np. gminne strategie sektorowe/branżowe, plany, modele, procedury, projekty, uszczegóławiające priorytety oraz strategie postępowania w ramach konkretnych obszarów rozwojowych,
- organizacyjno-zarządczą, np. regulaminy wydziałów i jednostek, wydział lub zespół zarządzający strategią,
- finansową, np. uchwały budżetowe i inne dokumenty finansowe, określające krótko- i długofalowe kierunki koncentracji środków finansowych, budżet zadaniowy, projekty społeczne realizowane w ramach funduszy europejskich, otwarte konkursy ofert dla organizacji pozarządowych, system małych grantów dla organizacji pozarządowych, budżet obywatelski, inicjatywa lokalna, fundusze kierowane, np. senioralny, młodzieżowy, podatki i opłaty,
- prawną, wynikających z przepisów ustawowych, np. stosowne uchwały rady, regulacje w postaci aktów prawa miejscowego, decyzje administracyjne,
- planowania przestrzennego, np. miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego, procedury zapewniające udział mieszkańców w planowaniu przestrzennym,
- społeczną, np. działania edukacyjne, kampanie społeczne i informacyjne, działania promocyjne, konsultacje wewnętrzne, konsultacje społeczne, strony internetowe, profile w mediach społecznościowych, systemy informacji przestrzennej,
- kadrową, np. kadra kierownicza, koordynatorzy programów i projektów, liderzy lokalni, system doskonalenia kadr, wymiana doświadczeń, dobre praktyki,
- ekonomii społecznej, np. klauzule społeczne w konkursach i przetargach, system przekazywania lokali mieszkalnych z zasobów gminy na cele społeczne,
- koordynacji, np. ciała o charakterze opiniodawczo-doradczym (rada działalności pożytku publicznego, rada przedsiębiorczości, rada seniorów), partnerstwa lokalne, regionalne, krajowe, międzynarodowe, w różnych konfiguracjach, w tym o charakterze międzysamorządowym, międzysektorowym i międzyorganizacyjnym, uwzględniając również partnerstwo publiczno-prywatne, zespoły zadaniowe i wdrożeniowe,
- kontrolną, np. aktualizacja ewidencji i rejestrów, monitoring stanu zagospodarowania przestrzennego.

Dobór poszczególnych instrumentów realizacyjnych oparty został na ocenie efektywności i skuteczności dotychczasowych instrumentów oraz doświadczeniach Gminy Aleksandrów Kujawski.

Jako dokumenty wykonawcze względem strategii rozwoju rozumiane są obowiązkowe lub fakultatywne plany i programy funkcjonujące w Gminie Aleksandrów Kujawski. Poniżej, w formie tabelarycznej, wskazano dokumenty istniejące bądź przewidziane do sporządzenia lub zmiany.

Tabela 15. Dokumenty wykonawcze systemu realizacji strategii

Lp.	Obszar tematyczny	Dokument wykonawczy	Aktualność w kontekście treści strategii oraz wskazanie do zmian
1.	Polityka społeczna	Strategia rozwiązywania problemów społecznych w gminie Aleksandrów Kujawski na lata 2016-2020	Uchwałą Nr XXI/159/16 Rady Gminy Aleksandrów Kujawski z dnia 17 czerwca 2016 r. Aktualizacja dokumentu w opracowaniu
		Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Aleksandrów Kujawski na lata 2021-2025	Uchwałą Nr XXIX/234/21 Rady Gminy Aleksandrów Kujawski z dnia 23 lutego 2021 r.
		Gminny Program Wspierania Rodziny dla Gminy Aleksandrów Kujawski na lata 2021- 2023	Uchwałą Nr XXVI/208/20 Rady Gminy Aleksandrów Kujawski z dnia 7 grudnia 2020 r.
		Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gminie Aleksandrów Kujawski na 2021r.	Uchwała Nr XXVII/218/20 Rady Gminy Aleksandrów Kujawski z dnia 30 grudnia 2020 r. (dokument przyjmowany rokrocznie na dany rok)
		Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2021	Uchwała Nr XXVII/219/20 Rady Gminy Aleksandrów Kujawski z dnia 30 grudnia 2020 r. (dokument przyjmowany rokrocznie na dany rok)
		Program Współpracy Gminy Aleksandrów Kujawski z Organizacjami Pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2020 r. poz. 1057 ze zm.) na rok 2021	Uchwała NR XXX/259/21 Rady Gminy Aleksandrów Kujawski z dnia 27 kwietnia 2021 r. (dokument przyjmowany rokrocznie na dany rok)
		Lokalny Program Rewitalizacji dla Gminy Aleksandrów Kujawski do roku 2025	Uchwała nr XXVI/219/17 Rady Gminy Aleksandrów Kujawski z dnia 30 stycznia 2017r.
		Program Karta Dużej Rodziny Gminy Aleksandrów Kujawski	Uchwała Nr XV/102/15 Rady Gminy Aleksandrów Kujawski z dnia 27 listopada 2015 r. w sprawie przyjęcia Programu „Karta Dużej Rodziny Gminy Aleksandrów Kujawski".
2.	Zarządzanie kryzysowe	Plan zarządzania kryzysowego	Zarządzenie nr 53/2021 Wójta Gminy Aleksandrów Kujawski z dnia 17 czerwca 2021r. w sprawie wprowadzenia do stosowania Panu Zarządzania Kryzysowego Gminy Aleksandrów Kujawski na lata 2021-2022
3.	Turystyka i kultura	Gminny Program Opieki nad Zabytkami Gminy Aleksandrów Kujawski	Uchwała nr XIV/120/19 Rady Gminy Aleksandrów Kujawski z dnia 15 listopada 2019 r. w sprawie przyjęcia ,,Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami Gminy Aleksandrów Kujawski na lata 2019-2022"
		Zasady udzielania dotacji na prace konserwatorskie , restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytku	Uchwała nr XXXII/313/14 Rady Gminy Aleksandrów Kujawski z dnia 19 maja 2014r.

		wpisanym do rejestru zabytków znajdujących się na terenie Gminy Aleksandrów Kujawski, nie stanowiących jej wyłącznej własności	
4.	Gospodarka komunalna	Aglomeracja (wspólna dla miasta Aleksandrowa Kujawskiego i gminy Aleksandrów Kujawski)	UCHWAŁA NR XXXI/252/21 RADY MIEJSKIEJ ALEKSANDROWA KUJAWSKIEGO z dnia 15 marca 2021 r. w sprawie wyznaczenia obszaru i granic aglomeracji Aleksandrów Kujawski
		Wieloletni program gospodarowania mieszkaniowym Zasobem Gminy Aleksandrów Kujawski na lata 2021-2025	uchwała NR XXX/III/283/21 Rady Gminy Aleksandrów Kujawski z dnia 29 czerwca 2021r. w sprawie Wieloletniego programu gospodarowania mieszkaniowym Zasobem Gminy Aleksandrów Kujawski na lata 2021-2025
		Zasady gospodarowania nieruchomościami Gminy Aleksandrów Kujawski w zakresie ich nabywania i zbywania oraz wydzierżawienia, najmu lub użyczenia na okres dłuższy niż trzy lata	Uchwała nr XIX/149/20 Rady Gminy Aleksandrów Kujawski z dnia 30 kwietnia 2020 r. zmieniająca uchwałę w sprawie zasad gospodarowania nieruchomościami Gminy Aleksandrów Kujawski w zakresie ich nabywania i zbywania oraz ich wydzierżawienia, najmu lub użyczenia na okres dłuższy niż trzy lata.
		Zasady wynajmowania lokali wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu Gminy Aleksandrów Kujawski	Uchwała NR XXX/II/266/21 Rady Gminy Aleksandrów Kujawski z dnia 321 maja 2021r. w sprawie Zasad wynajmowania lokali wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu Gminy Aleksandrów Kujawski
		Wieloletni plan rozwoju modernizacji urządzeń wodociągowych i kanalizacyjnych	Uchwałą Rady Gminy Aleksandrów Kujawski Nr XXXI/245/17 z dnia 27 sierpnia 2019 r. w sprawie uchwalenia „Wieloletniego planu rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowych kanalizacyjnych na lata 2019-2022" dla Gminnego Przedsiębiorstwa Usługowego ALGAWA Sp. z o.o.
5.	Energetyka	Plan zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla Gminy Aleksandrów Kujawski	Uchwała Nr XXIX/232/21 Rady Gminy Aleksandrów Kujawski z dnia 23 lutego 2021 r. w sprawie „projektu założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla Gminy Aleksandrów Kujawski.
6.	Ochrona środowiska	Program ochrony środowiska dla Gminy Aleksandrów Kujawski na lata 2020-2023 z perspektywą na lata 2024-2027.	Uchwała Nr XXXI/252/21 Rady Gminy Aleksandrów Kujawski z dnia 27 kwietnia 2021 r. w sprawie przyjęcia o realizacji „Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Aleksandrów Kujawski na lata 2020-2023 z perspektywą na lata 2024-2027.
		Plan gospodarki niskoemisyjnej dla Gminy Aleksandrów Kujawski na lata 2020-2030	Uchwała Nr XXIX/233/21 Rady Gminy Aleksandrów Kujawski z dnia 23 lutego 2021 r. w sprawie przyjęcia do realizacji „Planu Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Aleksandrów Kujawski na lata 2020-2030"
		Strategia Rozwoju Elektromobilności dla Gminy Wiejskiej Aleksandrów Kujawski na lata 2020-2040".	Uchwała Nr XXIII/182/20 Rady Gminy Aleksandrów Kujawski z dnia 26 sierpnia 2020 r.

		Program usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu gminy Aleksandrów Kujawski na lata 2020-2032	Uchwałą Nr XXXII/268/21 Rady Gminy Aleksandrów Kujawski z dnia 31 maja 2021 r. w sprawie przyjęcia „Programu usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Aleksandrów Kujawski na lata 2020-2032
		Programu opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt dla Gminy Aleksandrów Kujawski	Uchwała nr XXX/243/21 Rady Gminy Aleksandrów Kujawski z dnia 30 marca 2021 r. w sprawie przyjęcia "Programu opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt dla Gminy Aleksandrów Kujawski w 2021 r." (dokument przyjmowany rokrocznie na dany rok)
		Regulamin utrzymania czystości i porządku na terenie gminy Aleksandrów Kujawski	Uchwała nr XX/156/20 Rady Gminy Aleksandrów Kujawski z dnia 15 maja 2020 r. w sprawie „ Regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie gminy Aleksandrów Kujawski"
7.	Planowanie przestrzenne	Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Aleksandrów Kujawski	Uchwałą Rady Gminy XXX/239/2021 z dnia 30 marca 2021 roku w sprawie uchwalenia „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Aleksandrów Kujawski" Zmiana dokumentu w opracowaniu.
		Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego	a) Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego terenów w miejscowości Wygoda - uchwała Rady Gminy Aleksandrów Kujawski Nr VIII/65/2003 z dnia 25.08.2003r.; Zmiana dokumentu w opracowaniu; b) Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego terenów w miejscowości Służewo - uchwała Rady Gminy Aleksandrów Kujawski Nr IX/86/2003 z dnia 30.10.2003r.; c) Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego terenów w miejscowości Nowy Ciechocinek, Wygoda - uchwała Rady Gminy Aleksandrów Kujawski Nr XL/346/06 z dnia 17.10.2006r.; d) Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego terenów w miejscowości Stawki - uchwała Rady Gminy Aleksandrów Kujawski Nr XI/148/2007 z dnia 19.12.2007r.; e) Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego terenów w miejscowości Konradowo - uchwała Rady Gminy Aleksandrów Kujawski Nr XI/150/2007 z dnia 19.12.2007r.; f) Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego terenów w miejscowości Rożno-Parcele - uchwała Rady Gminy Aleksandrów

			Kujawski Nr VI/56/19 z dnia 26 lutego 2019 r.; Zmiana dokumentu w opracowaniu; g) Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego terenów w miejscowości Rudunki 2 - uchwała Rady Gminy Aleksandrów Kujawski- Nr XVIII/229/08 z dnia 10.10.2008r.; h) Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego terenów w miejscowości Zgoda, Konradowo - uchwała Rady Gminy Aleksandrów Kujawski Nr VIII/72/11 z dnia 06.07.2011r.; i) Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego terenów w miejscowości Łazieniec - uchwała Rady Gminy Aleksandrów Kujawski Nr VIII/71/11 z dnia 06.07.2011r.; Zmiana dokumentu w opracowaniu. j) Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego terenów w miejscowości Odolion - uchwała Rady Gminy Aleksandrów Kujawski - Nr VIII/73/11 z dn. 06.07.2011r.; Zmiana dokumentu w opracowaniu; k) Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego terenów w miejscowości Ośno - uchwała Rady Gminy Aleksandrów Kujawski Nr XIX/186/12 z dn. 26.11.2012r.; l) Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego terenów w miejscowości Otłoczyn - uchwała Rady Gminy Aleksandrów Kujawski Nr XXI/216/13 z dnia 12.02.2013r.; m) Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego terenów w miejscowości Wołuszewo - uchwała Rady Gminy Aleksandrów Kujawski Nr XXI/215/13 z dnia 12.02.2013r.; Zmiana dokumentu w opracowaniu; n) Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla obszaru położonego w obrębie ewidencyjnym Otłoczyn, gmina Aleksandrów Kujawski - uchwała Rady Gminy Aleksandrów Kujawski Nr XLII/354/18 z dnia 30 kwietnia 2018 r.; o) Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obszaru położonego w obrębie ewidencyjnym Odolion - uchwała Rady Gminy Aleksandrów Kujawski Nr XII/74/15 z dnia 11.09.2015r.; p) Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszaru położonego we wsi Odolion, gmina Aleksandrów Kujawski - uchwała Rady Gminy Aleksandrów Kujawski Nr XXX/239/17 z dnia 07.04.2017 r.; q) Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego wsi Odolion, Gmina Aleksandrów Kujawski – usługi komercyjne (dz. 69/3, 69/4, 70/5) – uchwała

			Nr 9/85/2003 z dnia 30 października 2003 r.; Zmiana dokumentu w opracowaniu; r) Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla obszaru położonego w obrębie ewidencyjnym Ośno Drugie, Plebanka, Gmina Aleksandrów Kujawski – uchwała Nr 9/83/19 z dnia 28 maja 2019 r. – w trakcie opracowania.
8.	Przedsiębiorczość	Uchwała w sprawie zwolnienia od podatku od nieruchomości w ramach pomocy de minimis	Dokument zostanie przyjęty w 2021 roku
9.	Finanse publiczne	Wieloletnia prognoza finansowa gminy Aleksandrów Kujawski na lata 2021-2030- uchwała nr V/43/19 z dnia 29 stycznia 2019r.	Uchwała Nr XXXI/250/21Rady Gminy Aleksandrów Kujawski z dnia 27 kwietnia r. zmieniająca uchwałę w sprawie uchwalenia Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Aleksandrów Kujawski na lata 2021-2030
		Uchwała budżetowa – Uchwała Nr XXVIII/220/21 Rady Gminy Aleksandrów Kujawski z dnia 29 stycznia 2021r. w sprawie uchwalenia budżetu gminy Aleksandrów Kujawski na rok 2021	Uchwała Nr XXXIII/272/21 Rady Gminy Aleksandrów Kujawski z dnia 29 czerwca 2021 r. zmieniająca uchwałę w sprawie uchwalenia budżetu Gminy Aleksandrów Kujawski na rok 2021

Źródło: *Opracowanie własne*

8.3. System monitoringu, ewaluacji i aktualizacji strategii

Podstawą skutecznego wdrażania strategii jest dysponowanie wiedzą na temat postępów w zakresie realizacji wskazanych w niej instrumentów i działań oraz zdolność do reagowania na pojawiające się różnice pomiędzy przyjętymi założeniami a uzyskiwanymi efektami.

Sprawozdawczość realizowana będzie w szczególności w oparciu o analizę wskaźnikową, opracowywaną na podstawie własnych danych i informacji, statystyki publicznej (przede wszystkim generowanej przez Główny Urząd Statystyczny w ramach Banku Danych Lokalnych oraz gminę i jej jednostki), a także statystyk realizatorów poszczególnych kierunków działań wyznaczonych w ramach niniejszej strategii. Analiza wskaźnikowa uwzględniać będzie określone w niniejszym dokumencie wskaźniki, realizowana będzie dla każdego z nich z wykorzystaniem jednego źródła danych, prowadzona w sposób dynamiczny, wskazując zmianę, jej zakres i kierunek (w tym w odniesieniu do roku bazowego) oraz – w przypadku niepożądanych tendencji – rekomendacje zmierzające do poprawy funkcjonowania systemu wdrażania. Analiza wskaźnikowa realizowana będzie co najmniej raz w roku.

Tabela 16. Lista wskaźników wraz z określeniem wartości oraz tendencji zmian, których osiągnięcie będzie świadczyć o prawidłowym tempie realizacji strategii

Nr	Wskaźnik	Źródło danych	Wartość bazowa, zakładana tendencja zmian oraz spodziewana wartość
Cel strategiczny I. Aktywne i wykształcone społeczeństwo			
Cel operacyjny I.1. Edukacja i sport na najwyższym poziomie			
1.	Liczba obiektów sportowych wyposażonych w infrastrukturę lekkoatletyczną	UG	Rok 2019 – 0 Tendencja wzrostowa Rok 2027+ – 5
2.	Liczba boisk sportowych na terenie gminy	UG	Rok 2019 – 14 Tendencja wzrostowa Rok 2027 – 15
3.	Poziom średnich wyników sprawdzianu ósmoklasisty z matematyki	OKE w Gdańsku	Rok 2019/2020 – 33% Tendencja wzrostowa Rok 2026/2027 – 38%
4.	Poziom średnich wyników sprawdzianu ósmoklasisty z języka angielskiego	OKE w Gdańsku	Rok 2019/2020 – 39% Tendencja wzrostowa Rok 2026/2027 – 47%
5.	Poziom średnich wyników sprawdzianu ósmoklasisty z języka polskiego	OKE w Gdańsku	Rok 2019/2020 – 50% Tendencja wzrostowa Rok 2026/2027 – 56%
Cel operacyjny I.2. Wysokiej jakości infrastruktura zabaw i rekreacji			
6.	Liczba nowych miejsc wypoczynku i rekreacji	UG	Rok 2019 – 0 Tendencja wzrostowa Rok 2027+ – 2
Cel operacyjny I.3. Nowoczesna i kreatywna kultura			
7.	Liczba pozycji w księgozbiorze biblioteki publicznej	Gminna Biblioteka Publiczna	Rok 2020 – 29 724 szt. Tendencja wzrostowa Rok 2027 – 30 724 szt.
8.	Liczba rodzajów wydarzeń kulturalnych organizowanych przez Gminną Bibliotekę Publiczną w skali roku	Gminna Biblioteka Publiczna	Rok 2019 – 5 szt./rok Utrzymanie poziomu Rok 2027 – 5 szt./rok
9.	Liczba rodzajów wydarzeń kulturalnych organizowanych przez Gminny Ośrodek Kultury w skali roku	Gminny Ośrodek Kultury	Rok 2019 – 13 szt./rok Utrzymanie poziomu Rok 2027 – 13 szt./rok
Cel operacyjny I.4. Tworzenie równych szans rozwoju społecznego			
10.	Liczba oddziałów żłobkowych	UG	Rok 2019/2020 – 2 szt. Tendencja wzrostowa Rok 2027+ – 3 szt.
11.	Liczba Klubów Seniora funkcjonujących na terenie gminy	UG	Rok 2019 – 1 szt. Tendencja wzrostowa Rok 2027 – 3 szt.

12.	Liczba lokali mieszkalnych będących własnością gminy	UG	Rok 2019 – 65 szt. Tendencja wzrostowa Rok 2027 – 125 szt.
Cel strategiczny II. Ekologiczna i rozwinięta infrastrukturalnie Gmina			
Cel operacyjny II.1. Rozwój infrastruktury turystycznej i ochrona dziedzictwa kulturowego			
13.	Liczba odnowionych zabytków	UG	Rok 2019 – 0 szt. Tendencja wzrostowa Rok 2027 – 2 szt.
Cel operacyjny II.2. Rozwój infrastruktury transportowej			
14.	Długość wybudowanych chodników	UG	Rok 2019 – 0 km Tendencja wzrostowa Rok 2027 – 1,694 km
15.	Długość wybudowanych ścieżek rowerowych	UG	Rok 2019 – 0 km Tendencja wzrostowa Rok 2027+ – 37,91 km
16.	Długość wybudowanych/przebudowanych/wyremontowanych dróg	UG	Rok 2019 – 0 km Tendencja wzrostowa Rok 2027 – 30,574 km
Cel operacyjny II.3. Uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej			
17.	Długość sieci kanalizacyjnej	UG	Rok 2020 – 48,7 km Tendencja wzrostowa Rok 2022 – 50,755 km
18.	Długość sieci wodociągowej	UG	Rok 2020 – 228,4 km Tendencja wzrostowa Rok 2022 – 230,43 km
Cel operacyjny II.4. Rozwój infrastruktury opartej na rozwiązaniach ekologicznych			
19.	Liczba instalacji fotowoltaicznych na terenie gminy	UG	Rok 2020 – 47 szt. Tendencja wzrostowa Rok 2027 – 67 szt.
20.	Liczba wybudowanych/zmodernizowanych punktów oświetleniowych w technologii LED	UG	Rok 2020 – 0 szt. Tendencja wzrostowa Rok 2027+ – ok. 1 240 szt.
21.	Liczba wybudowanych punktów ładowania pojazdów elektrycznych	UG	Rok 2020 – 0 szt. Tendencja wzrostowa Rok 2025 – 2 szt.
Cel strategiczny III. Przedsiębiorcza Gmina			
Cel operacyjny III.1. Poprawa warunków inwestycyjnych na terenie Gminy			
22.	Liczba nowych przedsiębiorstw działających na obszarze SOGO	UG	Rok 2020 – 0 szt. Tendencja wzrostowa Rok 2027 – 6 szt.
23.	Powierzchnia nowouzbrojonych terenów na obszarze SOGO	UG	Rok 2020 – 0 ha. Tendencja wzrostowa Rok 2027 – 10 ha
24.	Liczba przedsiębiorstwo, które skorzystały z systemu ulg podatkowych	UG	Rok 2020 – 0 szt. Tendencja wzrostowa Rok 2027 – 10 szt.
Cel operacyjny III.2. Aktywizacja osób bezrobotnych			
25.	Liczba osób bezrobotnych na terenie gminy	PUP	Rok 2020 – 701 szt. Tendencja spadkowa Rok 2027 – 687 szt.

Źródło: *Opracowanie własne*

Sprawozdawczość z realizacji strategii oparta zostanie również o raport z realizacji poszczególnych działań, przygotowywane przez jednostki odpowiedzialne za realizacje poszczególnych kierunków działań. Jednostki te zostaną poproszone o przedstawienie okresowych raportów z realizacji powierzonych działań określonych w strategii.

Monitoring prowadzony będzie w celu zapewnienia ciągłości, prawidłowości i efektywności realizacji strategii – pozwali wykryć zagrożenia i ewentualną konieczność modyfikacji planowanych działań.

Zaplanowana jest także ewaluacja strategii – w połowie i na koniec okresu jej realizacji. Ewaluacja ma na celu podnoszenie jakości działań poprzez zwiększenie ich adekwatności,

skuteczności, użyteczności, efektywności i trwałości. Na postawie wniosków z monitoringu i ewaluacji podejmowana będą decyzje odnośnie do uzupełnień i modyfikacji dokumentu strategii.

Rozdział IX.
Ramy finansowe i źródła finansowania

Planując realizację działań, zarówno o charakterze inwestycyjnym, jak i społecznym, należy wziąć pod uwagę realne możliwości ich wdrożenia. Wiąże się to z koniecznością oszacowania wydatków na rozwój poszczególnych sfer gminy oraz określenia potencjalnych źródeł finansowania.

Szczególne znacznie odgrywają środki finansowe przewidziane w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego, który w obecnej perspektywie jest programem finansowanym z EFRR i z EFS. Znaczące środki dla gmin wiejskich i miejsko-wiejskich dostępne są także z Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich, który jest podstawowym instrumentem finansowym do przeprowadzania zmian strukturalnych i inwestycyjnych na terenach wiejskich.

Cele rozwojowe Polski, które w założeniach Umowy Partnerstwa wskazano do finansowania z funduszy unijnych 2021-2027 to:

- zwiększenie konkurencyjności gospodarki,
- ograniczenie emisji zanieczyszczeń,
- dobry stan środowiska naturalnego, zgodny z zasadą zrównoważonego rozwoju,
- wzmocnienie cyfrowego rozwoju kraju,
- przejście na gospodarkę niskoemisyjną,
- zrównoważenie systemu energetycznego,
- poprawa stabilności dostaw paliw i energii,
- dobry stan środowiska naturalnego, zgodny z zasadą zrównoważonego rozwoju,
- zwiększanie efektywności funkcjonowania instytucji państwa,
- wzmocnienie połączeń komunikacyjnych, w tym transeuropejskich,
- poprawa warunków świadczenia usług związanych z przewozem towarów i pasażerów,
- zwiększenie dostępności transportowej kraju,
- poprawa jakości kapitału ludzkiego oraz zwiększenie udziału kapitału społecznego w rozwoju społeczno-gospodarczym kraju,
- ograniczenie ubóstwa i wykluczenia społecznego,
- poprawa dostępności usług świadczonych w odpowiedzi na wyzwania demograficzne.

Kryzys wywołany pandemią koronawirusa spowodował zaplanowanie w budżecie Unii Europejskiej na lata 2021-2027 instrumentu ożywienia gospodarczego, w ramach którego wsparcie zostanie skierowane przede wszystkim na cele ochrony życia i środków utrzymania, naprawy jednolitego rynku, a także rozpoczęcia trwałej i udanej odbudowy.

Tabela 17. Ramy finansowe i źródła finansowanie działań Gminy Aleksandrów Kujawski

Lp.	Kierunki działań	Szacowana wartość działania (w zł.)	Źródła finansowania	Termin realizacji działania (lata)
Cel strategiczny I. Aktywne i wykształcone społeczeństwo				
Cel operacyjny I.1. Edukacja i sport na najwyższym poziomie				
I.1.1.	Doposażenie pracowni przedmiotowych w szkołach podstawowych	1 mln	Budżet gminy Budżet państwa RPO, inne środki zewnętrzne	2022 -2027
I.1.2.	Realizacja zajęć dodatkowych rozwijających umiejętności i zainteresowania uczniów	600 tys.	Budżet gminy Budżet państwa RPO, inne środki zewnętrzne	2022 -2027
I.1.3.	Budowa boiska krytego przy SP w Przybranowie	3,5 mln	Budżet gminy Budżet państwa RPO, inne środki zewnętrzne	2022-2027

I.1.4.	Zadaszenie trybun na boiskach sportowych	240 tys.	Budżet gminy Budżet państwa RPO, inne środki zewnętrzne	2022-2027
I.1.5.	Remont i rozbudowa o infrastrukturę lekkoatletyczną boiska szkolnego, budowa wiaty rowerowej oraz oświetlenia w miejscowości Wołuszewo	645 tys.	Budżet gminy Budżet państwa RPO, inne środki zewnętrzne	2022-2027+
I.1.6.	Remont i rozbudowa o infrastrukturę lekkoatletyczną boiska szkolnego, budowa wiaty rowerowej oraz oświetlenia w miejscowości Stawki	610 tys.	Budżet gminy Budżet państwa RPO, inne środki zewnętrzne	2022-2027+
I.1.7.	Remont i rozbudowa o infrastrukturę lekkoatletyczną boiska szkolnego, budowa wiaty rowerowej oraz oświetlenia w miejscowości Opoki	341 tys.	Budżet gminy Budżet państwa RPO, inne środki zewnętrzne	2022-2027+
I.1.8.	Remont i rozbudowa o infrastrukturę lekkoatletyczną boiska szkolnego, budowa wiaty rowerowej oraz oświetlenia w miejscowości Przybranowo	257 tys.	Budżet gminy Budżet państwa RPO, inne środki zewnętrzne	2022-2027+
I.1.9.	Remont i rozbudowa o infrastrukturę lekkoatletyczną boiska szkolnego, budowa wiaty rowerowej oraz oświetlenia w miejscowości Ostrowąs	341 tys.	Budżet gminy Budżet państwa RPO, inne środki zewnętrzne	2022-2027+
I.1.10.	Modernizacja obiektów szkolnych w miejscowości Stawki i Służewo, gmina Aleksandrów Kujawski	4,5 mln	Budżet gminy Budżet państwa RPO, inne środki zewnętrzne	2022-2027
Cel operacyjny I.2. Wysokiej jakości infrastruktura zabaw i rekreacji				
I.2.1.	Budowa miejsca wypoczynku i rekreacji, tj. skateparku, miasteczko zabaw	350 tys.	Budżet gminy Budżet państwa RPO, inne środki zewnętrzne	2022-2027+
I.2.2.	Zagospodarowanie terenu przy świetlicy wiejskiej w miejscowości Wołuszewo (Budowa elementów małej architektury w miejscu publicznym - siłownia zewnętrzna, plac zabaw wraz ze strefą relaksu Otwartej Strefy Aktywności w miejscowości Wołuszewo – etap II)	300 tys.	Budżet gminy Budżet państwa RPO, inne środki zewnętrzne	2022-2027+
Cel operacyjny I.3. Nowoczesna i kreatywna kultura				
I.3.1.	Cyfryzacja Biblioteki Gminnej	6 tys.	Budżet gminy Budżet państwa	2022-2027

			RPO, inne środki zewnętrzne	
I.3.2.	Stworzenie atrakcyjnej oferty zajęć bibliotecznych	240 tys.	Budżet gminy Budżet państwa RPO, inne środki zewnętrzne	2022-2027
I.3.3.	Wzbogacanie księgozbioru w nowości wydawnicze	150 tys.	Budżet gminy Budżet państwa RPO, inne środki zewnętrzne	2022-2027
I.3.4.	Przebudowa sceny i zakup wyposażenia GOK	90 tys.	Budżet gminy Budżet państwa RPO, inne środki zewnętrzne	2021/2022
I.3.5.	Utworzenie i utrzymanie klubu młodzieżowego	300 tys.	Budżet gminy Budżet państwa RPO, inne środki zewnętrzne	2022-2027
I.3.6.	Integracja mieszkańców Gminy poprzez organizację wydarzeń kulturalnych	300 tys.	Budżet gminy Budżet państwa RPO, inne środki zewnętrzne	2022-2027
I.3.7.	Zajęcia dla dzieci i młodzieży	300 tys.	Budżet gminy Budżet państwa RPO, inne środki zewnętrzne	2022-2027
I.4.1.	Budowa oddziału żłobkowego	3,5 mln.	Budżet gminy Budżet państwa RPO, inne środki zewnętrzne	2022-2027+
I.4.2.	Budowa mieszkań komunalnych, w tym mieszkań chronionych	10 mln	Budżet gminy Budżet państwa RPO, inne środki zewnętrzne	2022-2027
I.4.3.	Utrzymanie Domu Dziennego Pobytu w Słomkowie	3,6 mln	Budżet gminy Budżet państwa RPO, inne środki zewnętrzne	2022-2027
I.4.4.	Utrzymanie Klubu Seniora w Zdunach	1,8 mln	Budżet gminy Budżet państwa RPO, inne środki zewnętrzne	2022-2027
I.4.5.	Utrzymanie Placówki Wsparcia Dziennego w Plebance	1,8 mln	Budżet gminy Budżet państwa RPO, inne środki zewnętrzne	2022-2027
I.4.6.	Tworzenie Klubów Seniora w istniejących świetlicach wiejskich Rożno-Parcele oraz Wołuszewo	3,6 mln	Budżet gminy Budżet państwa RPO, inne środki zewnętrzne	2022-2027
I.4.7.	Budowa budynków mieszkalnych w miejscowościach Odolion i Konradowo, Rożno-Parcele i Ostrowąs w ramach Społecznej inicjatywy Mieszkaniowej	36 mln	Programy rządowe	2021-2022
Cel strategiczny II. Ekologiczna i rozwinięta infrastrukturalnie Gmina				
Cel operacyjny II.1. Rozwój infrastruktury turystycznej i ochrona dziedzictwa kulturowego				

II.1.1.	Odnowa zabytków wpisanych do gminnego rejestru zabytków	60 tys.	Budżet gminy Budżet państwa RPO, inne środki zewnętrzne	2020-2027
Cel operacyjny II.2. Rozwój infrastruktury transportowej				
II.2.1.	Remont i przebudowa ciągu dróg gminnych nr 160208C ul. Konwaliowej i nr 160207C ul. Krokusowej w miejscowości Rożno-Parcele – Etap I ul. Krokusowa	2 mln	Budżet gminy Budżet państwa RPO, inne środki zewnętrzne	2020-2022
II.2.2.	Remont i przebudowa ciągu dróg gminnych nr 160208C ul. Konwaliowej i nr 160207C ul. Krokusowej w miejscowości Rożno-Parcele – Etap II ul. Konwaliowa	2 mln	Budżet gminy Budżet państwa RPO, inne środki zewnętrzne	2021-2022
II.2.3.	Rozbudowa drogi w miejscowości Służewo, Goszczewo, Broniszewo wraz z chodnikiem	3,5 mln	Budżet gminy Budżet państwa RPO, inne środki zewnętrzne	2021-2022
II.2.4.	Rozbudowa drogi gminnej nr 160248C, Ulica Sosnowa w m. Otłoczyn na odcinku od skrzyżowania z drogą wojewódzką nr 291 do granic miasta Aleksandrów Kujawski	2,5 mln	Budżet gminy Budżet państwa RPO, inne środki zewnętrzne	2021-2023
II.2.5.	Budowa/przebudowa/remont drogi łączącej miejscowość Podgaj Dolny z miejscowością Podgaj Górny	500 tys.	Budżet gminy Budżet państwa RPO, inne środki zewnętrzne	2022-2027+
II.2.6.	Budowa/przebudowa/remont drogi Podgaj Dolny (działka nr 294,151, 238/2, 238/1)	1 mln	Budżet gminy Budżet państwa RPO, inne środki zewnętrzne	2022-2027+
II.2.7.	Budowa/przebudowa/remont drogi łączącej drogę powiatową 2528C z drogą gminną nr 160227C w miejscowości Przybranowo	1 mln.	Budżet gminy Budżet państwa RPO, inne środki zewnętrzne	2022-2027+
II.2.8.	Budowa/przebudowa/remont drogi łączącej drogę powiatową nr 2528C z drogą wojewódzką nr 266 w miejscowości Przybranowo	2 mln	Budżet gminy Budżet państwa RPO, inne środki zewnętrzne	2022-2027+
II.2.9.	Budowa/przebudowa/remont drogi w miejscowości Poczałkowo Pinino łączącej się drogą gminną nr 160226C	150 tys.	Budżet gminy Budżet państwa RPO, inne środki zewnętrzne	2022-2027+
II.2.10.	Budowa/przebudowa/remont drogi w miejscowości Opoki łączącej drogę powiatową	600 tys.	Budżet gminy Budżet państwa RPO, inne środki zewnętrzne	2022-2027+

	2528C z drogą gminną nr 160241C			
II.2.11.	Budowa/przebudowa/remont drogi w miejscowości Grabie łączącej drogę gminną 160225C z drogą wewnętrzną	1.100 tys.	Budżet gminy Budżet państwa RPO, inne środki zewnętrzne	2022-2027+
II.2.12.	Budowa/przebudowa/remont drogi gminnej nr 160222C łączącej miejscowość Wilkostowo z miejscowością Przybranówek	2 mln	Budżet gminy Budżet państwa RPO, inne środki zewnętrzne	2022-2027+
II.2.13.	Budowa/przebudowa/remont drogi łączącej drogę gminną nr 160222C położoną w miejscowości Przybranówek z drogą gminną nr 160226C położoną w m. Poczałkowo	1,5 mln	Budżet gminy Budżet państwa RPO, inne środki zewnętrzne	2022-2027+
II.2.14.	Budowa/przebudowa/remont drogi w miejscowości Rudunki – ul. Czesława Miłosza	250 tys.	Budżet gminy Budżet państwa RPO, inne środki zewnętrzne	2022-2027+
II.2.15.	Budowa/przebudowa/remont drogi w miejscowości Wołuszewo łączącej drogę powiatową nr 2601C z drogą gminną nr 160244C	540 tys.	Budżet gminy Budżet państwa RPO, inne środki zewnętrzne	2021-2027+
II.2.16.	Budowa/przebudowa/remont drogi w miejscowości Nowy Ciechocinek łączącej drogę gminną Nowy Ciechocinek-Wygoda z drogą gminną nr 160205C, docelowo połączenie z drogą krajową 91	300 tys.	Budżet gminy Budżet państwa RPO, inne środki zewnętrzne	2022-2027+
II.2.17.	Budowa/przebudowa/remont drogi w miejscowości Stawki ul. Okrężna, Solankowa	2 mln	Budżet gminy Budżet państwa RPO, inne środki zewnętrzne	2025-2027+
II.2.18.	Budowa/przebudowa/remont drogi w miejscowości Kuczek, działki nr 34 i 24	900 tys.	Budżet gminy Budżet państwa RPO, inne środki zewnętrzne	2022-2027+
II.2.19.	Budowa/przebudowa/remont drogi w miejscowości Kuczek od DK 91 do granicy z gminą Raciążek	800 tys.	Budżet gminy Budżet państwa RPO, inne środki zewnętrzne	2027-2027+
II.2.20.	Budowa/przebudowa/remont drogi gminnej nr 160257C w miejscowości Rożno-Parcele	350 tys.	Budżet gminy Budżet państwa RPO, inne środki zewnętrzne	2021-2027+
II.2.21.	Budowa/przebudowa/remont drogi w miejscowości Odolion, ul. Krokusowa	490 tys.	Budżet gminy Budżet państwa RPO, inne środki zewnętrzne	2021-2027+
II.2.22.	Budowa/przebudowa/remont ulicy Okrężnej łączącej miejscowości Odolion z ul.	1,4 mln	Budżet gminy Budżet państwa RPO, inne środki zewnętrzne	2022-2027+

	Parkową na terenie Miasta Aleksandrów Kujawski			
II.2.23.	Budowa/przebudowa/remont odcinka drogi gminnej nr 160206C łączącego miejscowość Łazieniec z miejscowością Odolion	700 tys.	Budżet gminy Budżet państwa RPO, inne środki zewnętrzne	2022-2027+
II.2.24.	Budowa/przebudowa/remont drogi gminnej nr 160228C Chrusty-Goszczewo	2,500 mln	Budżet gminy Budżet państwa RPO, inne środki zewnętrzne	2021-2023
II.2.25.	Budowa/przebudowa/remont dróg wewnętrznych na terenie Gminy (Odolion, Stawki, Nowy Ciechocinek, Łazieniec, Rożno-Parcele, Służewo, Konradowo, Zgoda, Wygoda, Kuczek, Wołuszewo, Otłoczyn, Rudunki, Ośno, Ośno Drugie, Plebanka, Ostrowąs, Słomkowo, Grabie, Wilkostowo, Przybranówek, Poczałkowo, Pinino, Przybranowo, Opoki, Opoczki, Zduny)	5 mln	Budżet gminy Budżet państwa RPO, inne środki zewnętrzne	2022-2027+
II.2.26.	Budowa chodnika w miejscowości Odolion ul. Kwiatowa	160 tys.	Budżet gminy Budżet państwa RPO, inne środki zewnętrzne	2022-2027
II.2.27.	Budowa chodnika w miejscowości Odolion ul. Zaułek	70 tys.	Budżet gminy Budżet państwa RPO, inne środki zewnętrzne	2022-2027
II.2.28.	Budowa chodnika w miejscowości Odolion ul. Młodzieżowa	180 tys.	Budżet gminy Budżet państwa RPO, inne środki zewnętrzne	2022-2027
II.2.29.	Budowa chodnika w miejscowości Odolion ul. Krótka	50 tys.	Budżet gminy Budżet państwa RPO, inne środki zewnętrzne	2022-2027
II.2.30.	Budowa chodnika w miejscowości Odolion ul. Okrężna	150 tys.	Budżet gminy Budżet państwa RPO, inne środki zewnętrzne	2021-2027
II.2.31.	Budowa chodnika w miejscowości Rożno-Parcele ul. Krokusowa	200 tys.	Budżet gminy Budżet państwa RPO, inne środki zewnętrzne	2022-2027+
II.2.32.	Budowa ciągu pieszo-rowerowego, Służewo, ul. Brzeska wzdłuż drogi wojewódzkiej nr 266	150 tys.	Budżet gminy Budżet państwa RPO, inne środki zewnętrzne	2022-2027
II.2.33.	Budowa drogi rowerowej Toruń – Ciechocinek na odcinku o długości 6,35 km	3,6 mln	Budżet gminy Budżet państwa RPO, inne środki zewnętrzne	2022-2027
II.2.34.	Budowa ścieżek rowerowych na terenie gmin	6,74 mln	Budżet gminy Budżet państwa	2021-2022

	Aleksandrów Kujawski, Koneck i Zakrzewo o łącznej dług. 11,32 km		RPO, inne środki zewnętrzne	
II.2.35.	Budowa ścieżki rowerowej Nowa Wieś – Poczałkowo wzdłuż drogi wojewódzkiej Nr 266	4,8 mln	Budżet gminy Budżet państwa RPO, inne środki zewnętrzne	2022-2027
II.2.36.	Budowa ścieżki rowerowej Przybranowo – Grabie	4,8 mln	Budżet gminy Budżet państwa RPO, inne środki zewnętrzne	2022-2027
Cel operacyjny II.3. Uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej				
II.3.1.	Zwiększenie przepustowości Oczyszczalni Ścieków w m. Przybranowo	1,2 mln	Budżet gminy Budżet państwa RPO, inne środki zewnętrzne	2022
II.3.2.	Modernizacja stacji uzdatniania wody w Ośnie, Służewie oraz Grabiu	640 tys.	Budżet gminy Budżet państwa RPO, inne środki zewnętrzne	2022
II.3.3.	Bodowa sieci wodociągowej w m. Chrusty i kanalizacji sanitarnej w m. Przybranowo	615 tys.	Budżet gminy Budżet państwa RPO, inne środki zewnętrzne	2022
II.3.4.	Budowa sieci wodociągowej w m. Służewo	29 tys.	Budżet gminy Budżet państwa RPO, inne środki zewnętrzne	2021-2022
II.3.5.	Budowa sieci wodociągowej w m. Rożno-Parcele	20 tys.	Budżet gminy Budżet państwa RPO, inne środki zewnętrzne	2021-2022
II.3.6.	Budowa sieci wodociągowej w m. Ośno	82 tys.	Budżet gminy Budżet państwa RPO, inne środki zewnętrzne	2021-2022
II.3.7.	Budowa sieci wodociągowej w m. Słońsk Dolny	13 tys.	Budżet gminy Budżet państwa RPO, inne środki zewnętrzne	2022
II.3.8.	Budowa sieci wodociągowej w m. Odolion	33 tys.	Budżet gminy Budżet państwa RPO, inne środki zewnętrzne	2022
II.3.9.	Budowa kanalizacji sanitarnej w m. Łazieniec	67 tys.	Budżet gminy Budżet państwa RPO, inne środki zewnętrzne	2021-2022
II.3.10.	Bodowa kanalizacji sanitarnej w m. Rudunki	350 tys.	Budżet gminy Budżet państwa RPO, inne środki zewnętrzne	2022
II.3.11.	Budowa sieci wodociągowej w m. Konradowo	15 tys.	Budżet gminy Budżet państwa RPO, inne środki zewnętrzne	2021-2022
Cel operacyjny II.4. Rozwój infrastruktury opartej na rozwiązaniach ekologicznych				
II.4.1.	Wymiana pieców węglowych na piece ekologiczne	300 tys.	Budżet gminy Budżet państwa RPO, inne środki zewnętrzne	Corocznie do wyczerpania się puli

				przewidzianych środków w budżecie
II.4.2.	Utylizacja wyrobów azbestowych	50 tys.	Dofinansowanie z WFOŚiGW	Co rocznie (w przypadku ogłoszenia naboru WFOŚiGW)
II.4.3.	Utylizacja odpadów pochodzących z rolnictwa	20 tys.	Dofinansowanie z WFOŚiGW	Co rocznie (w przypadku ogłoszenia naboru WFOŚiGW)
II.4.4.	Rozwój instalacji fotowoltaicznych na budynkach mieszkalnych i użyteczności publicznej na terenie Gminy	2,6 mln	Budżet gminy Budżet państwa RPO, inne środki zewnętrzne	2022-2027
II.4.5.	Udoskonalenie systemu selektywnej zbiórki odpadów	1 mln	Budżet gminy Budżet państwa RPO, inne środki zewnętrzne	2022-2027
II.4.6.	Rewitalizacja obszarów miejskich poprzez modernizację budynku na potrzeby utworzenia siedziby Urzędu Gminy Aleksandrów Kujawski wraz z infrastrukturą towarzyszącą	15 mln	Budżet gminy Budżet państwa RPO, inne środki zewnętrzne	2021-2025
II.4.7.	Budowa oświetlenia drogowego i parkowego w technologii LED na terenie gminy Aleksandrów Kujawski	4 mln	Budżet gminy Budżet państwa RPO, inne środki zewnętrzne	2021-2025
II.4.8.	Modernizacja istniejącego oświetlenia drogowego i parkowego	480 tys.	Budżet gminy Budżet państwa RPO, inne środki zewnętrzne	2021-2027+
II.4.9.	Realizacja programów edukacji ekologicznej	60 tys.	Budżet gminy Budżet państwa RPO, inne środki zewnętrzne	2022-2027
II.4.10.	Budowa punktów ładowania pojazdów elektrycznych oraz wymiana taboru na elektryczny – wg strategii elektromobilności	450 tys.	Budżet gminy Budżet państwa RPO, inne środki zewnętrzne	2022-2025
Cel strategiczny III. Przedsiębiorcza Gmina				
Cel operacyjny III.1. Poprawa warunków inwestycyjnych na terenie Gminy				
III.1.1.	Uzbrajanie terenów inwestycyjnych na obszarze SOGO/wykup ziemi od osób prywatnych w strefie SOGO	5,3 mln (w przypadku zakupu ziemi przez inwestora, w ramach zasady projekt – materiał - wykonanie)	Budżet gminy Budżet państwa RPO, inne środki zewnętrzne	2022-2027
III.1.2.	Promocja terenów inwestycyjnych	100 tys. (projekty własne, projekty typu Expressway)	Budżet gminy Budżet państwa RPO, inne środki zewnętrzne	2022-2027

III.1.3.	Rozwój współpracy z instytucjami otoczenia biznesu w zakresie wsparcia rozwoju przedsiębiorczości na terenie Gminy	20 tys.	Budżet gminy Budżet państwa RPO, inne środki zewnętrzne	2022-2027
III.1.4.	Wprowadzenie systemu ulg podatkowych dla przedsiębiorców tworzących nowe miejsca pracy	1 tys.	Środki własne	2022-2027
III.1.5.	Organizacja cyklicznych spotkań pn. „Gminne Forum Przedsiębiorczości"	50 tys.	Budżet gminy Budżet państwa RPO, inne środki zewnętrzne	2022-2027
Cel operacyjny III.2. Aktywizacja osób bezrobotnych				
III.2.1.	Realizacja programów mających na celu aktywizację społeczno-zawodową mieszkańców	300 tys.	Budżet gminy Budżet państwa RPO, inne środki zewnętrzne	2022-2027

Źródło: *Opracowanie własne*

Załączniki

Załącznik nr 1 – Diagnoza sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Gminy Aleksandrów Kujawski na potrzeby opracowania Strategii Rozwoju Gminy Aleksandrów Kujawski na lata 2022-2027+

Załącznik nr 2 – Raport z ankiety na temat uwarunkowań oraz potrzeb rozwojowych Gminy Aleksandrów Kujawski

Załącznik nr 3 – Raport z konsultacji społecznych dotyczących opracowanej Strategii Rozwoju Gminy Aleksandrów Kujawski na lata 2022 – 2027+

Załącznik nr 4 - Ustalenia modelu struktury funkcjonalno – przestrzennej Gminy Aleksandrów Kujawski

Załącznik nr 1

Diagnoza sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Gminy Aleksandrów Kujawski

na potrzeby opracowania Strategii Rozwoju Gminy Aleksandrów Kujawski na lata 2022 – 2027+

Wykonawca: Grant Thornton Frąckowiak Sp. z o.o. Sp. k.
ul. Głowackiego 20
87-100 Toruń
T +48 56 657 55 91
F +48 56 475 45 47
www.GrantThornton.pl

Data: maj 2021 r.

Spis treści

WPROWADZENIE 7

1. SFERA SPOŁECZNA 10

1.1. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA GMINY 10
1.1.1. Rys historyczny 10
1.1.2. Położenie geograficzne i podział administracyjny 10
1.1.3. Liczba ludności 12
1.1.4. Prognozy demograficzne 12
1.2. SFERA SPOŁECZNA 15
1.2.1. Kultura i sport 15
1.2.2. Edukacja 21
1.2.3. Pomoc społeczna 31
1.2.4. Ochrona zdrowia 37
1.2.5. Działalność organizacji pozarządowych 39
1.2.6. Bezpieczeństwo 44

2. SFERA PRZESTRZENNA 47

2.1. ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE I DZIEDZICTWO KULTUROWE 47
2.1.1. Rzeźba terenu 47
2.1.2. Gleby 47
2.1.3. Szata leśna 47
2.1.4. Wody powierzchniowe i podziemne 49
2.1.5. Klimat 49
2.1.6. Ochrona przyrody 50
2.1.7. Turystyka i rekreacja 56
2.1.8. Dziedzictwo kulturowe 63
2.2. ZAGOSPODAROWANIE PRZESTRZENNE I INFRASTRUKTURA TECHNICZNA 67
2.2.1. Infrastruktura transportowa 67
2.2.2. Punkty oświetleniowe 70
2.2.3. Infrastruktura telekomunikacyjna 70
2.2.4. Gospodarka wodno-ściekowa 70
2.2.5. Sieć gazowa 72
2.2.6. Gospodarka odpadami 74
2.2.7. Energetyka, ciepłownictwo i odnawialne źródła energii 75
2.2.8. Mieszkalnictwo 76

3. SFERA GOSPODARCZA 80

3.1 GOSPODARKA 80
3.1.1. Podmioty Gospodarcze 80
3.1.2. Rolnictwo i leśnictwo 80
3.1.3. Tereny inwestycyjne 81
3.1.4. Rynek pracy 82
3.1.5. Budżet Gminy 84

Spis tabel

Tabela 1. Prognozy demograficzne dla powiatu aleksandrowskiego na lata 2025-2050 13
Tabela 2. Dane Gminnej Biblioteki Publicznej na terenie Gminy Aleksandrów Kujawski w 2019 roku 17
Tabela 3. Plan sieci publicznych szkół podstawowych prowadzonych przez Gminę Aleksandrów Kujawski, a także granice obwodów tych szkół, od dnia 1 września 2019 r. 22
Tabela 4. Rodzaje i liczba placówek edukacyjnych oraz ich uczniów (2010-2020)..... 29
Tabela 5. Liczba uczniów i oddziałów w poszczególnych szkołach w roku szkolnym 2019/2020..... 30
Tabela 6. Liczba uczniów w poszczególnych klasach w roku szkolnym 2019/2020..... 30
Tabela 7. Średnie wyniki sprawdzianu ósmoklasisty w roku szkolnym 2019/2020 31
Tabela 8. Liczba osób/rodzin korzystających z pomocy społecznej wg powodów trudnej sytuacji życiowej na terenie Gminy Aleksandrów Kujawski w latach 2010, 2014, 2019 i 2020. 32
Tabela 9. Kwoty udzielonych świadczeń pomocy społecznej w Gminie Aleksandrów Kujawski w 2019 i 2020 r..... 34
Tabela 10. Liczba porad zdrowotnych udzielonych na terenie Gminy Aleksandrów Kujawski (2012-2019) 39
Tabela 11. Organizacje pozarządowe Gminy Aleksandrów Kujawski 39
Tabela 12. Interwencje na terenie Gminy w latach 2015-2020 44
Tabela 13. Liczba zdarzeń drogowych 44
Tabela 14. Liczba wyjazdów do zdarzeń zadysponowanych przez PSP 45
Tabela 15. Zdarzenia na terenie powiatu z podziałem na jednostki administracyjnych (liczba zdarzeń) 45
Tabela 16. Lasy na terenie Gminy Aleksandrów Kujawski 48
Tabela 17. Tabela klimatu Gminy Aleksandrów Kujawski..... 51
Tabela 18 Charakterystyka użytków ekologicznych ustanowionych na terenie Gminy Aleksandrów Kujawski..... 54
Tabela 19. Pomniki przyrody na terenie Gminy Aleksandrów Kujawski 55
Tabela 20. Zestawienie szlaków turystycznych występujących na terenie Gminy Aleksandrów Kujawski 61
Tabela 21. Liczba zabytków ujętych w gminnej ewidencji zabytków Gminy Aleksandrów kujawski w podziale na rodzaje 63
Tabela 22. Kategorie i długości dróg na terenie Gminy Aleksandrów Kujawski 67
Tabela 23. Istniejące ścieżki pieszo-rowerowe oraz chodniki (2020 r.) 68
Tabela 24. Oprawy oświetleniowe na terenie Gminy Aleksandrów Kujawski 70
Tabela 25. Sieć wodociągowa w Gminie..... 71
Tabela 26. Sieć kanalizacyjna 72
Tabela 27. Struktura sieci gazowej na terenie Gminy 73
Tabela 28. Zmieszane odpady zebrane na terenie Gminy Aleksandrów Kujawski w tonach..... 74
Tabela 29. Podmioty gospodarcze wpisane do rejestru REGON 80
Tabela 30. Wykaz gruntów stanowiących własność Gminy Aleksandrów Kujawski..... 81
Tabela 31. Liczba bezrobotnych na terenie Gminy w latach 2010, 2014, 2019, 2020 84
Tabela 32. Dochody i wydatki budżetowe Gminy Aleksandrów Kujawski w latach 2017 – 2020 (w zł) 85
Tabela 33. Dochody budżetu Gminy Aleksandrów Kujawski według wybranych działów (w %) 85
Tabela 34. Wydatki budżetu Gminy Aleksandrów Kujawski według wybranych działów (w %) 86

Spis wykresów

Wykres 1. Liczba ludności Gminy w latach 2010-2020 ... 12
Wykres 2. Liczba ludności Gminy w podziale ze względu na płeć (2010-2020) ... 12
Wykres 3. Prognozy demograficzne dla powiatu aleksandrowskiego na lata 2025-2050 ... 14
Wykres 4. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej w latach 2010-2020 ... 33
Wykres 5. Klimatogram Gminy Aleksandrów Kujawski ... 50
Wykres 6. Wykres temperaturowy Gminy Aleksandrów Kujawski ... 51
Wykres 7. Podział przedsiębiorstw wg grup sekcji prowadzonej działalności (2020) ... 81
Wykres 8. Pracujący na 1 000 ludności w latach 2010, 2014, 2019 ... 83
Wykres 9. Dochody i wydatki budżetowe Gminy Aleksandrów Kujawski w latach 2017 – 2020 (w zł) 85
Wykres 10. Wydatki i dochody budżetowe Gminy Aleksandrów Kujawski na jednego mieszkańca w latach 2017 – 2020 (w zł) ... 87

Spis map

Mapa 1. Położenie Gminy na terenie województwa kujawsko-pomorskiego i powiatu aleksandrowskiego ... 11
Mapa 2. Podział na sołectwa ... 11
Mapa 3. Specjalny Obszar Gospodarczy Ośno ... 82

Spis zdjęć

Zdjęcie 1. Gminny Ośrodek Kultury i Gminna Biblioteka Publiczna w Służewie ... 16
Zdjęcie 2. Obiekty sportowe na terenie Gminy Aleksandrów Kujawski ... 20
Zdjęcie 3. Żłobek Samorządowy Bursztynek ... 21
Zdjęcie 4. SP w Opokach ... 23
Zdjęcie 5. SP w Ostrowąsie ... 24
Zdjęcie 6. SP w Przybranowie ... 25
Zdjęcie 7. SP w Wołuszewie ... 26
Zdjęcie 8. SP w Służewie ... 27
Zdjęcie 9. SP w Stawkach ... 29
Zdjęcie 10. DDP w Gminie Aleksandrów Kujawski ... 36
Zdjęcie 11. Klub Seniora w Gminie Aleksandrów Kujawski ... 37
Zdjęcie 12. NZOZ w Służewie ... 38
Zdjęcie 13. Rancho pod Olszyną ... 57
Zdjęcie 14. Rzeźby Wacława Bębnowskiego ... 58
Zdjęcie 15. Sanktuarium Maryjne w Ostrowąsie ... 59
Zdjęcie 16. Kościół parafialny rzymskokatolicki pw. św. Wacława w Grabiu ... 64
Zdjęcie 17. Kościół parafialny rzymskokatolicki pw. Narodzenia NMP w Ostrowąsie ... 65
Zdjęcie 18. Kościół parafialny rzymskokatolicki pw. Najświętszego Serca Jezusowego w Otłoczynie 65

Zdjęcie 19. Kościół parafialny rzymskokatolicki pw. św. Jana Chrzciciela w Służewie 66
Zdjęcie 20. Zespół dworsko-parkowy w Ostrowąsie 66
Zdjęcie 21. Park dworski w Służewie 67
Zdjęcie 22. Zespół dworsko-parkowy w Zdunach 67

Wprowadzenie

Na wstępie zaznaczyć trzeba, że kompleksowa i pogłębiona diagnoza stanowi punkt wyjścia i bazę dla opracowania strategii rozwoju gminy. Zgodnie z obowiązującym prawem, diagnoza nie jest tylko dobrą praktyką czy standardem realizacyjnym, ale obowiązkiem ustawowym (art. 10a ust 1 uzppr). W niniejszym przypadku diagnoza została przygotowana jako odrębny dokument (raport diagnostyczny), z kolei wnioski płynące z przeprowadzonej diagnozy wskazane zostaną w samej strategii.

Diagnoza została podzielona na trzy główne sfery, w ramach których zawarto opis poszczególnych dziedzin życia w gminie. Podział ten przedstawia się następująco:

1) Sfera społeczna, w ramach której przedstawione zostały:
    - ogólna charakterystyka gminy, w tym:
        - rys historyczny,
        - położenie geograficzne i podział administracyjny,
        - liczba ludności,
        - prognozy demograficzne,
    - kultura i sport,
    - edukacja,
    - pomoc społeczna,
    - ochrona zdrowia,
    - działalność organizacji pozarządowych,
    - bezpieczeństwo.
2) Sfera przestrzenna, w ramach której przedstawione zostały:
    - środowisko przyrodnicze i dziedzictwo kulturowe, w tym:
        - rzeźba terenu,
        - gleby,
        - szata leśna,
        - wody powierzchniowe i podziemne,
        - klimat,
        - ochrona przyrody,
        - turystyka i rekreacja,
        - dziedzictwo kulturowe,
    - zagospodarowanie przestrzenne i infrastruktura techniczna, w tym:
        - infrastruktura transportowa,
        - punkty oświetleniowe,
        - infrastruktura telekomunikacyjna,
        - gospodarka wodno-ściekowa,
        - sieć gazowa,
        - gospodarka odpadami,
        - energetyka, ciepłownictwo i odnawialne źródła energii,
        - mieszkalnictwo.
3) Sfera gospodarcza, w ramach której przedstawione zostały:
    - podmioty gospodarcze,
    - rolnictwo i leśnictwo,
    - tereny inwestycyjne,
    - rynek pracy,
    - budżet gminy.

Niniejsza diagnoza została przygotowana w oparciu o szereg dokumentów:

- Raport o stanie Gminy Aleksandrów Kujawski za rok 2020

- Gminny Program Opieki nad Zabytkami Gminy Aleksandrów Kujawski na lata 2019-2022
- Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Aleksandrów Kujawski
- Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Aleksandrów Kujawski na lata 2020 - 2030
- Sprawozdania z wykonania budżetu Gminy Aleksandrów Kujawski za lata 2017, 2018, 2019 i 2020
- Statystyczne Vademecum Samorządowca

oraz danych źródłowych w sieci:

- GUS, BDL
- https://aleksandrowkujawski.naszemiasto.pl/rusz-tropem-bocianow-i-zdobadz-nagrody-gok-w-sluzewie/ga/c1-7715791/zd/53366595
- https://zlobekbursztynek.pl/
- https://gmina-aleksandrowkujawski.pl/
- https://gmina-aleksandrowkujawski.pl/katalog/1773/950/szkola_podstawowa_im_powstancow_wielkopolskich_w_opokach
- http://pspostrowas.hekko.pl/galeria
- https://gmina-aleksandrowkujawski.pl/katalog/1775/950/www.szkolaprzybranowo.pl
- https://gmina-aleksandrowkujawski.pl/katalog/1776/950/szkola_podstawowa_im_wincentego_piotrowskiego_w_woluszewie
- http://zsws.szkolnastrona.pl/p,55,historia-szkoly
- https://gmina-aleksandrowkujawski.pl/katalog/1778/szkola_podstawowa_im_marii_danilewicz_zielinskiej_w_stawkach
- https://pl.climate-data.org
- http://crfop.gdos.gov.pl/
- http://podolszyna.pl/galeria
- https://gmina-aleksandrowkujawski.pl/atrakcje/atrakcja/793/rzezby_waclawa_bebnowskiego_
- https://gmina-aleksandrowkujawski.pl/atrakcje/atrakcja/930/sanktuarium_maryjne_w_ostrowasie
- https://www.google.com/maps/uv?pb=!1s0x471cb323276ba2cf%3A0x223af6bb9640e5b3!3m1!7e115!4shttps%3A%2F%2Flh5.googleusercontent.com%2Fp%2FAF1QipMgpQbxJ4dv_iMjwoKk8Ge5e8TaR-N2PZUUbAcr%3Dw240-h160-k-no!5sKo%C5%9Bci%C3%B3%C5%82%20parafialny%20rzymskokatolicki%20pw.%20%C5%9Bw.%20Wac%C5%82awa%20w%20Grabiu%20-%20Szukaj%20w%20Google!15sCgIgAQ&imagekey=!1e10!2sAF1QipMgpQbxJ4dv_iMjwoKk8Ge5e8TaR-N2PZUUbAcr&hl=pl&sa=X&ved=2ahUKEwim8KuV9ObwAhVGCRAIHRQNCR4QoiowEnoECD4QAw
- https://www.ostrowas.pl/
- http://www.polskaniezwykla.pl/web/place/51152,otloczyn-kosciol-najswietszego-serca-pana-jezusa-(1904).html
- https://pl.wikipedia.org/wiki/Parafia_%C5%9Bw._Jana_Chrzciciela_w_S%C5%82u%C5%BCewie
- http://www.polskiezabytki.pl/m/obiekt/1218/Ostrowas/
- https://zabytek.pl/pl/obiekty/sluzewo-park-dworski

- http://www.polskiezabytki.pl/m/obiekt/1476/Zduny/

a także z danych jednostek organizacyjnych:

- UG Aleksandrów Kujawski
- OKE w Gdańsku
- GOPS w Aleksandrowie Kujawskim
- dane z policji
- Centralny Rejestr Form Ochrony Przyrody Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska
- Dane z Powiatowego Urzędu Pracy w Aleksandrowie Kujawskim.

Diagnoza przygotowana została w dwóch wariantach:

1) Dynamicznym – przeprowadzona została analiza trendów/tendencji społeczno-gospodarczych i przestrzennych zachodzących w gminie i jej otoczeniu w ostatnich latach. Diagnoza została zatem przeprowadzana w układzie dynamicznym (kilkuletnim), który pozwolił na uzyskanie informacji o dokonujących się zmianach.
2) Porównawczym – w diagnozie zastosowane zostały porównania, które pozwoliły umiejscowić gminę w szerszym kontekście, a jednocześnie mogą posłużyć jako podstawa do samodoskonalenia. Kluczowy w tym przypadku był dobór tła porównawczego. Gminę przedstawiono na tle powiatu, województwa, a niekiedy również kraju.

Na sam koniec warto wspomnieć, że diagnoza nie jest w procesie planowania celem samym w sobie, ale stanowi podstawę do dalszych prac. Ma ona bowiem umożliwić podejmowanie właściwych decyzji strategicznych, takich jak: określenie wizji rozwoju gminy, ustalenie celów, ukierunkowanie działań i instrumentów realizacyjnych, zdefiniowanie oczekiwanych rezultatów i wskaźników ich osiągnięcia, wskazanie obszarów strategicznej interwencji.

1. Sfera społeczna

Przy tej sferze warto wspomnieć, że infrastruktura społeczna jest również w niej omawiana, jednakże ze względu na większe znaczenie działań miękkich o charakterze społecznym (np. programy edukacyjne, programy społeczne skierowane do osób starszych czy niepełnosprawnych, działania o charakterze kulturalnym itp.) realizowanych z wykorzystaniem infrastruktury społecznej, infrastruktura społeczna została opisana w powiazaniu z działaniami społecznymi.

1.1. Ogólna charakterystyka gminy

1.1.1. Rys historyczny

Gmina Aleksandrów Kujawski położona jest na obszarze historycznych Kujaw. Przed rozbiorami teren ten był częścią województwa i powiatu inowrocławskiego. Najstarszym znanym właścicielem ziemskim, posiadającym dobra w tych okolicach był Wojsław z rodu Powałów (Ogończyków), który posiadał m.in. Otłoczyn i Ostrowąs. Otłoczyn został w 1191 r. podarowany przez Ogończyków klasztorowi norbertanek ze Strzelna, a następnie wszedł w skład dóbr biskupów włocławskich. Inne posiadłości Ogończyków Opoki i Ostrowąs w XIII w. także weszły w skład własności kościelnej - należały do biskupów płockich.

Najbardziej znanym jednak rodem rycerskim związanym z okolicami dzisiejszej Gminy Aleksandrów Kujawski byli Pomianowie, poświadczeni jako właściciele okolicznych dóbr również od XII w. Do ich najstarszych dóbr należały Służewo i Grabie, położone na obszarze obecnej Gminy Aleksandrów Kujawski. W późniejszym czasie w ich ręce trafiła również kolejna wieś z obszaru obecnej gminy - Przybranowo. Najstarszymi właścicielami Służewa byli znani z dokumentu w 1154 r. Przecław i Chebda. Pomianowie ze Służewa bardzo wcześnie weszli w bliskie związki rodzinne z rodem Sulimów, wywodzącym się z Wielkopolski. W połowie XIV w. Sulimowie przejęli ostatecznie Służewo. Znaczenie Służewa w przeszłości tej okolicy podkreśla fakt posiadania przez tę miejscowość praw miejskich. Te elementy historii obszaru dzisiejszej Gminy Aleksandrów Kujawski pozwalały na postawienie wniosku, że najstarsze tradycje heraldyczne tego terenu trzeba łączyć z jedynym, historycznym miastem w tym rejonie - Służewem i jego najdawniejszymi właścicielami, pochodzącymi z rodów rycerskich - Pomianów i Sulimów[1].

1.1.2. Położenie geograficzne i podział administracyjny

Gmina Aleksandrów Kujawski jest gminą wiejską, która położona jest w południowo-wschodniej części województwa kujawsko-pomorskiego, w powiecie aleksandrowskim. Gmina Aleksandrów Kujawski od północy graniczy z Gminą Wielka Nieszawka i Gminą Obrowo, od wschodu z miastem Ciechocinek oraz Gminą Raciążek, od południa z Gminą Koneck, natomiast od zachodu z Gminą Dąbrowa Biskupia i Gminą Gniewkowo.

W skład Gminy Aleksandrów Kujawski wchodzi 28 sołectw: Białe Błota, Chrusty, Goszczewo, Grabie, Łazieniec, Nowy Ciechocinek, Odolion, Opoczki, Opoki, Ostrowąs, Ośno, Ośno Drugie, Otłoczyn, Plebanka, Początkowo, Podgaj, Przybranowo, Przybranówek, Rożno-Parcele, Rudunki, Słomkowo, Słońsk Dolny, Służewo, Stawki, Wilkostowo, Wołuszewo, Wólka, Zduny. Największą miejscowością na obszarze gminy jest Służewo[2].

---

[1] https://gmina-aleksandrowkujawski.pl/

[2] Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Aleksandrów Kujawski na lata 2020 - 2030

Mapa 1. Położenie Gminy na terenie województwa kujawsko-pomorskiego i powiatu aleksandrowskiego

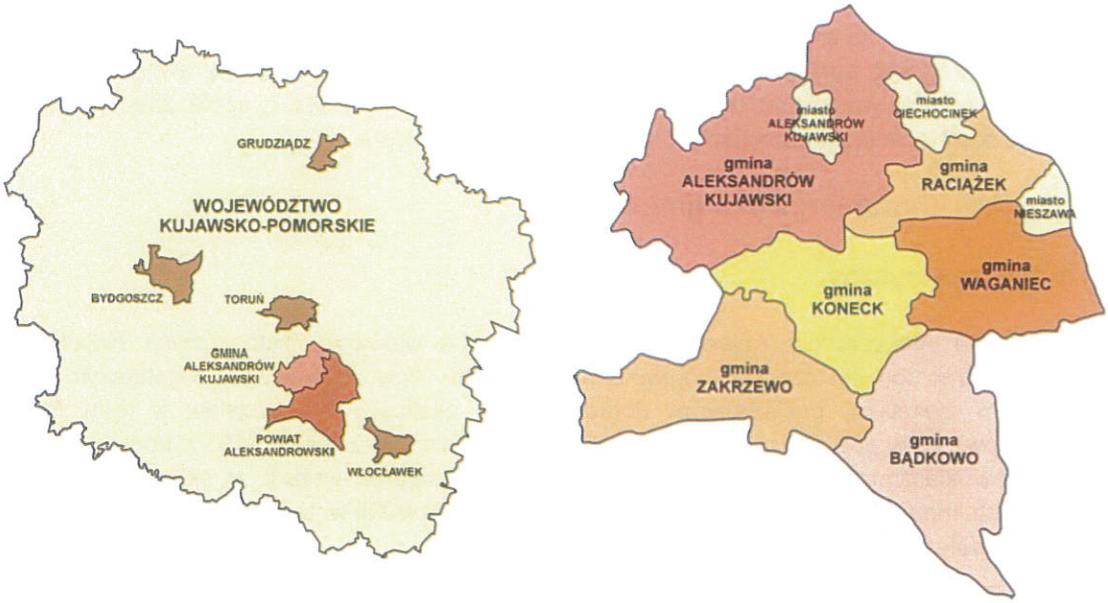

Źródło: *Raport o stanie Gminy Aleksandrów Kujawski za rok 2020*

Mapa 2. Podział na sołectwa

Źródło: *Raport o stanie Gminy Aleksandrów Kujawski za rok 2020*

1.1.3. Liczba ludności

W roku 2019 r. Gminę Aleksandrów zamieszkiwało 11 943 osób. Tym samym mieszkańcy Gminy stanowili 21,69% ludności powiatu aleksandrowskiego oraz 0,58% ludności województwa kujawsko-pomorskiego. Na przestrzeni lat 2010 – 2020 liczba ludności ulega systematycznemu wzrostowi. W 2020 r. w porównaniu z rokiem 2010 liczba ludności zwiększyła się o 4,28% (wzrost o 488 osób).

Wykres 1. Liczba ludności Gminy w latach 2010-2020

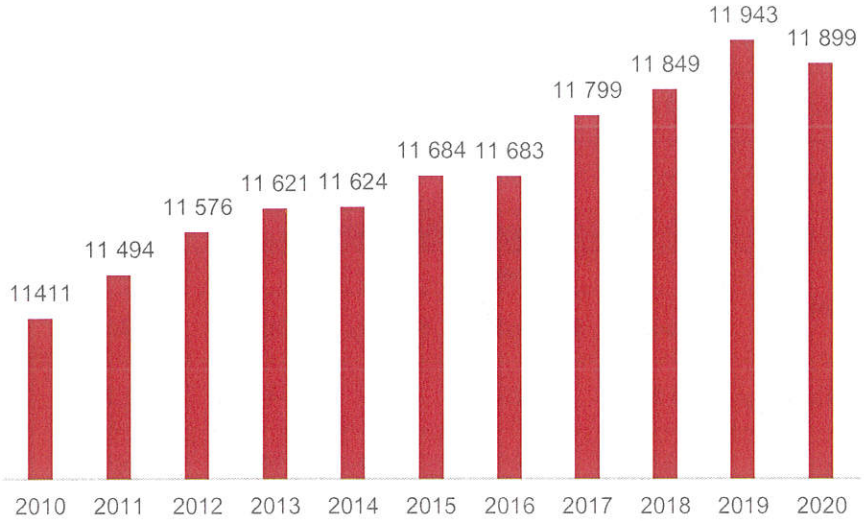

Źródło: *Opracowanie własne na podstawie danych GUS BDL (lata 2010-2019) oraz danych z Urzędu Gminy Aleksandrów Kujawski (rok 2020)*

W 2019 r. w ogólnej liczbie ludności kobiety stanowiły 50,38%, a mężczyźni 49,62%. W 2020 r. natomiast kobiety stanowiły 50,58%, a mężczyźni – 49,42% ogólnej liczby ludności.

Wykres 2. Liczba ludności Gminy w podziale ze względu na płeć (2010-2020)

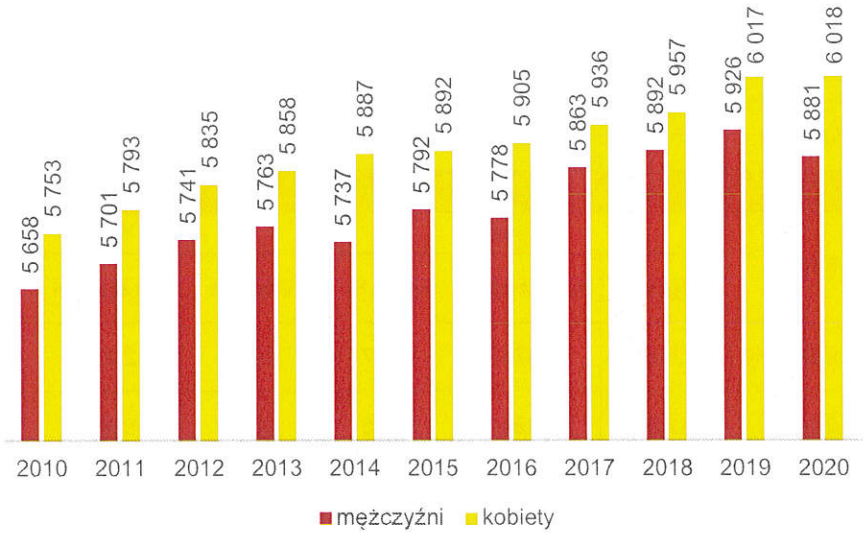

Źródło: *Opracowanie własne na podstawie danych GUS BDL (lata 2010-2019) oraz danych z Urzędu Gminy Aleksandrów Kujawski (rok 2020)*

1.1.4. Prognozy demograficzne

Prognozy demograficzne dla powiatu aleksandrowskiego przedstawia poniższa tabela.

Tabela 1. Prognozy demograficzne dla powiatu aleksandrowskiego na lata 2025-2050

Prognoza dla 2025 roku						
Wiek	Miasta			Wsie		
	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety
przedprodukcyjny	3 722	1 919	1 803	5 365	2 742	2 623
produkcyjny	13 870	7 257	6 613	19 282	10 325	8 957
poprodukcyjny	6 230	2 085	4 145	5 833	2 153	3 680
Prognoza dla 2030 roku						
Wiek	Miasta			Wsie		
	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety
przedprodukcyjny	3 330	1 729	1 601	4 993	2 575	2 418
produkcyjny	13 505	7 011	6 494	19 022	10 010	9 012
poprodukcyjny	6 209	2 210	3 999	6 237	2 492	3 745
Prognoza dla 2035 roku						
Wiek	Miasta			Wsie		
	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety
przedprodukcyjny	3 054	1 588	1 466	4 749	2 452	2 297
produkcyjny	13 194	6 829	6 365	18 692	9 757	8 935
poprodukcyjny	5 948	2 199	3 749	6 411	2 636	3 775
Prognoza dla 2040 roku						
Wiek	Miasta			Wsie		
	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety
przedprodukcyjny	2 833	1 476	1 357	4 478	2 312	2 166
produkcyjny	12 641	6 486	6 155	18 213	9 407	8 806
poprodukcyjny	5 832	2 309	3 523	6 616	2 831	3 785
Prognoza dla 2045 roku						
Wiek	Miasta			Wsie		

	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety
przedprodukcyjny	2 691	1 402	1 289	4 261	2 201	2 060
produkcyjny	11 636	6 020	5 616	17 207	8 915	8 292
poprodukcyjny	6 087	2 507	3 580	7 199	3 104	4 095
Prognoza dla 2050 roku						
Wiek	**Miasta**			**Wsie**		
	Ogółem	**Mężczyźni**	**Kobiety**	**Ogółem**	**Mężczyźni**	**Kobiety**
przedprodukcyjny	2 582	1 349	1 233	4 091	2 114	1 977
produkcyjny	10 486	5 444	5 042	15 980	8 305	7 675
poprodukcyjny	6 481	2 800	3 681	7 900	3 453	4 447

Źródło: *Opracowanie własne na podstawie danych GUS BDL*

Zaprezentowane powyżej prognozy wskazują, że w 2050 r. prognozowana liczba mieszkańców powiatu aleksandrowskiego zmaleje o 12,49% w porównaniu z rokiem 2025. Spadek liczby mieszkańców będzie widoczny zarówno na obszarach miejskich, jak i na obszarach wiejskich powiatu, tak więc ta sytuacja dotyczyć będzie także Gminy Aleksandrów.

Wykres 3. Prognozy demograficzne dla powiatu aleksandrowskiego na lata 2025-2050

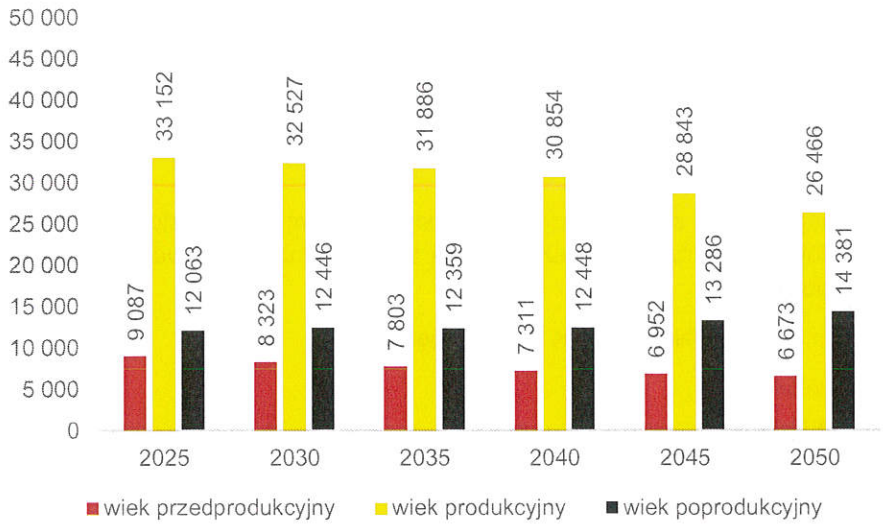

Źródło: *Opracowanie własne na podstawie danych GUS BDL*

Liczba mieszkańców powiatu aleksandrowskiego w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym wykazuje tendencję spadkową. Prognozuje się, że wzrost nastąpi w grupie ludności w wieku poprodukcyjnym, co jest odzwierciedleniem ogólnokrajowego trendu starzenia się społeczeństwa.

Trwający proces starzenia się społeczeństwa jest wynikiem korzystnych zjawisk, jakimi są: wydłużanie się trwania życia, postęp cywilizacyjny i poprawa jakości życia. Niepokój budzić może nie sam fakt wzrostu liczby starszych osób, co wzrost jej udziału w strukturze ludności, który spowodowany

jest spadkiem udziału ludności w wieku przedprodukcyjnym w strukturze demograficznej społeczeństwa.

1.2. Sfera społeczna

1.2.1. Kultura i sport

Kultura

Działalność w zakresie kultury na terenie Gminy Aleksandrów Kujawski prowadzą:

1) Gminny Ośrodek Kultury w Służewie,
2) Gminna Biblioteka Publiczna z siedzibą w Służewie, której podlegają dwie filie biblioteczne w miejscowościach; Ośno i Otłoczyn oraz Pracownia Orange w Otłoczynie.

Gminny Ośrodek Kultury w Służewie (GOK) rozpoczął działalność z dniem 02.01.2020 r. – wpis do rejestru Instytucji Kultury Gminy Aleksandrów Kuj. pod nr 2, a 10.01.2020 r. powołano dyrektora GOK. Budynek GOK, świetlica w Łazieńcu, Wołuszewie i Rożno-Parcele dostosowane są do potrzeb osób z niepełnosprawnościami..

GOK współpracuje ze szkołami, wieloma organizacjami i stowarzyszeniami. Są to m.in.:

- Koło Emerytów i Rencistów,
- Koło Kobiet ze Służewa,
- Zespół Śpiewaczy „To i Owo",
- Klub Kobiet Aktywnych z Wołuszewa.

Ośrodek sprawuje pieczę nad 14 Kołami Gospodyń Wiejskich w Goszczewie, Nowym Ciechocinku, Odolionie, Opokach, Otłoczynie, Ostrowąsie, Plebance, Podgaju, Przybranowie, Rożnie-Parcele, Słomkowie, Stawkach, Wołuszewie, Słońsku Dolnym, które wspiera i inspiruje.

GOK prowadzi zespoły i grupy zainteresowań, organizuje spektakle, koncerty, wystawy, organizuje imprezy rozrywkowe, turystyczne, ekologiczne bazując na zapotrzebowaniu społeczności lokalnej i zasobach gminy. Prowadzi działalność edukacyjno-popularyzatorską dzieci, młodzieży i dorosłych w zakresie upowszechniania dziedzictwa narodowego - kultury, sztuki w tym dziedzictwa kulturowego Kujaw.

Zadania realizowane są w ramach różnorodnych form m.in.: warsztatów, kursów, instruktaży, szkoleń, seminariów i wycieczek. Organizowane są także konkursy, festiwale i przeglądy twórczości artystycznej i rękodzieła.

Do stałych form działalności GOK należą zajęcia:

- wokalne,
- muzyczne,
- spotkania ze sztuką,
- przyrodą,
- fotografią,
- kulinariami i in.

Uczestnicy zajęć prezentują swoje osiągniecia na różnorodnych wydarzeniach – konkursach, festynach gdzie odnoszą liczne sukcesy. GOK sprawuje pieczę nad działalnością wszystkich świetlic wiejskich oraz miejsc pamięci narodowej.

Przykładowe wydarzenia organizowane przez GOK:

- Wielka Orkiestra Świątecznej Pomocy.
- Dzień dziecka.

- Dzień kobiet.
- Dożynki Gminne.
- Warsztaty kulinarne.
- Orszak Trzech Króli,
- Tłusty czwartek,
- Dzień Kobiet,
- Stoły wielkanocne gminne i powiatowe,
- Obchody Konstytucji 3 maja,
- Warsztaty kulinarne,
- Piknik rodzinny,
- Noc Świętojańska,
- Bieg Papieski,
- Obchody Święta Niepodległości,
- Spotkania andrzejkowe,
- Barwy Lata – Dary Jesieni w Przysieku,
- Turniej sołectw,
- 40-lecie Orkiestry Dętej „Księżnej Kujaw" z Ostrowąsa im. ks. kan. Jana Matusiaka,
- Spotkania wigilijne.

Szacunkowo rocznie Gminny Ośrodek Kultury w Służewie odwiedza około 3 tys. osób.

Zdjęcie 1. Gminny Ośrodek Kultury i Gminna Biblioteka Publiczna w Służewie

Źródło: https://aleksandrowkujawski.naszemiasto.pl/rusz-tropem-bocianow-i-zdobadz-nagrody-gok-w-sluzewie/ga/c1-7715791/zd/53366595

W 2020 r. Gminny Ośrodek Kultury zatrudniał 10 pracowników:

- Dyrektor – 1 etat.
- Instruktor – 1 etat.
- Pracownik gospodarczy – 1 etat.
- Pracownik gospodarczy – 1 etat.
- Pracownik gospodarczy – 1 etat.
- Główna księgowa – umowa zlecenie.
- Kadrowa – umowa zlecenie.
- Instruktor muzyczny – umowa zlecenie.
- Instruktor wokalny – umowa zlecenie.

- Instruktor sztuk plastycznych – umowa zlecenie.

Na terenie gminy działa Gminna Biblioteka Publiczna w Służewie (stacjonująca w tym samym budynku, w którym mieści się GOK) w oraz jej filie w Otłoczynie i Ośnie. Biblioteka w Służewie powstała w 1949 roku z inicjatywy działacza społecznego Józefa Radaczyńskiego.

Początkowo lokal biblioteki mieścił się przy ul. Brzeskiej 26 w Służewie w pomieszczeniu jednoizbowym o powierzchni 8 m^2. W roku powstania księgozbiór biblioteki wynosił 830 woluminów. Stan księgozbioru rokrocznie powiększa się o 1000 woluminów książek z różnych dziedzin wiedzy. Księgozbiór jest kompletowany tak, aby mógł służyć zarazem młodzieży, jak i osobom starszym, pracującym, kształcącym się i bezrobotnym.

Najważniejsze dane na temat GBP w Służewie przedstawiono w poniższej tabeli – dane podane są za rok 2020 sumarycznie ze wszystkimi filiami:

Tabela 2. Dane Gminnej Biblioteki Publicznej w Służewie na terenie Gminy Aleksandrów Kujawski w 2020 roku

Księgozbiór (woluminy)	28 914
Liczba wolumenów na mieszkańca	2,43
Zarejestrowani czytelnicy	341
Liczba wypożyczeń (woluminy)	5 414
Liczba zatrudnionych pracowników	2

Źródło: *RAPORT O STANIE GMINY ALEKSANDRÓW KUJAWSKI ZA ROK 2020*

W 2019 roku biblioteka gminna wraz z filiami bibliotecznymi zorganizowała liczne wydarzenia, w tym mające na celu promocję czytelnictwa, a były to m.in.:

- Finał Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy,
- Zajęcia świetlicowe,
- Spektakle i warsztaty,
- Spotkania autorskie,
- Ferie,
- Pikniki.

Biblioteka otrzymała dotacje i realizowała następujące projekty:

- dotacja na zakup nowości wydawniczych w ramach programu Biblioteki Narodowej : „Zakup nowości wydawniczych dla bibliotek" w wysokości 11 000,00 zł.
- dotacja na realizację projektu „18. Ogólnopolskie Spotkania Poetów BIAŁA LOKOMOTYWA"
- Mała Książka - Wielki Człowiek - Pilotażowy projekt dla trzylatków realizowany w ramach ogólnopolskiej kampanii „Mała książka - wielki człowiek" . Każdy trzylatek, który przyszedł do biblioteki, otrzymał w prezencie Wyprawkę Czytelniczą.
- V edycja programu „Decydujesz, pomagamy" III miejsce w głosowaniu w sklepach Tesco- 1 000 zł na cele statutowe.

Ogólnopolskie Spotkania Poetów BIAŁA LOKOMOTYWA:

Co roku w pierwszy weekend września w Łazieńcu, rodzinnej miejscowości Edwarda Stachury, odbywają się Ogólnopolskie Spotkania Poetów BIAŁA LOKOMOTYWA.

Ogólnopolskie Spotkania Poetów to kameralny festiwal literacki, odbywający się u progu jesieni. To cykl wydarzeń artystycznych, których patronem jest Edward Stachura, a głównym bohaterem - poezja we wszystkich możliwych przejawach. W programie Spotkań znajdują się zazwyczaj koncerty piosenki autorskiej i poetyckiej, wieczory autorskie, pokazy filmowe, performanse słowno-muzyczne, slam poetycki, spektakle teatralne. Wszystkie te wydarzenia toczą się w Świetlicy Wiejskiej w Łazieńcu

oraz przed domem rodzinnym Edwarda Stachury. W organizację festiwalu w latach 2014-2018 angażowało się również Stowarzyszenie Przyjaciół Łazieńca "Cudne Manowce".

Sport

W Gminie Aleksandrów Kujawski funkcjonują następujące instytucje i organizacje sportowe

1) Gminny Międzyzakładowy Ludowy Klub Sportowy „Orzeł" w Służewie.
2) Uczniowski Klub Sportowy „Wietnamskie Sztuki Walki": Zakres działalności: organizacja i współzawodnictwo sportowe w Ju-Jitsu a także podejmowanie działań na rzecz promocji i rozwoju Ju-Jitsu; planowanie i organizowanie pozalekcyjnego życia sportowego uczniów i członków Klubu; angażowanie wszystkich uczniów i członków Klubu do różnorodnych form aktywności ruchowej, dostosowanych do wieku, stopnia sprawności i zainteresowań sportowych; organizacja działalności sportowej ze szczególnym uwzględnieniem funkcji zdrowotnych; propagowanie wiedzy związanej ze sztukami i sportami walki wraz z ich nauczaniem; rozwijanie działalności prowadzącej do podnoszenia sprawności fizycznej dzieci i młodzieży; upowszechnianie rekreacji fizycznej i profilaktyki zdrowotnej; organizacja i uczestnictwo w imprezach sportowych na terenie Polski oraz poza jej granicami; rozwijanie działalności prowadzącej do doskonalenia postaw etycznych i moralnych osób uczestniczących w zajęciach prowadzonych przez Klub; rozwój i propagowanie rekreacji i turystyki kwalifikowanej; wsparcie osób niedostosowanych społecznie, osób w podeszłym wieku oraz osób zagrożonych wykluczeniem społecznym; postęp w integracji i aktywizacji społeczności lokalnej; rozwój zasobów ludzkich na rzecz rozwoju lokalnego; rozwój działalności wpływającej na poprawę jakości życia mieszkańców za pomocą sportu i rekreacji; propagowanie medycyny wschodniej oraz nauczanie metod relaksacyjnych.
3) Uczniowski Klub Sportowy „Smyk Wołuszewo" przy Publicznej Szkole Podstawowej w Wołuszewie: Zakres działalności: celem klubu jest planowanie i organizowanie pozalekcyjnego życia sportowego uczniów w oparciu o możliwości obiektowe i sprzętowe gminy oraz pomoc organizacyjną i materialną rodziców i sympatyków Klubu; angażowanie wszystkich uczniów do różnorodnych form aktywności ruchowej, gier i zabaw dostosowanych do wieku, stopnia sprawności i zainteresowań sportowych; uczestniczenie w imprezach sportowych organizowanych na obszarze działania samorządu terytorialnego i poza nim; organizowanie zajęć sportowych dla uczniów szkoły w celu wszechstronnego rozwoju ich sprawności fizycznej i umysłowej; organizowanie działalności sportowej ze szczególnym uwzględnieniem funkcji zdrowotnych; organizowanie uczniom wszystkich klas różnorodnych form współzawodnictwa sportowego; kształtowanie pozytywnych cech charakteru i osobowości poprzez uczestnictwo w realizacji zadań sportowych Klubu; integracje środowiska lokalnego do czynnego uprawiania sportu, szczególnie rozwijania umiejętności ruchowych w mini piłce siatkowej oraz unihokeju.
4) Gminny Klub Sportowy „Start" w Stawkach: Zakres działalności: celem działalności Klubu jest popularyzacja zadań z zakresu kultury fizycznej i sportu ze szczególnym uwzględnieniem oddziaływania na młodzież we współpracy z funkcjonującymi na terenie Powiatu Aleksandrowskiego podmiotami realizującymi w/w zadania.
5) Uczniowski Klub Sportowy „Reszka" przy Publicznej Szkole Podstawowej w Służewie: celem klubu jest planowanie i organizowanie pozalekcyjnego życia sportowego uczniów w oparciu o możliwości obiektowe i sprzętowe gminy oraz pomoc organizacyjną i materialną rodziców i sympatyków Klubu; angażowanie wszystkich uczniów do różnorodnych form aktywności ruchowej, sportu, turystyki, gier i zabaw dostosowanych do wieku, stopnia sprawności i zainteresowań sportowych; uczestniczenie w imprezach sportowych organizowanych na obszarze działania samorządu terytorialnego i poza nim; organizowanie zajęć sportowych dla uczniów szkoły w celu wszechstronnego rozwoju ich sprawności fizycznej i umysłowej; organizowanie działalności sportowej ze szczególnym

uwzględnieniem funkcji zdrowotnych; organizowanie różnorodnych form współzawodnictwa sportowego; promowanie i organizowanie wypoczynku dzieci młodzieży i dorosłych; kształtowanie pozytywnych cech charakteru i osobowości poprzez uczestnictwo w realizacji zadań sportowych Klubu; realizacja funkcji terapeutycznej, korekcyjnej i rehabilitacyjnej w zajęciach sportowych i rekreacyjnych dzieci, młodzieży oraz dorosłych; współdziałanie z instytucjami, stowarzyszeniami, z podmiotami gospodarczymi, jednostkami administracji państwowej i samorządowej na rzecz rozwoju i popularyzacji sportu wśród dzieci i młodzieży; tworzenie warunków do osiągania sukcesów sportowych w celu wyrównywania szans rozwojowych i edukacyjnych dzieci i młodzieży; eliminowanie przez sport barier statusowych, agresji i patologii wśród uczniów; wdrażanie nawyków zdrowego stylu żucia w oparciu o sport i rekreację; propagowanie otwartej postawy obywatelskiej wobec szeroko pojętej kultury fizycznej; zapewnienie uczestnikom zajęć bezpiecznego i wszechstronnego rozwoju; współpraca z innymi instytucjami działającymi w zakresie objętym celami Klubu.

Na terenie Gminy Aleksandrów Kujawski odbywają się cyklicznie następujące imprezy sportowe:

1) Bieg Papieski,
2) Bieg Tropem Wilczym.

Na terenie Gminy Aleksandrów Kujawski znajdują się następujące obiekty sportowe, siłownie plenerowe, place zabaw oraz inne obiekty sportowe:

1. Sale gimnastyczne/hale sportowe:
   - Sala gimnastyczna w szkole w miejscowości Wołuszewo,
   - Sala gimnastyczna w szkole w miejscowości Ostrowąs,
   - Sala gimnastyczna w szkole w miejscowości Opoki,
   - Sala gimnastyczna w szkole w miejscowości Służewo,
   - Sala gimnastyczna w szkole w miejscowości Stawki,
   - Sala gimnastyczna w szkole w miejscowości Przybranowo.
2. Boiska:
   - Grabie - boisko do koszykówki - teren placu zabaw,
   - Odolion - boisko do koszykówki i piłki nożnej – teren placu zabaw,
   - Opoki - boisko do piłki nożnej – teren szkoły,
   - Ostrowąs - boisko do piłki nożnej – teren szkoły,
   - Ośno drugie - boisko do piłki nożnej – teren placu zabaw,
   - Otłoczyn - boisko do piłki nożnej – teren przedszkola,
   - Przybranowo: boisko do piłki nożnej – orlik; boisko do koszykówki – orlik; kort tenisowy – orlik.
   - Rożno-Parcele: boisko do piłki nożnej – teren placu zabaw; boisko do koszykówki – teren placu zabaw.
   - Rudunki - boisko do piłki nożnej – teren placu zabaw,
   - Słomkowo: boisko do koszykówki – teren placu zabaw; boisko do piłki nożnej – teren osp.
   - Służewo - boisko do piłki nożnej – Orzeł Służewo.
   - Stawki - boisko do piłki nożnej – Start Stawki.
   - Łazieniec - boisko do siatkówki plażowej – teren placu zabaw.
   - Wołuszewo - boisko do piłki nożnej – teren szkoły; boisko do siatkówki plażowej – teren świetlicy wiejskiej.
3. Place zabaw:
   - Białe Błota,
   - Grabie,
   - Łazieniec (x2),
   - Nowy Ciechocinek,

- Odolion,
- Opoki,
- Ostrowąs (szkoła i plaża),
- Ośno,
- Ośno Drugie,
- Otłoczyn,
- Otłoczyn (stacja),
- Plebanka,
- Poczałkowo,
- Podgaj,
- Przybranowo,
- Przybranówek,
- Rożno-Parcele,
- Rudunki,
- Słomkowo,
- Słońsk Dolny,
- Służewo,
- Stawki,
- Wilkostowo,
- Wołuszewo,
- Wólka,
- Zduny.

4. Siłownie plenerowe:
   - Łazieniec,
   - Nowy Ciechocinek,
   - Odolion,
   - Opoki,
   - Ostrowąs,
   - Ośno Drugie,
   - Otłoczyn (x2),
   - Przybranowo,
   - Słońsk Dolny,
   - Służewo,
   - Stawki,
   - Rożno-Parcele,
   - Grabie.

Zdjęcie 2. Obiekty sportowe na terenie Gminy Aleksandrów Kujawski

Źródło: *Dane z UG w Aleksandrowie Kujawskim*

1.2.2. Edukacja

Żłobki

W Gminie Aleksandrów Kujawski funkcjonuje Żłobek Samorządowy Bursztynek powstał z inicjatywy Wójta Gminy Aleksandrów Kujawski Pana Andrzeja Olszewskiego i Rady Gminy Aleksandrów Kujawski. Inwestycja ta mogła być zrealizowana dzięki pozyskanym przez Gminę funduszom z Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej w ramach programu "Maluch +2018" oraz środkom pozyskanym w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020 z Osi 6 oraz z budżetu Gminy.

Zdjęcie 3. Żłobek Samorządowy Bursztynek

Źródło: https://zlobekbursztynek.pl/

Do żłobka uczęszcza trzydzieści dwoje dzieci do dwóch szesnastoosobowych grup w wieku od dwudziestego tygodnia życia do trzech lat. W nowoczesnych, kolorowych i bezpiecznych salach dzieci odkrywają świat i siebie, rozwija razem umiejętność współpracy w grupie.

Żłobek czynny jest od poniedziałku do piątku w godz. 6.30-16.30 Dzieci otrzymują cztery posiłki dziennie: śniadanie, zupa, drugie danie, podwieczorek. Dzieci uczestniczą w zajęciach dodatkowych:

- rytmika (12 godz w m-cu),
- logopedia (10 godz w m-c),
- zajęcia z psychologiem – 6 godz. (w tym konsultacje z rodzicami dotyczące m.in. metod wychowawczych, pracy z dzieckiem).

Wychowanie przedszkolne

Na terenie Gminy Aleksandrów Kujawski funkcjonuje przedszkole niepubliczne „Wyspa Malucha" prowadzone przez Stowarzyszenie Partnerstwo dla Ziemi Kujawskiej w siedzibą w Odolionie przy ul. Piaskowej 4.

W roku szkolnym 2019/2020 do przedszkoli uczęszczało 326 dzieci na 345 wolnych miejsc w następujących placówkach:

- Przedszkole w Stawkach,
- Przedszkole w Służewie,
- Przedszkole w Otłoczynie,
- Przedszkole w Opokach,
- Punkt przedszkolny Stawki,
- Punkt przedszkolny Służewo,
- Punkt przedszkolny Przybranowo,
- Punkt przedszkolny Ostrowąs,
- Punkt przedszkolny Wołuszewo.

W placówkach odbywają się wszystkie zajęcia edukacyjne wg ustalonego rocznego planu pracy oraz zajęcia dodatkowe z języka angielskiego, logopedii, rytmiki i tańca. Przedszkola niepubliczne obejmują opieką dzieci w godzinach od 6.30 do 16.30.

Ponadto Z dniem 1 września 2019 r. rozpoczął działalność Językowy Punkt przedszkolny FREEDOM w miejscowości Rożno-Parcele, w którym obecnie jest 14 dzieci.

Edukacja podstawowa

Po ustaleniu planu sieci publicznych szkół podstawowych od dnia 01.09.2019 r. Gmina Aleksandrów Kujawski podzielona jest obwodami szkolnymi pomiędzy sześć placówek oświatowych, które przedstawione są w poniższej tabeli:

Tabela 3. Plan sieci publicznych szkół podstawowych prowadzonych przez Gminę Aleksandrów Kujawski, a także granice obwodów tych szkół, od dnia 1 września 2019 r.

Lp.	Nazwa szkoły	Adres siedziby szkoły	Granice obwodu szkoły
1.	Szkoła Podstawowa im. Powstańców Wielkopolskich w Opokach	Opoki 43	Grabie, Opoki, Opoczki, Wilkostowo, Zduny
2.	Szkoła Podstawowa im. ks. kan. Jana Matusiaka w Ostrowąsie	Ostrowąs 81	Ostrowąs, Ośno Drugie, Plebanka
3.	Szkoła Podstawowa im. mjr Henryka Dobrzańskiego „HUBALA" w Przybranowie	Przybranowo 46	Poczałkowo, Poczałkowo-Kolonia, Pinino, Podgaj, Przybranowo, Przybranówek, Wólka
4.	Szkoła Podstawowa im. Wincentego Piotrowskiego w Wołuszewie	Wołuszewo 79	Białe Błota, Otłoczyn, Otłoczynek, Słońsk Dolny, Wołuszewo, Wygoda
5.	Szkoła Podstawowa im. Tadeusza Kościuszki w Służewie	Służewo, ul. Toruńska 8	Broniszewo, Chrusty, Goszczewo, Nowa Wieś, Rożno-Parcele, Rudunki, Służewo, Służewo-Pole, Stara Wieś, Stare Rożno
6.	Szkoła Podstawowa im. Marii Danilewicz Zielińskiej w Stawkach	Stawki, ul. Szkolna 4	Konradowo, Kuczek, Łazieniec, Nowy Ciechocinek, Odolion, Ośno, Słomkowo, Stawki, Zgoda

Źródło: *Opracowanie własne*

Szkoły podstawowe prowadzone przez Gminę Aleksandrów Kujawski:

1) **Szkoła Podstawowa im. Powstańców Wielkopolskich w Opokach**

Budynek szkoły składa się z trzech części:

- I część - najstarsza z początku XX wieku,
- II część – dobudowana w latach 70-tych XX wieku,
- III część – oddana do użytku w 2010 r.

Ogrzewanie zapewniają dwie kotłownie olejowe.

Szkoła posiada:

- osiem sal lekcyjnych, w tym jedną bardzo małą utworzoną z byłego gabinetu dyrektora. Aktualnie korzysta z niej troje uczniów klasy czwartej.

  Według danych z ewidencji ludności kolejne roczniki dzieci, które rozpoczną naukę w szkole będą liczniejsze, co spowoduje brak jednej sali lekcyjnej.

  Istnieje potrzeba dobudowania sali lekcyjnej. Możliwe miejsce, to przestrzeń nad holem szkolnym (trzy ściany do wykorzystania).

- salę gimnastyczną o powierzchni 164 m^2 z:

  - zapleczem na sprzęt sportowy,

  - pomieszczeniem dla nauczycieli wychowania fizycznego z toaletą i prysznicem,

  - dwiema przebieralniami dla uczniów z toaletami i prysznicami,

  - dwiema osobnymi toaletami.

Na terenie szkoły znajduje się:

- plac zabaw wyposażony w sprzęt drewniany – wymaga wymiany,
- boisko do piłki ręcznej,
- siłownia,
- obszar porośnięty trawnikiem, który można przekształcić w boisko do piłki nożnej oraz brakujące: skocznię i bieżnię.

Na dachu sali gimnastycznej zainstalowane są panele fotowoltaiczne.

Stara część szkoły wymaga naprawy dachu, tj. naprawy więźby dachowej i wymiany dachówki.

W roku szkolnym 2019/2020 liczba uczniów w szkole wynosiła 83.

Zdjęcie 4. SP w Opokach

Źródło:

https://gmina-aleksandrowkujawski.pl/katalog/1773/950/szkola_podstawowa_im_powstancow_wielkopolskich_w_opokach

2) Szkoła Podstawowa im. ks. kan. Jana Matusiaka w Ostrowąsie

Szkoła Podstawowa im. ks. kan. Jana Matusiaka w Ostrowąsie została oddana do użytku 1 września 1961 roku. Wówczas budynek składał się z 4 sal lekcyjnych i holu. W 1993 roku dobudowano 2 sale lekcyjne i założono centralne ogrzewanie. W 1999 roku dokonano kolejnej rozbudowy szkoły o salę gimnastyczną (20x9), salę dla oddziału przedszkolnego, bibliotekę i zaplecze sanitarne. W 2004 roku oddano do użytku pracownię komputerową z dostępem do Internetu.

Od kilku lat szkoła jest regularnie modernizowana i upiększana. Budynek poddano termoizolacji, na dachu sali gimnastycznej zamontowano panele fotowoltaiczne, a centralne ogrzewanie zmieniono na pellet.

Przy szkole powstało boisku z nawierzchnią poliuretanową (40x20) oraz plac zabaw.

Szkoła posiada monitoring zewnętrzny, alarm wewnątrz budynku i ekologiczną oczyszczalnię ścieków. Teren wokół szkoły został zagospodarowany i obsadzony różnorodną roślinnością, która na bieżąco jest wzbogacana.

Obecnie budynek szkoły posiada 6 sal lekcyjnych, salę gimnastyczną, bibliotekę połączona z izbą patrona szkoły i bogate zaplecze sanitarne. Do szkoły uczęszcza 71 uczniów w 7 oddziałach (plus 25 przedszkolaków). W każdej sali lekcyjnej i na holu jest tablica interaktywna oraz laptop, który zapewnia dostęp do dziennika elektronicznego VULCAN. Pracownia komputerowa wyposażona jest w 14 komputerów stacjonarnych, 16 i 25 tabletów.

Jednak ilość sal lekcyjnych jest niewystarczająca, jeśli do szkoły uczęszczaliby uczniowie wszystkich oddziałów ośmioletniej szkoły podstawowej. Potrzeby szkoły to:

- stołówka (osobne pomieszczenie – obecnie to jest klasa lekcyjna),
- świetlica szkolna (osobne pomieszczenie),
- gabinet dla pedagoga/psychologa,
- pomieszczenie dla sekretarki,
- bieżnia poliuretanowa na zewnątrz do lekkoatletyki (skok w dal , biegi),
- kosze do gry w koszykówkę na boisku na zewnątrz szkoły,
- sprzęt do skoku wzwyż (materac , poprzeczka, stojak),
- nowe ogrodzenie wokół szkoły (obecne ma ok. 60 lat),
- nowy komputer do gabinetu dyrektora z dyskiem SSD.

W roku szkolnym 2019/2020 liczba uczniów w szkole wynosiła 67.

Zdjęcie 5. SP w Ostrowąsie

Źródło: http://pspostrowas.hekko.pl/galeria

3) Szkoła Podstawowa im. mjr Henryka Dobrzańskiego „HUBALA" w Przybranowie

Szkoła Podstawowa w Przybranowie powstała w 1966r. jako jedna z tzw. „tysiąclatek". W latach 90 rozbudowano istniejący obiekt o niewielką salę gimnastyczną (ok. 6m x 12m). Obecnie w szkole znajduje się 9 klasopracowni, w których uczą się uczniowie z 8 klas. Jedna z sal udostępniona jest (dzierżawiona) oddziałowi przedszkolnemu ze stowarzyszenia „Wyspa Malucha". Na piętrze szkoły znajdują się 3 klasopracownie, gabinet pedagoga oraz łazienki (wymagające remontu). Parter to łącznie 6 klasopracowni, sala gimnastyczna, pokój nauczycielski, gabinet dyrektora, łazienki oraz biblioteka, która pełni również funkcję sekretariatu. Na parterze, zarówno do sali gimnastycznej oraz do łazienek prowadzi kilka stopni schodów co utrudnia korzystanie z tych pomieszczeń osobom na wózku. Do szkoły prowadzą dwa wejścia, z których jedno posiada podjazd dla osób niepełnosprawnych.

Potrzeby dotyczące infrastruktury:

- remont łazienek na piętrze, dachu oraz wymiana instalacji wodno-kanalizacyjnej,
- dostosowanie obiektu do użytku dla osób na wózku (podjazd do łazienek i sali gimnastycznej oraz winda na piętro,
- adaptacja placu asfaltowego i przyległego terenu na obiekt sportowy wraz z terenem zielonym,

- malowanie elewacji oraz wykonanie prac związanych z ususzeniem fundamentów szkoły.

W roku szkolnym 2019/2020 liczba uczniów w szkole wynosiła 71.

Zdjęcie 6. SP w Przybranowie

Źródło: https://gmina-aleksandrowkujawski.pl/katalog/1775/950/www.szkolaprzybranowo.pl

4) Szkoła Podstawowa im. Wincentego Piotrowskiego w Wołuszewie

Szkoła posiada salę gimnastyczną o wymiarach 17m x 8m niepełnowymiarową, oddaną w 2012 r., parkiet odnowiony, ściany niemalowane. Ogólny stan dobry. Wyposażenie w sprzęt sportowy jest w stopniu zadowalającym. W przyszłości Szkoła planuje zakup sprzętu do zajęć rekreacyjnych zgodnie z podstawą programową do klas I-VIII:

- chusty animacyjne,
- skakanki,
- tunele,
- woreczki gimnastyczne,
- hulahop,
- linie do przeciągania,
- ringo,
- rakietki do tenisa stołowego + piłeczki.

Boisko Sportowe przy szkole w Wołuszewie ogrodzone o wymiarach 28m x 14m niepełnowymiarowe o nawierzchni betonowej.

Potrzeby w zakresie boiska obejmują:

- ogrodzenie całego terenu,
- modernizację nawierzchni dostosowane do wytycznych w tym zakresie, należy zwiększyć powierzchnię 28m x 15m,
- wymianę obręczy do koszykówki,
- dołożenie bramki do piłki ręcznej,
- dołożenie stanowiska do skoku w dal,
- dołożenie stanowiska do pchnięcia kulą.

W roku szkolnym 2019/2020 liczba uczniów w szkole wynosiła 86.

Zdjęcie 7. SP w Wołuszewie

Źródło:

https://gmina-aleksandrowkujawski.pl/katalog/1776/950/szkola_podstawowa_im_wincentego_piotrowskiego_w_woluszewie

5) Szkoła Podstawowa im. Tadeusza Kościuszki w Służewie

Aktualnie w szkole największą potrzebą jest uporządkowanie terenu przy szkole i remont budynku szkolnego. W ramach tego zadania zaplanowano:

- zwiększenie dostępności miejsc parkingowych na terenie obiektu; dla prawidłowego funkcjonowania szkoły niepożądana jest obecność w bezpośrednim sąsiedztwie mieszkań komunalnych,
- wykonanie równej nawierzchni dróg dojazdowych w bezpośrednim sąsiedztwie mieszkań komunalnych,
- wykonanie ogrodzenia terenu szkoły,
- oznakowanie przejścia dla pieszych i położenie progu zwalniającego na jezdni w sąsiedztwie szkoły,
- budowa, montaż placu zabaw dla dzieci i siłowni zewnętrznej,
- przeprojektowanie i wymiana instalacji wodno-kanalizacyjnej i wentylacyjnej celem wyeliminowania nieprzyjemnych zapachów w budynku szkoły,
- unowocześnienie systemu monitoringu wewnętrznego i zewnętrznego,
- wykonanie nowego pokrycia dachowego, renowacji elewacji, termomodernizacji,
- modernizacja wejścia do szkoły (5) – taras, schody, zadaszenie i balustrada,
- kompleksowy remont pomieszczeń (sufity, ściany, posadzki, klatki schodowe); zniesienie barier architektonicznych,
- unowocześnienie i wyposażenie budynki w różnego rodzaju rozwiązania architektoniczno-instalacyjne, które pozwolą uzyskać pełny dostęp dla osób z niepełnosprawnościami,
- remont sanitariatów oraz dostosowanie ich dla osób z niepełnosprawnościami,
- reprezentatywne wejście do szkoły z dużym otwartym holem, który będzie wyposażony w windę i portiernię.

W roku szkolnym 2019/2020 liczba uczniów w szkole wynosiła 161.

Zdjęcie 8. SP w Służewie

Źródło: *http://zsws.szkolnastrona.pl/p,55,historia-szkoly*

6) Szkoła Podstawowa im. Marii Danilewicz Zielińskiej w Stawkach

Na terenie Szkoły Podstawowej w Stawkach znajduje się jedna sala gimnastyczna oraz boisko szkolne.

Remonty dokonane w roku 2020:

- wyremontowanie i zagospodarowanie 6 sal lekcyjnych dla edukacji wczesnoszkolnej (malowanie ścian, sufitów, wymiana podłogi, zakup tablic),
- remont małej sali gimnastycznej (malowanie ścian, sufitu, podłogi, wymiana oświetlenia),
- przeniesienie i remont pokoju nauczycielskiego (malowanie ścian, sufitu),
- całkowite zagospodarowanie pomieszczenia socjalnego na toalety dla uczniów klas I-III (zakup i montaż kabin, umywalek, kompaktów, częściowa wymiana płytek na ścianach),
- wyposażenie wszystkich toalet uczniowskich w nowe umywalki, pisuary, kompakty),
- połączenie dwóch szatni i zagospodarowanie tam sali dydaktycznej (burzenie ściany, malowanie ścian, sufitu, wymiana podłogi),
- generalny remont 3 korytarz szkolnych (malowanie ścian, sufitów),
- zakup i montaż rolet w oknach w salach dydaktycznych,
- remont gabinetu pedagoga szkolnego (malowanie ścian, sufitu, wymiana podłogi),
- zagospodarowanie pomieszczeń na gabinet dyrektora oraz sekretariat (przeniesienie pomieszczeń z części przedszkola; malowanie ścian, sufitów, wymiana podłogi w gabinecie dyrektora),
- zakup i wymiana drzwi w części sal dla edukacji wczesnoszkolnej,
- wymiana części oświetlenia w salach dydaktycznych,
- wymiana blatów w ławkach uczniowskich,
- zakup i montaż 2 kamer na korytarzu szkolnym,
- wymiana i naprawa najstarszej części dachu,
- zakup mebli do 2 sal dydaktycznych,
- wymiana drzwi wejściowych do szkoły.

Remonty i inwestycje dokonane i zaplanowane w roku 2021:

A) zrealizowane:

- przeniesienie i remont biblioteki szkolnej (malowanie ścian, sufitu, wymiana podłogi, zakup regałów),

- remont magazynku szkolnego,
- wymiana i naprawa pozostałej części dachu szkoły,
- zakup i montaż zniszczonych rynien,
- remont i przeniesienie kantorka nauczycieli wychowania fizycznego,
- remont sali nr 22,
- zakup i wymiana drzwi do sal dydaktycznych i pomieszczeń szkolnych na parterze (13 szt.),
- wymiana i naprawa oświetlenia we wszystkich salach dydaktycznych,
- zagospodarowanie miejsca przy tablicy pamiątkowej Patrona szkoły,
- remont sal dydaktycznych 42,41,40 (pomalowanie ścian i sufitów),
- konserwacja tablic multimedialnych w salach dydaktycznych.

B) zaplanowane i w trakcie realizacji ze środków budżetowych zaplanowanych na 2021 r.:

- wymiana płytek w 4 toaletach uczniowskich (zburzenie dotychczasowych kabin i zakup nowych, wymiana płytek na podłodze i ścianach),
- zagospodarowanie i przeniesienie Izby Patrona w miejsce szatni uczniowskiej tej za kratami (zakup drzwi, wymiana podłogi, malowanie ścian, sufitu, zakup dywanu),
- zagospodarowanie sali dydaktycznej dla kolejnej klasy pierwszej w przyszłym roku,
- remont klatki schodowej na piętro,
- zagospodarowanie pomieszczenia na archiwum szkolne,
- remont świetlicy szkolnej,
- remont w przebieralniach na w-f.

Potrzeby:

- wymiana całej nawierzchni „czerwonego" boiska szkolnego,
- wymiana siatek na boisku szkolnym,
- wymontowanie i montaż nowych słupów do koszykówki,
- montaż oświetlenia na boisku szkolnym wraz z całą instalacją elektryczną,
- wymiana słupów do siatkówki,
- wymiana oświetlenia w dużej sali gimnastycznej wraz z całą instalacją elektryczną,
- wymiana okiem w dużej sali gimnastycznej,
- malowanie w dużej sali gimnastycznej,
- zagospodarowanie boiska na bieżnię lekkoatletyczną, skok w dal,
- wymiana podłogi na wszystkich korytarzach szkolnych na PCV,
- wymiana 4 kamer monitoringu szkoły (kamery z długoletnim okresem używania, słaby obraz),
- elewacja budynku szkoły,
- zagospodarowanie miejsca za szkołą na „Miasteczko rowerowe".

W roku szkolnym 2019/2020 liczba uczniów w szkole wynosiła 264.

Zdjęcie 9. SP w Stawkach

Źródło: *https://gmina-aleksandrowkujawski.pl/katalog/1778/szkola_podstawowa_im_marii_danilewicz_zielinskiej_w_stawkach*

Poniższe tabele prezentują szczegółowe informacje na temat rodzajów i liczby placówek oświatowych oraz ich wychowanków.

Tabela 4. Rodzaje i liczba placówek edukacyjnych oraz ich uczniów (2010-2020)

Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Wychowanie przedszkolne											
Liczba przedszkoli	-	-	-	4	4	4	9	9	9	8	8
Liczba wychowanków w przedszkolach	-	-	-	225	225	190	230	240	231	226	215
Liczba nauczycieli w przedszkolach [etat]	-	-	-	20	20	20	20	20	20	18	17
Liczba oddziałów przedszkolnych „0"	-	-	-	-	-	-	5	5	5	8	7
Liczba dzieci w oddziałach przedszkolnych „0"	-	-	-	-	-	-	58	97	109	95	100
Liczba nauczycieli w oddziałach „0" [etat]	-	-	-	-	-	-	8	10	10	10	9
Szkolnictwo podstawowe											
Liczba szkół podstawowych	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6
Liczba uczniów w szkołach podstawowych	-	719	726	726	749	728	617	674	743	732	718
Liczba nauczycieli w szkołach podstawowych [etaty]	111,06	121,23	117,99	126,26	132,15	128,16	122,16	101,84	110,50	-	-
Szkolnictwo gimnazjalne											
Liczba gimnazjów	2	2	2	2	2	2	2	2	2	-	-
Liczba uczniów w gimnazjach	-	283	291	262	256	242	242	155	77	-	-
Liczba nauczycieli w gimnazjach [etaty]	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Licea											
Liczba liceów	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Liczba uczniów w liceach	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Liczba nauczycieli w liceach [etaty]	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Źródło: *Opracowanie własne na podstawie danych z UG Aleksandrów Kujawski*

Tabela 5. Liczba uczniów i oddziałów w poszczególnych szkołach w roku szkolnym 2019/2020

L.p.	Szkoła	Rok szkolny 2019/2020				
		Liczba uczniów	Liczba oddziałów	Średnio ucz. w klasie	w tym Oddziały „0"	
					Liczba uczniów	Liczba oddziałów
1.	Szkoła Podstawowa im. Powstańców Wielkopolskich w Opokach	83	8	-	-	-
2.	Szkoła Podstawowa im. ks. kan. Jana Matusiaka w Ostrowąsie	67	7	10,4	-	-
3.	Szkoła Podstawowa im. mjr Henryka Dobrzańskiego „HUBALA" w Przybranowie	71	8	8,8	-	-
4.	Szkoła Podstawowa im. Wincentego Piotrowskiego w Wołuszewie	86	8	10,7	-	-
5.	Szkoła Podstawowa im. Tadeusza Kościuszki w Służewie	264	15	17,6	-	-
6.	Szkoła Podstawowa im. Marii Danilewicz Zielińskiej w Stawkach	161	9	17,8	-	-
-	Razem:	732	55	13.3	-	-

Źródło: *Opracowanie własne na podstawie danych z UG Aleksandrów Kujawski*

Tabela 6. Liczba uczniów w poszczególnych klasach w roku szkolnym 2019/2020

Klasa	Rok szkolny 2019/2020
Klasa I	97
Klasa II	92
Klasa III	60
Klasa IV	61
Klasa V	104
Klasa VI	144
Klasa VII	80
Klasa VIII	94

Źródło: *Opracowanie własne na podstawie danych z UG Aleksandrów Kujawski*

Wyniki sprawdzianów i egzaminów

Poniższe tabele przedstawiają wyniki egzaminu ósmoklasisty oraz egzaminu gimnazjalnego w roku szkolnym 2019/2020.

Tabela 7. Średnie wyniki sprawdzianu ósmoklasisty w roku szkolnym 2019/2020

	Gmina Aleksandrów Kujawski	Powiat aleksandrowski	Województwo kujawsko-pomorskie	Kraj
Język polski	50%	56%	56	59
Matematyka	33%	38%	43	46
Język angielski	39%	47%	50	54
Język niemiecki	-	-	36	45

Źródło: *Opracowanie własne na podstawie danych z UG Aleksandrów Kujawski uzyskanych z OKE w Gdańsku*

Z powyższych zestawień wynika, że wyniki egzaminów uczniów uczących się w szkołach na terenie Gminy są niższe niż średnia dla powiatu, województwa i dla kraju.

1.2.3. Pomoc społeczna

GOPS w Aleksandrowie Kujawskim:

Charakterystycznym wyznacznikiem położenia ekonomicznego mieszkańców Gminy jest skala świadczonej pomocy społecznej. Jednostką organizacyjną Gminy Aleksandrów Kujawski zapewniającą usługi w zakresie pomocy społecznej jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Aleksandrowie Kujawskim. GOPS funkcjonuje w budynku UG.

Dużym problemem dla GOPS są sytuacje kryzysowe, dla których brak jest narzędzi na ich rozwiązanie. Największy problem stanowi tu grupa osób nagle pozbawionych dachu nad głową z różnych przyczyn. Brak odpowiedniej infrastruktury tj. schronisk, lokali mieszkalnych na terenie gminy Aleksandrów Kujawski oraz stosowane rejonizacje na terenach poza gminą, stawia tutejszy ośrodek przed znacznym wyzwaniem na ich rozwiązanie. Ponadto do pracy z rodziną w 2020 roku zatrudnionych było 3 asystentów rodziny. Rodzin wieloproblemowych, wyjątkowo trudnych m.in. z problemami opiekuńczo – wychowawczymi spośród podopiecznych ośrodka, które wymagają wsparcia asystenta jest ok. 33. Z uwagi na stopień zaawansowania problemów istnieje ciągłe zapotrzebowanie na etaty asystenta rodziny. Wskazane byłoby podjęcie działań mających na celu utworzenie mieszkań chronionych. Osoby, które opuszczają rodzinną pieczę zastępczą, placówkę opiekuńczo-wychowawczą lub schronisko dla nieletnich miałyby możliwość zamieszkania w takim mieszkaniu otrzymując jednocześnie wsparcie specjalistów w nabywaniu i utrwalaniu samodzielności życiowej, gospodarowania budżetem, wzmacniania kompetencji społecznych. Ponadto w mieszkaniu takim mogłyby otrzymać wsparcie osoby, które ze względu na wiek, niepełnosprawność albo chorobę potrzebują wsparcia w funkcjonowaniu w codziennym życiu, ale nie wymagają usług w zakresie świadczonym przez jednostkę całodobowej opieki tj. dom pomocy społecznej. Mieszkanie chronione jest formą pomocy społecznej przygotowującą osoby tam przebywające, pod opieką specjalistów, do prowadzenia samodzielnego życia albo zastępującą pobyt w placówce zapewniającej całodobową opiekę. Mieszkanie chronione ma zapewniać warunki samodzielnego funkcjonowania w środowisku, w integracji ze społecznością lokalną. Zgodnie z polskim modelem rozwiązywania problemów uzależnień, na mocy ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, gminy uzyskały kompetencje do rozwiązywania problemów alkoholowych oraz integracji społecznej osób uzależnionych. Na terenie Gminy Aleksandrów Kujawski brak jest miejsc pomocy specjalistycznej, terapii dla osób uzależnionych, współuzależnionych, (przede wszystkim kobiet). Planując realizację zadań z zakresu pomocy społecznej szczególną uwagę należy zwrócić na działania ukierunkowane na ochronę i polepszenie warunków życia najsłabszych grup społecznych, zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz na tworzenie warunków umożliwiających im aktywne uczestnictwo w życiu społecznym. W związku z ograniczoną ilością środków finansowych na realizację zadań pomocy społecznej wskazane jest pozyskiwanie funduszy z dodatkowych źródeł, do których należą między innymi środki unijne".

Na szczeblu gminy pomoc społeczna kierowana jest do osób najbardziej potrzebujących. Skupia się na doraźnym rozwiązywaniu konkretnych problemów. Pomoc społeczna pełni znaczącą funkcję zabezpieczenia społecznego, a jej przedmiotem są działania ukierunkowane na przeciwdziałanie i łagodzenie skutków przemian dokonujących się w obszarach życia społecznego.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Aleksandrowie Kujawskim realizując ustawę o pomocy społecznej wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka. Podejmuje działania zmierzające do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem. Przydzielany rodzaj, forma i rozmiar świadczenia są odpowiednie do okoliczności uzasadniających udzielenie pomocy, a potrzeby osób i rodzin korzystających z pomocy są uwzględniane na miarę celów i możliwości Ośrodka.

GOPS w Gminie Aleksandrów Kujawski odpowiada za:

1) Prowadzenie aktywnej integracji adresowanej do klientów pomocy społecznej z wykorzystaniem instrumentów aktywizacji społecznej, zawodowej, zdrowotnej i edukacyjnej.
2) Podejmowanie działań na rzecz zmiany postaw klientów, zwiększenia ich aktywności i współuczestniczenia w rozwiązywaniu trudnych sytuacji życiowych.
3) Wdrażanie nowego modelu ośrodka pomocy społecznej, poprzez profesjonalizację pracy socjalnej, podnoszenie jakości usług kierowanych do różnych grup społecznych, dostosowanie oferty usług do zmieniających się potrzeb indywidualnych i lokalnych, zwiększenie współpracy z innymi podmiotami na poziomie lokalnym i z organizacjami pozarządowymi, monitorowanie funkcjonowania jednostki.
4) Wspomaganie funkcjonowania rodzin wieloproblemowych, z grup zagrożonych wykluczeniem społecznym poprzez rozwój specjalistycznego systemu wsparcia rodziny.
5) Wspieranie aktywności i rozwijanie różnorodnych form wsparcia środowiskowego dla osób i środowisk ryzyka wykluczenia społecznego, rodzin z osobami niepełnosprawnymi, osób starszych.

W związku z przekazaniem do realizacji nowych zadań, które wprowadza ustawa z 10 czerwca 2010 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz ustawa z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, do zadań własnych gminy należy m.in. prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, zapewnienie wsparcia w formie pracy z rodziną przeżywającą trudności i w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych.

Rodziny korzystają z pomocy społecznej z powodu trudnej sytuacji socjalno-bytowej. Katalog powodów umożliwiających korzystanie z pomocy społecznej został określony w art. 7 Ustawy o pomocy społecznej. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Aleksandrowie Kujawskim udzielał pomocy z powodów zebranych w poniższej tabeli.

Tabela 8. Liczba osób/rodzin korzystających z pomocy społecznej wg powodów trudnej sytuacji życiowej na terenie Gminy Aleksandrów Kujawski w latach 2010, 2014, 2019 i 2020.

Powód trudnej sytuacji życiowej	Liczba rodzin				Liczba osób w tych rodzinach			
	2010	2014	2019	2020	2010	2014	2019	2020
Ubóstwo	543	521	306	303	1575	1521	765	771
Sieroctwo	-	-	-	-	-	-	-	-
Bezdomność	3	4	1	1	4	4	1	1
Potrzeba ochrony macierzyństwa	90	93	65	49	345	432	317	249
Bezrobocie	378	542	241	242	1064	1636	651	658
Niepełnosprawność	104	135	141	118	215	306	328	272

Długotrwała choroba	22	141	183	155	55	424	371	301
Bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego, w tym:	472	95	69	63	1468	366	254	234
- rodziny niepełne	88	60	36	38	252	186	120	114
- rodziny wielodzietne	86	21	12	13	490	133	71	77
Alkoholizm	44	7	16	14	69	19	34	23
Narkomania	-	-	-	-	-	-	-	-
Trudności w przystosowaniu się do życia po opuszczeniu zakładu karnego	5	9	5	6	11	22	5	13
Przemoc w rodzinie	10	0	2	1	36	0	2	3
Brak umiejętności w przystosowaniu do życia młodzieży opuszczającej placówki opiekuńczo-wychowawcze	-	-	-	-	-	-	-	-
Zdarzenie losowe i sytuacja kryzysowa	2	4	1	0	5	10	3	0
Trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy	-	-	-	-	-	-	-	-
Klęska żywiołowa lub ekologiczna	-	-	-	6	-	-	-	14

Źródło: *Opracowanie własne na podstawie danych z GOPS w Aleksandrowie Kujawskim.*

W roku 2019 pomocą społeczną objętych zostało 510 rodzin, a w 2020 roku stan ten wyniósł 482 rodziny. Wstępne diagnozy zapowiadają tragiczne skutki obecnej epidemii, w tym przede wszystkim wzrost bezrobocia, załamanie dochodów gospodarstw domowych, a w konsekwencji poszerzenie się sfery ubóstwa. Dlatego też nie ulega wątpliwości, że tak jak trzydzieści lat temu, systemowi pomocy społecznej przypadnie rola instytucji chroniącej obywateli przed skutkami (po) epidemicznego kryzysu ekonomicznego.

Wykres 4. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej w latach 2010-2020

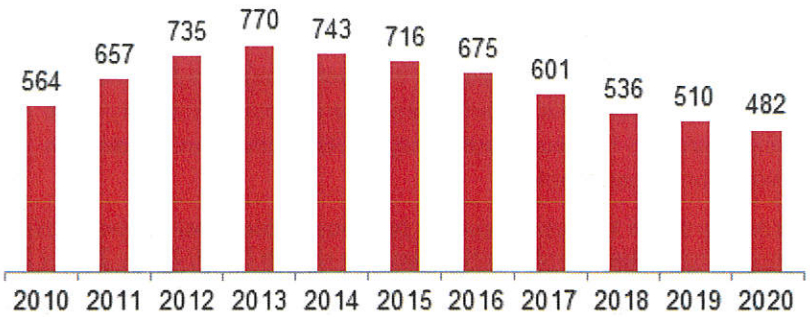

Źródło: *Opracowanie własne na podstawie danych z GOPS w Aleksandrowie Kujawskim.*

Kwoty udzielonych świadczeń pomocy społecznej przedstawia poniższa tabela. Największa wartość, bo ok. 931 tys. zł przypadła w 2019 r. na zasiłki okresowe ogółem i tendencja ta utrzymała się również w roku 2020. Z kolei najmniejsze kwoty zostały przydzielone (zarówno dla roku 2019 jak i do końca września 2020) na schronienie.

Tabela 9. Kwoty udzielonych świadczeń pomocy społecznej w Gminie Aleksandrów Kujawski w 2019 i 2020 r.

Forma pomocy	Kwota świadczeń (zł) w 2019 r.	Kwota świadczeń (zł) w 2020 r.
Specjalistyczne usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi	284.580,00	290.510,00
Zasiłki stałe ogółem	350.953,00	337.779,00
Zasiłki okresowe ogółem	931.987,00	928.125,00
Schronienie	10.963,00	294
Posiłek	121.853,00	33.308,00
Usługi opiekuńcze ogółem	282.538,00	328.554,00
Inne zasiłki celowe i w naturze ogółem	930.729,00	895.636,00

Źródło: *Opracowanie własne na podstawie danych z GOPS w Aleksandrowie Kujawskim*

Świadczenia realizowane przez GOPS w Gminie Aleksandrów Kujawski:

Asystent Rodziny:

Od lipca 2012 r. w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej zatrudnieni są Asystenci Rodziny. Asystent Rodziny pracuje w oparciu o ustawę z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Z założenia jest to forma wsparcia skierowana do rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej w postaci osoby towarzyszącej ,pomagającej i wspierającej w dokonywaniu zmian ukierunkowanych przede wszystkim na bezpieczeństwo i prawidłowy rozwój dzieci. Asystent rodziny przez pewien czas wspomaga rodzinę, tak, aby ta po zakończeniu współpracy potrafiła samodzielnie przezwyciężać trudności życiowe, zwłaszcza te dotyczące opieki i wychowywania dzieci.

Zespół Interdyscyplinarny d/s Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie:

Zespół interdyscyplinarny tworzy wójt, burmistrz albo prezydent miasta, powołując do niego przedstawicieli: jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, Policji, oświaty, ochrony zdrowia i organizacji pozarządowych.

W skład zespołu interdyscyplinarnego wchodzą także kuratorzy sądowi jak również prokuratorzy oraz przedstawiciele instytucji działających na rzecz przeciwdziałania przemocy.

Zespół ma za zadanie m.in. diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie, następnie podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w celach zapobiegawczych bądź podejmowanie interwencji w środowisku dotkniętym patologią.

Konieczne jest opracowywanie i realizacja indywidualnych planów pomocy i inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc, a następnie monitorowanie sytuacji w tych rodzinach.

Do zadań zespołu należy również dokumentowanie podejmowanych działań, a także ich efektów.

Gminna Komisja d/s Rozwiązywania Problemów Alkoholowych:

Do głównych zadań realizowanych przez Komisję, należy prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych, a w szczególności:

- zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu,
- udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie,

- prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej, w szczególności dla dzieci i młodzieży,
- nadzór nad ograniczeniem dostępności alkoholu, między innymi opiniowanie wniosków o wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych oraz prowadzenie kontroli przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.

Dodatki mieszkaniowe i dodatek energetyczny:

Dodatek mieszkaniowy jest świadczeniem pieniężnym wypłacanym przez gminę, mającym na celu dofinansowanie do wydatków mieszkaniowych ponoszonych w związku z zajmowaniem lokalu mieszkaniowego.

Od dnia 1 stycznia 2014r., osoby otrzymujące dodatek mieszkaniowy będą miały prawo do nowego świadczenia tj. zryczałtowanego dodatku energetycznego.

Zryczałtowany dodatek energetyczny przysługuje tzw. "odbiorcy wrażliwemu energii elektrycznej", czyli osobie, której przyznano dodatek mieszkaniowy, która jest stroną umowy kompleksowej lub umowy sprzedaży energii elektrycznej zawartej z przedsiębiorstwem energetycznym i zamieszkuje w miejscu dostarczania energii elektrycznej.

Dzienny Dom Pobytu w Słomkowie:

Dzienny domy pobytu (DDP) jest ośrodkiem przeznaczonym dla 21 osób potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu, zapewniającym całodzienne usługi opiekuńcze, specjalistyczne usługi opiekuńcze oraz aktywizację w sferze fizycznej, intelektualnej oraz społecznej. Organizacja DDP oraz zakres i poziom świadczonych w nim usług uwzględnia w szczególności wolność, intymność, godność i poczucie bezpieczeństwa uczestników zajęć oraz stopień ich fizycznej i psychicznej sprawności.

W ramach prowadzonej działalności DDP oferuje swoim podopiecznym w szczególności:

- zaspokojenie potrzeb życiowych, m.in. poprzez zapewnienie miejsca do bezpiecznego i godnego spędzania czasu;
- usługi opiekuńcze i pielęgnacyjne, w tym pomoc w utrzymaniu higieny osobistej;
- dwa posiłki w siedzibie DDP, w miarę potrzeb na wynos lub w formie dowozu do miejsca zamieszkania;
- umożliwienie udziału w zajęciach terapeutycznych, plastycznych, muzycznych i wspierających ruchowo;
- dostęp do książek i środków przekazu, organizowanie imprez kulturalnych, rekreacyjnych i towarzyskich;
- pomoc w rozwinięciu i wzmacnianiu aktywności oraz samodzielności życiowej;
- pomoc psychologiczną, poradnictwo i wsparcie w rozwiązywaniu trudnych sytuacji życiowych oraz bieżących spraw życia codziennego np. udzielania pomocy w kontaktach z placówkami służby zdrowia i urzędami.

DDP funkcjonuje przez cały rok, we wszystkie dni robocze, co najmniej 8 godzin dziennie, w godzinach dostosowanych do potrzeb uczestników i ich rodzin.

W zakresie wymogów o charakterze infrastrukturalnym budynek DDP spełnia następujące wymogi:

- jest dostosowany do potrzeb osób korzystających z usług;
- posiada co najmniej: 2 pokoje dziennego pobytu (do terapii grupowej, rehabilitacji i wypoczynku), jadalnię w pokoju dziennego pobytu, aneks kuchenny urządzony w pokoju dziennego pobytu, jedno pomieszczenie do prowadzenia terapii indywidualnej oraz pokój do wypoczynku;

- udostępnione są co najmniej 2 łazienki, z których jedna jest dostosowana do potrzeb osób z niepełnosprawnością z możliwością kąpieli lub prysznica.

W DDP stale pracują co najmniej 3 osoby, w tym dwóch opiekunów. Pozostali specjaliści zatrudniani są w miarę potrzeb.

Zdjęcie 10. DDP w Słomkowie

Źródło: *Opracowanie własne na podstawie danych z UG Aleksandrów Kujawski*

Klub Seniora w miejscowości Zduny:

Klub seniora to miejsce spotkań osób starszych, w którym opieką obejmowane są osoby potrzebujące wsparcia w codziennym funkcjonowaniu. Przeciwdziała osamotnieniu i marginalizacji seniorów. Klub Seniora zapewnia transport i wyżywienie w postaci dwudaniowego obiad. W Klubie Seniora utworzony jest Seniora utworzonych jest 15 miejsc świadczenia usług opiekuńczych.

W placówce prowadzone są zajęcia mające na celu:

- zagospodarowanie czasu wolnego po zakończeniu aktywności zawodowej (m.in. rozwijanie umiejętności i indywidualnych zainteresowań);
- zwiększenie aktywności i uczestnictwa osób starszych w życiu społecznym;
- działalność prozdrowotną (m.in. edukacja zdrowotna, spotkania z lekarzami), kulturalną (wyjścia do kina, czy teatru) i edukacyjną (m.in. nauka obsługi komputera, korzystania z Internetu);
- prowadzenie zajęć z zakresu kultury fizycznej poprzez organizację zajęć sportowych np. nordic walking, zorganizowane zajęcia w ramach stref aktywności rodzinnej, aerobik, itp.;
- tworzenie grup samopomocowych, których członkowie będą wzajemnie się wspierać w trudnościach życia codziennego;
- poradnictwo psychologiczne realizowane poprzez proces diagnozowania, profilaktyki i terapii.

W Klubie Seniora zatrudniona jest 1 osoba na etacie Opiekuna/Animatora.

Zdjęcie 11. Klub Seniora w miejscowości Zduny

Źródło: *Opracowanie własne na podstawie danych z UG Aleksandrów Kujawski*

Placówka Wsparcia Dziennego w Plebance:

Gmina jest w trakcie realizacji projektu pn. „Rozwój placówki wsparcia dziennego w Plebance". Projekt realizowany jest w okresie od 2021-05-01 do 2022-06-30. Wydatki kwalifikowalne wynoszą 336 337,50 zł, a wnioskowane dofinansowanie 302 703,74 zł.

Celem projektu jest zwiększenie aktywności społeczno-zawodowej 7 rodzin (14K/14M, w tym 14 dzieci) zamieszkujących Gminę Aleksandrów Kujawski zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym poprzez działalność placówki wsparcia dziennego w Plebance oraz świadczenie usług społecznych w okresie od V 2021 do VI 2022.

Grupą docelową projektu są osoby fizyczne mieszkające w rozumieniu Kodeksu cywilnego lub pracujące lub uczące się w Gminie Aleksandrów Kujawski (pow. aleksandrowski, woj. kujawsko-pomorskie) zagrożone ubóstwem lub wykluczeniem społecznym.

Do zadań projektu należy:

1) Wsparcie rodziny (asystentura i poradnictwo rodzinne): indywidualne sesje poradnictwa rodzinnego (np. psychologicznego, mediacja, terapia rodzinna) i spotkania integracyjno-warsztatowe dla 7 rodzin i 28 osób (w tym 14 dzieci).
2) Wsparcie dzieci (zajęcia rozwijające i opiekuńczo-wychowawcze w placówce wsparcia dziennego): zapewnienie opieki nad dziećmi, animacja wolnego czasu, zajęcia rozwijające różne kompetencje (językowe, matematyczne, osobiste, społeczne i w zakresie umiejętności uczenia się) oraz zajęcia specjalistyczne (terapia, psycholog, logopeda) dla 14 dzieci w wieku od 7 do 16 lat.
3) Wsparcie rodziców (aktywizacja społeczno-zawodowa): doradztwo zawodowe, poradnictwo zawodowe w formie warsztatów aktywnego poszukiwania pracy, pośrednictwo pracy, warsztaty kompetencji miękkich, Szkoła Rodzica dla 10 osób

1.2.4. Ochrona zdrowia

Zadania z zakresu służby zdrowia realizowane są przez Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej w miejscowości Służewo oraz działający w jego pobliżu punkt apteczny. Resztę zadań z tego zakresu zapewniają placówki położone w mieście Aleksandrów Kujawski. W roku 2019 udzielono łącznie 16 762 porad lekarskich.

Zdjęcie 12. NZOZ w Służewie

Źródło: *Opracowanie własne na podstawie danych z UG Aleksandrów Kujawski*

Ponadto w gminie Aleksandrów Kujawski realizowane są programy zdrowotne. W roku 2019 po raz kolejny zorganizowane były zajęcia sportowe w ramach ,,Programu Zapobiegania Upadkom dla Seniorów w Województwie Kujawsko – Pomorskim". Zajęcia odbywały się trzy razy w tygodniu po jednej godzinie zegarowej w dwóch grupach. Upadki osób starszych stanowią poważny problem geriatryczny, społeczny i ekonomiczny. Do tych upadków dochodzi w każdej grupie wiekowej, jednak jeśli dotyczą one osób starszych skutkują pogorszeniem ich sprawności. Częstość urazów związanych z upadkami wzrasta z wiekiem. Celem programu jest zmniejszenie liczby upadków i urazów wśród osób po 60 r. ż.

Kolejnym programem realizowanym przez gminę Aleksandrów Kujawski był ,,Program profilaktyki zakażeń pneumokokowych wśród osób dorosłych w oparciu o szczepienia przeciwko pneumokokom w województwie kujawsko-pomorskim". Najcięższą postacią zakażenia pneumokokowego jest zapalenie opon mózgowo-rdzeniowych, sepsa i zapalenie płuc z bakteriemią. W populacji dorosłych szczególnie narażona na zakażenia jest populacja ludzi starszych (po 65 roku życia), u których stwierdza się deficyty odporności oraz dorosłych i dzieci cierpiących na choroby przewlekłe (tj. cukrzycę, choroby sercowo-naczyniowe, choroby układu oddechowego). Do programu zostały zaproszone osoby w wieku powyżej 65 lat, zamieszkałe na terenie województwa kujawsko-pomorskiego, które nie były szczepione szczepionką przeciwko pneumokokom i należą do grupy ryzyka – osoby leczące się z powodu przewlekłego nieżytu oskrzeli i astmy oskrzelowej.

Kontynuowany był również ,,Program Wykrywania Zakażeń WZW B i C w Województwie Kujawsko-Pomorskim". Dla mieszkańców gminy Aleksandrów Kujawski realizatorem programu był Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Rypinie. Do badań mogły przystąpić osoby niezbadane w kierunku zakażenia HBV i HCV zameldowane na terenie Gminy Aleksandrów Kujawski.

Wszystkie powyższe programy są również realizowane w 2020 r.

Liczba pacjentów w 2019 roku, korzystających z usług świadczonych w ramach podstawowej opieki zdrowotnej to 16 276 osób i wg poniższej tabeli widać, że liczba ta w ostatnich latach wzrosła.

Liczba porad udzielonych w 2019 roku w ramach ambulatoryjnej opieki zdrowotnej (porady lekarskie) wynosiła 16 762 i tutaj również da się zauważyć, że na przestrzeni ostatnich lat liczba ta wzrosła.

Tabela 10. Liczba porad zdrowotnych udzielonych na terenie Gminy Aleksandrów Kujawski (2012-2019)

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Podstawowa opieka zdrowotna - porady	14 548	14 604	14 814	15 891	16 602	15 219	15 447	16 276
Ambulatoryjna opieka zdrowotna - porady lekarskie	15 232	15 325	15 575	16 642	17 265	15 770	16 087	16 762

Źródło: *Opracowanie własne na podstawie danych GUS* BDL

W gminie znajduje się jedna apteka w miejscowości Służewo.

1.2.5. Działalność organizacji pozarządowych

W 2020 roku z budżetu gminy na realizację zadań związanych z działalnością organizacji pozarządowych wydatkowano kwotę 108.250,00 tys. zł.

Tabela 11. Organizacje pozarządowe Gminy Aleksandrów Kujawski

L.p.	Nazwa	Cel działania organizacji	Rok założenia
1.	Uczniowski Klub Sportowy „Reszka" przy Szkole Podstawowej w Służewie	celem klubu jest planowanie i organizowanie pozalekcyjnego życia sportowego uczniów w oparciu o możliwości obiektowe i sprzętowe gminy oraz pomoc organizacyjną i materialną rodziców i sympatyków Klubu; angażowanie wszystkich uczniów do różnorodnych form aktywności ruchowej, sportu, turystyki, gier i zabaw dostosowanych do wieku, stopnia sprawności i zainteresowań sportowych; uczestniczenie w imprezach sportowych organizowanych na obszarze działania samorządu terytorialnego i poza nim; organizowanie zajęć sportowych dla uczniów szkoły w celu wszechstronnego rozwoju ich sprawności fizycznej i umysłowej; organizowanie działalności sportowej ze szczególnym uwzględnieniem funkcji zdrowotnych; organizowanie różnorodnych form współzawodnictwa sportowego; promowanie i organizowanie wypoczynku dzieci młodzieży i dorosłych; kształtowanie pozytywnych cech charakteru i osobowości poprzez uczestnictwo w realizacji zadań sportowych Klubu; realizacja funkcji terapeutycznej, korekcyjnej i rehabilitacyjnej w zajęciach sportowych i rekreacyjnych dzieci, młodzieży oraz dorosłych; współdziałanie z instytucjami, stowarzyszeniami, z podmiotami gospodarczymi, jednostkami administracji państwowej i samorządowej na rzecz rozwoju i popularyzacji sportu wśród dzieci i młodzieży; tworzenie warunków do osiągania sukcesów sportowych w celu wyrównywania szans rozwojowych i edukacyjnych dzieci i młodzieży; eliminowanie przez sport barier statusowych, agresji i patologii wśród uczniów; wdrażanie nawyków zdrowego stylu żucia w oparciu o sport i	1999

		rekreację; propagowanie otwartej postawy obywatelskiej wobec szeroko pojętej kultury fizycznej; zapewnienie uczestnikom zajęć bezpiecznego i wszechstronnego rozwoju; współpraca z innymi instytucjami działającymi w zakresie objętym celami Klubu.	
2.	Gminny Klub Sportowy „Start" w Stawkach	celem działalności Klubu jest popularyzacja zadań z zakresu kultury fizycznej i sportu ze szczególnym uwzględnieniem oddziaływania na młodzież we współpracy z funkcjonującymi na terenie Powiatu Aleksandrowskiego podmiotami realizującymi w/w zadania.	2004
3.	Uczniowski Klub Sportowy „Smyk Wołuszewo" przy Szkole Podstawowej w Wołuszewie	celem klubu jest planowanie i organizowanie pozalekcyjnego życia sportowego uczniów w oparciu o możliwości obiektowe i sprzętowe gminy oraz pomoc organizacyjną i materialną rodziców i sympatyków Klubu; angażowanie wszystkich uczniów do różnorodnych form aktywności ruchowej, gier i zabaw dostosowanych do wieku, stopnia sprawności i zainteresowań sportowych; uczestniczenie w imprezach sportowych organizowanych na obszarze działania samorządu terytorialnego i poza nim; organizowanie zajęć sportowych dla uczniów szkoły w celu wszechstronnego rozwoju ich sprawności fizycznej i umysłowej; organizowanie działalności sportowej ze szczególnym uwzględnieniem funkcji zdrowotnych; organizowanie uczniom wszystkich klas różnorodnych form współzawodnictwa sportowego; kształtowanie pozytywnych cech charakteru i osobowości poprzez uczestnictwo w realizacji zadań sportowych Klubu; integracje środowiska lokalnego do czynnego uprawiania sportu, szczególnie rozwijania umiejętności ruchowych w mini piłce siatkowej oraz unihokeju.	2007
4.	Uczniowski Klub Sportowy „Wietnamskie Sztuki Walki"	organizacja i współzawodnictwo sportowe w Ju-Jitsu a także podejmowanie działań na rzecz promocji i rozwoju Ju-Jitsu; planowanie i organizowanie pozalekcyjnego życia sportowego uczniów i członków Klubu; angażowanie wszystkich uczniów i członków Klubu do różnorodnych form aktywności ruchowej, dostosowanych do wieku, stopnia sprawności i zainteresowań sportowych; organizacja działalności sportowej ze szczególnym uwzględnieniem funkcji zdrowotnych; propagowanie wiedzy związanej ze sztukami i sportami walki wraz z ich nauczaniem; rozwijanie działalności prowadzącej do podnoszenia sprawności fizycznej dzieci i młodzieży; upowszechnianie rekreacji fizycznej i profilaktyki zdrowotnej; organizacja i uczestnictwo w imprezach sportowych na terenie Polski oraz poza jej granicami; rozwijanie działalności prowadzącej do doskonalenia postaw etycznych i moralnych osób uczestniczących w zajęciach prowadzonych przez Klub; rozwój i propagowanie rekreacji i turystyki kwalifikowanej; wsparcie osób niedostosowanych społecznie, osób w podeszłym wieku oraz osób zagrożonych wykluczeniem społecznym; postęp w integracji i aktywizacji społeczności lokalnej; rozwój zasobów ludzkich na rzecz rozwoju	2015

		lokalnego; rozwój działalności wpływającej na poprawę jakości życia mieszkańców za pomocą sportu i rekreacji; propagowanie medycyny wschodniej oraz nauczanie metod relaksacyjnych.	
5.	Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Gminy Aleksandrów Kujawski	Działanie na rzecz oświaty, kultury fizycznej, sportu. 2. Promocja ekologii i ochrony środowiska. 3. Inspirowanie społeczności do podejmowania działalności gospodarczej. 4. Działanie na rzecz zwiększenia udziału ludzi w życiu publicznm. 5. Ułatwianie kontaktów z instytucjami i organizacjami krajowymi i międzynarodowymi. 6. Promocja regionu w kraju i zagranicą. 7. Promocja kultury. 8. Propagowanie idei samorządności wśród społeczeństwa. 9. Działanie na rzecz bezpieczeństwa mieszkańców. 10. Działanie na rzecz osób niepełnosprawnych. 11. Pomoc osobom poszukującym pracy i bezrobotnym	2004
6.	Ośrodek Sportów Konnych w Nowym Ciechocinku	celem stowarzyszenia jest: aktywizowanie i integrowanie środowiska lokalnego, nauka jazdy konnej, prowadzenie szkoleń jeździeckich oraz egzaminów na odznaki PZJ. Od wielu lat z powodzeniem organizują wycieczki dla szkół i przedszkoli, zielone szkoły oraz zimowe i letnie obozy jeździeckie, które pozwoliły zaszczepić miłość do koni i zwierząt wśród wielu młodych ludzi.	2017
7.	Gminny Międzyzakładowy Ludowy Klub Sportowy „Orzeł" w Służewie	a) Krzewienie kultury fizycznej wśród dzieci, młodzieży i dorosłych oraz wychowywanie dzieci i młodzieży przez sport b) Uprawianie sportu wyczynowego w formie amatorskiej i zawodowej w oparciu o przepisy i regulaminy c) Promocja Gminy Aleksandrów Kujawski, Powiatu Aleksandrowskiego, regionu i kraju poprzez sport 2. Klub realizuje swoje cele poprzez: a) organizowanie życia sportowego swoich członków, zawodników i sympatyków w oparciu o dostępną bazę treningową i możliwości sprzętowe b) angażowanie osób niepełnosprawnych do różnych form aktywności ruchowej c) uczestnictwo zawodników, członków klubu w zawodach rangi regionalnej, krajowej i międzynarodowej oraz imprezach o charakterze rekreacyjnym i kulturalnym d) organizowanie zajęć sportowych i zawodów dla sportowo uzdolnionych dzieci i młodzieży e) organizowanie aktywnego wypoczynku poprzez różne formy współzawodnictwa sportowego dla uczniów, członków Klubu oraz społeczeństwa ze szczególnym uwzględnieniem funkcji zdrowotnych. f) Kształtowanie pozytywnych cech charakteru i osobowości poprzez aktywne uczestnictwo członków Klubu i sympatyków statutowej działalności sportowej i organizacyjnej Klubu. g) Prowadzenie działalności szkoleniowej, informacyjnej i promocyjnej h) Uzyskiwanie środków finansowych na działalność statutową Klubu z wpisowego, składek członkowskich, dotacji, darowizn i) Szkolenie zawodników w celu podniesienia poziomu sportowego	1948

8.	Stowarzyszenie Wspólnie dla Ośna Drugiego	Celem stowarzyszenia jest inicjowanie i wspieranie działań na rzecz społeczno-gospodarczego rozwoju obszaru wiejskiego wsi i sołectwa Ośno Drugie, a w szczególności w zakresie aktywizacji społeczności lokalnej i rozwoju infrastruktury wsi oraz rozwiązywanie problemów jej mieszkańców z tym związanych, tworzenie optymalnych warunków dla wszelkich inicjatyw społecznych, oraz wspieranie i organizowanie działalności oświatowej i kulturalnej.	2011
9.	Stowarzyszenie „Aktywni na Wsi"	celem działalności stowarzyszenia jest popularyzacja zadań z zakresu kultury, ochrony dóbr kultury i tradycji, działalność wspomagająca rozwój wspólnot społeczności lokalnych, nauki edukacji, oświaty i wychowania, turystyki, krajoznawstwa, wypoczynku dzieci i młodzieży, ochrona i promocja zdrowia.	2012
10.	Stowarzyszenie Przyjaciół Łazieńca „Cudne Manowce"	Celem stowarzyszenia jest podejmowanie działań na rzecz rozwoju Łazieńca oraz wspieranie społecznej aktywności mieszkańców, w tym w szczególności: 1. Podejmowanie i ochrona dziedzictwa narodowego, kultury ludowej, lokalnych tradycji i zwyczajów oraz atrakcji Łazieńca i regionu, 2. Podejmowanie działań w celu integracji lokalnej społeczności, 3. Szerzenie oświaty, organizacja kursów, szkoleń, aktywizacja ludności wiejskiej, 4. Organizacja oraz udział w imprezach, wystawach, konkursach, 5. Podejmowanie inicjatyw na rzecz poprawy wizerunku miejscowości, troska o balkony, ogródki, zieleńce, miejsca spotkań i rekreacji mieszkańców, 6. Wspieranie działań społecznych na rzecz budowy nowej i modernizacji istniejącej infrastruktury technicznej Łazieńca, 7. Upowszechnianie profilaktyki zdrowotnej i propagowanie zdrowego stylu życia, 8. Podejmowanie inicjatyw w zakresie rozwoju kultury fizycznej, sportu i rekreacji, 9. Udział w działaniach zmierzających do rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomani i innych uzależnień, 10. Podejmowanie działań na rzecz ochrony środowiska naturalnego, propagowanie akcji i rozwiązań ekologicznych, 11. Organizowanie aktywnego wypoczynku dzieci i młodzieży, ciekawych form spędzania czasu wolnego oraz rozwijanie ich talentów i zainteresowań, 12. Organizacja pomocy mieszkańcom Łazieńca znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej, współpraca z GOPS, 13. Podejmowanie działań i współpraca z instytucjami w celu poprawy bezpieczeństwa, 14. Wspieranie inicjatyw społecznych i gospodarczych wsi, 15. Współpraca i współdziałanie z władzami samorządowymi powiatu i gminy w zakresie przygotowania i realizacji planów rozwoju wsi Łazieniec, 16. Realizacja projektu dot. Promocji miejsca pobytu Edwarda Stachury, 17. Pozyskiwanie środków i sponsorów na działalność statutową stowarzyszenia przyjaciół Łazieńca "Cudne manowce".	2012
11.	Stowarzyszenie Abstynenckie „Bezpieczna Przystań"	Kształtowanie u członków trwałych dążeń do całkowitej abstynencji oraz stwarzanie warunków do wytrwania w trzeźwości; działanie na rzecz	2012

		integracji rodziny, z poszanowaniem osobistych praw wszystkich jej członków; działanie na rzecz ozdrowienia duchowego, moralnego i psychicznego osób uzależnionych od wszelkich nałogów a także osób współuzależnionych; dążenie do trwałej trzeźwości członków stowarzyszenia; zapewnienie możliwości alternatywnego "środowiska" ludziom pragnącym porzucenia nałogów; udzielanie informacji i pomocy w kwestii wyboru metod i sposobów leczenia z nałogów; reintegracja zawodowa; tworzenie programów pomocy w zakresie: walki z alkoholizmem, innymi uzależnieniami i współuzależnieniami; wspieranie ruchów amatorskich, których zadaniem jest rozwój intelektualny i twórczy jednostki ludzkiej; działanie na rzecz osób niepełnosprawnych będących członkami stowarzyszenia, a także mieszkających na terenie działanie stowarzyszenia; upowszechnianie turystyki i aktywnego wypoczynku wśród dzieci, młodzieży i dorosłych; upowszechnianie kultury fizycznej i sportu; wspieranie edukacji oświaty i wychowania dzieci i młodzieży; podejmowanie wszelkich inicjatyw, w tym społecznych i gospodarczych, mających na celu wszechstronną pomoc rodzinie, ze szczególnym uwzględnieniem rodzin dysfunkcyjnych, samokształcenie indywidualne i grupowe w zakresie norm moralnych i etycznych uwzględniając problem uzależnień i współuzależnień w rodzinie.	

Źródło: *Opracowanie własne*

Gminny Międzyzakładowy Ludowy Klub Sportowy „Orzeł" w Służewie:

Według osób do których dotarła redakcja, które mogłyby mieć wiadomości na temat Orła formalne początki klubu miały swój początek w 1948 roku. Założycielami Orła byli panowie o nazwisku Skonieczccy. Jednakże brak dokumentów potwierdzających te informacje (redakcja czyni kroki aby do nich dotrzeć).

Wiadomo jednak, ze bardzo poważną rolę w odegrał nieżyjący już Marian Szmyt, jak się mówi od samego początku był bardzo zaangażowany w rozwój klubu, pełnił kilka funkcji Prezesa, trenera, gospodarza. Na początku Orzeł nie posiadał swojego boiska, a piłkarze swoje mecze rozgrywali gościnnie w Seroczkach, Raciążku, Wagańcu. W szeregach Orła byli przede wszystkim mieszkańcy Służewa i okolic.

Lata 70-80 to rozkwit Orła, spowodowane to było zaangażowaniem POM–u Przybranowo w jego funkcjonowanie. POM pomagał jak mógł, udostępniał autokar, wspomagał finansowo. Przez długi okres klub zmienił swą nazwę na „Pomowiec" Służewo. Było to w latach 1970 – 1983. Dzięki staraniom pana Szmyta Służewo doczekało się swojego boiska w roku 1988 .

Od 1993 roku do 2004 był to okres wzlotów i upadków klubu. Sportowo klub się rozwinął , seniorzy grali kilka sezonów w 5 lidze, zawsze Orzeł zaliczał się do niewygodnych przeciwników, twardych, nieustępliwych z którym liczyli się wszyscy łącznie z klubami z czołówki województwa.

W chwili obecnej trenuje w klubie ok. 70 osób. W tym czasie także zaplecze zmieniło swój wygląd na lepszy.

OSP na terenie Gminy Aleksandrów Kujawski

Na terenie Gminy Aleksandrów Kujawski zarejestrowanych jest 6 jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych:

- OSP Odolion
- OSP Opoczki
- OSP Ostrowąs
- OSP Słomkowo
- OSP Służewo
- OSP Wołuszewo

OSP Służewo wpisana jest do Krajowego Systemu Ratowniczo - Gaśniczego.

Krajowy System Ratowniczo-Gaśniczy (KSRG) to integralna część organizacji bezpieczeństwa wewnętrznego państwa, mający na celu ratowanie życia, zdrowia, mienia lub środowiska, prognozowanie, rozpoznawanie i zwalczanie pożarów, klęsk żywiołowych lub innych miejscowych zagrożeń. System skupia jednostki ochrony przeciwpożarowej, inne służby, inspekcje, straże, instytucje oraz podmioty, które dobrowolnie w drodze umowy cywilnoprawnej zgodziły się współdziałać w akcjach ratowniczych. Głównym celem KSRG jest zapewnienie ochrony życia, zdrowia, mienia lub środowiska, w ramach działań podejmowanych przez PSP i inne podmioty ratownicze (ze szczególnym uwzględnieniem OSP.

Na terenie Gminy działają również 2 drużyny młodzieżowe Ochotniczych Straży Pożarnych przy OSP Ostrowąs (3 dziewczyny, 7 chłopców) i OSP Opoczki (5 chłopców).

1.2.6. Bezpieczeństwo

W dwóch poniższych tabelach zebrano najważniejsze informacje z policji dotyczące bezpieczeństwa na terenie Gminy Aleksandrów Kujawski.

Tabela 12. Interwencje na terenie Gminy w latach 2015-2020

Interwencje na terenie gminy	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020
Interwencje publiczne	186	179	126	289	311	291
Interwencje domowe	-	-	-	-	-	-
Niebieskie karty	20	22	19	24	33	34

Źródło: *Dane z policji*

Tabela 13. Liczba zdarzeń drogowych

Liczba zdarzeń drogowych	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020
Wypadki	-	-	20	36	-	16

Kolizje	-	-	-		-	18
Zabici	-	-	0	13	-	2
Ranni	-	-	22	55	-	-

Źródło: Dane z policji

Tabela 14. Liczba wyjazdów do zdarzeń zadysponowanych przez PSP

Jednostka	KSRG	P	MZ	AF	PZR	Razem
OSP Służewo	TAK	15	33	2	0	50
OSP Ostrowąs	NIE	4	4	0	0	8
OSP Wołuszewo	NIE	1	5	0	0	6
OSP Opoczki	NIE	3	12	0	0	15
OSP Odolion	NIE	0	1	0	0	1
OSP Słomkowo	NIE	0	0	0	0	0

P=Pożar ; MZ=Miejscowe Zagrożenie; AF= Alarm Fałszywy; PZR= Zabezpieczenie rejonu operacyjnego KP PSP

Źródło: Opracowanie na podstawie danych z UG

Tabela 15. Zdarzenia na terenie powiatu z podziałem na jednostki administracyjnych (liczba zdarzeń)

		Ogółem zdarzeń		Pożary		Miejscowe zagrożenie		Alarmy fałszywe	
		rok		rok		rok		rok	
Lp.	**Powiat/Gmina**	**2019**	**2020**	**2019**	**2020**	**2019**	**2020**	**2019**	**2020**
1	aleksandrowski	698	700	236	178	432	471	30	51
2	m. Aleksandrów Kujawski	126	143	53	34	67	99	6	10
3	**Gmina Aleksandrów Kujawski**	**191**	**174**	**69**	**51**	**112**	**113**	**10**	**10**
4	Bądkowo	27	31	9	3	17	28	1	0
5	m. Ciechocinek	168	158	54	39	106	101	8	18
6	Koneck	44	42	17	11	27	28	0	3
7	m. Nieszawa	14	11	5	5	8	6	1	0
8	Raciążek	43	54	9	6	31	42	3	6

9	Waganiec	44	52	10	13	33	35	1	4
10	Zakrzewo	41	35	10	16	31	19	0	0
	RAZEM:	**698**	**700**	**236**	**178**	**432**	**471**	**30**	**51**

Źródło: Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej w Aleksandrowie Kujawskim

Straż Gminna:

Na terenie Gminy Aleksandrów Kujawski Straż Gminna przeprowadziła w 2020 r. następujące działania w ramach akcji:

1) Spotkania w szkołach - 19 (liczba dzieci- 362, przekazano kamizelki odblaskowe -167).
2) Spotkania w przedszkolach – 1 (liczba dzieci – 25, przekazano kamizelki odblaskowe i opaski).
3) Bezpieczne Ferie:
   a) spotkania z dziećmi w szkołach – 5 (liczba dzieci – 254),
   b) kontrole zimowego wypoczynku – 2 (liczba dzieci – 36),
   c) przekazano książeczki „Bezpieczne Ferie" -290
   d) elementy odblaskowe – 36
4) Bezpieczne Wakacje
   a) spotkania z dziećmi na obozach – 5 (liczba dzieci – 83),
   b) przekazano książeczki „Bezpieczne Wakacje" i opaski odblaskowe,
5) Bezpieczeństwo w ruchu drogowym:
   a) Udział w działaniach „Bezpieczny Pieszy" i „Niechroniony Uczestnik Ruchu Drogowego", wspólnie z Policją rozdawano kamizelki odblaskowe i opaski celem poprawy widoczności pieszych i rowerzystów na drodze.
   b) Udział w egzaminie na kartę rowerową -2 (liczba dzieci 59), przekazano kamizelki odblaskowe
6) Spotkanie z seniorami – 1 (omówiono zagrożenia jakimi mogą paść osoby starsze).

Ponadto w 2020 r. w ramach działalności Straży Gminnej:

- przeprowadzono 291 interwencji,
- wylegitymowano 285 osób,
- pouczono 137 osób za wykroczenia,
- nałożono mandatów karnych 30/3050 zł,
- przeprowadzono kontroli posesji – 99,
- odbyto 2308,5 godzin patrolowych.

2. Sfera przestrzenna

2.1. Środowisko przyrodnicze i dziedzictwo kulturowe

2.1.1. Rzeźba terenu

Według fizyczno-geograficznego podziału Polski J. Kondrackiego teren Gminy Aleksandrów Kujawski położony jest w obrębie dwóch mezoregionów: Kotliny Toruńskiej oraz Równiny Inowrocławskiej.

Kotlina Toruńska stanowi część rozległej formy pradolinnej, której główną oś stanowi rzeka Wisła. Równina Inowrocławska natomiast jest równiną o wysokości do 100 m n.p.m. o nielicznych małych jeziorach na północnym zachodzie. Region ten cechują niskie roczne opady (do 500 mm, będące najniższymi w Polsce). Równina Inowrocławska jest głównie regionem rolniczym o czarnych żyznych ziemiach pobagiennych (tzw. Czarne Kujawy). W podłożu regionu przechodzi tzw. tektoniczny wał kujawski, gdzie występują wysady soli kamiennej (solanki Inowrocławia i Ciechocinka).

Obszar Gminy Aleksandrów Kujawski jest w przeważającej części płaski, a jego jedynym urozmaiceniem są wydmy przybierające postać małych, niskich pagórków o wysokości względnej do 10 m. W zachodniej oraz południowo-zachodniej części gminy występują liczne nabrzmienia i obniżenia oraz wyraźnie zaznaczone pagórki o wysokości ok. 5 m. W kierunku Starego Rożna i Rożna-Parcele występuje ciąg pagórków akumulacji lodowcowej z pokrywami osadów wodnolodowcowych o wysokości kilku metrów.

Krawędź wysoczyzny przebiegająca w kierunku z północnego zachodu na południowy wschód ma formę stromej skarpy o wysokości ok. 20 m, ponacinanej wcięciami erozyjnymi, wyraźnie zaznaczonymi w okolicach wsi Łazieniec, Zgoda i Kuczek.

Pofałdowane osady moreny dennej znajdujące się na terenie przecinają dwie doliny rzeczne: Wisły i Tążyny. Dolina Wisły obejmuje wschodnie części sołectw: Otłoczyn, Słońsk Dolny oraz Wołuszewo. Dolina Tążyny przebiega przez teren gminy początkowo w kierunku południe-północ, a następnie południowy zachód – północny-wschód. Poza kierunkiem jej przebiegu zmienia się również jej charakter. Na odcinku przecinającym gminę jest ona relatywnie szeroka, prosta, porośnięta łąkami i niezbyt głęboko wcięta, zaś na odcinku będącym jednocześnie północną granicą gminy cechuje ją większe zróżnicowanie rzeźby, bardziej strome zbocza oraz jest bardziej meandrująca.

Większość terenu gminy ma charakter moreny dennej falistej. Tylko północna część sołectwa Grabie oraz sołectwa Rożno-Parcele mają charakter moreny dennej pagórkowatej. Na obszarze Gminy Aleksandrów Kujawski występują licznie niewielkie wyniesienia oraz zagłębienia urozmaicające rzeźbę terenu. W północnej części gminy znajdują się wydmy śródlądowe. W północno zachodniej części sołectwa Otłoczyn również można zaobserwować występowanie wydm śródlądowych. Pomiędzy wydmami często występują zagłębienia bezodpływowe. Obszar gminy charakteryzują niewielkie spadki terenu, deniwelacje sięgają 50-60 m. Największe obniżenia występują w rejonie doliny Wisły, jak i we wschodniej części gminy. Największe wyniesienia sięgają ok. 95-97 m i występują w południowej części gminy. Nachylenia terenu w gminie nie przekraczają 10 %[3].

2.1.2. Gleby

W granicach Gminy Aleksandrów Kujawski występują gleby płowe, które rozciągają się na zachód od miasta Aleksandrów Kujawski. Gleby te tworzą zwykle kompleksy żytnie bardzo dobre lub pszenne dobre. Na południe od miasta Aleksandrów Kujawski znajduje się strefa występowania

[3] Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Aleksandrów Kujawski

czarnych i szarych ziem. Gleby te stanowią jedne z najbardziej urodzajnych gleb na terenie gminy. Na utworach aluwialnych w dolinie Wisły wykształciły się mady. Występują one tylko na najniżej położonych tarasach, gdzie ciągną się wąskim pasem po obu stronach doliny i tworzą kompleks żytni dobry lub słaby. Tylko niektóre z nich są użytkowane jako grunty orne, w większości stanowią tereny użytków zielonych. We wschodniej części Gminy Aleksandrów Kujawski znajdują się gleby słone tzw. sołonczaki. Są one związane z obecnością słonych wód gruntowych, natomiast ich zasięg przestrzenny ograniczony jest do stref towarzyszących wysadom solnym. Występują we wschodniej części gminy, w okolicy Słońska. Poza przydatnością rolniczą o wartości użytkowej gleb świadczy ich wartość bonitacyjna. Duży udział w powierzchni gminy (ok. 27 %) stanowią gleby wysokich klas bonitacyjnych II i III. Występują one głównie w rejonie wsi: Grabie, Opoczki, Opoki, Zduny, Przybranowo, Początkowo, Przybranówek, Służewo, Broniszewo, Ośno Drugie, Łazieniec, Plebanka, Słomkowo oraz Ostrowąs. Na obszarze gminy nie ma gleb I klasy bonitacyjnej[4].

W Gminie Aleksandrów Kujawski przeważają gleby o bardzo dobrej i dobrej przydatności rolniczej i zaliczyć do nich należy:

- kompleks pszenny bardzo dobry – 1,5 % powierzchni gminy,
- kompleks pszenny dobry – 18,85 %,
- kompleks pszenny wadliwy – 0,58 %,
- kompleks żytni bardzo dobry (pszenno – żytni) – 17,0 %.

Gleby te występują głównie w zachodniej, centralnej i południowej części gminy. Gmina Aleksandrów Kujawski jest zaliczana do regionów predysponowanych do rozwoju rolnictwa z uwagi na uwarunkowania środowiska naturalnego[5].

2.1.3. Szata leśna

Kompleksy leśne znajdujące się na obszarze Gminy Aleksandrów Kujawski stanowią zwarte powierzchnie lasów mieszanych i monokultur sosnowych. Tylko wzdłuż rzeki Tążyny zachowały się większe skupienia lasów liściastych, występują tu przede wszystkim lasy olszowe i wierzbowotopolowe. Na południe od rzeki Tążyny wykształciły się lasy grabowe, które to obecnie porastają dolinę rzeki. Na siedlisku boru mieszanego dominują monokultury sosnowe. Głównym typem siedlisk w lasach występujących na obszarze gminy jest bór świeży, bór mieszany świeży, jak również las mieszany świeży i las świeży[6].

Pod względem wskaźnika lesistości Gmina Aleksandrów Kujawski zalicza się do gmin o małej lesistości, mimo to jest drugą z najbardziej zalesionych gmin w powiecie aleksandrowskim. Według danych GUS za rok 2019 , powierzchnia lasów na terenie gminy wynosi 2 187,70 ha, co stanowi 16,6% ogólnej powierzchni gminy. Jest to wartość zdecydowanie wyższa niż średnia dla powiatu aleksandrowskiego (7,4%), jednak dużo niższa niż dla województwa kujawsko-pomorskiego (23,5%).

Tabela 16. Lasy na terenie Gminy Aleksandrów Kujawski

	2010	2014	2019
Grunty leśne ogółem (ha)	2 191,30	2 225,73	2 236,01
Lasy ogółem (ha)	2 146,90	2 179,28	2 187,70
Lesistość w %	16,3	16,6	16,6
Grunty leśne publiczne ogółem (ha)	1 706,30	1 733,33	1 740,01

[4] Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Aleksandrów Kujawski na lata 2020 - 2030

[5] Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Aleksandrów Kujawski

[6] Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Aleksandrów Kujawski

Grunty leśne prywatne (ha)	485,00	492,40	496,00
Lasy publiczne ogółem (ha)	1 661,90	1 689,88	1 696,82
Lasy prywatne ogółem (ha)	-	489,40	490,88

Źródło: *Opracowanie własne na podstawie danych GUS BDL*

2.1.4. Wody powierzchniowe i podziemne

Gmina Aleksandrów Kujawski leży w dorzeczu Wisły, w zlewni Wisły. Rzeka Wisła jest podstawowym ciekiem decydującym o zasobach wód powierzchniowych na terenie gminy. Szerokość Wisły na tym odcinku wynosi ok. 0,5-0,7 km, a głębokość ok. 3,0 m. Miejscowościami graniczącymi z brzegami rzeki są: Słońsk Dolny i Otłoczyn. Wisła płynie w dużym stopniu naturalnym korytem, z namuliskami, łachami piaszczystymi i wysepkami, w dolinie zachowane są starorzecza oraz niewielkie torfowiska niskie; brzegi pokryte są mozaiką zarośli wierzbowych i lasów łęgowych, jak również pól uprawnych i pastwisk. Miejscami dolinę Wisły ograniczają wysokie skarpy, na których utrzymują się murawy kserotermiczne i grądy zboczowe[7].

Innym ważnym ciekiem i zarazem głównym dopływem Wisły na obszar gminy jest rzeka Tążyna. Wypływa ona z mokradeł zwanych Błotami Ostrowskimi i uchodzi w Otłoczynie. Długość rzeki Tążyny wynosi łącznie 49,8 km, a przez teren gminy przebiega 24 km cieku wodnego[8]. Tążyna przebiega głównie przez zachodnią cześć gminy oraz wzdłuż jej północnych granic. Ważniejszymi dopływami Tążyny są: Tążyna I i Mała Tążyna.

Przez teren gminy przepływają również mniejsze cieki m.in: Dopływ z Ośniczewa, Dopływ z Żyrosławic, Dopływ z Kawęczyna, Kanał Parchański, Dopływ z Żółnowa, Dopływ z Broniszewa, Dopływ z Aleksandrowa Kujawskiego, Dopływ z Ciechocinka, dopływ z Walentynowa[9].

Na obszarze gminy nie występują duże jeziora. Jest natomiast kilka mniejszych jezior pełniących funkcję rekreacyjną, które zasilane są wodami powierzchniowymi. W południowo-wschodniej części Gminy Aleksandrów Kujawski zlokalizowane jest jezioro Ostrowąs, będące największym zbiornikiem wodnym na terenie gminy (o powierzchni ok. 30 ha). Jedne z większych jezior jest jezioro Goszczewo. Na obszarze gminy występują również inne większe zbiorniki wodne m.in. w Służewie. Ponadto znajdują się liczne oczka wodne będące zagłębieniami wyrobiskowymi, bądź pozostałością po eksploatacji torfu i kruszywa[10].

Obszar Gminy Aleksandrów Kujawski należy do sześciu jednolitych części wód powierzchniowych rzecznych (JCWP).

Północna część Gminy Aleksandrów Kujawski jest w zasięgu Głównego Zbiornika Wód Podziemnych Zbiornik rzeki Dolna Wisła nr 141, zaś niewielki obszar w południowej części gminy jest w zasięgu Głównego Zbiornika Wód Podziemnych Zbiornik Dolina Kopalna Wielkopolska nr 144. Wiek utworów danych zbiorników szacowany jest na czwartorzęd. Szacunkowe zasoby dyspozycyjne GZWP nr 141 określono na poziomie 74 783,83 m³/dobę, natomiast zasoby GZWP nr 144 zostały określone na poziomie 394 298,4 m³/dobę. Średnia głębokość ujęć wód podziemnych na obszarze występowania zbiornika Dolna Wisła wynosi 40 m. Na terenie gminy główny poziom użytkowy wód podziemnych

[7] Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Aleksandrów Kujawski

[8] Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Aleksandrów Kujawski na lata 2020 - 2030

[9] Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Aleksandrów Kujawski

[10] Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Aleksandrów Kujawski

występuje w utworach czwartorzędowych na głębokości 2-72 m p. p. t., dodatkowo wykorzystywane z poziomów trzeciorzędowych z głębokości 40-70 m p. t.

Obszar gminy usytuowany jest w zasięgu występowania jednej jednolitej części wód podziemnych nr 45. Na obszarze jednolitej części wód podziemnych są trzy poziomy wodonośne, obejmujące utwory czwartorzędowe, neogeńske oraz jurajskie. Poziom wód gruntowych istnieje w obszarach, gdzie w strefie przypowierzchniowej są piaski lub mady. Zasilanie wód podziemnych odbywa się w wyniku infiltracji wód opadowych, w granicach poziomu czwartorzędowego oraz na poziomie neogeńskim, jak też jurajskim.

Na terenie Gminy Aleksandrów Kujawski znajdują się obszary zagrożone powodzią. Zlokalizowane są one w bezpośrednim sąsiedztwie rzeki Wisły. Powierzchnia terenów zalewowych na obszarze gminy wynosi 399,12 ha. Lokalne podtopienia mogą wystąpić w porze wiosennych roztopów, jak i w trakcie ulewnych opadów[11].

2.1.5. Klimat

Wg https://pl.climate-data.org Aleksandrów Kujawski leży na 73 m nad poziomem morza Aleksandrów Kujawski znajduje się w strefie umiarkowanie ciepłego klimatu. Opady deszczu w mieście Aleksandrów Kujawski są znaczące, występują nawet podczas suchych miesięcy. Klimat w tym obszarze został sklasyfikowany jako Cfb zgodnie z systemem Köppena-Geigera. Średnioroczna temperatura wynosi 9.2 °C. w mieście Aleksandrów Kujawski. Opady wahają się w granicach 658 mm.

Na kolejnym wykresie przedstawiono klimatogram Gminy.

Wykres 5. Klimatogram Gminy Aleksandrów Kujawski

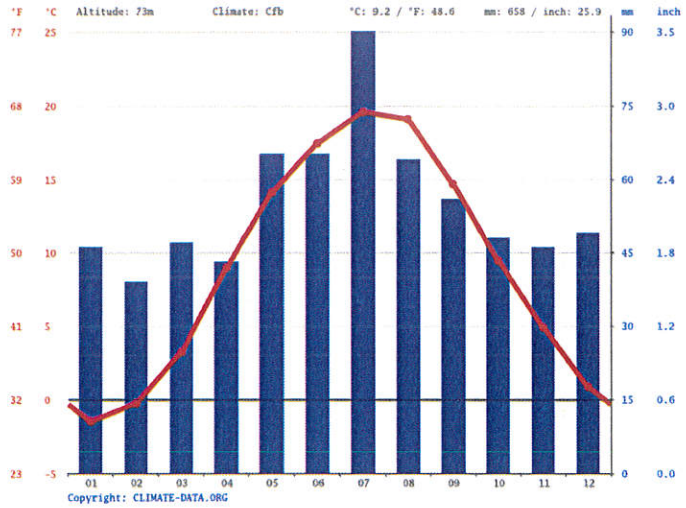

Źródło: *https://pl.climate-data.org*

Najniższe opady występują w lutym. Średnia wynosi 39 mm. W lipcu opady osiągają wartość szczytową, ze średnią 90 mm.

[11] Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Aleksandrów Kujawski na lata 2020 - 2030

Wykres 6. Wykres temperaturowy Gminy Aleksandrów Kujawski

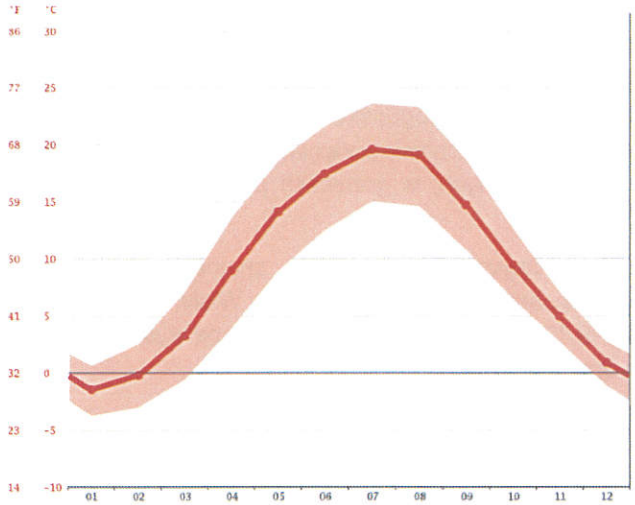

Źródło: https://pl.climate-data.org

Średnia temperatura jest najwyższa w miesiącu lipcu, wynosi 19.6 °C. Ze średnią -1.5 °C, styczeń jest najzimniejszym miesiącem.

Tabela 17. Tabela klimatu Gminy Aleksandrów Kujawski

	styczeń	luty	Marsz	Kwiecień	maj	czerwiec	lipiec	sierpień	wrzesień	październik	listopad	grudzień
Śr. Temperatura (° C)	-1.5	-0.2	3.2	9	14.1	17.5	19.6	19.1	14.7	9.5	4.9	0.9
Min. Temperatura (° C)	-3.8	-3	-0.6	3.9	8.9	12.5	15	14.6	10.7	6.4	2.7	-1.2
Max. Temperatura (° C)	0.7	2.6	7.1	13.7	18.6	21.7	23.7	23.3	18.7	12.7	7.1	2.8
Opady / Opady deszczu (mm)	46	39	47	43	65	65	90	64	56	48	46	49
Wilgotność(%)	84%	82%	76%	68%	66%	65%	69%	68%	73%	79%	86%	85%
Deszczowe dni (d)	8	7	8	7	8	9	10	8	7	7	7	8

Źródło: https://pl.climate-data.org

Odchylanie w poziomie opadów pomiędzy najsuchszym i najmokrzejszym miesiącem wynosi 51 mm. Wahania roczne temperatur wynoszą 21.1 °C.

2.1.6. Ochrona przyrody

Zgodnie z Centralnym Rejestrem Form Ochrony Przyrody prowadzonym przez Generalną Dyrekcję Ochrony Środowiska na terenie Gminy Aleksandrów Kujawski znajdują się następujące formy ochrony przyrody:

- obszar chronionego krajobrazu Niziny Ciechocińskiej,
- obszary Natura 2000,
- pomniki przyrody,
- użytki ekologiczne,

Obszary Chronionego Krajobrazu:

Na terenie Gminy Aleksandrów Kujawski znajduje się jeden Obszar Chronionego Krajobrazu – Niziny Ciechocińskiej. Poniżej wymieniono najważniejsze informacje na jego temat:

Data wyznaczenia:

01.01.1983 r.

Obecnie obowiązujący akt prawny:

Na podstawie Uchwały nr XI/257/19 Sejmiku Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 13 listopada 2019 r. w sprawie obszaru chronionego krajobrazu Niziny Ciechocińskiej.

Powierzchnia:

38 236,34 ha

Opis wartości przyrodniczej i krajobrazowej:

Obszar ten położony jest pod względem fizyczno-geograficznym w obrębie Kotliny Toruńskiej, stanowiącej fragment Pradoliny Wisły. Rzeźba powierzchni charakteryzuje się na ogół niewielkimi spadkami i w przeważającej większości jest płaska. Jedynie rejony przy krawędziowe Wysoczyzny Kujawskiej oraz fragmenty wydmowe w północno-zachodniej części Obszaru charakteryzują się dużą malowniczością, wynikającą z dużych deniwelacji terenowych. Osią hydrologiczną opisywanego terenu jest rzeka Wisła. Uzupełnienie sieci hydrograficznej stanowi rzeka Tążyna stanowiąca lewobrzeżny dopływ Wisły oraz system drobnych cieków i rowów. Trwałym i bardzo ważnym składnikiem szaty roślinnej są lasy. Zajmują one łączną powierzchnię około 1150 ha, co stanowi 3% ogólnej powierzchni. Są to przede wszystkim bory sosnowe mające ogromne znaczenie dla mikroklimatu Ciechocinka. Charakterystycznym elementem klimatycznym opisywanego terenu jest stosunkowo duży udział cisa wynoszący dla Ciechocinka 20%. Bardzo interesującym i decydującym o funkcji terenu jest mikroklimat ciechociński. Jest to zjawisko powstałe między innymi w wyniku połączenia naturalnych predyspozycji z działalnością człowieka -budowa i eksploatacja tężni solankowych.

Obszary Natura 2000:

Na terenie Gminy Aleksandrów Kujawski znajduje się trzy obszary należące do Obszarów Natura 2000.

Nazwa:

Ciechocinek

Data wyznaczenia:

06.03.2009 r.

Kod obszaru:

PLH040019

Rodzaj ochrony:

Dyrektywa siedliskowa

Powierzchnia:

13,23 ha

Charakterystyka obszaru:

Ostoja położna jest w miejscowości Ciechocinek na Kujawach. Jest ona stosunkowo niewielka, o powierzchni niewiele ponad 13 ha.

W granicach ostoi (w północno-zachodniej części miasta Ciechocinek) znajduje się położony w kompleksie łąk nadwiślańskich i pól uprawnych, rezerwat florystyczny halofitów (roślin słonolubnych) „Ciechocinek" o powierzchni 1,88 ha, utworzony w 1963 r. Utworzenie tego rezerwatu było podyktowane ochroną takich gatunków roślin jak: aster solny, świbka morska, soliród zielony, muchotrzew solniskowy.

Jest to rezerwat częściowy, w którym jest możliwość prowadzenia zabiegów ochronnych (usuwanie gatunków konkurencyjnych, zapewnienie odpowiednich warunków hydrologicznych). Zasolenie spowodowane jest wodą używaną do zabiegów leczniczych (odprowadzana do Wisły) oraz przenikanie do gleb soli podczas eksploatacji tężni.

Najwyższe zasolenie występuje w obrębie szerokiego i stosunkowo płytkiego rowu odprowadzającego zasolone wody burzowe z okolic tężni oraz solankę z basenu kąpielowego (kiedy jest on użytkowany). Pierwotnie jednak łąki te zasilane były naturalnie przez słone wody gruntowe (zasolenie pochodziło ze słonych źródeł, towarzyszących ciechocińskim pokładom soli kamiennej), jednak przeprowadzone w latach pięćdziesiątych i sześćdziesiątych prace melioracyjne w rejonie doliny spowodowały obniżenie poziomu wód gruntowych o ponad 1 m, co w konsekwencji doprowadziło do zaniku tych naturalnych solnisk.

Sześćdziesiąt procent powierzchni ostoi pokryte jest przez siedliska wymienione w Załączniku I Dyrektywy Siedliskowej (na terenie ostoi odnotowano występowanie trzech takich siedlisk, w tym bardzo dobrze zachowane śródlądowe błotniste solniska z solirodkiem). O szczególnej wartości przyrodniczej tego obszaru stanowi fakt, iż jest to jedyne w Polsce śródlądowe stanowisko soliroda zielonego oraz astra solnego, zasilane naturalną solanką. Solirody to rośliny z rodziny szarłatowatych. Podobnie jak aster solny to sukulenty, magazynujące wodę w swych tkankach. Jest tak dlatego, że zasolone środowisko, choćby było bogate w wodę, dla roślin jest środowiskiem suszy fizjologicznej i powoduje podobne przystosowania jak w przypadku skrajnie małej ilości wody w środowisku. Płaty soliroda tworzą błotniste solniska, obok których tworzą się na mikrowyniesieniach siedliska zwane słonymi łąkami ze świbką morską i mlecznikiem nadmorskim oraz fragmenty muraw z mannicą odstającą i muchotrzewem solniskowym. Siedliska te wpisane są na listę w załączniku I Dyrektywy Siedliskowej. Towarzyszą im charakterystyczne dla tego typu siedlisk bezkręgowce.

Nazwa:

Nieszawska Dolina Wisły

Data wyznaczenia:

06.03.2009 r.

Kod obszaru:

PLH040012

Rodzaj ochrony:

Dyrektywa siedliskowa

Powierzchnia:

3 891,7 ha

Charakterystyka obszaru:

Obejmuje ona swoim zasięgiem obszar całkowity o powierzchni 3 891,7 ha. Granice Obszaru Natura 2000 swoim zasięgiem obejmują takie gminy jak np.: Ciechocinek, Czernikowo, Nieszawa, Aleksandrów Kujawski, Wielka Nieszawka, Obrowo, Raciążek, Toruń, Lubicz

Nazwa:

Dolina Dolnej Wisły

Data wyznaczenia:

05.11.2004 r.

Kod obszaru:

PLB040003

Rodzaj ochrony:

Dyrektywa ptasia

Powierzchnia:

33 559,04 ha

Charakterystyka obszaru:

Utworzony w drodze Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 21 lipca 2004 r. w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000. Obszar ten zajmuje 4,5% powierzchni gminy. Jej całkowita wielkość wynosi 33 559,04 ha powierzchni.

Użytki ekologiczne:

Na terenie Gminy Aleksandrów Kujawski ustanowiono 12 użytków ekologicznych o łącznej powierzchni 12,99 ha, których charakterystykę przedstawiono w poniższej tabeli:

Tabela 18 Charakterystyka użytków ekologicznych ustanowionych na terenie Gminy Aleksandrów Kujawski

Pow. [ha]	Obręb ewid.	Opis lokalizacji	Forma własności, zarządca	Data utworzenia	Obowiązująca podstawa prawna wraz z oznaczeniem miejsca ogłoszenia aktu prawnego	Opis
1,43	24	Rożno - Parcele	Nadl. Gniewkowo	19.11.1998 r.	Rozporządzenie Wojewody Włocławskiego 32/98 z dnia 19.11.1998 r.	PsV - Pastwisko
0,14	24	Rożno - Parcele	Nadl. Gniewkowo	19.11.1998 r.	Rozporządzenie Wojewody Włocławskiego 32/98 z dnia 19.11.1998 r.	ŁV - Łąka
0,79	24	Rożno - Parcele	Nadl. Gniewkowo	19.11.1959 r.	Rozporządzenie Wojewody Włocławskiego 32/98 z dnia 19.11.1998 r.	ŁV - Łąka
0,64	24	Rożno - Parcele	Nadl. Gniewkowo	19.11.1959 r.	Rozporządzenie Wojewody Włocławskiego 32/98 z dnia 19.11.1998 r.	ŁV - Łąka
0,1	24	Rożno - Parcele	Nadl. Gniewkowo	19.11.1959 r.	Rozporządzenie Wojewody Włocławskiego 32/98 z dnia 19.11.1998 r.	ŁV - Łaka
1,02	24		Nadl. Gniewkowo	19.11.1959 r.	Rozporządzenie Wojewody Włocławskiego	ŁV - Łąka

		Rożno - Parcele			32/98 z dnia 19.11.1998 r.	
0,56	24	Rożno - Parcele	Nadl. Gniewkowo	19.11.1959 r.	Rozporządzenie Wojewody Włocławskiego 32/98 z dnia 19.11.1998 r.	PsV - Pastwisko
4,24	24	Rożno - Parcele	Nadl. Gniewkowo	19.11.1959 r.	Rozporządzenie Wojewody Włocławskiego 32/98 z dnia 19.11.1998 r.	PsVI - Pastwisko
0,2	24	Rożno - Parcele	Nadl. Gniewkowo	19.11.1998 r.	Rozporządzenie Wojewody Włocławskiego 32/98 z dnia 19.11.1998 r.	Bagno
0,61	24	Rożno - Parcele	Nadl. Gniewkowo	19.11.1998 r.	Rozporządzenie Wojewody Włocławskiego 32/98 z dnia 19.11.1998 r.	ŁIV - Łąka
1,02	24	Rożno - Parcele	Nadl. Gniewkowo	19.11.1998 r.	Rozporządzenie Wojewody Włocławskiego 32/98 z dnia 19.11.1998 r.	ŁIV - Łąka
2,24	8	Grabie	Nadl. Gniewkowo	19.11.1998 r.	Rozporządzenie Wojewody Włocławskiego 32/98 z dnia 19.11.1998 r.	Bagno

Źródło: *Opracowanie własne na podstawie http://crfop.gdos.gov.pl/*

Pomniki przyrody

Na terenie Gminy Aleksandrów Kujawski ustanowiono dwa pomniki przyrody, których szczegółową charakterystykę przedstawiono w poniższej tabeli:

Tabela 19. Pomniki przyrody na terenie Gminy Aleksandrów Kujawski

Lp.	KOD	Lokalizacja	Opis
1.	PL.ZIPOP.1393.PP.0401042.7	Służewo, Parafia Rzymsko-Katolicka	Grupa drzew
2.	PL.ZIPOP.1393.PP.0401042.2	Służewo, Parafia Rzymsko-Katolicka	Grupa drzew

Źródło: *Opracowanie na podstawie danych z Centralnego Rejestru Form Ochrony Przyrody Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska*

2.1.7. Turystyka i rekreacja

Gmina Aleksandrów Kujawski znana jest nie tylko z rolnictwa, ale przede wszystkim ze wspaniałych walorów przyrodniczo-geograficznych i kulturowych. Ogromną odgrywa rzeka Wisła i niecka rzeki Tążyny. Dolina rzeki Wisły z uwagi na walory mikroklimatyczne oraz nadwiślańskiego krajobrazu stała się podstawą utworzenia obszaru chronionego krajobrazu „Nizina Ciechocińska". O atrakcyjności regionu decydują liczne zabytki kultury i architektury. Atrakcyjne walory przyrodniczo-krajobrazowe regionu zapewniają bardzo dobre warunki turystyki i rekreacji. Stwarzają możliwość uprawiania sportów wodnych, wędkarstwa, wycieczek pieszych i rowerowych, amatorskiej jazdy konnej itp. Warunkiem sprzyjającym dla wypoczynku w rejonie niecki rzeki Wisły i Tążyny jest tu sąsiedztwo lasu umożliwiającego dalsze i bliższe spacery oraz bliska odległość do miasta Aleksandrów Kujawski i Ciechocinka. Przez teren Gminy Aleksandrów Kujawski przebiega wiele atrakcyjnych tras turystycznych województwa, powiatu i trasa szlaku dziedzictwa kulturowego Europy – Szlak Bursztynowy.

Dość wysoki stopień lesistości gminy, jeziora, dolina rzeki Tążyny i rozległe kompleksy łąkowo-bagienne oraz Obszar Chronionego Krajobrazu „Nizina Ciechocińska" wraz z obszarami ochrony uzdrowiskowej miasta Ciechocinek tworzą walory krajobrazowe, które stwarzają doskonałe warunki do wypoczynku, turystyki i rekreacji. Ważnym atutem przyrodniczo-rekreacyjnym gminy Aleksandrów Kujawski jest położenie w otoczeniu zasobów wód leczniczych miasta Ciechocinek.

Obszarem wyróżniającym się o walorach przyrodniczo-krajobrazowych jest Dolina Dolnej Wisty, która należy do korytarza ekologicznego o randze międzynarodowej. Gmina posiada dość dobre wyposażenie w infrastrukturę turystyczną: gastronomię, handel, kulturę i sport.

Naturalnym konkurentem dla zatrzymania się w gminie jest bliska odległość od Ciechocinka oraz Torunia.

W gminie działają także inne pojedyncze obiekty oferujące noclegi, takie jak: gospodarstwa agroturystyczne, zajazdy, ośrodki wypoczynkowe.

Atrakcyjne walory przyrodniczo-krajobrazowe regionu zapewniają bardzo dobre warunki turystyki i rekreacji. Stwarzają m.in.: możliwość uprawiania sportów wodnych, wędkarstwa, wycieczek pieszych i rowerowych oraz amatorskiej jazdy konnej. Atrakcje przyrodnicze uzupełnia szereg cennych zabytków architektury świeckiej. Początki osadnictwa dokumentują archeologiczne badania terenowe, grodziska w Grabiu i w Otłoczynie.

Atrakcje turystyczne:

Stadnina "Kalinowy Zakątek" w Rożno-Parcele:

Kalinowy Zakątek to gospodarstwo agroturystyczne położone na skraju lasu. Główną atrakcją tego miejsca są konie- oferujemy przejażdżki w teren, treningi na maneżu czy parkurze, oprowadzanki dla najmłodszych na kucykach a także wyprawy wozem konnym czy zimą kuligi.

"Rancho pod Olszyną" Zbigniew Bedliński:

Stadnina „Rancho pod Olszyną" w Nowym Ciechocinku prowadzi działalność od 1994 roku. Ośrodek usytuowany jest w pobliżu lasu, w pobliżu słynnego Uzdrowiska Ciechocinek - znanego ze swojego leczniczego mikroklimatu, tężni solankowych, oraz przepięknych dywanów kwiatowych. Będąc w okolicy, warto zwiedzić również pobliskie zabytkowe miasta Toruń, Bydgoszcz czy Włocławek. Miłośnicy koni mogą tu podjąć naukę jazdy konnej lub doskonalić nabyte umiejętności pod okiem doświadczonych instruktorów. Ośrodek posiada certyfikat Polskiego Związku Jeździeckiego (PZJ) - kat. II.

Zdjęcie 13. Rancho pod Olszyną

Źródło: *http://podolszyna.pl/galeria*

W skład obiektu wchodzą:

- 2 stajnie,
- kryta ujeżdżalnia o wymiarach 23x46 m,
- podest i podjazd dla niepełnosprawnych,
- ogrzewane pomieszczenie dla widzów,
- ogrodzona, zewnętrzna ujeżdżalnia o wymiarach 100 x 50 m (z wydzielonym czworobokiem do ujeżdżenia),
- ogrodzone padoki i pastwiska dla koni.

Na terenie ośrodka znajdują się:

- mini zoo (osioł, króliki, kózki, owce, baran, ptaki gospodarskie i ozdobne),
- wyjątkowy, jeździecki plac zabaw,
- ogromny, drewniany Koń Trojański,
- strefa edukacyjna "Koń w służbie człowieka".

Ośrodek organizuje m.in. wesela, chrzciny, komunie czy jubileusze w niepowtarzalnym klimacie wspólnej biesiady.

Do dyspozycji gości oddaje:

- 7 pokoi z łazienkami,
- 3 przestronne sale: kominkowa (25 osób); drewniana (60 osób), kolumnowa (100-120 osób),
- 2 zadaszone miejsca grillowo/ogniskowe (tzw. "watry") - duża (120 osób), mała (ok. 40 osób),
- 2 tramwaje konne: letni (zadaszony- na 28 osób) i zimowy (zadaszony i ogrzewany - na 26 osób),
- bryczki i sanie,
- drewniany, jeździecki plac zabaw dla dzieci.

Rzeźby Wacława Bębnowskiego:

Podczas wizyty w Paryżu poznaje bogatego ziemianina z Kujaw Leona Wodzińskiego, który zatrudnia go przy renowacji zabytkowego kościoła św. Jana Chrzciciela w Służewie. Artysta przenosi się do Służewa gdzie zamieszkuje już do końca swoich dni. Ogrom prac związany z przebudową świątyni był na tyle długi, iż młodzi małżonkowie zaaklimatyzowali się na Kujawach i osiedli na stałe.

Początkowo mieszkali w pałacu Wodzińskich (obecnie nieistniejący pozostał jedynie zabytkowy park), gdzie artysta miał swoją pracownię. Glinę potrzebną do prac dostarczono z pobliskiego jeziora Goszczewskiego. Bębnowski wykonał w kościele zdobienie ołtarza, chrzcielnicy, loży kolatorskiej, chóru i ambonę. Na szczególną uwagę zasługuje chrzcielnica przedstawiająca scenę wypędzenia z raju. W rzeźbionych postaciach twórca utrwalał twarze miejscowych ludzi np. w piecie do postaci Marii pozowała pokojówka z pałacu Wodzińskich Wiktoria Kostecka a do postaci Chrystusa stajenny Franciszek Kozłowski. Oprócz tworzenia wystroju Służewskiej świątyni Bębnowski zajmował się także sztuką użytkową. Wspólnie ze swoim mecenasem Leonem Wodzińskim otworzyli w 1903 r. wytwórnię ceramiki. Artysta projektował różnego rodzaju przedmioty, które później wykonywano w wytwórni.

Zdjęcie 14. Rzeźby Wacława Bębnowskiego

Źródło: https://gmina-aleksandrowkujawski.pl/atrakcje/atrakcja/793/rzezby_waclawa_bebnowskiego_

Sanktuarium Maryjne w Ostrowąsie:

Słowo „sanktuarium" oznacza na ogół budowlę sakralną stanowiącą szczególne miejsce obecności i zbawczej działalności Boga, odznaczającą się intensywnością kultu religijnego. Sanktuarium maryjne w Ostrowąsie jest jednym z najbardziej znanych na Kujawach Wschodnich i od wieków stanowi cel licznych pielgrzymek. Wyjątkowość sanktuarium Matki Bożej „Pani Kujaw" wyraża się przez obecność słynącego łaskami barokowego obrazu Najświętszej Maryi Panny z Dzieciątkiem adorowanej przez aniołów, umieszczonego w połowie XVII stulecia w głównym ołtarzu kościoła. Autor obrazu jest nieznany. Ze sposobu przedstawienia Świętych Postaci wnioskować można, że dzieło wzorowane jest na wizerunku „Salus Populi Romani" z rzymskiej bazyliki Santa Maria Maggiore. Ostrowąski obraz namalowany został według kanonu ikonograficznego Hodegetrii na płótnie przytwierdzonym do modrzewiowej deski. Przedstawia Matkę Bożą z Dzieciątkiem, siedzącą na tronie i odbierającą hołd Trzech Mędrców, których obecności możemy się domyślać, gdyż nie zostali ujęci w ramach obrazu. Madonna ubrana jest w czerwoną trybowaną suknię i granatowy płaszcz z sześcioramienną złotą gwiazdą na prawym ramieniu, Dzieciątko w długą złocisto-zieloną suknię. Dwa anioły w luźnych szatach podejmują aureolę oraz koronę Matki Bożej i Dzieciątka tłoczoną w tle. Oblicze Maryi przedstawia twarz młodej niewiasty o ciemnych oczach, z wyraźnie zarysowanymi brwiami, wąskim, prostym nosem i małymi, zdającymi się uśmiechać ustami. Postać Matki Bożej jest pełna spokoju i dostojeństwa. Dynamicznego akcentu nadaje obrazowi Dzieciątko siedzące na lewym Jej ręku. Koronę Matki Bożej trzymają aniołowie odziani w luźne długie szaty. Niżej, z każdego boku wyłaniają się dwie uskrzydlone postacie dziecięce. Wizerunek Maryi i Dzieciątka zdobią srebrne sukienki, a od czasu koronacji – pozłacane korony papieskie. Godna odnotowania jest troska o stan techniczny obrazu. Pierwszej konserwacji w XX stuleciu obraz podany został w latach 30-tych; gruntowną renowację przeprowadzono w 1960 roku, po raz ostatni odnawiany był przed uroczystościami koronacyjnymi w 1986 roku.

Sanktuarium Matki Bożej „Pani Kujaw" w Ostrowąsie to nie tylko obraz i kościół, ale też rozległy plac naprzeciwko wejścia do świątyni, gdzie znajduje Droga Różańcowa. Ta Droga z 20 stacjami oraz pomnikiem Ojca Świętego Jana Pawła II stanowi wotum dziękczynne Jubileuszu 2000-lecia Chrześcijaństwa oraz 20. rocznicy koronacji cudownego obrazu. Na placu znajduje się 20 figur ludzi i zwierząt ponadnaturalnej wielkości przedstawiających sceny z życia Chrystusa oraz kolumna Matki Bożej z różańcem w ręku. Pomysłodawcą budowy Drogi Różańcowej był kustosz sanktuarium i proboszcz w latach 1978-2006 ks. kanonik Jan Matusiak.

W głównym ołtarzu znajduje się obraz Matki Bożej z Dzieciątkiem, zwany też Matką Bożą Panią Kujaw. Wizerunek Maryi i Dzieciątka zdobią srebrne sukienki, a od czasu koronacji również pozłacane korony. Uważa się, że obraz namalowany około 1630 roku, umieszczono w ostrowąskim kościele (jednym z poprzednich) w połowie XVII wieku. Nieznany autor wzorował dzieło na wizerunku Salus Populi Romani (Ocalenie Ludu Rzymskiego) z rzymskiej Bazyliki Santa Maria Maggiore (Matki Bożej Większej, zwanej również Matką Bożą Śnieżną). Bazylika jest najważniejszym sanktuarium w Rzymie, zaś sam obraz jest starożytny, nosi wyraźne cechy bizantyjskie.

U podstaw kultu Maryjnego w Ostrowąsie leży legenda podająca, że kobieta pilnująca bydła nad brzegiem Jeziora Plebanka zauważyła na drzewie obraz Matki Bożej. Ponieważ kościół w tym czasie był zniszczony, obraz przeniesiono do Brzeźna, miejscowości leżącej po drugiej stronie jeziora. Legenda głosi, że stamtąd obraz „uszedł przez jezioro nocą w aureoli blasku" na pierwotne miejsce, pozostawiając na tafli wody „drogę Matki Bożej". Od niedawna pielgrzymi mają sposobność podziwiać replikę słynącego łaskami wizerunku Matki Bożej Ostrowąskiej na tafli pobliskiego jeziora. Replika cudownego obrazu została umieszczona na cokole umocowanym w dnie jeziora. Ma ona upamiętniać legendarną wędrówkę obrazu przez wodę. Instalacja kopii obrazu maryjnego na jeziorze stanowi unikat w skali kraju i Europy.

Zdjęcie 15. Sanktuarium Maryjne w Ostrowąsie

Źródło: https://gmina-aleksandrowkujawski.pl/atrakcje/atrakcja/930/sanktuarium_maryjne_w_ostrowasie

W tym miejscu zaznaczyć należy, że Gmina podjęła Uchwałę nr XXXII/313/14 Rady Gminy Aleksandrów Kujawski z dnia 19 maja 2014 r. w sprawie zasad udzielania dotacji na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków znajdujących się na terenie Gminy Aleksandrów Kujawski, nie stanowiących jej wyłącznej własności.

Uchwała ta reguluje, że z budżetu Gminy Aleksandrów Kujawski mogą być udzielane dotacje celowe na dofinansowanie prac konserwatorskich, restauratorskich lub robót budowlanych przy zabytku ruchomym lub nieruchomym, jeżeli zabytek ten łącznie spełnia następujące kryteria:

1) jest wpisany do rejestru zabytków;

2) znajduje się w złym stanie technicznym;

3) posiada istotne znaczenie historyczne, artystyczne lub kulturowe dla mieszkańców;

4) jest dostępny publicznie.

O udzielenie dotacji celowej z budżetu gminy na dofinansowanie prac konserwatorskich, restauratorskich lub robót budowlanych przy zabytku może ubiegać się osoba fizyczna, osoba prawna lub jednostka organizacyjna, będąca właścicielem bądź posiadaczem zabytku wpisanego do rejestru zabytków albo zarządcą zabytku.

Dotacja może być udzielona w wysokości do 50% nakładów koniecznych na wykonanie prac konserwatorskich, restauratorskich lub robót budowlanych przy zabytku.

Szlaki turystyczne:

Przez Gminę Aleksandrów Kujawski przebiegają szlaki turystyczne zestawione w poniższej tabeli.

Tabela 20. Zestawienie szlaków turystycznych występujących na terenie Gminy Aleksandrów Kujawski

Rodzaj szlaku	Opis
Szlak rowerowy Toruń - Włocławek (czerwony)	Trasa: Toruń - Brzoza - Otłoczyn - Ciechocinek - Raciążek - Nieszawa - Włocławek Długość: 63 km Wisła – królowa polskich rzek. Rowerowa wyprawa w górę jej biegu dostarcza niezapomnianych wspomnień. Prezentowany szlak jest dość wymagający. Jego 63 kilometry wiodą trasą o zróżnicowanej nawierzchni i wysokości. Jednak trud wynagradza uroczymi widokami nadwiślańskich terenów oraz kilkoma ciekawostkami krajoznawczymi po drodze.
Wiślana Trasa Rowerowa w Kujawsko-Pomorski	Trasa: Odcinek prawobrzeżny: Dobrzyń nad Wisłą, Toruń, Chełmno, Grudziądz Odcinek lewobrzeżny: Włocławek, Bydgoszcz, Świecie Długość szlaku w woj. kuj. pom. 210 km (odc. prawobrz.) 244 km (odc. lewobrz.) Wiślana Trasa Rowerowa jest ogólnopolskim projektem, który połączył 8 województw. Jego celem jest utworzenie 1200-kilmetrowego szlaku rowerowego wzdłuż Wisły - jednej z ostatni wielkich, dzikich rzek Europy. Szlak prowadzi w wielu miejscach w bezpośrednim sąsiedztwie rzeki, przez zlokalizowane wzdłuż jej brzegów rezerwaty, parki krajobrazowe, lasy łęgowe i w pobliżu cennych pomników przyrody. Wiślana Trasa Rowerowa połączyła również największe miasta regionu: Bydgoszcz, Toruń, Świecie, Chełmno, Grudziądz i Włocławek. Wytyczona została przez Towarzystwo Przyjaciół Dolnej Wisły na zlecenie Urzędu Marszałkowskiego Województwa Kujawsko-Pomorskiego.
Szlak pieszy "Krystynki" Ciechocinek - Raciążek (zielony)	Trasa: Ciechocinek - Kuczek - Raciążek Długość: 7,6 km Pieszy szlak, który pełni rolę pomocniczą i stanowi naturalne zakończenie czarnego szlaku Solnego. Fragment od Raciążka do wsi Kuczek jest trudny ze względu na słabe oznakowanie oraz gęste zarośla. ODCINEK: Raciążek – Ciechocinek (7,6 km) Na trasie czerwonego szlaku z Nieszawy do Torunia, w dużej gminnej wsi Raciążek, rozpoczyna się zielony szlak do Ciechocinka. Szlak jest słabo oznakowany; duża część znaków wypłowiała, pozostałe często poumieszczane są w chaotyczny sposób. Kierujemy się na zachód, przecinamy w Ciechocinku ruchliwą szosę z Włocławka do Torunia. W gęstym lesie, przy ogrodzeniach urządzeń instalacji wodnych, turystyczna trasa zaczyna kluczyć. Wreszcie, po trudzie przedzierania się przez parzące chaszcze wydostajemy się na zarastające trawą piaszczyste, leśne dukty. Po dość długim, nieznacznym zjeździe, na leśnej krzyżówce spotykamy znak początkowy czarnego szlaku do Otłoczyna. Kierując się cały czas na wprost, przecinamy ponownie ruchliwą szosę i polną ścieżką w dębowej alei docieramy do ulicy Bema w Ciechocinku. Teraz, tak jak pokazują znaki, docieramy do węzła szlaków na skraju skweru obok punktu informacji turystycznej.
Szlak pieszy "Solny" Kuczek - Otłoczyn (czarny)	Trasa: Kuczek - Odolion - Otłoczyn Długość: 11 km Pieszy szlak turystyczny, którego trasa pomaga zaplanować wycieczki składające się z różnych szlaków, których bieg będzie zaczynał się lub kończył na stacji kolejowej w

	Otłoczynie. Technicznie szlak jest łatwy i w większości wiedzie leśnymi drogami przez Gminę Aleksandrów Kujawski. ODCINEK: Otłoczyn – leśna krzyżówka koło wsi Kuczek (11,3 km) Szlak rozpoczyna się na skrzyżowaniu w niewielkiej wsi Otłoczyn, na trasie czerwonego szlaku pieszego z Nieszawy do Torunia. Asfaltem dojeżdżamy do ruchliwej szosy Toruń-Włocławek. Przecinamy ją i kierujemy się nieznacznie w prawo na całkowicie zarośniętą leśną ścieżkę w sosnowym borze. Mijamy śródleśną polanę, wjeżdżamy na mało używane dukty. Za zabudowaniami szlak skręca na wąziutki asfalt do stacji kolejowej Otłoczyn, od której uszlachetnioną drogą poruszamy się na południe, równolegle do torów kolejowych. Po przecięciu niewielkiego cieku wodnego, powoli oddalamy się od żelaznego traktu, kluczymy w lesie, drogą z betonowych płyt przecinamy żółty szlak Kujawski. Na najbliższym rozwidleniu wybieramy lewą odnogę. Las jest gęsty, urozmaicony. W Odolinie wjeżdżamy na asfaltową drogę, którą przecinamy torowisko oraz szosę do Ciechocinka. Szlak jest teraz słabo oznakowany. Na rozwidleniu odbijamy lekko w lewo, pokonujemy zalegający na drodze piach, by wreszcie na leśnej krzyżówce przy zabudowaniach dotrzeć do zielonego szlaku; Solny właśnie tu się kończy.
Szlak pieszy "Wiślany" Ciechocinek - Otłoczyn (niebieski)	Trasa: Ciechocinek - Słońsk Dolny - Otłoczyn Długość: 8 km Mały, w dużej części uciążliwy do przebycia, pieszy szlak turystyczny, którego trasa biegnie w przeważającej części szczytem zarośniętego gęstą trawą wału przeciwpowodziowego w okolicach rezerwatu „Ciechocinek". ODCINEK: Ciechocinek – Wołuszewo (7,8 km) Przy parkowej fontannie, w miejscu gdzie spotykamy jeszcze znaki początkowe zielonego szlaku Krystynki, w pobliżu punktu informacji turystycznej Ciechocinka rozpoczyna się niebieski szlak turystyczny. Parkowymi alejkami, a następnie ul. Traugutta docieramy do wału, przed którym skręcamy w lewo na polną drogę. Po kilkuset metrach wcinamy się pod kątem, w prowadzącą również wzdłuż przeciwpowodziowego zabezpieczenia, asfaltową szosę. Na skraju wioski Słońsk, gdy droga nieznacznie zakręca, odbijamy na drogę prowadząca ku grani przeciwpowodziowego wału. Z trudem przedzieramy się przez gąszcz wysokich traw, które zarosły ścieżkę. Jazda staje się męcząca. Powoli zbliżamy się do Wisły – to najciekawszy fragment szlaku. Kiedy zjeżdżamy z wału poruszamy się drogą wyłożoną betonowymi płytami. Szlak kończy się na skrzyżowaniu z szosą, którą biegnie czerwony szlak do Torunia.
Szlak pieszy "Kujawski" Podole - Służewo (żółty)	Trasa: Podole - Ciechocinek - Wołuszewo - Aleksandrów Kujawski - Służewo Długość: 25 km Interesujący pieszy szlak, którego trasa prowadzi lasami przez Gminę Aleksandrów Kujawski i nadbrzeżnymi terenami Wisły koło Ciechocinka. Pod względem technicznym trasa jest zróżnicowana; nawierzchnie często się zmieniają, a w pobliżu największej polskiej rzeki drogę zarastają miejscami chaszcze. Stare nieczytelne znaki utrudniają poruszanie. ODCINEK: Służewo – Aleksandrów Kujawski (10,0 km) Szlak rozpoczyna się przy parku w Służewie, z którego wyjeżdżamy asfaltem. Po niespełna trzech km skręcamy w prawo Służewo na polną drogę pomiędzy luźną zabudową. Wjeżdżamy na szutrówkę i docieramy do lasu. Nawierzchnia ponownie się zmienia, strzałki skrętu szlaku malowane są w mało widoczny sposób, są stare, łatwo

	zbłądzić. Przecinamy inne drogi, nieco kluczymy, po raz kolejny wjeżdżamy na rolnicze tereny. Wreszcie zanurzamy się w ciekawy, urozmaicony bór. Przy leśnym trakcie, prowadzącym wzdłuż strumienia, pojawiają się tablice informacyjne – to ścieżka dydaktyczna. Na polanie skręcamy w prawo na malowniczą drogę w pagórkowatym terenie. Gdy patrzymy na las, czujemy jego tętno, życiodajną siłę. Wyjeżdżamy na ulicę – jesteśmy już na rubieżach Aleksandrowa Kujawskiego, w którym docieramy do budynku dworca kolejowego. ODCINEK: Aleksandrów Kujawski – Ciechocinek (7,5 km) Od zabytkowej i zdewastowanej stacji kolejowej w Aleksandrowie Kujawskim skręcamy w prawo, a po chwili w drugą stronę w ul. Wspólną. Wyjeżdżamy z miejscowości, jadąc cały czas na wprost; w oddali widzimy drugi brzeg Wisły. Na polnym skrzyżowaniu przecinamy czarny szlak Solny i po chwili wjeżdżamy w las, w którym odbijamy trochę w prawo. Za lasem przecinamy kanał i uszlachetnioną drogą jedziemy na wprost. Szlak oznakowany jest niekonsekwentnie, myląco. Kilkaset metrów dalej skręcamy w prawo na piaszczystą drogę, „wcinamy się" w szutrówkę. Jedziemy uważnie szukając znaków, klucząc różnymi drogami – to już peryferie Ciechocinka. Asfaltową ulicą docieramy do centrum uzdrowiskowej miejscowości i przy głównym deptaku spotykamy czerwony szlak do Torunia. ODCINEK: Ciechocinek – Podole (6,5 km) Razem z czerwonym szlakiem do Nieszawy jedziemy ul. Tadeusza Kościuszki. Mijamy budynki licznych sanatoriów i kościoła. Kierując się cały czas na wprost, wjeżdżamy na parkowe alejki. Cały czas strzałki szlaku są mylące, mało widoczne. Powoli wyjeżdżamy z uzdrowiskowego miasteczka, skręcamy w prawo, później w lewo na drogę do wału przeciwpowodziowego, który przecinamy skosem. Jesteśmy przy Wiśle; okolica jest malownicza, może nawet idylliczna. Teraz czeka nas najcięższy odcinek. Zarastającymi ścieżkami poruszamy się wzdłuż linii wału. Pokonujemy niewielkie chaszcze i wyboje. Kiedy docieramy do szosy z Ciechocinka do Nieszawy, przecinamy ją i bezdrożem, a następnie wałem docieramy do polnej krzyżówki szlaków; jesteśmy w Podolu, tu musimy zmienić szlak.
Szlak pieszy im. S. Noakowskiego Toruń - Nieszawa (czerwony)	Trasa: Toruń - Ciechocinek - Nieszawa Długość: 36 km Szlak czerwony im. Stanisława Noakowskiego ma początek przy BORT-PTTK na Placu Rapackiego 2, przebiega na trasie o długości 41 km, i kończy się w Nieszawie przy placu Kazimierza Jagiellończyka. Zapraszamy na wędrówkę.

Źródło: *Opracowanie własne*

2.1.8. Dziedzictwo kulturowe

Liczbę zabytków nieruchomych i archeologicznych ujętych w gminnej ewidencji zabytków Gminy Aleksandrów Kujawski przedstawia poniższa tabela.

Tabela 21. Liczba zabytków ujętych w gminnej ewidencji zabytków Gminy Aleksandrów kujawski w podziale na rodzaje

Rodzaj	Ilość
Zabytki nieruchome	168
Stanowiska archeologiczne	549

Źródło: *Gminny Program Opieki nad Zabytkami Gminy Aleksandrów Kujawski na lata 2019-2022*

Dzieje obszaru gminy pozostawiły po sobie wiele różnych śladów w postaci obiektów kultury materialnej. Spośród obiektów na terenie gminy Aleksandrów Kujawski do Rejestru Zabytków wpisano:

Kościół parafialny rzymskokatolicki pw. św. Wacława w Grabiu:

Świątynia została zbudowana w 1320 r. w stylu gotyckim w cegle. Przebudowa z 1597 r. nadała jej cech nowożytnych, czego świadectwem jest okazały szczyt nad wejściem głównym, składający się z pasów belkowania, spływów wolutowych, podwójnych arkadowych blend i trójkątnego tympanonu. XX-wieczna przebudowa, wykonana wg projektu Franciszka Niekrasza, spowodowała dostawienie od południa nowego korpusu i przekształcenie dotychczasowego prezbiterium w kaplicę. Świątynia jest jednym z najważniejszych zabytków gminy ze względu na swoją wartość historyczną. W skład zespołu kościoła parafialnego wchodzą ponadto: plebania, ogrodzenie i starodrzew. Zachowany w dobrym stanie, należycie utrzymany.

Zdjęcie 16. Kościół parafialny rzymskokatolicki pw. św. Wacława w Grabiu

Źródło:
https://www.google.com/maps/uv?pb=!1s0x471cb323276ba2cf%3A0x223af6bb9640e5b3!3m1!7e115!4shttps%3A%2F%2Flh5.googleusercontent.com%2Fp%2FAF1QipMgpQbxJ4dv_iMjwoKk8Ge5e8TaR-N2PZUUbAcr%3Dw240-h160-k-no!5sKo%C5%9Bci%C3%B3%C5%82%20parafialny%20rzymskokatolicki%20pw.%20%C5%9Bw.%20Wac%C5%82awa%20w%20Grabiu%20-%20Szukaj%20w%20Google!15sCgIqAQ&imagekey=!1e10!2sAF1QipMgpQbxJ4dv_iMjwoKk8Ge5e8TaR-N2PZUUbAcr&hl=pl&sa=X&ved=2ahUKEwim8KuV9ObwAhVGCRAIHRQNCR4QoiowEnoECD4QAw

Kościół parafialny rzymskokatolicki pw. Narodzenia NMP w Ostrowąsie:

Jest to trójnawowa bazylika z transeptem. Nad rozczłonkowaną bryłą świątyni góruje okazała wieża, do której przylega klatka schodowa. Na skrzyżowaniu nawy głównej i transeptu znajduje się sygnaturka. Świątynia jest niejednoznaczna stylowo, posiada jednak cechy architektoniczne nawiązujące do neoromanizmu. Ze względu na walory kulturowe (mieszczące się w niej sanktuarium maryjne) i dobry stan zachowania stanowi jeden z najważniejszych zabytków gminy Aleksandrów Kujawski. Do zespołu kościoła parafialnego należy również zabytkowa plebania. Zachowany w bardzo dobrym stanie, obiekt kultu.

Zdjęcie 17. Kościół parafialny rzymskokatolicki pw. Narodzenia NMP w Ostrowąsie

Źródło: https://www.ostrowas.pl/

Kościół parafialny rzymskokatolicki pw. Najświętszego Serca Jezusowego w Otłoczynie:

Kościół ceglany z kamienną podmurówką wzniesiony został na oryginalnym planie: do korpusu przeciętego pseudotranseptem przylega narożna kruchta. Bryłę budowli akcentuje strzelista wieża dostawiona do jednego z dłuższych boków korpusu. Świątynię zdobią ostrołukowe tynkowane blendy. Architektura kościoła prezentuje styl neogotycki. Budynek należycie utrzymany, bardzo dobry stan zachowania.

Zdjęcie 18. Kościół parafialny rzymskokatolicki pw. Najświętszego Serca Jezusowego w Otłoczynie

Źródło: http://www.polskaniezwykla.pl/web/place/51152,otloczyn-kosciol-najswietszego-serca-pana-jezusa-(1904).html

Kościół parafialny rzymskokatolicki pw. św. Jana Chrzciciela w Służewie:

Wybudowany w roku 1560 w cegle; jego monumentalna bryła składa się z krótkiego korpusu i rozbudowanego prezbiterium oraz górującej wieży na planie kwadratu, do której prowadzą wyodrębnione klatki schodowe. Budowla łączy średniowieczne i nowożytne elementy stylowe: przypory, łuki ostre i architektoniczne szczyty i jest bardzo wartościowym zabytkiem ze względu na walory historyczne i artystyczne. Wokół świątyni zachowały się także: plebania, organistówka, ogrodzenie i starodrzew. Zespół dobrze zachowany, należycie utrzymany.

Zdjęcie 19. Kościół parafialny rzymskokatolicki pw. św. Jana Chrzciciela w Służewie

Źródło: *https://pl.wikipedia.org/wiki/Parafia_%C5%9Bw._Jana_Chrzciciela_w_S%C5%82u%C5%BCewie*

Zespół dworsko-parkowy w Ostrowąsie:

Parterowy dwór wpisuje się w nurt rezydencji klasycystycznych. Założony został na planie wydłużonego prostokąta z wysuniętym kolumnowym portykiem akcentującym wejście główne. Do zespołu dworsko parkowego należą także 4 budynki gospodarcze i murowany kurnik. Zespół bardzo dobrze utrzymany.

Zdjęcie 20. Zespół dworsko-parkowy w Ostrowąsie

Źródło: *http://www.polskiezabytki.pl/m/obiekt/1218/Ostrowas/*

Park dworski w Służewie:

Park jest własnością gminy, wymaga kompleksowych prac rewitalizacyjnych. Były przeprowadzone niewielkie prace pielęgnacyjne. Obiekt należycie utrzymany i otoczony opieką.

Zdjęcie 21. Park dworski w Służewie

Źródło: *https://zabytek.pl/pl/obiekty/sluzewo-park-dworski*

Zespół dworsko-parkowy w Zdunach:

Dwór z 4 ćw. XIX w. pozostaje w ruinie, park dworski pochodzi z 2 poł. XIX w. Zespół wymaga prac konserwatorskich i przywrócenie oryginalnego charakteru.

Zdjęcie 22. Zespół dworsko-parkowy w Zdunach

Źródło: *http://www.polskiezabytki.pl/m/obiekt/1476/Zduny/*

2.2. Zagospodarowanie przestrzenne i infrastruktura techniczna

2.2.1. Infrastruktura transportowa

Drogi

Długość dróg w poszczególnych kategoriach na terenie Gminy Aleksandrów Kujawski przedstawia poniższa tabela:

Tabela 22. Kategorie i długości dróg na terenie Gminy Aleksandrów Kujawski

Kategoria drogi	Długość [km]
Krajowe	9,624
Wojewódzkie	19, 618

Powiatowe	66,626
Gminne	123,29
Wewnętrzne	-

Źródło: *Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy w Aleksandrowie Kujawskim*

Niemniej jednak, w Gminie Aleksandrów Kujawski pozostaje jeszcze wiele do zrobienia na tym polu i jest to obszar, który wymaga mocnego doinwestowania. Stan techniczny niektórych dróg należy uznać za niewystarczający i kwalifikujący je do wykonania modernizacji bądź przebudowy w najbliższym czasie.

Ścieżki rowerowe

Poniższa tabela przedstawia istniejące ciągi pieszo-rowerowe.

Tabela 23. Istniejące ścieżki pieszo-rowerowe oraz chodniki (2020 r.)

Istniejące ścieżki pieszo-rowerowe/chodniki
Ścieżka rowerowa Ciechocinek -Aleksandrów Kujawski
Chodnik w miejscowości Rożno-Parcele ul. Krokusowa
Chodnik w miejscowości Rożno-Parcele ul. Konwaliowa
Chodnik w miejscowości Rożno-Parcele ul. Hiacyntowa
Chodnik w miejscowości Rożno-Parcele ul. Jesionowa
Chodnik w miejscowości Rożno-Parcele ul. Liliowa
Chodnik w miejscowości Łazieniec ul. Edwarda Stachury
Chodnik w miejscowości Łazieniec ul. Wiejska
Chodnik w miejscowości Stawki ul. Osiedlowa (częściowo)
Chodnik w miejscowości Stawki ul. Szkolna (częściowo)
Chodnik w miejscowości Stawki ul. Kochanowskiego
Chodnik w miejscowości Ostrowąs
Chodnik w miejscowości Grabie
Chodnik w miejscowości Opoczki
Chodnik w miejscowości Służewo - Broniszewo
Chodnik w miejscowości Broniszewo
Chodnik w miejscowości Służewo ul. Polna
Chodnik w miejscowości Służewo ul. Toruńska
Chodnik w miejscowości Służewo ul. Wodzyńskiej
Chodnik w miejscowości Służewo ul. Księżyzna
Chodnik w miejscowości Odolion ul. Piaskowa
Chodnik w miejscowości Odolion ul. Dworcowa
Chodnik w miejscowości Odolion ul. Kwiatowa Chodnik w miejscowości Odolion ul. Młodzieżowa
Chodnik w miejscowości Odolion ul. Zaułek

Chodnik w miejscowości Odolion ul. Miła
Chodnik w miejscowości Odolion ul. Krótka
Chodnik w miejscowości Odolion ul. Okrężna (częściowo)
Chodnik w miejscowości Odolion ul. Dworcowa
Chodnik w miejscowości Słońsk Dolny (częściowo)
Chodnik w miejscowości Rudunki (przy byłej drodze wojewódzkiej nr 266)
Chodnik w miejscowości Wołuszewo przy drodze miasta Ciechocinek
Chodnik w miejscowości Przybranowo przy drodze powiatowej nr 2528C – własność ZDP
Chodnik w miejscowości Przybranowo przy drodze wojewódzkiej nr 266 – własność ZDW
Chodnik w miejscowości Opoki przy drodze powiatowej nr 2528C – własność ZDP
Chodnik w miejscowości Opoczki przy drodze powiatowej nr 2528C – własność ZDP
Chodnik w miejscowości Ostrowąs przy drodze powiatowej nr 2607C – własność ZDP
Chodnik w miejscowości Słomkowo przy drodze powiatowej nr 2608C – własność ZDP
Chodnik w miejscowości Przybranowo przy drodze powiatowej nr 2528C – własność ZDP
Chodnik w miejscowości Ośno przy drodze powiatowej nr 2605C – własność ZDP
Chodnik w miejscowości Służewo ul. Brzeska przy drodze wojewódzkiej nr 250 – własność ZDW
Chodnik w miejscowości Służewo ul. Toruńskiej przy drodze wojewódzkiej nr 250 – własność ZDW Chodnik w miejscowości Służewo ul. 1000-lecia przy drodze wojewódzkiej nr 266 – własność ZDW
Chodnik w miejscowości Stawki ul. Aleja Danilewicz-Zielińskiej przy drodze wojewódzkiej nr 266 – własność ZDW
Projektowane ścieżki pieszo-rowerowe/chodniki
Ścieżka rowerowa przy drodze gminnej nr 160217C Stawki-Ośno
Ścieżka rowerowa przy drodze powiatowej nr 2607C Ośno-Ostrowąs
Ścieżka rowerowa przy drodze powiatowej nr 2619C Przybranowo-Zazdromin
Ścieżka rowerowa przy drodze gminnej nr 160248C Otłoczyn-Białe Błota
Chodnik przy drodze wojewódzkiej nr 250 Służewo ul. Brzeska
Chodnik w miejscowości Stawki ul. Szkolna
Chodnik w miejscowości Stawki ul. Osiedlowa
Chodnik w miejscowości Odolion ul. Kwiatowa
Chodnik w miejscowości Odolion ul. Młodzieżowa
Chodnik w miejscowości Odolion ul. Zaułek

Chodnik w miejscowości Odolion ul. Miła
Chodnik w miejscowości Odolion ul. Krótka
Chodnik w miejscowości Słońsk Dolny
Chodnik w miejscowości Odolion ul. Okrężna
Chodnik w miejscowości Rożno-Parcele ul. Fiołkowa
Chodnik w miejscowości Rożno-Parcele ul. Krokusowa
Chodnik w miejscowości Broniszewo

Źródło: *Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy w Aleksandrowie Kujawskim*

2.2.2. Punkty oświetleniowe

Na terenie Gminy Aleksandrów Kujawski znajduje się 1 430 punktów oświetlenia ulicznego z lampami o mocach od 70 W do 100 W. Łączna moc elektryczna zainstalowana w oświetleniu ulicznym wynosi 120 kW, natomiast zużycie roczne energii elektrycznej to ok. 792 MWh. W większości właścicielem infrastruktury oświetleniowej jest Energa S.A., jednak część infrastruktury jest również własnością Gminy Aleksandrów Kujawski. W najbliższych latach Gmina Aleksandrów Kujawski planuje realizować kompleksową wymianę oświetlenia tradycyjnego na LED wraz z dobudową nowych punktów świetlnych[12].

W poniższej tabeli przedstawiono zestawienie opraw oświetleniowych na terenie Gminy w podziale na lokalizację i tytuł własności.

Tabela 24. Oprawy oświetleniowe na terenie Gminy Aleksandrów Kujawski

Lokalizacja	Ilość	Łącznie	Właściciel	Ilość
Lampy przy drogach asfaltowych	1 129	1 430	Gmina Aleksandrów Kujawski	244
Lampy przy drogach gruntowych	301		Energa S.A.	1 186

Źródło: *Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Aleksandrów Kujawski na lata 2020 – 2030*

2.2.3. Infrastruktura telekomunikacyjna

W 2010 roku wskaźnik dla województwa kujawsko-pomorskiego wynosił 180,8 telefonicznych łączy głównych na 1 000 mieszkańców, w roku 2014 wskaźnik ten wynosił już tylko 113,6, a w 2017 roku jedynie 81,2 (dane: GUS). Spadek zainteresowania telefonią stacjonarną wiąże się z prężnym rozwojem i popularyzacją telefonii komórkowej. Mieszkańcy gminy mają dostęp do sieci telefonicznej stacjonarnej i komórkowej. Zapotrzebowanie w łącza telefoniczne abonamentów wykonywane jest poprzez telefoniczne linie napowietrzne. Gmina Aleksandrów Kujawski objęta jest zasięgiem operatorów sieci komórkowej. W obrębie Zgoda usytuowana jest stacja przekaźnikowa telefonii

[12] *Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Aleksandrów Kujawski na lata 2020 - 2030*

komórkowej, której właścicielem jest PTK Center-tel. Emituje ona promieniowanie elektromagnetyczne średniej mocy 0,1 W/m2. Średnia wysokość anteny wynosi ok 40 m.

Na terenie Gminy Aleksandrów Kujawski prowadzone są prace związane z budową otwartej sieci światłowodowej w ramach trzeciego konkursu Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa (POPC3). Beneficjentem projektu na tym obszarze są spółki FIBEE. Wybudowana infrastruktura będzie miała charakter otwarty. Swoje usługi będą na niej świadczyli zarówno lokalni, jak i ogólnopolscy dostawcy usług telekomunikacyjnych. Obecnie sieć światłowodowa w Gminie Aleksandrów Kujawski liczy ponad 104 km długości. W 2021 r. podłączonych zostanie 1685 gospodarstw domowych oraz 6 szkół. Generalnym Wykonawcą odpowiedzialnym za działania związane z projektowaniem i budową sieci światłowodowej na terenie gminy jest firma TP Energa.

2.2.4. Gospodarka wodno-ściekowa

Gmina Aleksandrów Kujawski jest zwodociągowania w 95,4% (GUS, 2019). Zaopatrywanie w wodę mieszkańców odbywa się za pomocą układu sieci magistralnych i rozdzielczych. Na obszarze Gminy wodę do celów komunalnych otrzymuje się z ujęć podziemnych (studni głębinowych). Wody powierzchniowe nie są wykorzystywane gospodarczo.

System zaopatrzenia w wodę gminy Aleksandrów Kujawski oparty jest przede wszystkim na 4 komunalnych ujęciach wody zlokalizowanych w miejscowościach: Kuczek, Ośno, Służewo, Grabie

W poniższej tabeli znajdują się dane dotyczące korzystania z sieci wodociągowej.

Tabela 25. Sieć wodociągowa w Gminie

Wskaźnik	Wartość (2015)	Wartość (2016)	Wartość (2017)	Wartość (2018)	Wartość (2019)	Wartość (2020)
Długość sieci wodociągowej [km]	223,3	224,1	224,9	225,7	226,7	228,4
Liczba osób korzystających z sieci	bd	bd	bd	bd	bd	bd
Ilość wody dostarczonej do gospodarstw [tys. m3]	418,4	341,0	304,7	380,8	375,7	393,5
Ilość przyłączy wodociągowych [szt.]	3 126	3 205	3 333	3 407	3499	3 555
Średnie zużycie wody na mieszkańca [m3]	-	-	-	-	-	-

Źródło: *Dane Gminy*

Na obszarze Gminy Aleksandrów Kujawski nie funkcjonuje oczyszczalnia ścieków. Ścieki kierowane są do oczyszczalni w mieście Aleksandrów Kujawski, która obsługuje zarówno obszar miasta jak i gminy. Jest to oczyszczalnia typu Bioxyblok. Infrastruktura ta w ostatnich latach była modernizowana i rozbudowywana. Ścieki pochodzące tylko z taboru asenizacyjnego kierowane są na mechaniczno-chemiczną oczyszczalnię ścieków w Ciechocinku. Na obszarze Gminy Aleksandrów Kujawski do roku 2013 do sieć kanalizacji sanitarnej posiadały przyłączenie tylko 3 miejscowości: Służewo, Broniszewo i Rożno - Parcele. Na ich terenie zlokalizowane były także przepompownie ścieków (8 szt.). W ostatnich latach siec kanalizacyjna powstała w miejscowościach: Konradowo, Odolin i Zgoda oraz części m. Stawki. W roku 2016 prowadzone były prace w zakresie przejścia pod

przejazdem kolejowym w m. Ośno. Umożliwi to w przyszłości podłączenie i skanalizowanie powstającej Specjalnej Strefy Gospodarczej w Ośnie (SOGO).

W Gminie od listopada 2019 r. funkcjonuje także oczyszczalnia ścieków w Przybranowie.

Gmina Aleksandrów Kujawski jest skanalizowana w 50,0% (GUS, 2019).

Poniżej przedstawiono tabelę, która zawiera dane liczbowe dotyczące korzystania z sieci kanalizacyjnej.

Tabela 26. Sieć kanalizacyjna

Wskaźnik	Wartość (2015)	Wartość (2016)	Wartość (2017)	Wartość (2018)	Wartość (2019)	Wartość (2020)
Długość sieci kanalizacyjnej [km]	47,9	47,9	47,9	47,9	48,7	48,7
Liczba osób korzystających z sieci	bd	bd	bd	bd	bd	bd
Liczba przyłączy do budynków [szt.]	1167	1167	1171	1186	1276	1237
Ilość ścieków odprowadzana [m3]	93 600	95 100	98 700	108 400	106 600	108 900

Źródło: *Dane Gminy*

2.2.5. Sieć gazowa

Przez teren gminy Aleksandrów Kujawski przebiegają trzy gazociągi wysokiego ciśnienia:

- DN 500; relacji Włocławek – Gdynia o parametrach przesyłowych PN 8,4 MPa
- DN 400; relacji Włocławek – Toruń o parametrach przesyłowych PN 6,3 MPa
- DN 250; relacji Turzno – Gniewkowo o parametrach przesyłowych PN 6,3 MPa.

W rejonie miejscowości Kuczek od gazociągu relacji Włocławek - Toruń przebiega również odgałęzienie do stacji Ciechocinek - DN 150 o parametrach przesyłowych PN 6,3 MPa. Obecnie na terenie gminy nie ma rozdzielczej sieci gazowej, mimo przebiegu przez ten obszar rurociągu magistralnego. Większość mieszkańców korzysta z gazu propan-butan dowożonego w butlach.

W gminie Aleksandrów Kujawski gaz ziemny nie jest powszechnie wykorzystywany. Wykonanych jest 33 przyłączy, w tym 31 do budynków mieszkalnych, a czynnych instalacji pobierające gaz jest 28. W związku z dużym zainteresowaniem i mieszkańców, jak i gmin ościennych oraz spółki gazowniczej planowany jest dalszy rozwój sieci gazowej.

Natomiast powszechnie wykorzystywany jest gaz płynny propan – butan, głównie do przygotowywania posiłków, podgrzewania ciepłej wody użytkowej a w nielicznych przypadkach do ogrzewania.

Zgodnie z danymi dostarczonymi przez spółkę PSG S. p z o.o. Oddział Gazowniczy w Bydgoszczy, zużycie gazu ziemnego w roku 2019 roku wynosiło 28 713 m3, a z gazu korzystało 28 odbiorców.

Zgodnie z danymi dostarczonymi przez spółkę SIME Polska, zużycie gazu ziemnego na terenie gminy Aleksandrów Kujawski w 2019 roku wynosiło 3 695 m3 a z gazu korzystało 12 odbiorców.

Prognozowany wzrost zużycia energii finalnej w przypadku gazu wg Oceny skutków planowanych polityk i środków (scenariusz PEK) – zał. 2 do Krajowego Planu na Rzecz Energii i Klimatu do roku 2035 wynosi 6,19%.

W szacunkach zapotrzebowania na gaz (szczególnie w długoterminowej perspektywie czasowej) uwzględniono zamierzenia polityki energetycznej państwa, w której duży nacisk kładzie się na możliwość pozyskania energii ze źródeł niekonwencjonalnych.

Gmina Aleksandrów Kujawski jest zgazyfikowana w 1,0% (GUS, 2019).

Poniższa tabela przedstawia szczegółowe informacje na temat sieci gazowej.

Tabela 27. Struktura sieci gazowej na terenie Gminy

	2015	2016	2017	2018	2019
Długość czynnej sieci rozdzielczej (m)	35 370	35 476	35 476	35 476	40 158
Czynne przyłącza do budynków mieszkalnych i niemieszkalnych	21	21	26	32	39
Odbiorcy gazu (gospodarstwa domowe)	16	17	17	17	36

Źródło: *Opracowanie własne na podstawie danych GUS BDL*

Spółka GAZ- SYSTEM S.A. planuje rozbudowę sieci o gazociągu wysokiego ciśnienia DN 1000 na terenie gminy Aleksandrów Kujawski. Trasa planowanego gazociągu będzie orientacyjnie przebiegała wzdłuż istniejącej sieci w/c. Na potrzebę realizacji gazociągu DN 1000 zostanie wyznaczony pas montażowy o wymaganej szerokości, a po wybudowaniu strefa kontrolowana o szerokości 12 m(po 6 m na stronę od osi gazociągu DN 1000).

Polska Spółka Gazownicza wskazała 1 zadanie planowane do realizacji, a jest nim zadanie polegające na budowie sieci gazowej ś/c dn 90PE o łącznej długości L=120 m wraz z przyłączem gazu Wołuszewo, termin realizacji styczeń 2021 r.

We wschodniej części Gminy Aleksandrów Kujawski przewidywana jest budowa nowej infrastruktury gazowej. Projektowana infrastruktura gazowa ma składać się z gazociągu włączeniowego DN 100 PN 5,5 MPa do istniejącego gazociągu wysokiego ciśnienia w rejonie stacji redukcyjno-pomiarowej „Ciechocinek", gazociągu średniego ciśnienia, który dostarczy gaz do poszczególnych odbiorców, a także całego układu technologicznego towarzyszącego realizacji ww. gazociągów głównie stacji redukcyjnej i pomiarowej umiejscowionej poza obszarem Gminy.

W kolejnych latach SIME Polska zakłada dalszy rozwój oraz rozbudowę istniejącej na terenie gminy Aleksandrów Kujawski infrastruktury. W roku 2021 wykonanych zostanie 2,7 km sieci gazowej na terenie sołectwa Odolion i Rudunki. W kolejnych latach Spółka planuje inwestycje związane z dalszą rozbudową sieci w sołectwach Odolion, Stawki, Łazieniec, Rudunki i Nowy Ciechocinek. Program rozbudowy sieci na terenie Gminy uzależniony będzie z jednej strony od zainteresowania podmiotów, z drugiej od środków inwestycyjnych w dyspozycji SIME Polska. Prowadzone są też prace analityczne dotyczące możliwości gazyfikacji sołectw położonych na zachód od m. Aleksandrów Kujawski.

W 2021 roku planowane jest przyłączenie 40 odbiorców, w tym 7 odbiorców z grupy taryfowej (SIME Polska) SG-2, tj. o mocy przyłączeniowej od 10 m3/h do 150 m3/h. Przyłączenie nowych odbiorców spowoduje wzrost zapotrzebowania na paliwo gazowe do 200 000 m3/rok.

Dalsza rozbudowa infrastruktury gazowej oraz przyłączenia do sieci na terenie gminy Aleksandrów Kujawski realizowane będą sukcesywnie w zależności od zainteresowaniem właścicieli

obiektów wykorzystaniem paliwa gazowego do celów technologicznych i grzewczych przy jednoczesnym spełnieniu warunków technicznych i ekonomicznych zgodnie z uwarunkowaniami Ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne (Dz. U. 2020 poz. 833 ze zm.) wraz z aktami wykonawczymi.

Budowa i podłączanie nowych gospodarstw domowych do sieci gazowej, pozwoli na sukcesywne ograniczenie stosowania paliw stałych do celów komunalno-bytowych, a także grzewczych w paleniskach indywidualnych oraz kotłowniach. Tym samym przyczyni się to do poprawy powietrza atmosferycznego.

2.2.6. Gospodarka odpadami

W roku 1997 oddano do użytku międzygminne składowisko odpadów komunalnych. Składowisko odpadów komunalnych znajduje się w zarządzie PUP EKOSKŁAD Sp. z o.o. z siedzibą w Służewie, właścicielem jest Związek Gmin Ziemi Kujawskiej zrzeszający wszystkie jst powiatu aleksandrowskiego. W wyniku podjętych inwestycji w 2014 roku Spółka otrzymała status Regionalnej Instalacji Przetwarzania Odpadów Komunalnych. Prowadzi również Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (PSZOK) zlokalizowany w Służewie.

Składowisko zlokalizowane jest w miejscowości Służewo. Na terenie składowiska prowadzone są procesy unieszkodliwiania odpadów zebranych z terenu gmin i miast należących do Związku Gmin poprzez ich składowanie oraz odzysk.

Składowisko położone jest na obszarze kilkunastu hektarów o pojemności na 20 lat. Posiada dwie kwatery na wyselekcjonowane odpady organiczne oraz:

- Kwaterę balastu.
- Boksy na surowce wtórne.
- Na odpady niebezpieczne.
- Staw stabilizujący (zbiornik na odcieki).
- System pomp i rur.
- Budynek socjalno-biurowy, garażowy; całość jest ogrodzona.
- Strefę uciążliwego oddziaływania na środowisko przyrodnicze przyjęto 200 m.

Tabela 28. Zmieszane odpady zebrane na terenie Gminy Aleksandrów Kujawski w tonach

	2017	2018	2019
Powiat aleksandrowski	11 717,27	12 716,52	11 944,10
Gmina Aleksandrów Kujawski	2 687,10	2 499,27	2 470,62

Źródło: *Opracowanie własne na podstawie danych GUS BDL*

Liczba zmieszanych odpadów zebranych w roku 2019 na terenie Gminy wyniosła 2 470,62 t. W porównaniu z rokiem 2017, wartość ta spadła.

Na terenie gminy działalność w zakresie zbiórki, transportu, odzysku i unieszkodliwiania prowadzi jeden podmiot gospodarczy wyłoniony w ramach przetargu – PUP EKOSKŁAD Sp. z o.o. z siedzibą w Służewie. Zezwolenie na odbiór odpadów z terenu Gminy posiada 8 podmiotów gospodarczych.

System gromadzenia odpadów komunalnych dla przedsiębiorstw jest dostosowany indywidualnie do potrzeb wytwórców.

Według danych Urzędu Gminy selektywną zbiórką odpadów objęci są w zasadzie wszyscy mieszkańcy gminy. Gmina przynajmniej raz w roku organizuje zbiórkę odpadów wielkogabarytowych.

2.2.7. Energetyka, ciepłownictwo i odnawialne źródła energii

Gmina Aleksandrów Kujawski jest w całości zelektryfikowana.

Przez obszar Gminy przebiegają napowietrzne linie elektroenergetyczne wysokiego napięcia 110 kV:

- relacji GPZ Ciechocinek – GPZ Toruń Południe,
- relacji GPZ Ciechocinek – GPZ Włocławek Azoty,
- GPZ Ciechocinek – kierunek Gniewkowo.

Istniejące linie elektroenergetyczne wysokiego napięcia są liniami tranzytowymi ze stacji 110/15kV GPZ „Ciechocinek".

Energia elektryczna dla Gminy jest dostarczana poprzez Koncern Energetyczny ENERGA S.A., Oddział Zakład Energetyczny Toruń. Zasilanie odbywa się przez istniejące magistrale napowietrzne średniego napięcia 15 kV.

Przyjmuje się, że istniejący system zasilania Gminy Aleksandrów Kujawski zaspokaja obecne potrzeby elektroenergetyczne odbiorców. Gmina posiada wystarczające wyposażenie w sieć linii średnich napięć. Jednakże w najbliższych latach istnieje realne zapotrzebowanie na zwiększenie mocy dla obszarów gminy Aleksandrów Kujawski.

Aktualnie i w perspektywie do 2028 roku, istnieje pełne pokrycie zapotrzebowania na moc i energię elektryczną dla gminy Aleksandrów Kujawski. Pokrycie gwarantuje rezerwa 13 MW mocy elektrycznej w GPZ Ciechocinek oraz moc znamionowa 163 transformatorów 15/04 kV w wysokości 15833 kVA przy szczytowym zapotrzebowaniu gminy wynoszącym 5500 kW. Drugim elementem gwarancji jest duża przepustowość linii zasilających 110 kV wchodzących do GPZ Ciechocinek – zdolność przesyłowa 735 A, obciążenie 462 A. Trzecim elementem tej gwarancji jest zadowalający stan magistralnych linii elektroenergetycznych i odgałęźnych 15 kV wchodzących na teren gminy Aleksandrów Kujawski.

W miejscowościach Gminy Aleksandrów Kujawski w obiektach użyteczności publicznej eksploatowane są lokalne kotłownie w opalane pelletem, olejem, gazem. W kilku obiektach zainstalowano pompy ciepła.

Budynki mieszkalne jednorodzinne i zagrodowe posiadają własne kotłownie. Wg danych PGN w Gminie największy udział w zużyciu na ogrzewanie ma węgiel. Jego udział, na podstawie ankiet oraz informacji uzyskanych od dystrybutorów opału oszacowano na ok. 65 %, ponadto używane jest drewno, olej opałowy, gaz ciekły propan-butan, energia elektryczna i gaz ziemny.

Ze względu na duże rozproszenie zabudowy nie jest opłacalne wprowadzenie jednego kompleksowego programu zaopatrzenia w ciepło dla całego obszaru Gminy.

Jeśli chodzi o odnawialne źródła energii, to na terenie Gminy Aleksandrów znajdują się następujące obiekty:

1) 2 elektrownie słoneczne w miejscowościach Nowy Ciechocinek i Wygoda,
2) 16 elektrowni wiatrowych – 2 w miejscowości Słomkowo; 9 w miejscowości Ostrowąs; 4 w miejscowości Ośno Drugie; 1 w miejscowości Podgaj.
3) Mikroinstalacje prosumenckie:
    a) 4 instalacje fotowoltaiczne i 5 pomp ciepła na budynkach użyteczności publicznej,
    b) 51 instalacji na prywatnych gospodarstwach domowych (43 instalacji fotowoltaicznych i 8 pomp ciepła).

Warto również wspomnieć, że do roku 2024 Gmina planuje wybudowanie kolejnych 42 instalacji wykorzystujących OZE:

1) 5 na budynkach gminnych,
2) 37 na budynkach mieszkalnych.

2.2.8. Mieszkalnictwo

W Gminie Aleksandrów Kujawski dominuje zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna oraz zagrodowa. Zabudowa miejscowości graniczących z miastem Aleksandrów Kujawski: Rożno-Parcele, Rudunki, Ośno, Konradowo, Stawki, Łazieniec, i Odolion jest zwarta i koncentruje się przy głównych szlakach komunikacyjnych. W pozostałych miejscowościach głównie takich jak: Podgaj, Wilkostowo, Goszczewo, Zduny, Poczałkowo, Słomkowo, Plebanka, Wólka i Przybranówek dominuje zabudowa rozdrobniona.

Zabudowa wielorodzinna dwu i trzy-kondygnacyjna występuje w miejscowościach: Otłoczyn, Przybranowo i Służewo.

Na terenach przyległych do pobliskich miast w bardzo dużym tempie rozwinęło się budownictwo jednorodzinne. Związane jest to z migracją ludności, która zamieszkując na terenie Gminy nie jest związana bezpośrednio z rolnictwem, a z innymi działami gospodarki.

Rzeźba terenu oraz budowa geologiczna nie stanowią barier dla rozwoju zabudowy.

Mieszkaniowy zasób gminy tworzą lokale będące własnością i współwłasnością Gminy Aleksandrów Kujawski. Na 31.12.2020 r. zasób mieszkaniowy gminy Aleksandrów Kujawski obejmował 27 budynków, w których znajduje się 61 lokali mieszkalnych i 4 lokali socjalnych.

Lokale wchodzące w skład mieszkaniowego zasobu Gminy Aleksandrów Kujawski:

1) w miejscowości Zduny 16 – w budynku znajdują się 2 mieszkania komunalne i jedno mieszkanie socjalne, o powierzchniach: 18,00 m², 35,30 m², 44,50 m², o przeciętnej liczbie izb mieszkalnych 2;
2) w miejscowości Ostrowąs 81 – w budynku znajdują się 2 mieszkania komunalne, o powierzchniach: 64,00 m², 51,56 m², o przeciętnej liczbie izb mieszkalnych 2;
3) w miejscowości Wilkostowo 15 - w budynku znajduje się 6 mieszkań komunalnych,
4) powierzchniach: 40,84 m², 23,04 m², 31,13m², 54,91 m², 48,42 m², 27,77 m², o przeciętnej liczbie izb 2;
5) w miejscowości Wygoda 10 - w budynku znajduje się 5 mieszkań komunalnych, o powierzchniach: 38,74 m², 34,22 m², 36,00 m2, 48,00 m², 35,91 m², o przeciętnej liczbie izb mieszkalnych 2;
6) w miejscowości Grabie 32 - w budynku znajduje się 1 mieszkanie komunalne, o powierzchni 12,75 m², o przeciętnej liczbie izb 1;
7) w miejscowości Opoki 28 - w budynku znajduje się 1 mieszkanie socjalne, o powierzchni 19,00 m², o przeciętnej liczbie izb 1;
8) w miejscowości Plebanka 13 - w budynku znajduje się 10 mieszkań komunalnych, powierzchniach: 20,94 m², 24,00 m², 31,80 m², 42,28 m², 48,00 m², 31,44 m², 23,50 m², 34,90 m², 35,57 m², 24,00 m², o przeciętnej liczbie izb 1;
9) w miejscowości Otłoczyn, ul. Szlak Bursztynowy 31 - w budynku znajdują się 2 mieszkania komunalne, o powierzchniach: 103,20 m2 i 66,10 m2, o przeciętnej liczbie izb mieszkalnych 5;
10) w miejscowości Opoki 43 - w budynku znajdują się 2 mieszkania komunalne, o powierzchniach: 85,88 m² i 56,34 m², o przeciętnej liczbie izb 3;
11) w miejscowości Otłoczyn, ul. Szlak Bursztynowy 32 - w budynku znajduje się 1 mieszkanie komunalne, o powierzchni 68,97 m², o liczbie 3 izb mieszkalnych;

12) w miejscowości Ośno 54 A - w budynku znajdują się 3 mieszkania komunalne, o powierzchniach: 25,66 m², 49,48 m², 43,12 m², o przeciętnej liczbie izb 2;
13) w miejscowości Służewo, ul. Toruńska 6 - w budynku znajduje się 5 mieszkań komunalnych, powierzchniach: 72,15 m², 36,60 m², 42,98 m², 28,12 m², 40,50 m², o przeciętnej liczbie izb 2;
14) w miejscowości Służewo, ul. Brzeska 70 - w budynku znajduje się 5 mieszkań komunalnych, powierzchniach: 34,91 m², 24,69 m², 36,30 m², 29,40 m², 32,66 m², o przeciętnej liczbie izb 4;
15) w miejscowości Słomkowo 29 – w budynku znajduje się 5 mieszkań komunalnych, powierzchniach: 42,03 m², 62,09 m², 31,69 m², 62,92 m², 57,37 m², o przeciętnej liczbie izb 2;
16) w miejscowości Służewo, ul. Marii Wodzyńskiej 2 - w budynku znajduje się 1 mieszkanie komunalne, o powierzchni 60,81 m², o przeciętnej liczbie izb 2;
17) w miejscowości Służewo, ul. Toruńska 2 - w budynku znajduje się 1 mieszkanie komunalne, powierzchni 28,60 m², o przeciętnej liczbie izb 1;
18) w miejscowości Służewo, ul. Brzeska 15 - w budynku znajduje się 1 mieszkanie komunalne, powierzchni 40,81 m², o przeciętnej liczbie izb 2;
19) w miejscowości Służewo ul. Brzeska 27- w budynku znajduje się 1 mieszkanie komunalne, powierzchni 18,80 m2, o przeciętnej liczbie izb 1;
20) w miejscowości Służewo ul. Brzeska 39 - w budynku znajduje się 1 mieszkanie komunalne, powierzchni 28,58 m², o przeciętnej liczbie izb 1;
21) w miejscowości Służewo ul. Brzeska 46 - w budynku znajdują się 1 mieszkania komunalne, powierzchniach: 14,70 m² o przeciętnej liczbie izb 1;
22) w miejscowości Stawki, ul. Al. Danilewicz Zielińskiej 27, w budynku znajduje się mieszkanie komunalne o powierzchni 48,80 m2 i przeciętnej liczbie izb 2;
23) w miejscowości Słomkowo 31 w budynku znajduje się 1 mieszkanie komunalne, o powierzchni 49,09 m² o przeciętnej liczbie izb 2;
24) w miejscowości Przybranowo 43 - w budynku znajduje się 1 mieszkanie komunalne, o powierzchni 30,0 m², o przeciętnej liczbie izb 2;
25) w miejscowości Odolion, ul. Elizejska 25 - w budynku znajduje się 1 mieszkanie komunalne, powierzchni 31,79 m², o przeciętnej liczbie izb mieszkalnych 1;
26) w miejscowości Otłoczyn, ul. Toruńska 14 - w budynku znajdują się 3 mieszkania socjalne, powierzchniach: 30,70 m², 30,70 m², 30,70 m², o przeciętnej liczbie izb mieszkalnych 1;
27) w miejscowości Podgaj 35- w budynku znajduje się 1 lokal mieszkalny o powierzchni: 90 m² przeciętnej liczbie izb mieszkalnych 3.

W 2020 r. dokonywane były czynności migracyjne ludności zamieszkujących w lokalach wchodzących w mieszkaniowy zasób gminy Aleksandrów Kujawski w następujący sposób:

- zwolniono 4 lokale (Służewo ul. Toruńska 6, Zduny 16, Brzeska 46, Wilkostowo 15);
- przeniesiono lokatora zajmującego lokal w Służewie przy ul. Brzeska 70/5 ze względów bezpieczeństwa
- Społeczna Komisja Mieszkaniowa przydzieliła dwa lokale mieszkalne w miejscowości Służewo ul. Toruńska 6, Zduny 16.

Wszystkie lokale mieszkalne będące w gminnym zasobie mieszkaniowym były wykorzystywane zgodnie z ich przeznaczeniem.

W 2019 roku wszczęto jedno postępowanie eksmisyjne, dotyczące opuszczenia lokalu mieszkalnego, będącego w zasobach gminy dot. lokalu położonego w Stawkach przy ul. Al. Danilewicz-Zielińskiej. Na obecną chwilę postępowanie w sprawie o eksmisję jest w toku.

W 2020 roku Gmina Aleksandrów Kujawski realizując zadania związane z gospodarowaniem mieszkaniowym zasobem podejmowała szereg działań na podstawie:

- Uchwały Nr II/25/18 Rady Gminy Aleksandrów Kujawski z dnia 28 listopada 2018 r. w sprawie uchwalenia Wieloletniego Programu Gospodarowania Mieszkaniowym Zasobem Gminy Aleksandrów Kujawski na lata 2018-2022 (Dz. Urz. Woj. Kuj-Pom z 2018 r. poz. 6466) zmienionej uchwałą Nr VII/72/19 Rady Gminy Aleksandrów Kujawski z dnia 26 marca 2019 r. zmieniająca uchwałę w sprawie uchwalenia Wieloletniego Programu Gospodarowania Mieszkaniowym Zasobem Gminy Aleksandrów Kujawski na lata 2018-2022 (Dz. Urz. Woj. Kuj-Pom Z 2019 r. poz. 2231).
- Uchwały Nr IV/40/18 Rady Gminy Aleksandrów Kujawski z dnia 27.12.2018 r. w sprawie ustalenia zasad wynajmowania lokali wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu Gminy Aleksandrów Kujawski (Dz. Urz. Woj. Kuj. Pomorskiego z 2019 r. poz. 363) zmienionej uchwałą NR/V/49/19 Rady Gminy Aleksandrów Kujawski z dnia 29.01.2019 r. zmieniającej uchwałę w sprawie ustalenia zasad wynajmowania lokali wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu Gminy Aleksandrów Kujawski (Dz. Urz. Woj. Kuj. Pomorskiego z 2019 r. poz.979).
- Zarządzenie Nr 1/2019 Wójta Gminy Aleksandrów Kujawski z dnia 02 stycznia 2019 r. w sprawie ustalenia stawek czynszu za najem lokali mieszkalnych i socjalnych wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu Gminy Aleksandrów Kujawski. W Przedmiotowym dokumencie ustalono stawkę bazową czynszu za 1 m² powierzchni użytkowej lokalu mieszkalnego wchodzącego w skład mieszkaniowego zasobu Gminy Aleksandrów Kujawski- w wysokości 4,20 zł oraz stawkę czynszu za 1 m² powierzchni użytkowej lokalu socjalnego wchodzącego w skład mieszkaniowego zasobu Gminy Aleksandrów Kujawski- w wysokości 2,10 zł.

Zarządzenie Nr 26/2019 Wójta Gminy Aleksandrów Kujawski z dnia 07.03.2019 r. w sprawie powołania Społecznej Komisji Mieszkaniowej oraz nadania jej regulaminu. Na podstawie przedmiotowego dokumentu, Wójt Gminy Aleksandrów Kujawski powołał Komisję Mieszkaniową do rozpatrzenia wniosków o wynajem lokali mieszkalnych lub socjalnych wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu Gminy Aleksandrów Kujawski.

Na dzień 31 grudnia 2020 r. zaległości w opłatach za mieszkania będące w zasobie gminy wynosiły łącznie 48.979,51 zł (w tym 29 841,70 zł powstałe w 2020 r.). Zaległościami z płatnościach objęte zostało 41 mieszkań.

W 2020 roku wypłacono dodatki mieszkaniowe na łączną kwotę 24.329,35 złotych, których beneficjentami było 107 osób. Średnia kwota dodatku mieszkaniowego w 2020 roku wyniosła 227,38 złotych. Podstawą przyznania dodatku mieszkaniowego było spełnienie przesłanek wynikających z ustawy o dodatkach mieszkaniowych z dnia 21 czerwca 2001 roku o dodatkach mieszkaniowych.

Rada Gminy Aleksandrów Kujawski podjęła Uchwałę Nr XXXI/254/21 z dnia 27 kwietnia 2021 r. w sprawie zatwierdzenia wniosku o wsparcie ze środków Rządowego Funduszu Rozwoju Mieszkalnictwa na sfinansowanie objęcia udziałów w tworzonej Społecznej Inicjatywie Mieszkaniowej ,,KZN-Toruński" Sp. z o.o. i wyrażenia zgody na jego złożenie oraz pismo z dnia 08-03-2021 do Krajowego Zasobu Nieruchomości oraz podjęła Uchwałę NR XXXI/253/21 Rady Gminy Aleksandrów Kujawski z dnia 27 kwietnia 2021 r. w sprawie wyrażenia zgody na utworzenie Społecznej Inicjatywy Mieszkaniowej ,,KZN-Toruński" Sp. z o.o.

Wysokość dofinansowania z funduszy centralnych, które stanowić ma wkład gminy do tworzonej spółki, wynosi do 3 milionów złotych. Społeczna Inicjatywa Mieszkaniowa to nowe

rozwiązanie umożliwiające samorządom budowę mieszkań czynszowych we współpracy i z finansowym wsparciem państwa. Program, przypominający popularne TBS-y, z założenia ma zwiększyć dostępność mieszkań dla osób o umiarkowanych dochodach. Po nowe narzędzie chce sięgnąć właśnie gmina Aleksandrów Kujawski. Na nowym programie zyskać mogą przede wszystkim młodzi mieszkańcy, których nie stać na budowę domu czy zakup mieszkania na kredyt. Społeczną Inicjatywę Mieszkaniową tworzą samorządy oraz partner krajowy, jakim jest Krajowy Zasób Nieruchomości. Inwestycje mogą być realizowane na terenach Krajowego Zasobu Nieruchomości, w którego zasobach znajdują się również grunty zlokalizowane na terenie gminy. To właśnie na nich mogłyby być realizowane inwestycje mieszkaniowe w ramach SIM. W granicach gminy znajdują się grunty będące w dyspozycji Krajowego Zasobu Nieruchomości. To na nich mogą być realizowane inwestycje mieszkaniowe.

SIM jest atrakcyjnym rozwiązanie zwłaszcza dla młodych rodzin, które poszukują mieszkania, ale z różnych przyczyn nie mogą, sięgnąć po kredyt hipoteczny. Zgodnie z założeniem programu w kosztach budowy mieszkań partycypuje państwo, spółka oraz przyszli najemcy, którzy po latach użytkowania zyskają możliwość przejęcia mieszkania na własność.

Lokatorzy mieszkań będą mieli również możliwość skorzystania z rządowych dopłat do czynszu, których wysokość uzależniona będzie od wielkości mieszkania. Według wstępnych wyliczeń wysokość czynszu wyniesie ok. 12 zł/m kw. miesięcznie, czyli za lokal o powierzchni 50 m kw. czynsz wyniesie ok. 600 zł. Jak widać, jest to bardzo atrakcyjna oferta choćby w stosunku do najmu. Należy zwrócić uwagę, że gmina, przystępując do programu, nie ponosi żadnych kosztów własnych.

Samorząd oprócz wspomnianych już 3 milionów złotych stanowiących wkład do tworzonej spółki - już podczas realizacji projektów mieszkaniowych w SIM-ach - będzie mógł liczyć na dofinansowanie środkami skarbu państwa w wysokości do 35 proc. wartości inwestycji. Z kolei klienci, którzy będą wpłacać do 20-25 proc. wartości, będą mogli po 20-30 latach nabyć prawo własności mieszkań. Zostaną wybudowane mieszkania na wynajem z niskim czynszem lub na wynajem z możliwością wcześniejszego wykupu. Lokatorom będą przysługiwać rządowe dopłaty do czynszu w programie Mieszkanie na Start.

3. Sfera gospodarcza

3.1 Gospodarka

3.1.1. Podmioty Gospodarcze

Liczba podmiotów gospodarczych wpisanych do rejestru REGON na terenie Gminy Aleksandrów Kujawski według stanu na koniec 2020 r. wynosi 1 050. W odniesieniu do roku 2010 liczba przedsiębiorstw wzrosła o 26,96%.

Tabela 29. Podmioty gospodarcze wpisane do rejestru REGON

Rok	Liczba podmiotów
2010	827
2011	834
2012	841
2013	864
2014	865
2015	881
2016	900
2017	897
2018	917
2019	994
2020	1 050

Źródło: *Opracowanie własne na podstawie GUS BDL*

Na terenie Gminy Aleksandrów Kujawski najmniej jest przedsiębiorstw działających w branży: rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo – 29. Dobrze rozwija się branża do której zalicza się przemysł i budownictwo – łącznie 341 firm. W kategorii: pozostała działalność jest ich aż 680.

Wykres 7. Podział przedsiębiorstw wg grup sekcji prowadzonej działalności (2020)

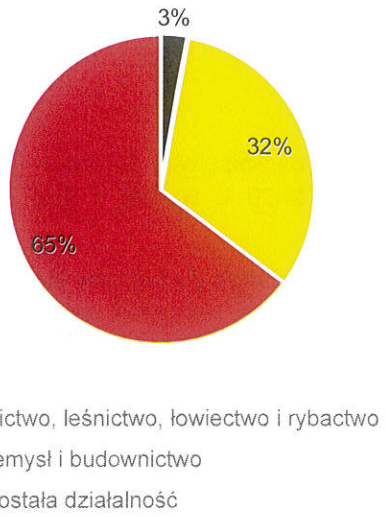

Źródło: *Opracowanie własne na podstawie GUS BDL*

Podmioty gospodarcze funkcjonujące na obszarze gminy to głównie małe i średnie przedsiębiorstwa oraz zakłady rodzinne. Do wiodących branż w gminie należą: usługi ogólnobudowlane i wykończeniowe, tynkowanie przygotowywanie terenu pod budowę, transport drogowy towarów, stolarka budowlana, wykonywanie instalacji wodno-kanalizacyjnych, cieplnych, gazowych i klimatyzacyjnych, wykonywanie konstrukcji pokryć dachowych oraz konserwacja i naprawa pojazdów samochodowych.

3.1.2. Rolnictwo i leśnictwo

Gmina Aleksandrów Kujawski jest gminą typowo rolniczą, a tereny produkcji rolniczej stanowią dominującą cześć jej obszaru. Gmina jest zaliczana do regionów predysponowanych do rozwoju rolnictwa z uwagi na uwarunkowania środowiska naturalnego takie jak: dobre warunki glebowe, warunki klimatyczne czy rzeźba terenu[13].

Poniżej przedstawia się szczegółowy wykaz gruntów stanowiących własność Gminy, pogrupowanych wg użytków wskazanych w ewidencji gruntów.

Tabela 30. Wykaz gruntów stanowiących własność Gminy Aleksandrów Kujawski

Lp.	Przeznaczenie użytkowe gruntów stanowiących własności Gminy	Powierzchnia Gruntów [ha]
I	**Użytki rolne**	**48,268**
1	Grunty orne	41,3650
2	Sady	-
3	Łąki	3,2572
4	Pastwiska	3,6458
5	Grunty rolne zabudowane	-
II	**Grunty leśne**	**33,3974**
1	Lasy	25,9053
2	Grunty zadrzewione i zakrzewione	7,4921
III	**Grunty zabudowane i zurbanizowane**	**252,9385**

[13] Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Aleksandrów Kujawski

1	Tereny mieszkalne	1,7153
2	Tereny przemysłowe	0,2543
3	Tereny zabudowane pozostałe	16,1538
4	Zurbanizowane tereny niezabudowane	0,1796
5	Tereny rekreacyjno-wypoczynkowe	7,3996
6	Tereny komunikacyjne	227,2359
IV	**Tereny różne**	**-**
V	**Wody**	**6,0640**
VI	**Nieużytki**	**15,6456**
Razem powierzchnia gruntów [ha]		**356,3135**

Źródło: *Dane Gminy*

W ogólnej strukturze gruntów stanowiących własność Gminy, grunty zabudowane i zurbanizowane stanowią 70,99%, użytki rolne 13,55%, grunty leśne niespełna 9,37%, a pozostałe grunty to wody oraz nieużytki.

3.1.3. Tereny inwestycyjne

Teren inwestycyjny SOGO czyli Specjalny Obszar Gospodarczy w miejscowości Ośno to ponad 83 ha atrakcyjnych gruntów, doskonałych pod inwestycje. Obszar dedykowany jest inwestycjom o charakterze usługowym, składom, magazynom. Idealne miejsce pod centra logistyczne. Grunt bardzo dobrze skomunikowany z autostradą A1 oraz droga krajową nr 91.

SOGO objęty jest Miejscowym Planem Zagospodarowania Przestrzennego, przedzielony drogą gminną asfaltową, która łączy się z drogą powiatową nr 2605C. Tereny SOGO są własnością prywatną.

Mapa 3. Specjalny Obszar Gospodarczy Ośno

Źródło: *Raport o stanie gminy Aleksandrów Kujawski za rok 2020*

Gmina Aleksandrów Kujawski jest beneficjentem programu unijnego „Expresway-promocja terenów przy autostradzie A1", projektu „Wdrażanie standardów obsługi inwestora w samorządach województwa kujawsko-pomorskiego" oraz uczestniczy w corocznych edycjach Ogólnopolskiego

konkursu terenów inwestycyjnych „Grunt na medal" promując Specjalny Obszar Gospodarczy w Ośnie (SOGO).

Gmina Aleksandrów Kujawski współpracuje z przedsiębiorcami organizując Forum Przedsiębiorców – gdzie poruszane są ważne tematy dla działalności podmiotów gospodarczych. W 2020 roku z uwagi na pandemię spotkania się nie odbyły. Jednakże na stronie FB gminy oraz na stronie internetowej umieszczano regularnie informacje dotyczące możliwości dofinansowań, pomocy oraz linki do webinarów /szkoleń tematycznych.

Gmina Aleksandrów Kujawski współpracuje w obszarze rozwoju przedsiębiorczości z Izbą Przemysłowo-Handlową woj. Kujawsko-Pomorskiego, PAIH (Polską Agencją Inwestycji i Handlu), TARR (Toruńską Agencją Rozwoju Regionalnego), Pomorską Specjalną Strefą Ekonomiczną, Centrum Obsługi Inwestorów i Eksporterów (COIE) oraz Departamentem Planowania Strategicznego i Rozwoju Gospodarczego - komórką Urzędu Marszałkowskiego woj. Kujawsko-Pomorskiego.

3.1.4. Rynek pracy

Wskaźnik pracujących wyrażony liczbą osób pracujących w przeliczeniu na 1 000 ludności w 2019 r. dla Gminy Aleksandrów Kujawski wyniósł 83 os. i był zdecydowanie niższy niż wskaźnik dla powiatu aleksandrowskiego (163 osoby). W porównaniu z rokiem 2014 nastąpił wzrost liczby osób pracujących na tym obszarze o 25 osób (na 1 000 osób).

Wykres 8. Pracujący na 1 000 ludności w latach 2010, 2014, 2019

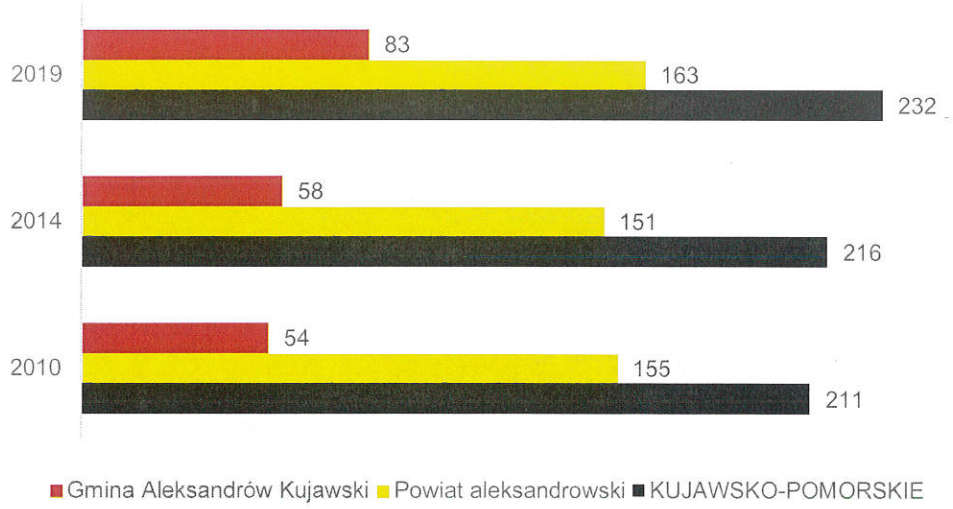

Źródło: *Opracowanie własne na podstawie GUS BDL*

Stopa bezrobocia w powiecie aleksandrowskim na koniec roku 2019 kształtowała się na poziomie 12,2% (2020 r. – 14,4%), przy średnim poziomie stopy bezrobocia w województwie kujawsko-pomorskim – 7,8% na koniec 2019 r. (2020 r. - 8,9%).

Liczbę bezrobotnych na obszarze Gminy Aleksandrów Kujawski na tle danych dla powiatu aleksandrowskiego oraz województwa kujawsko-pomorskiego przedstawia poniższa tabela.

Tabela 31. Liczba bezrobotnych na terenie Gminy w latach 2010, 2014, 2019, 2020

Jednostka terytorialna	Liczba bezrobotnych		Rok
	Mężczyźni	Kobiety	
Gmina Aleksandrów Kujawski	338	363	2020
Powiat aleksandrowski	1 380	1 544	
Województwo kujawsko-pomorskie	30 593	42 889	
Gmina Aleksandrów Kujawski	242	323	2019
Powiat aleksandrowski	1 129	1 290	
Województwo kujawsko-pomorskie	25 490	38 570	
Gmina Aleksandrów Kujawski	524	547	2014
Powiat aleksandrowski	2 303	2 281	
Województwo kujawsko-pomorskie	57 033	70 078	
Gmina Aleksandrów Kujawski	433	495	2010
Powiat aleksandrowski	2 170	2 072	
Województwo kujawsko-pomorskie	63 705	75 696	

Źródło: *Opracowanie własne na podstawie GUS BDL oraz danych z Powiatowego Urzędu Pracy w Aleksandrowie Kujawskim*

W 2019 r. na terenie Gminy Aleksandrów Kujawski było zarejestrowanych 565 osób bezrobotnych. W porównaniu z rokiem 2010 ogólna liczba bezrobotnych zmniejszyła się o 363 (spadek o 39,12%). W 2020 r. nastąpił wzrost liczby bezrobotnych - 701 osób (o 136 osób) w porównaniu z rokiem 2019.

Według danych GUS, znaczną część osób bezrobotnych na obszarze Gminy w roku 2019 stanowiły kobiety (57,17%). Jest to wartość wyższa niż dla powiatu (53,33%). W 2020 r. na obszarze Gminy kobiety stanowiły 51,78% ogólnej liczby bezrobotnych, przy wartości dla powiatu – 52,80%.

3.1.5. Budżet Gminy

Z analizy danych dotyczących budżetu Gminy Aleksandrów Kujawski zrealizowanego w latach 2017 – 2020, zarówno w zakresie dochodów, jak i ponoszonych wydatków, wynika że na przestrzeni czterech ostatnich lat dochody gminy systematycznie rosły, natomiast wydatki w latach 2017-2019 rosły, by w 2020 r. ulec zmniejszeniu. W 2017 roku dochody Gminy Aleksandrów Kujawski były równe kwocie 48 208 711,41 zł, w 2018 roku - 50 470 369,83 zł, w 2019 roku - 57 955 613,15 zł, natomiast w 2020 roku wyniosły 64 792 281,09 zł. Największy udział w kwocie ogólnej dochodów Gminy Aleksandrów Kujawski w poszczególnych latach miały dochody bieżące, które w 2020 roku stanowiły 96,57% wszystkich dochodów.

Jednocześnie w latach 2017-2019 wzrosły również wydatki ponoszone przez gminę, jednak w 2020 r. wydatki zostały ograniczone. W 2017 roku były równe kwocie 49 593 485,04 zł, w 2018 roku - 59 987 740,74 zł, w 2019 roku - 62 551 786,29 zł, by w 2020 roku spaść do poziomu 61 513 370,68 zł. Największy udział w kwocie ogólnej wydatków Gminy Aleksandrów Kujawski w poszczególnych latach miały wydatki bieżące, które w 2020 roku stanowiły 93,12% wszystkich wydatków.

Tabela 32. Dochody i wydatki budżetowe Gminy Aleksandrów Kujawski w latach 2017 – 2020 (w zł)

	2017	2018	2019	2020
I. Dochody ogółem, w tym:	**48 208 711,41**	**50 470 369,83**	**57 955 613,15**	**64 792 281,09**
1. Dochody bieżące	46 742 240,21	48 796 204,97	56 866 216,38	62 568 328,72
2. Dochody majątkowe	1 466 471,20	1 674 164,86	1 089 396,77	2 223 952,37
II. Wydatki ogółem, w tym:	**49 593 485,04**	**59 987 740,74**	**62 551 786,29**	**61 513 370,68**
1. Wydatki bieżące	44 161 615,25	45 966 014,16	52 909 737,63	57 278 778,87
2. Wydatki majątkowe	5 431 869,79	14 021 726,58	9 642 048,66	4 234 591,81
III. Deficyt/ nadwyżka budżetowa (I-II)	**-1 384 773,63**	**-9 517 370,91**	**-4 596 173,14**	**3 278 910,41**

Źródło: *Opracowanie własne na podstawie sprawozdań z wykonania budżetu Gminy Aleksandrów Kujawski za lata 2017-2020*

Budżet Gminy Aleksandrów Kujawski zrealizowany w latach 2017 – 2020 pokazuje, że w latach 2017-2019 wystąpił deficyt - wydatki w tych latach były wyższe niż uzyskane dochody, natomiast w 2020 roku sytuacja budżetu gminy uległa poprawie - wystąpiła nadwyżka budżetowa.

Wykres 9. Dochody i wydatki budżetowe Gminy Aleksandrów Kujawski w latach 2017 – 2020 (w zł)

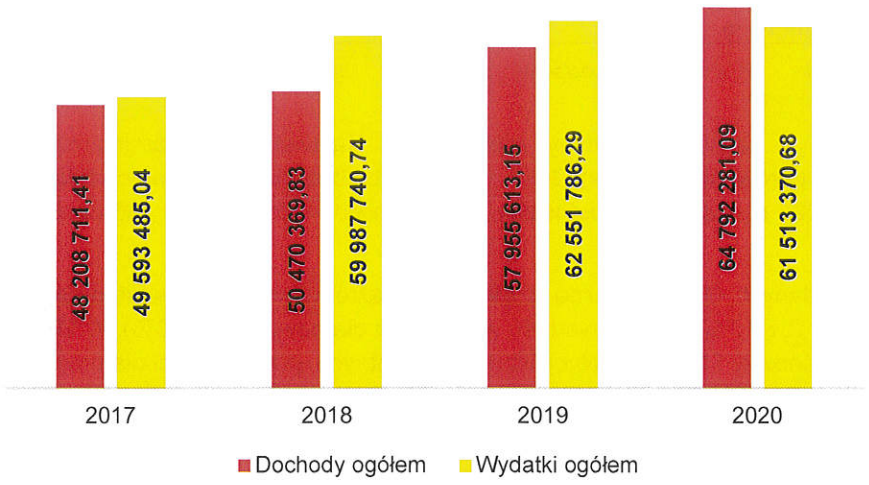

Źródło: *Opracowanie własne na podstawie sprawozdań z wykonania budżetu Gminy Aleksandrów Kujawski za lata 2017-2020*

Największy udział w dochodach budżetu w 2020 roku stanowiły dochody z działów „Dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek nieposiadających osobowości prawnej", „Rodzina" oraz „Różne rozliczenia". Struktura dochodów na przełomie lat 2017-2020 jest zasadniczo niezmienna.

Tabela 33. Dochody budżetu Gminy Aleksandrów Kujawski według wybranych działów (w %)

	2017	2018	2019	2020
	udział %			
Rolnictwo i łowiectwo	2,4	2,0	2,3	1,8
Transport i łączność	1,0	0,8	1,0	-

Gospodarka mieszkaniowa	0,5	0,6	0,2	1,0
Administracja publiczna	0,2	0,2	0,4	0,2
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	0,0	0,1	0,0	0,0
Różne rozliczenia	30,6	30,1	27,2	26,3
Oświata i wychowanie	1,1	1,0	2,3	1,2
Pomoc społeczna i pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	5,4	5,3	6,8	4,8
Edukacyjna opieka wychowawcza	0,5	0,4	0,3	0,2
Rodzina	31,3	31,1	31,1	34,9
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	3,6	3,9	2,5	6,2
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	0,1	0,1	0,3	0,1
Kultura fizyczna	0,0	0,0	0,2	-
Dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek nieposiadających osobowości prawnej	23,2	23,6	25,0	23,0
Pozostałe	0,1	0,8	0,4	0,4

Źródło: *Opracowanie własne na podstawie danych ze Statystycznego Vademecum Samorządowca oraz sprawozdań z wykonania budżetu Gminy Aleksandrów Kujawski za lata 2017-2020*

Największym udziałem procentowym w wydatkach budżetu Gminy Aleksandrów Kujawski w roku 2020 charakteryzowały się działy „Oświata i wychowanie" oraz „Rodzina". Struktura wydatków na przełomie lat 2017-2020 jest zasadniczo niezmienna, jednak zauważalny jest znaczący spadek w ostatnim roku wydatków w dziale „Transport i łączność".

Tabela 34. Wydatki budżetu Gminy Aleksandrów Kujawski według wybranych działów (w %)

	2017	2018	2019	2020
	udział %			
Rolnictwo i łowiectwo	1,4	1,1	1,6	2,2
Transport i łączność	7,3	17,4	11,8	2,6
Gospodarka mieszkaniowa	1,0	1,8	0,9	1,1
Administracja publiczna	7,9	6,8	7,3	7,3
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	0,5	0,5	0,5	0,6

Różne rozliczenia	-	-	-	-
Oświata i wychowanie	27,1	23,5	25,2	26,6
Pomoc społeczna i pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	8,3	7,4	9,0	9,5
Edukacyjna opieka wychowawcza	0,9	0,9	0,9	0,8
Rodzina	30,7	30,1	29,6	35,8
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	10,9	6,4	8,1	9,7
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	1,8	1,7	2,2	1,7
Kultura fizyczna	0,5	0,7	1,1	0,4
Działalność usługowa	0,2	0,2	0,1	0,3
Ochrona zdrowia	0,3	0,2	0,3	0,4
Pozostałe	1,2	1,3	1,4	1,2

Źródło: *Opracowanie własne na podstawie danych ze Statystycznego Vademecum Samorządowca oraz sprawozdań z wykonania budżetu Gminy Aleksandrów Kujawski za lata 2017-2020*

Dochody budżetowe Gminy Aleksandrów Kujawski w przeliczeniu na jednego mieszkańca w przeciągu ostatnich czterech lat systematycznie rosły i w roku 2020 na osobę zamieszkującą gminę przypadało 5 445,19 zł. Analiza wydatków w tym okresie wskazuje, że również one na przestrzeni lat 2017-2020 uległy wzrostowi – w roku 2017 wynosiły 4 085,83 zł na osobę, natomiast w 2020 r. wzrosły o 966,44 zł na osobę w stosunku do roku 2017.

Wykres 10. Wydatki i dochody budżetowe Gminy Aleksandrów Kujawski na jednego mieszkańca w latach 2017 – 2020 (w zł)

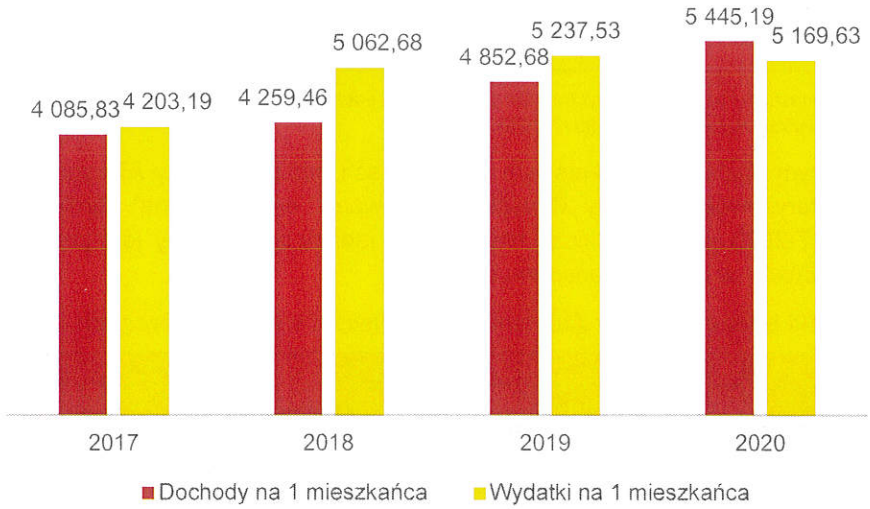

Źródło: *Opracowanie na podstawie GUS BDL oraz z sprawozdań z wykonania budżetu Gminy Aleksandrów Kujawski za lata 2017-2020*

PRZEWODNICZĄCY
Rady Gminy
mgr Waldemar Bartczak

RAPORT Z ANKIETY DOT. UWARUNKOWAŃ I POTRZEB ROZWOJOWYCH GMINY ALEKSANDRÓW KUJAWSKI

W terminie 14 – 31 maja 2021 r. mieszkańcy zostali poproszeni o wypełnienie ankiet, poprzez które uzyskali możliwość wypowiedzenia się odnośnie tego, jak im się żyje w Gminie Aleksandrów Kujawski oraz co należałoby zmienić, aby żyło się lepiej. W wyniku prowadzonej ankietyzacji, wpłynęło 29 ankiet, a ich wyniki zostały przedstawione poniżej.

ANKIETA:

Do mieszkańców Gminy została skierowana ankieta składająca się z 12 następujących pytań:

Sekcja 1:

1. Jak oceniasz swój poziom zadowolenia z faktu zamieszkiwania w Gminie?

- ☐ Bardzo wysoko
- ☐ Wysoko
- ☐ Średnio - mogłoby być lepiej
- ☐ Nisko - jest więcej wad, niż zalet zamieszkiwania w gminie

2.Czy interesujesz się tym, co się dzieje na terenie Gminy?

- ☐ Bardzo
- ☐ Średnio
- ☐ Prawie w ogóle
- ☐ Nie interesuję się

3. Jak oceniasz poszczególne dziedziny życia na terenie Gminy?

Ocena w skali 1-5, gdzie 1 jest oceną najniższą, a 5 najwyższą.

- Stan i ochrona środowiska naturalnego
- Porządek i czystość
- Bezpieczeństwo publiczne
- Opieka zdrowotna
- Opieka społeczna
- Możliwości uzyskania zatrudnienia
- Warunki do prowadzenia działalności gospodarczej
- Możliwość kształcenia i podnoszenia kwalifikacji
- Życie kulturalne i działalność instytucji kultury
- Oferta aktywnego spędzania wolnego czasu
- Stan infrastruktury oświatowej
- Stan infrastruktury drogowej
- Stan infrastruktury komunalnej (wod.-kan., gaz)
- Stan infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej
- Promocja Gminy
- Działalność organizacji pozarządowych
- Działalność władz samorządu

4.Jak oceniasz zmianę stanu poszczególnych dziedzin życia na terenie Gminy Stolno w ciągu ostatnich 6 lat? (*Na gorsze / Bez zmian / Na lepsze*)

- Stan i ochrona środowiska naturalnego
- Porządek i czystość
- Bezpieczeństwo publiczne
- Opieka zdrowotna
- Opieka społeczna
- Możliwości uzyskania zatrudnienia
- Warunki do prowadzenia działalności gospodarczej
- Możliwość kształcenia i podnoszenia kwalifikacji
- Życie kulturalne i działalność instytucji kultury
- Oferta aktywnego spędzania wolnego czasu
- Stan infrastruktury oświatowej
- Stan infrastruktury drogowej
- Stan infrastruktury komunalnej (wod.-kan., gaz)
- Stan infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej
- Promocja Gminy
- Działalność organizacji pozarządowych
- Działalność władz samorządu

5.Wymień trzy kluczowe mocne strony (atut, przewaga, zaleta) Gminy:

6.Wymień trzy najważniejsze słabe strony (braki, problemy, bariery) Gminy:

7.Jak oceniasz możliwości rozwojowe Gminy?

- ☐ Bardzo dobrze
- ☐ Dobrze
- ☐ Średnio
- ☐ Źle
- ☐ Bardzo źle

8.Wymień trzy kluczowe szanse (możliwości korzystnej zmiany) Gminy:

9.Wymień trzy największe zagrożenia (niebezpieczeństwo) dla rozwoju Gminy:

10.Jaki kierunek rozwoju Gminy uważasz za najlepszy?

- ☐ Rekreacja i turystyka
- ☐ Przemysł
- ☐ Rolnictwo
- ☐ Inne

11.Na jaki cel przede wszystkim powinny zostać przeznaczone pieniądze z budżetu Gminy w latach 2022-2027?

Proszę zaznaczyć maksymalnie 3 odpowiedzi.

- ☐ Oświata i opieka przedszkolna
- ☐ Kultura i działalność instytucji kultury
- ☐ Organizacje pozarządowe
- ☐ Pomoc społeczna
- ☐ Ochrona i profilaktyka zdrowia
- ☐ Ochrona środowiska
- ☐ Infrastruktura komunalna (wod.-kan, gaz, energia)
- ☐ Infrastruktura drogowa
- ☐ Bezpieczeństwo publiczne
- ☐ Sport, rekreacja i organizacja wolnego czasu
- ☐ Inwestycje turystyczne
- ☐ Porządek i czystość w gminie
- ☐ Promocja i reklama gminy
- ☐ Wspieranie przedsiębiorczości
- ☐ Inne

12.Wskaż trzy przedsięwzięcia, które Twoim zdaniem powinny zostać zrealizowane w Gminie w latach 2022-2027:

Sekcja 2

Metryczka

13.Płeć:

- ☐ Kobieta
- ☐ Mężczyzna

14.Wiek:

- ☐ do 19 lat
- ☐ 20-29
- ☐ 30-39
- ☐ 40-49
- ☐ 50-59
- ☐ 60 lat i więcej

15.Wykształcenie:

- ☐ podstawowe
- ☐ gimnazjalne
- ☐ ponadgimnazjalne/średnie/zawodowe
- ☐ wyższe

16.Reprezentowany sektor:

- ☐ rolnictwo
- ☐ przemysł
- ☐ usługi
- ☐ administracja
- ☐ szkolnictwo
- ☐ uczeń/student
- ☐ emeryt/rencista
- ☐ bezrobotny/-a

ODPOWIEDZI:

1. Jak oceniasz swój poziom zadowolenia z faktu zamieszkiwania w Gminie?

Większość ankietowanych ocenia średnio (44,83%) poziom zadowolenia z faktu, że mieszka w Gminie, z kolei ok. 37,93% ocenia ten fakt wysoko.

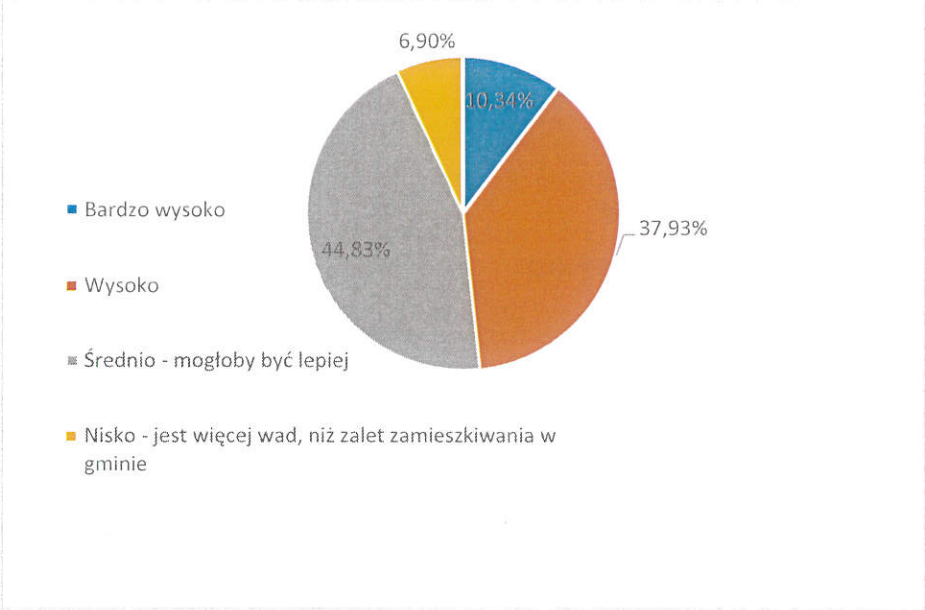

2. Czy interesujesz się tym, co się dzieje na terenie Gminy?

Zdecydowana większość ankietowanych (55,17%) bardzo interesuje się tym, co dzieje się na terenie Gminy, z kolei reszta zainteresowanie to wykazuje na średnim poziomie (41,38%), a znikomy procent nie interesuje się wcale (3,45%).

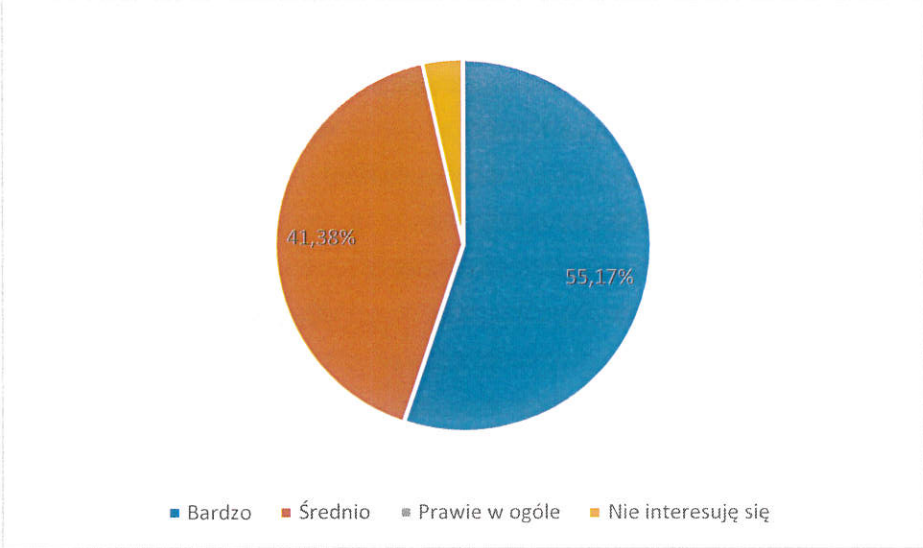

3. Jak oceniasz poszczególne dziedziny życia na terenie Gminy?

Najwyżej oceniono działalność władz samorządu, najniżej zaś stan infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej, możliwość kształcenia i podnoszenia kwalifikacji oraz opiekę zdrowotną.

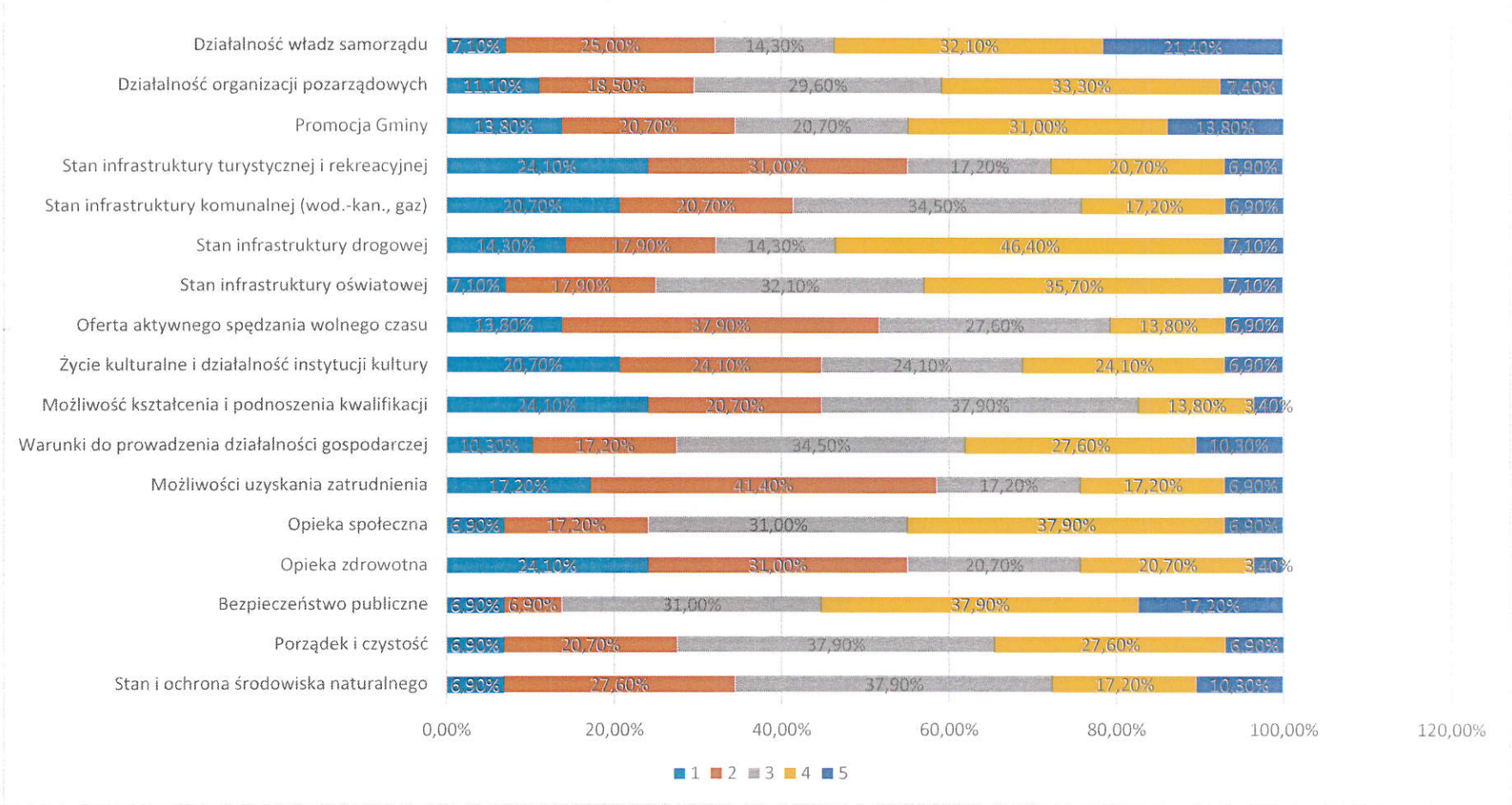

4. Jak oceniasz zmianę stanu poszczególnych dziedzin życia na terenie Gminy w ciągu ostatnich 6 lat?

Na lepsze oceniono m.in. stan infrastruktury drogowej, stan infrastruktury komunalnej oraz stan i ochronę środowiska naturalnego, na gorsze zaś przede wszystkim: możliwość kształcenia i podnoszenia kwalifikacji, warunki do prowadzenia działalności gospodarczej oraz opiekę społeczną i zdrowotną.

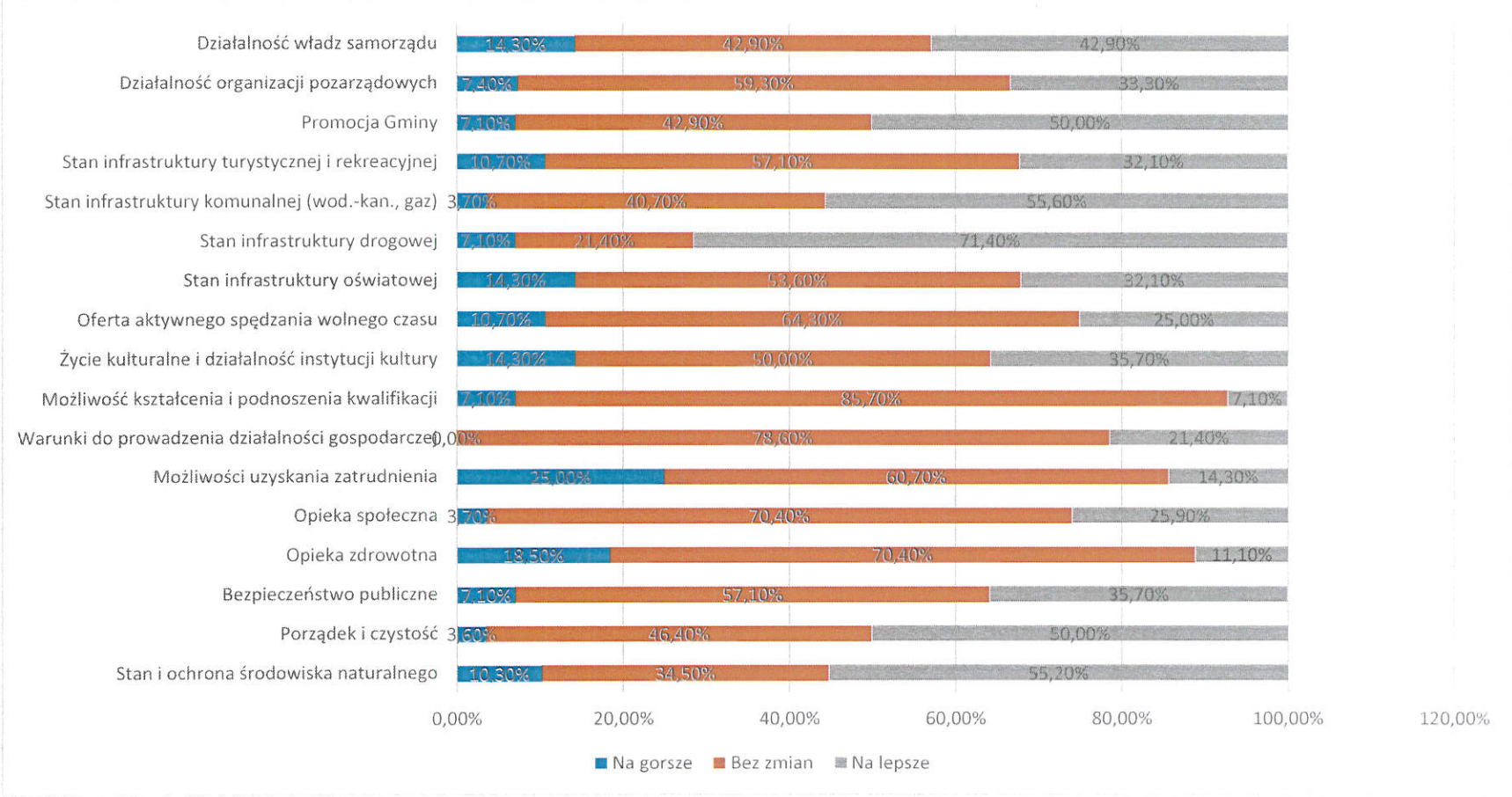

5. Wymień trzy kluczowe mocne strony (atut, przewaga, zaleta) Gminy.

Jako kluczowe mocne strony Gminy ankietowani wskazywali najczęściej:

1) Położenie gminy (m.in. bliskość autostrady, większych miast).
2) Infrastruktura drogowa.
3) Tereny inwestycyjne.
4) Walory krajobrazowe i turystyczne.
5) Dobre warunki do życia i mieszkania.

6. Wymień trzy najważniejsze słabe strony (braki, problemy, bariery) Gminy.

Jako najważniejsze słabe strony najczęściej wymieniano:

1) Słaba infrastruktura rekreacyjno-wypoczynkowa.
2) Mało miejsc pracy.
3) Słaba opieka medyczna.
4) Wysypisko śmieci.
5) Mało programów aktywizacyjnych społeczność lokalną.

7. Jak oceniasz możliwości rozwojowe Gminy?

Porównywalna ilość ankietowanych dobrze i bardzo dobrze oceniła możliwości rozwojowe Gminy.

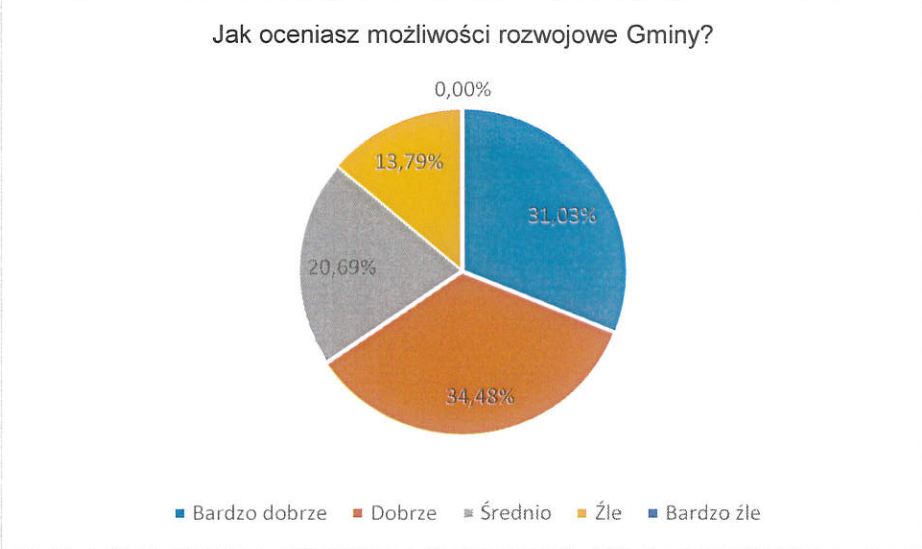

8. Wymień trzy kluczowe szanse (możliwości korzystnej zmiany) Gminy.

Kluczowych szans na dalszy rozwój Gminy ankietowani upatrywali w:

1) Zamknięcie wysypiska.
2) Więcej obiektów sportowych i rekreacyjnych.
3) Rozwój strefy gospodarczej (SOGO).
4) Rozwój sieci gazowej.
5) Stworzenie „produktu" kojarzonego tylko z Gminą Aleksandrów.

9. Wymień trzy największe zagrożenia (niebezpieczeństwo) dla rozwoju Gminy.

Za największe zagrożenia dla prawidłowego rozwoju Gminy ankietowani uznali:

1) Likwidacja wysypiska w Służewie.
2) Degradacja społeczeństwa (alkoholizm, narkomania, niska samoocena).
3) Bezrobocie.
4) Brak wizji rozwoju i mało inwestycji.
5) Odpływ młodych ludzi.

10. Jaki kierunek rozwoju Gminy uważasz za najlepszy?

Jeżeli chodzi o kierunek rozwoju Gminy, który uważany jest za najlepszy to największa liczba ankietowanych wskazała rekreację i turystykę (44,44%), z kolei najmniejsza (22,22%) rolnictwo.

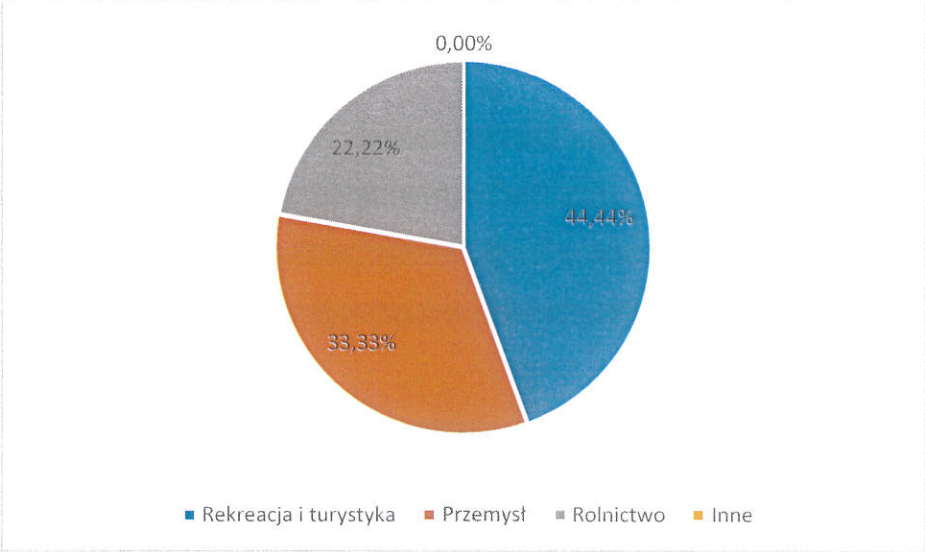

11. Na jaki cel przede wszystkim powinny zostać przeznaczone pieniądze z budżetu Gminy na lata 2022 – 2027?

Jako Główny cel nowego budżetowania ta sama ilość ankietowanych (po 16 osób) wskazała na infrastrukturę drogową i komunalną, ale równie ważnymi kwestiami dla mieszkańców są m.in. sport, rekreacja i organizacja wolnego czasu oraz wspieranie przedsiębiorczości.

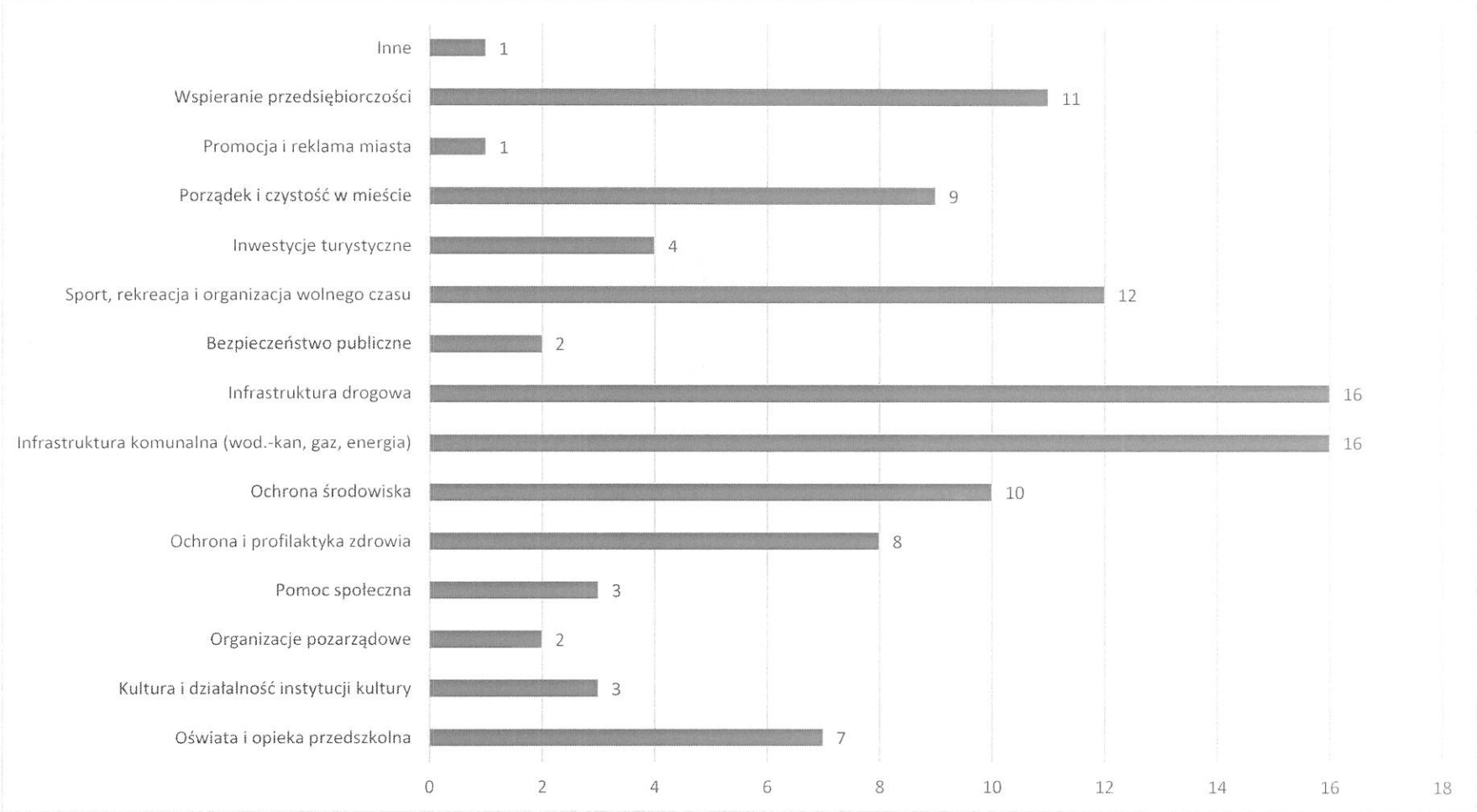

12. Wskaż trzy przedsięwzięcia, które Twoim zdaniem powinny zostać zrealizowane w Gminie w latach 2022 – 2027.

Jako najważniejsze przedsięwzięcia, które należy zrealizować w Gminie w latach 2022-2027 ankietowani wskazywali:

1) Budowa obiektów sportowo-rekreacyjnych.
2) Kanalizacja i gazyfikacja wszystkich miejscowości.
3) Aktywacja społeczności.
4) Rozbudowa dróg i ścieżek rowerowych.
5) Wsparcie przedsiębiorczości.

13. Płeć.

Wśród ankietowanych udział wzięła porównywalna liczba kobiet i mężczyzn.

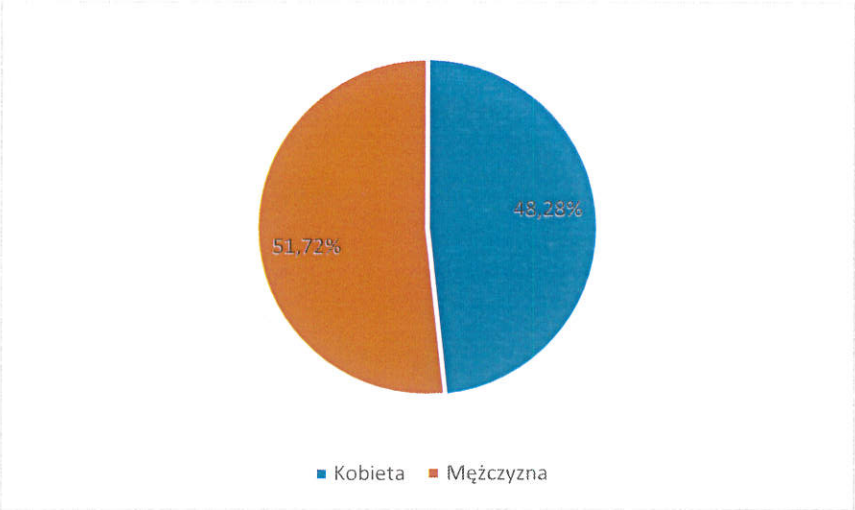

14. Wiek.

Większość ankietowanych to osoby w przedziale wiekowym 30-39 lat, najmniejszą grupę stanowiły osoby do lat 19 oraz 60 lat i więcej.

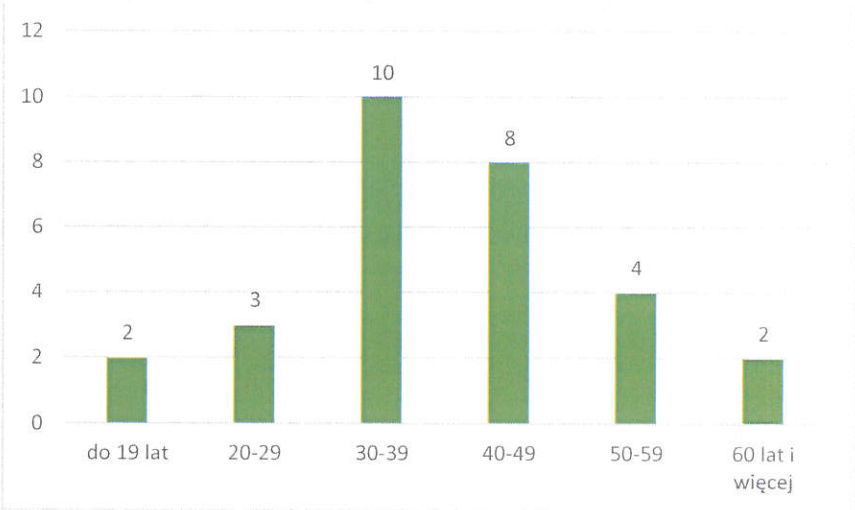

15. Wykształcenie.

Większość ankietowanych osób posiadała wykształcenie wyższe, z kolei drugą co do liczebności grupą były osoby posiadające wykształcenie ponadgimnazjalne/średnie/zawodowe.

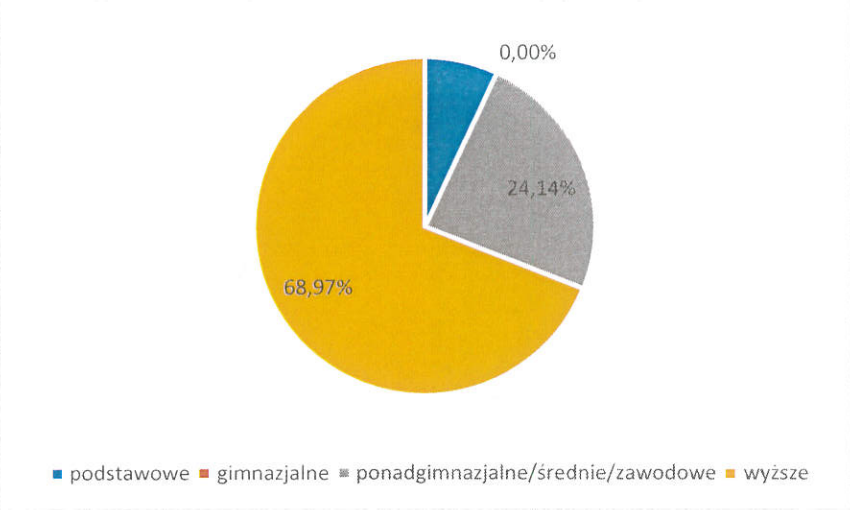

16. Reprezentowany sektor.

Zdecydowana większość ankietowanych pochodziła z sektora administracji (15 osób), a zaraz za nimi duża liczba pochodziła z sektora usług (5 osób).

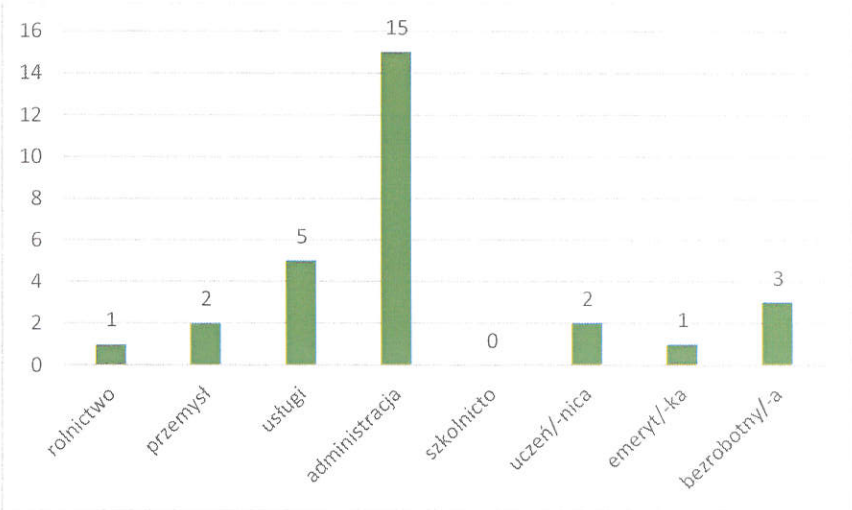

PRZEWODNICZĄCY
Rady Gminy
mgr Waldemar Barczak

RAPORT Z KONSULTACJI SPOŁECZNYCH DOTYCZĄCYCH OPRACOWANEJ STRATEGII ROZWOJU GMINY ALEKSANDRÓW KUJAWSKI NA LATA 2022-2027+

16 września 2021 r.

Na podstawie art. 6 ust. 3 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 1295 z późn. zm.) oraz zgodnie z Uchwałą nr XXXII/265/21 Rady Gminy Aleksandrów Kujawski z dnia 31 maja 2021 r. w sprawie: przystąpienia do opracowania Strategii Rozwoju Gminy Aleksandrów Kujawski na lata 2022-2027+ oraz określenia szczegółowego trybu i harmonogramu opracowania projektu strategii, w tym trybu konsultacji, projekt Strategii Rozwoju Gminy podlega konsultacjom w szczególności z:

- sąsiednimi gminami i ich związkami,
- lokalnymi partnerami społecznymi i gospodarczymi,
- mieszkańcami gminy,
- oraz z właściwym Dyrektorem Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie.

W związku z powyższym zgodnie z Obwieszczeniem Wójta Gminy Aleksandrów Kujawski z dnia 28 lipca 2021 roku w sprawie konsultacji społecznych dotyczących projektu Strategii Rozwoju Gminy Aleksandrów Kujawski na lata 2022-2027+ była możliwość wzięcia udziału w konsultacjach społecznych oraz zgłaszania uwag do projektu Strategii Rozwoju Gminy Aleksandrów Kujawski na lata 2022-2027+.

Osoby zainteresowane tematyką objętą zakresem konsultacji mogły składać uwagi w terminie od 29.07.2021 roku do 01.09.2021 roku w formie pisemnej poprzez:

- formularz uwag pisemny (wzór formularza stanowi załącznik A do niniejszego raportu):
  1. przesłanie uwag na adres mailowy: sekretariat@gmina-aleksandrowkujawski.pl, lub
  2. przesłanie pocztą na adres: Urząd Gminy Aleksandrów Kujawski, ul. Słowackiego 12, 87-700 Aleksandrów Kujawski, lub
  3. dostarczyć do Urzędu Gminy osobiście – Sekretariat.

Ponadto na dzień 19 sierpnia 2021 roku (czwartek) o godz. 16.00 w Gminnym Ośrodku Kultury w Służewie zorganizowano spotkanie konsultacyjne, podczas którego można było zgłaszać uwagi oraz zaprezentowane zostały wyniki prac. W spotkaniu wzięły udział 22 osoby.

Projekt Strategii Rozwoju Gminy Aleksandrów Kujawski na lata 2022-2027+ w okresie konsultacji był dostępny dla wszystkich potencjalnych interesariuszy, w tym w szczególności dla mieszkańców i lokalnych partnerów społecznych i gospodarczych na stronie internetowej gminy w Biuletynie Informacji Publicznej Gminy Aleksandrów Kujawski oraz w Urzędzie Gminy po wcześniejszym umówieniu się pod numerem telefonu: 54 282 20 59 wew.32.

Ponadto gminy sąsiadujące z Gminą Aleksandrów Kujawski, tj. Gmina Wielka Nieszawka, Gmina Obrowo, Gmina Raciążek, Gmina Koneck, Gmina Dąbrowa Biskupia, Gminą Gniewkowo, miasto Ciechocinek, miasto Aleksandrów Kujawski oraz związki gmin, tj. Lokalna Grupa Działania „Stowarzyszenie – Partnerstwo dla Ziemi Kujawskiej" oraz Związek Gmin Ziemi Kujawskiej, a także Dyrektor Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie otrzymali indywidualne, pisemne zaproszenie do udziału w konsultacjach i wniesienia uwag, do którego została dołączona płyta CD z elektroniczną wersją wszystkich konsultowanych dokumentów.

W trakcie przeprowadzonych konsultacji wpłynęły uwagi od:

1. Pani Małgorzaty Świątkowskiej – przedstawiciela Gminnej Biblioteki Publicznej w Służewie
2. Pani Marii Kroll - Makowskiej
3. PGW Wody Polskie RZGW w Gdańsku

Sposób ustosunkowania się do zgłoszonych uwag przedstawiono w poniższej tabeli:

Podmiot zgłaszający uwagi	Treść uwagi	Sposób ustosunkowania się do uwagi
Małgorzata Świątkowska - Gminna Biblioteka Publiczna w Służewie	Strona 87, PROJEKT Strategii Rozwoju Gminy Aleksandrów Kujawski na lata 2022-2027. Cyfryzacja biblioteki nie ma nic wspólnego z digitalizacją (Digitalizacja – wprowadzenie do pamięci komputera tradycyjnych, drukowanych lub rękopiśmiennych materiałów bibliotecznych lub archiwalnych w postaci danych cyfrowych metodą skanowania). Biblioteka jest w trakcie wprowadzania księgozbioru do systemu bibliotecznego Mak +. Po wprowadzeniu księgozbioru będzie można zamawiać książki z katalogu biblioteki, prowadzić zdalną kontrolę stanu indywidualnego konta czytelnika w wypożyczalniach, przesyłać pocztą elektroniczną zawiadomienia o zbliżającym się terminie zwrotu wypożyczonych książek oraz informacji o książkach zarezerwowanych i oczekujących na czytelnika.	Dokonano korekty kierunku rozwoju określonego w Strategii Przyspieszenia 2030+ odnoszącego się do zadania: Cyfryzacja Biblioteki Gminnej. Przyjęto, że projekt jest zgodny z kierunkiem 2407. Upowszechnianie dostępu do zasobów kultury poprzez ich cyfryzację, który dotyczy ogółu działań mających na celu ułatwienie dostępu do zasobów kultury oraz prowadzonych działalności kulturalnych poprzez udostępnianie w wersji cyfrowej zbiorów lub dokonywanie transmisji (względnie publikowanie nagrań) wydarzeń kulturalnych (spektakle, koncerty itp.). Obejmuje zarówno przedsięwzięcia zakładające udostępnianie bezpłatne, jak i komercyjne – zarówno poprzez Internet, jak i na nośnikach.
Małgorzata Świątkowska - Gminna Biblioteka Publiczna w Służewie	Strona 17, Diagnoza sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Gminy Aleksandrów Kujawski. Zaproponowano zmianę opisu na następujący: Na terenie gminy działa Gminna Biblioteka Publiczna w Służewie, której podlega filia biblioteczna w Ośnie, filia biblioteczna w Otłoczynie oraz Pracownia Orange w Otłoczynie. Główną misją Biblioteki jest rozwijanie i zaspokajanie potrzeb czytelniczych ogółu społeczeństwa oraz upowszechnianie wiedzy i rozwoju kultury, zapewnienie Czytelnikom dostępu do wszelkiego rodzaju informacji przy wykorzystaniu nowoczesnej technologii, stwarzanie warunków i umacnianie nawyków czytelniczych wśród dzieci od lat najmłodszych, tworzenie przyjaznej biblioteki i spełnianie oczekiwań wszystkich jej użytkowników. Biblioteka w Służewie powstała w 1949 roku z inicjatywy działacza społecznego Józefa Radaczyńskiego. Początkowo lokal biblioteki mieścił się przy ul. Brzeskiej 26 w pomieszczeniu jednoizbowym o powierzchni 8 m2. W roku powstania księgozbiór biblioteki wynosił 830 woluminów. Od roku 2004 lokal biblioteki mieści się przy ul. Brzeska 1 w Służewie. Stan księgozbioru rokrocznie powiększa się o ok. 1000 woluminów z różnych dziedzin wiedzy. Biblioteka kompletuje zbiory uniwersalne tak pod względem przedmiotowym i treściowym. Księgozbiór ma służyć zarazem młodzieży, jak i osobom starszym, pracującym, kształcącym się i bezrobotnym. Zbiory	Dokonano korekty zapisów w diagnozie zgodnie z uwagą.

	katalogowane są za pomocą elektronicznego, zintegrowanego systemu bibliotecznego Mak+. Księgozbiór biblioteki wraz z filiami liczy 28 914 woluminów. Opracowano elektronicznie 36 % księgozbioru. Z księgozbioru korzysta ponad 300 czytelników, liczba wypożyczeń wynosi około 6 000 woluminów rocznie. Gminna Biblioteka Publiczna w Służewie dysponuje czytelnią internetową i dostępem do katalogu on-line. Biblioteka prowadzi działalność kulturalną i edukacyjną promującą książki i bibliotekę w środowisku lokalnym poprzez organizację spotkań autorskich, konkursów czytelniczych i warsztatów. W 2019 roku biblioteka wraz z filiami bibliotecznymi zorganizowała 153 wydarzenia, w których udział wzięło ponad 4 tys. osób były to m.in.: - Spotkania autorskie z pisarzami - Narodowe Czytanie - Warsztaty literackie - Konkursy czytelnicze - Lekcje biblioteczne - Spektakle teatralne - Pikniki - Finał Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy - Koncerty - Ogólnopolskie Spotkania Poetów BIAŁA LOKOMOTYWA Ogólnopolskie Spotkania Poetów to kameralny festiwal literacki, odbywający się u progu jesieni. To cykl wydarzeń artystycznych, których patronem jest Edward Stachura, a głównym bohaterem - poezja we wszystkich możliwych przejawach. W programie Spotkań znajdują się zazwyczaj koncerty piosenki autorskiej i poetyckiej, wieczory autorskie, pokazy filmowe, performanse słowno-muzyczne, slam poetycki, spektakle teatralne. Wszystkie te wydarzenia toczą się w Świetlicy Wiejskiej w Łazieńcu oraz przed domem rodzinnym Edwarda Stachury. W organizację festiwalu w latach 2014-2018 angażowało się również Stowarzyszenie Przyjaciół Łazieńca "Cudne Manowce". W roku 2019 biblioteka otrzymała dotacje i realizowała następujące projekty:	

	• dotacja na zakup nowości wydawniczych w ramach programu Biblioteki Narodowej : „Zakup nowości wydawniczych dla bibliotek" w wysokości 11 000,00 zł. • dotacja na realizację projektu „18. Ogólnopolskie Spotkania Poetów BIAŁA LOKOMOTYWA" • Mała Książka - Wielki Człowiek - Pilotażowy projekt dla trzylatków realizowany w ramach ogólnopolskiej kampanii „Mała książka - wielki człowiek" . • V edycja programu „Decydujesz, pomagamy" III miejsce w głosowaniu w sklepach Tesco- 1 000 zł. na cele statutowe.	
Maria Kroll - Makowska	Rozdział VII Obszary strategicznej interwencji określone w strategii rozwoju województwa wraz z zakresem planowanych działań. Proszę o rozwinięcie zapisów dotyczących powiązania strategii rozwoju gminy ze Strategią Przyspieszenia 2030+ w zakresie uwzględnienia zapisów zawartych w rozdziałach „Koncepcja rozwoju funkcjonalno–przestrzennego województwa kujawsko-pomorskiego" oraz „Obszary strategicznej interwencji w województwie kujawsko-pomorskim".	Uzupełniono zapisy dotyczące wpisywanie się w założenia koncepcji funkcjonalno-przestrzennej rozwoju województwa w oparciu o 6 podstawowych elementów, które stanowią ogólne ramy rozwoju regionu, tj. 1) System przyrodniczy, 2) System osadniczy, 3) System transportowy, 4) Kluczowe elementy budujące potencjał ponadregionalny i przewagi konkurencyjne województwa, 5) Zidentyfikowane obszary wymagające rozwiązania sytuacji problemowej, 6) Założenia polityki terytorialnej województwa
PGW Wody Polskie RZGW w Gdańsku	Cel strategiczny II Proponujemy dodać działanie dotyczące przeprowadzenia szkoleń z Programu działań mających na celu zmniejszenie zanieczyszczenia wód azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych oraz zapobieganie dalszemu zanieczyszczeniu, ustanowionym rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 12 lutego 2020 r. (Dz.U. 2020 poz. 243) oraz ze zbioru zaleceń dobrej praktyki rolniczej 2019. Dla tego priorytetu nie wyznaczono działania dotyczącego prowadzenia szkoleń dotyczących gospodarowania nawozami. Tereny gminy użytkowane są rolniczo, stąd szczególnie ważne jest przestrzeganie zasad dotyczących gospodarowania nawozami.	Uwaga nieuwzględniona. W ramach celu strategicznego II, celu operacyjnego II.4. zapisany jest kierunek działań II.4.9. Realizacja programów edukacji ekologicznej. W ramach tego kierunku mieszczą się również działania wspomniane w uwadze. Dlatego też nie ma konieczności wyodrębniania ich z tego kierunku. Ponadto podkreślić należy, że mieszkańcy gminy uczestniczą w takich szkoleniach, które sukcesywnie organizowane są przez Ośrodek Doradztwa Rolniczego.
PGW Wody Polskie RZGW w Gdańsku	Rozdział V. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy Rozdział powinien zostać uzupełniony o informacje nt. występujących na terenie gminy obszarów szczególnego	Uzupełniono zapisy zgodnie z uwagą.

	zagrożenia powodzią oraz ograniczeń w zagospodarowaniu tych obszarów, wynikających z obowiązującej ustawy Prawo wodne. Wskazane jest zamieszczenie dodatkowej mapy przedstawiającej zasięg obszarów szczególnego zagrożenia powodzią na terenie gminy, ewentualnie uzupełnienie „Mapy 1. Jednostki polityki przestrzennej na terenie Gminy Aleksandrów Kujawski" (str. 36) o zasięg ww. obszarów szczególnego zagrożenia powodzią na terenie gminy. Art. 166 ust. 1 punkt 1 ustawy Prawo wodne.	
PGW Wody Polskie RZGW w Gdańsku	Rozdział VI. Ustalenia I rekomendacje w zakresie kształtowania I prowadzenia polityki przestrzennej w gminie Analogicznie jak wyżej, rozdział powinien zostać uzupełniony w kontekście analizowanych przedsięwzięć, o informacje nt. występujących na terenie gminy obszarów szczególnego zagrożenia powodzią oraz ograniczeń w zagospodarowaniu tych obszarów, wynikających z obowiązującej ustawy Prawo wodne. Art. 166 ust. 1 punkt 1 ustawy Prawo wodne.	Uzupełniono zapisy zgodnie z uwagą – informacje przedstawiono w Rozdziale V Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy
PGW Wody Polskie RZGW w Gdańsku	Diagnoza Rozdział 2.1.4. Wody powierzchniowe i podziemne/akapit: „Na obszarze gminy nie występują duże jeziora. Jest natomiast kilka mniejszych jezior..." Akapit zawiera nieprecyzyjne zapisy. Zapisy wymagają doprecyzowania i przeredagowania.	Dokonano korekty zapisu zgodnie z uwagą.
PGW Wody Polskie RZGW w Gdańsku	Diagnoza Rozdział 2.1.4. Wody powierzchniowe i podziemne/akapit: „Obszar Gminy Aleksandrów Kujawski należy do sześciu jednolitych części wód powierzchniowych rzecznych (JCWP)." Należy zweryfikować podaną liczbę jcwp, na których położona jest gmina. Gmina położona jest na 8 jcwp.	Zgodnie z uwagą wskazano, że „Obszar Gminy Aleksandrów Kujawski należy do 8 jednolitych części wód powierzchniowych rzecznych (JCWP)."
PGW Wody Polskie RZGW w Gdańsku	Diagnoza Rozdział 2.1.4. Wody powierzchniowe i podziemne/akapit:	Uzupełniono zapisy zgodnie z uwagą.

Załącznik 4. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy Aleksandrów Kujawski

Załącznik Nr 4 do Załącznika Nr 1

Strefy zagospodarowania przestrzennego

(I) zagospodarowania podmiejskiego

(II) zagospodarowania Doliny Wisły i innych obszarów o wysokich walorach środowiskowych

(III) wyspecjalizowanego rolnictwa

granice stref

System przyrodniczy

obszary szczególnego zagrożenia powodzią

Obszar Chronionego Krajobrazu Niziny Ciechocińskiej

obszary Natura 2000

korytarz ekologiczny

System transportowy

autostrada A1*

E40 Międzynarodowa Droga Wodna E40*

Zapewnienie obsługi transportu pasażerskiego i towarowego z obszaru woj. kujawsko-pomorskiego do: Trójmiasta (ośrodki miejskie i porty), a dalej Skandynawii oraz Azji Płd.-Wsch. (jedynie w ujęciu towarowym), Centralnego Portu Komunikacyjnego (linia nr 5 KDP), Warszawy, Łodzi, Metropolii Górnośląskiej, na Ukrainę, Węgry oraz do Krajów Bałkańskich.

droga krajowa nr 91* (relacji Toruń –Włocławek – Granica województwa)

droga wojewódzka nr 250

droga wojewódzka nr 266 (kluczowa dla spójności wewnętrznej woj.)

droga wojewódzka nr 291

linia kolejowa nr 18* (relacji Warszawa – Szczecin, przez Włocławek, Toruń i Bydgoszcz)

linia kolejowa nr 245

** Elementy infrastruktury transportowej obsługującej kluczowe zewnętrzne relacje transportowe województwa kujawsko-pomorskiego*

Kluczowe elementy budujące potencjał ponadregionalny i przewagi konkurencyjne woj. kujawsko-pomorskiego

obszary zasobu gleb najwyższych klas (I-III)

makroobszar inwestycyjny

Gmina szczególnie predysponowana do rozwoju **wielkopowierzchniowych przestrzeni inwestycyjnych o znaczeniu ponadlokalnym** (wg Koncepcji rozwoju przestrzeni inwestycyjnych na terenie woj. kujawsko-pomorskiego)

Założenia polityki terytorialnej województwa

Gmina przynależy do:

- MOF Torunia (Miejski Obszar Funkcjonalny Torunia)
- OPPT Aleksandrowa Kuj. (Obszar Prowadzenia Polityki Terytorialnej Aleksandrowa Kuj.)

Obszary Strategicznej Interwencji na poziomie regionalnym

Gmina należy do:

- MOF Bydgoszczy i Torunia

(Na potrzeby prowadzenia polityki terytorialnej, w tym zawiązywania partnerstwa ZIT, Gmina została zaliczona do MOF Torunia (który w klasyfikacji Obszarów Strategicznej Interwencji zalicza się do Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Bydgoszczy i Torunia)Na potrzeby prowadzenia polityki terytorialnej, w tym zawiązywania partnerstwa ZIT, Gmina została zaliczona do MOF Torunia (który w klasyfikacji Obszarów Strategicznej Interwencji zalicza się do Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Bydgoszczy i Torunia)

- OSI gmin wykazujących negatywną sytuację społeczno-gospodarczą (niski poziom rozwoju społecznego, zaawansowane procesy starzenia się społeczeństwa)

OSI obszarów cechujących się skrajnym niedoborem wody dla rolnictwa

OSI obszarów peryferyjności transportowej

Projekty kluczowe

423 - Rozwój podstawowej i strategicznej infrastruktury sportowej (brak basenu/krytej pływalni w powiecie aleksandrowskim)

454 - Przebudowa linii kolejowej nr 18 (odcinek Bydgoszcz – Kutno)

462 - Prace na linii kolejowej nr 245 Aleksandrów Kujawski – Ciechocinek

Rozmieszczenie planowanych przedsięwzięć

I.4.7 lokalizacja przedsięwzięcia

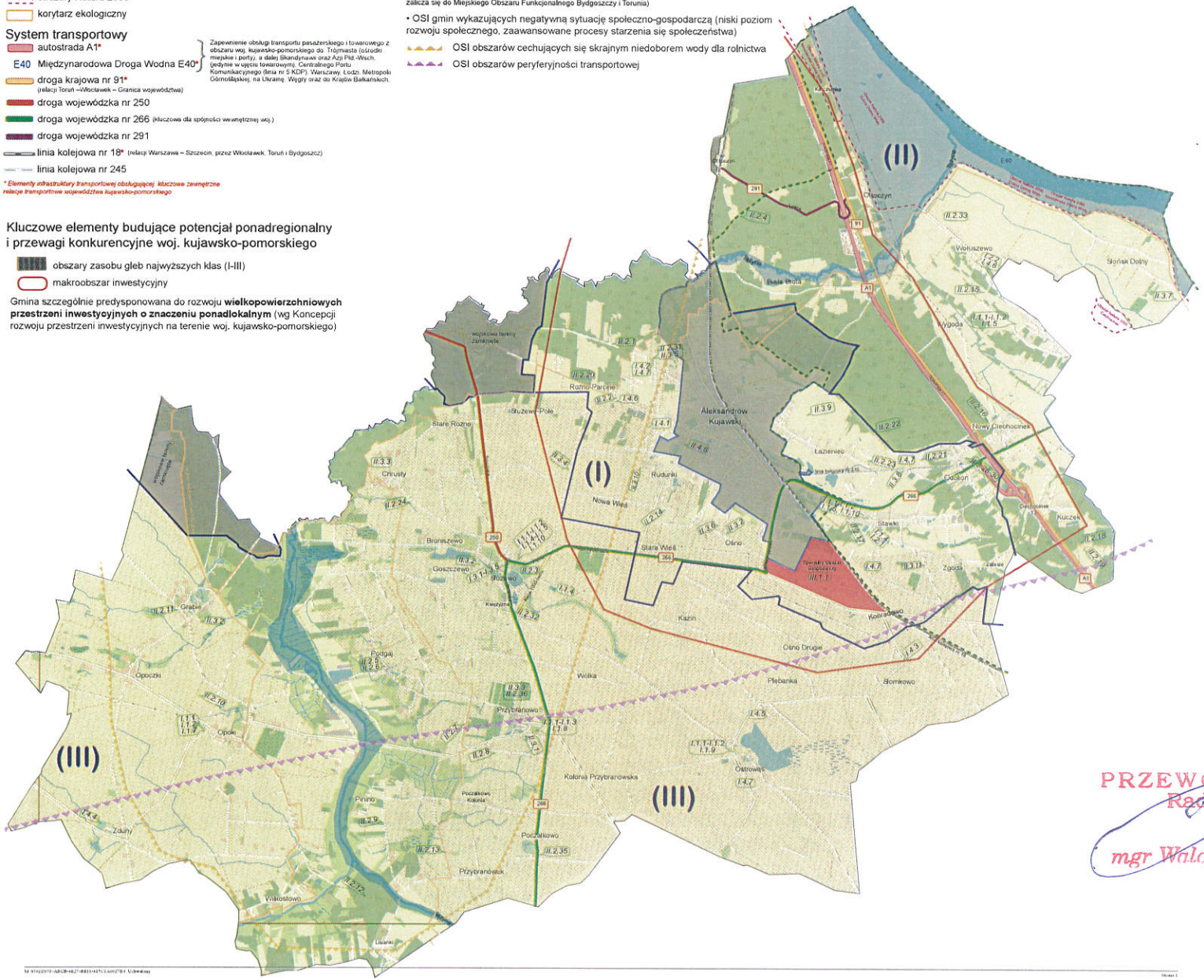

PRZEWODNICZĄCY
Rady Gminy
mgr Waldemar Rotczyt

UZASADNIENIE

Uchwałą nr XXXII/265/21 Rady Gminy Aleksandrów Kujawski z dnia 31 maja 2021r. w sprawie przystąpienia do opracowania Strategii Rozwoju Gminy Aleksandrów Kujawski na lata 2022-2027+ oraz określenia szczegółowego trybu i harmonogramu opracowania projektu strategii, w tym trybu konsultacji, Rada Gminy Aleksandrów Kujawski rozpoczęła proces opracowania projektu nowej Strategii.

Procedura dotycząca opracowania Strategii Rozwoju Gminy Aleksandrów Kujawski na lata 2022-2027+ uwzględniała wszystkie akty prawne mające wpływ na jej przebieg, w tym ustawę z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju, ustawę z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym, ustawę z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko.

Dokument strategii został opracowany zgodnie z przepisami art. 10e ust. 2-4 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym. Projekt strategii uzyskał pozytywną opinię w zakresie spójności ze strategią rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego.

Strategia Rozwoju Gminy Aleksandrów Kujawski na lata 2022-2027+ jest podstawowym i najważniejszym dokumentem samorządu lokalnego, diagnozującym podstawowe uwarunkowania i potrzeby rozwojowe oraz potencjał gminy, opisującym podejście zintegrowane, określającym obszary, cele i kierunki interwencji polityki rozwoju, prowadzonej w przestrzeni gminy w perspektywie najbliższych lat, w tym przy szerokiej partycypacji interesariuszy i partnerów.

W systemie zarządzania polityką rozwoju Strategia Rozwoju Gminy Aleksandrów Kujawski na lata 2022-2027+ pełni kluczową rolę, jako generalny plan postępowania władz samorządu gminnego – we współpracy z innymi samorządami, administracją państwową oraz partnerami społecznymi i prywatnymi – w procesie zarządzania gminą. Pełni nadrzędną rolę nad różnymi terytorialnie, sektorowo i technicznie planami oraz dokumentami gminnymi.

Strategia Rozwoju Gminy Aleksandrów Kujawski na lata 2022-2027 pozwoli na uzasadnienie w staraniach o pozyskiwanie środków zewnętrznych na najważniejsze inwestycje i działania rozwojowe, w tym w ramach funduszy krajowych oraz środków europejskich.

	„Na terenie Gminy Aleksandrów Kujawski znajdują się obszary zagrożone powodzią. Zlokalizowane są one w bezpośrednim sąsiedztwie rzeki Wisły." Tekst powinien zostać skorygowany i uzupełniony o informacje nt. występujących na terenie gminy wszystkich obszarów szczególnego zagrożenia powodzią. Poza wspomnianymi „obszarami w sąsiedztwie rzeki Wisły", na terenie gminy występują obszary szczególnego zagrożenia powodzią również od rzeki Tążyny. Wskazane jest zamieszczę mapki przedstawiającej zasięg obszarów szczególnego zagrożenia powodzią na terenie gminy, na podstawie obowiązujących map zagrożenia i ryzyka powodziowego. Art. 166 ust. 1 punkt 1 ustawy Prawo wodne.	
PGW Wody Polskie RZGW w Gdańsku	Diagnoza Rozdział 2.2.4. Gospodarka wodno – ściekowa/ zdanie "Na obszarze Gminy Aleksandrów Kujawski nie funkcjonuje oczyszczalnia ścieków" oraz "W Gminie od listopada 2019 r. funkcjonuje także oczyszczalnia ścieków w Przybranowie." Treść wymaga zweryfikowania.	Dokonano uspójnienia zapisów dotyczących oczyszczalni ścieków.
PGW Wody Polskie RZGW w Gdańsku	Diagnoza Rozdział 2.2.4. Gospodarka wodno – ściekowa Proponujemy uzupełnić o informacje dotyczące aglomeracji Aleksandrów Kujawski. Stanowią one istotne informacje dotyczące stanu gospodarki ściekowej w gminie.	Zgodnie z uwagą uzupełniono informacje o aglomeracji Aleksandrów Kujawski.
PGW Wody Polskie RZGW w Gdańsku	Diagnoza Rozdział 2.2.4. Gospodarka wodno – ściekowa Proponujemy dodać informacje o strefie ochronnej ujęcia miejskiego ustanowionego Rozporządzeniem nr 6/2015 Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Gdańsku z dnia 9 czerwcu 2015 r. w sprawie ustanowienia strefy ochronnej ujęcia miejskiego wód podziemnych w Aleksandrowie Kujawskim, woj. Kujawsko-pomorskie, zmienionym Rozporządzeniem Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Gdańsku z dnia 29 czerwca 2017 zmieniające rozporządzenie w sprawie ustanowienia	Uzupełniono zapisy zgodnie z uwagą.

	strefy ochronnej ujęcia miejskiego wód podziemnych w Aleksandrowie Kujawskim, woj. Kujawsko-pomorskie. Stanowią one istotne informacje dotyczące stanu gospodarki ściekowej w gminie.	
PGW Wody Polskie RZGW w Gdańsku	Diagnoza Rozdział 2.2.4. Gospodarka wodno – ściekowa Proponujemy zamieścić ogólne informacje o Planie gospodarowania wodami oraz o Planie Zarządzania Ryzykiem Powodziowym. Gmina Aleksandrów Kujawski znajduje się w regionie wodnym Dolnej Wisły, na którym obowiązuje Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły opublikowany Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 18 października 2016 r. poz. 1911 i i 1958 oraz Plan Zarządzania Ryzykiem Powodziowym dla obszaru Dorzecza Wisły opublikowany Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 18 października 2016 r. poz. 1841.Należy mieć również na uwadze, iż obecnie przygotowywany jest projekt II aktualizacji Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły oraz projekt I aktualizacji Planu Zrządzania Ryzykiem Powodziowym, które będą obowiązywać w latach 2022-2027. Ponadto w ww. planach znajdują się działania przypisane do jednostek odpowiedzialnych (w tym również do gminy). Strategia nie zawiera informacji na temat Planu gospodarowania wodami oraz Planu Zarządzania Ryzykiem Powodziowym, które są podstawowymi dokumentami planistycznymi w gospodarce wodnej.	Uzupełniono zapisy zgodnie z uwagą.

PRZEWODNICZĄCY
Rady Gminy
mgr Waldemar Bartczak

Dokument ten pełni trzy podstawowe role: kierunkowania i zabezpieczenia ciągłości polityki rozwoju, podstawy do wnioskowania o dofinansowanie projektów, a także aktywizująco - integrującą.

Biorąc powyższe argumenty pod uwagę, podjęcie przedmiotowej uchwały jest celowe i uzasadnione.

PRZEWODNICZĄCY
Rady Gminy

mgr Waldemar Bartczak